

ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติ
ของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู

ปริญญาานิพนธ์

ของ

เกรียงศักดิ์ อุบลไทร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กันยายน 2555

ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติ
ของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู

ปริญญาานิพนธ์

ของ

เกรียงศักดิ์ คุนไทย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กันยายน 2555

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติ
ของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู

บทคัดย่อ
ของ
เกรียงศักดิ์ อุบลไพ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์

กันยายน 2555

เกรียงศักดิ์ อุบลไทร (2555). ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์งามตา วนินทานนท์, อาจารย์ ดร.นริศรา พึ่งโพธิ์ สภ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยประเภทศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlational – Comparative Study) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ในการทำงาน และจิตลักษณะตามสถานการณ์ของครู มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังศึกษาว่าพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูเกี่ยวข้องกับเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูหรือไม่ อย่างไร กลุ่มตัวอย่างหลักเป็นครูที่สอนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง จำนวน 263 คน และสอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง จำนวน 187 คน รวมจำนวนครูที่ศึกษาทั้งสิ้น 450 คน กลุ่มตัวอย่างรอง คือ นักเรียนของครูแต่ละคน (อัตราส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 4-6 คน) รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,459 คน

การวิจัยครั้งนี้ใช้กรอบแนวคิดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นพื้นฐานในการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุสำคัญกลุ่มต่างๆ ของพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ตัวแปรที่ศึกษามี 6 กลุ่ม ดังนี้ 1) กลุ่มตัวแปรตามฝ่ายครู ได้แก่ พฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยพฤติกรรมย่อย 2 ด้าน (พฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) 2) ตัวแปรอิสระกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร 3) ตัวแปรอิสระกลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร 4) ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร 5) ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครู 7 ตัวแปร และ 6) ตัวแปรฝ่ายนักเรียน 1 ตัวแปร คือ เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู รวมตัวแปรที่ศึกษาทั้งสิ้น 21 ตัวแปร

ตัวแปรหลักในการวิจัยนี้ส่วนใหญ่ วัดด้วยแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า มี 14 แบบวัด เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยร่วมสร้างขึ้นใหม่และนำมาปรับปรุงใช้ใหม่จำนวน 8 แบบวัด ถูกนำไปทดลองใช้ และเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพการวัดสูงไว้ใช้ แต่ละแบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่

ระหว่าง .70 ถึง .93 มีสมมติฐานในการวิจัย 6 ข้อ ใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล 2 วิธี ได้แก่ 1) Three – Way ANOVA) และ 2) Standard and Hierarchical Multiple Regression Analysis)

พบผลวิจัยที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

ประการแรก จากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละด้าน ใน 2 ด้าน ปรากฏผลดังนี้ 1) **ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมาก** เป็นผู้ที่ (1.1) สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง พบในกลุ่มครูชาย และกลุ่มครูที่ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจสูง (1.2) สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงสูง และได้รับประสบการณ์มากจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมกัน 3 ด้าน พบในกลุ่มครูชาย และ (1.3) มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนมากพร้อมกัน 3 ด้าน พบในกลุ่มครูอายุมาก และกลุ่มครูอายุราชการมาก 2) **ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามาก** เป็นผู้ที่ (2.1) สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง พบในกลุ่มครูชาย (2.3) สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงสูง และได้รับประสบการณ์มากจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพร้อมกัน 3 ด้าน พบในกลุ่มครูอายุราชการมากและกลุ่มครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา

ประการที่สอง จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน พบว่า เมื่อใช้ตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ด้าน สถานการณ์ในการทำงาน 4 ด้าน และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ด้าน รวม 11 ตัวทำนายร่วมกัน สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละด้าน (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยต่างๆ ปรากฏผลดังนี้ 1) **ทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน** ได้ระหว่างร้อยละ 41.7 ถึง 52.9 โดยสามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง พบตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรก คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง 2) **ทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า** ได้ระหว่างร้อยละ 41.4 ถึง 57.1 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย พบตัวทำนายที่สำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อย 4 ลำดับแรก คือ ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จิตพอเพียง และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง

ประการที่สาม จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ พบผลว่า 1) กลุ่มตัวทำนายนายลำดับที่ 1 คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ด้านร่วมกันสามารถทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ได้มากกว่าโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ปริมาณการทำนายเท่ากับร้อยละ 2.3 และ 1.2 ตามลำดับ) 2) กลุ่มตัวทำนายนายลำดับที่ 2 (จิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ด้าน ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคติต่อนักเรียน และสถานการณ์ในการทำงาน 1 ด้าน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน รวม 4 ตัวทำนาย) สามารถเข้าร่วมทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ได้เพิ่มขึ้นจากที่กลุ่มตัวทำนายนายลำดับที่ 1 เคยทำนายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 4 จาก 14 กลุ่ม มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่เพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 1.8 ถึง 5.6 โดยในกลุ่มรวมทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 และทำนายได้เพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีตัวทำนายสำคัญ คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเจตคติต่อนักเรียน

ประการที่สี่ พบว่า ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย (กลุ่มเสียง) ได้แก่ ครูที่มีอายุราชการน้อย ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ม.2 – ม.3) โดยเฉพาะครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และวิชาวิทยาศาสตร์ และครูที่สอนระดับประถมศึกษาในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญที่ควรเสริมสร้าง คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาต่อไป

ในอนาคตควรมีการวิจัยโดยเฉพาะกับครูประเภทที่เสียง โดยการสร้างกิจกรรมต้นแบบเพื่อพัฒนาปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญดังกล่าวแล้วในประการที่ 4 และทำการวิจัยเชิงทดลองประเมินผล

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS AND WORK SITUATIONS AS CORRELATES
OF TEACHERS' SUFFICIENCY ECONOMY SOCIALIZATION AND ITS
CONSEQUENCE ON STUDENTS' ATTITUDE TOWARD TEACHERS'
SUFFICIENCY ECONOMY SOCIALIZATION

AN ABSTRACT

BY

KREANGSAK UBONSAI

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Science Degree in Applied Behavioral Science Research
at Srinakharinwirot University

September 2012

Kreangsak Ubonsai. (2012). *Psychological Characteristics and Work Situations as correlates of Teachers' Sufficiency Economy Socialization and its consequence on Students' Attitude toward Teachers' Sufficiency Economy Socialization*. Master thesis, M.S. (Applied Behavioral Science Research). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Ngamta Vanindananda, Dr. Narisara Peungposop.

The objectives of this correlational – comparative study were to examine the relationship of the teachers' sufficiency economy socialization behavior with psychological traits, work situations, and psychological states. Additionally, this study was to examine the students' attitude toward teachers' sufficiency economy socialization as a consequence of teachers' sufficiency economy socialization behavior. A main sample was 450 primary - and secondary - school teachers from both schools with sufficiency model and schools without sufficiency model. A subsample was students of each teacher (one teacher per 4 to 6 students) with the totaled of 2,459 students.

Based on the Interactionism Model as a conceptual framework, six groups of variables were derived: 1) two dependent variables (teachers' saving socialization behavior and teachers' optimize use of resources socialization behavior); 2) four psychological traits; 3) four work situations; 4) three psychological states; 5) seven biosocial - backgrounds of the samples; and 6) one variable of student, that was students' attitude toward teachers' sufficiency economy socialization. A total of 21 variables were studied

Most of the important variables were assessed in the form of summated – rating scales. Items were tried out and carefully selected with high statistical criteria. The reliability of each measure ranged from .70 to .93. Six hypotheses were tested by two statistical approaches: 1) Three-Way ANOVA and 2) The Standard and Hierarchical Multiple Regression Analysis.

Four groups of important findings were as follows.

First, results from Three-Way ANOVA indicated that 1) **teachers who had higher scores of teachers' saving socialization behavior** were (1.1) teachers from schools with sufficiency model; found in groups of male teachers and teachers with high socio -

economic status (1.2) teachers from schools with sufficiency model, who had high scores of psychological sufficiency, and have more perception of the benefits from sufficiency economy training; found in group of male teachers (1.3) teachers who have high scores of ethical values, more social support from the significant others, and better relationship between teachers and students; found in groups of older teachers and higher experienced teachers. 2) **teachers who have higher scores of teachers' optimize use of resources socialization behavior** were (2.1) teachers from schools with sufficiency model; found in group of male teachers (2.2) teachers from schools with sufficiency model, who had high scores of psychological sufficiency, and more perception of the benefits from sufficiency economy training; found in groups of higher experienced teachers and teachers in secondary schools.

Second, the eleven variables (4 psychological traits, 4 work situations, and 3 psychological states) could predict 1) **for teachers' saving socialization behavior**, the predictive variables could account for 41.7% to 52.9%. The highest predictability was revealed among the teachers from school without sufficiency model. The important predictors were favorable attitude toward sufficiency economy socialization to students, perception of the benefits from sufficiency economy training, achievement motivation, and social support from the significant others. 2) **concerning teachers' optimize use of resources socialization behavior**, the predictive variables could account for 41.4% to 57.1%. The highest predictability was revealed among male teachers. The important predictors were future orientation and self –control, perception of the benefits from sufficiency economy training, psychological sufficiency, and social support from the significant others.

Third, the result of the Hierarchical Multiple Regression Analysis indicated that 1) the first order predictive variables (teachers' saving socialization behavior and teachers' optimize use of resources socialization behavior) could predict students' attitude toward sufficiency economy socialization behavior of teachers from schools with sufficiency model more than teachers from schools without sufficiency model (2.3% and 1.2% respectively). 2) the second order predictive variables (teachers' favorable attitude toward sufficiency economy socialization to students, belief in internal locus of control for student development, favorable attitude toward students, and good relationship between teachers and students)

could significantly increase the predictability of the students' favorable attitude toward sufficiency economy socialization behavior for 1.8 % in total sample and in four subsamples for 1.8% to 5.6%. The highest significantly increased predictability was revealed among the teachers with low socio - economic status. The important predictors were teachers' optimize use of resources socialization behavior, and favorable attitude toward students.

Fourth, it was found that the teachers with low scores of sufficiency economy socialization behavior (at-risk teachers) were the less experienced teachers, the teachers from secondary schools; especially the ones who taught in social studies and science, and the teachers from primary schools who taught career and technology studies. Achievement motivation, social support from the significant others, teachers' favorable attitude toward sufficiency economy socialization to students, perception of the benefits from sufficiency economy training, future orientation and self –control, ethical values, and belief in internal locus of control for student development were found to be important protective factors.

Suggestions for further research

There should be research focusing on the at – risk teachers, employing pilot activities in order to develop the important protective factors proposed in the recommendations above. In addition, experimental evaluative research should also be carried out.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับ
พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติ
ของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู

ของ

เกรียงศักดิ์ อุบลไทร

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน กันยายน พ.ศ. 2555

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์งามตา วนินทานนท์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวลฉวี ประเสริฐสุข)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. นริศรา พึ่งโพธิ์ สภ)

(รองศาสตราจารย์งามตา วนินทานนท์)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. นริศรา พึ่งโพธิ์ สภ)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สุภาพร ธนะชานันท์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาานิพนธ์นี้สำเร็จได้อย่างดีด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์งามตา วนิชทานนท์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะ และให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ อย่างทุ่มเทและเอาใจใส่ตลอดระยะเวลาการทำปริญญาานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.นริศรา พึ่งโพธิ์ สภ กรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ชี้แนะนำที่เป็นประโยชน์ยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวลฉวี ประเสริฐสุข หัวหน้าภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และอาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานันท์ กรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงปริญญาานิพนธ์

ขอขอบพระคุณ คุณครูทุกท่าน และนักเรียนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือและตั้งใจตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างดีทั้งในกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มทดลองใช้เครื่องมือ

ขอบคุณเพื่อนๆ ปริญญาโทภาคพิเศษ รุ่น 7 ทุกคน ที่คอยช่วยเหลือ คอยให้คำแนะนำดีๆ และเป็นกำลังใจให้กันและกันตลอดมา

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และทุกคนในครอบครัว ที่ให้ความรัก ความห่วงใย คอยสนับสนุนและให้กำลังใจ จนกระทั่งข้าพเจ้าประสบความสำเร็จในวันนี้

เกรียงศักดิ์ อุบลไทร

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก
“มูลนิธิทวี บุญยเกตุ”
ประจำปีการศึกษา 2554
เป็นจำนวนเงิน 20,000 บาท (สองหมื่นบาทถ้วน)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	7
ตัวแปรที่ศึกษา.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	
พอเพียง: ตัวแปร ความหมาย วิธีวัด.....	16
พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดและการออม:	
ตัวแปร ความหมาย วิธีวัด.....	23
พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า:	
ตัวแปร ความหมาย วิธีวัด.....	27
แนวการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมบุคคล.....	30
จิตลักษณะเดิมกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	31
ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะธรรม.....	32
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	34
ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตนกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	37
ค่านิยมเชิงจริยธรรมของครูกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	41

สารบัญ

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
จิตพอเพียงของครูกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	47
ลักษณะสถานการณ์ในการทำงานกับจิตลักษณะตามสถานการณ์และ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง.....	52
ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมในการปลูกฝังอบรมนักเรียน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	53
การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง.....	58
ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนกับจิตลักษณะตามสถานการณ์และ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง.....	62
ภาระงานครูกับจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมของครูในการ ปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	66
จิตลักษณะตามสถานการณ์กับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	69
เจตคติต่อพฤติกรรมในการปลูกฝังอบรมนักเรียนแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง.....	69
ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนกับพฤติกรรมของครูใน การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	73
เจตคติต่อนักเรียนกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	77

สารบัญ

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เจตคติต่อนักเรียนกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	77
พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมกรปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงของครู.....	79
ลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังของนักเรียนกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝัง อบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	81
สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา.....	86
นิยามปฏิบัติการของตัวแปรที่ศึกษา.....	88
สมมติฐานของการวิจัย.....	95
3 วิธีดำเนินการวิจัย	97
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	97
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	99
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	110
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	110
การจัดกระทำข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล.....	111
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	112
ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	114
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมกร ปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูที่สอนในโรงเรียน ประเภทแตกต่างกัน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน	118

สารบัญ

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความเชื่ออำนาจในตน ในการพัฒนานักเรียนของครูที่สอนในโรงเรียนประเภทแตกต่างกัน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน	122
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินของครูที่สอนใน โรงเรียนประเภทแตกต่างกัน มีจิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการ ฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน	127
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของครูที่สอนในโรงเรียนประเภท แตกต่างกัน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน.....	132
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินของครูที่มีค่านิยมเชิง จริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครู และนักเรียน แตกต่างกัน.....	139
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและ นักเรียน แตกต่างกัน.....	145
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน คะแนนจิตลักษณะ และสถานการณ์ในการทำงาน แต่ละด้านของครูที่มีเพศ อายุราชการ และ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แตกต่างกัน ในกลุ่มรวม.....	150

สารบัญ

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน คะแนนจิตลักษณะ และสถานการณืในการทำงาน แต่ละด้านของครูที่มีประเภทโรงเรียน ระดับ ชั้นที่สอน และวิชาที่สอนแตกต่างกัน ในกลุ่มรวม.....	159
ผลการทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง เมื่อใช้ตัวทำนายชุดจิตลักษณะเดิม และสถานการณืใน การทำงาน เป็นตัวทำนาย.....	167
ผลการทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน เมื่อใช้ตัวแปรชุด จิตลักษณะเดิม และตัวแปรชุดสถานการณืในการทำงานเป็นตัวทำนาย.....	172
ผลการทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและ ออมเงิน เมื่อใช้ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณืในการทำงาน และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณืเป็นตัวทำนาย.....	177
ผลการทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เมื่อใช้ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณืในการทำงาน และกลุ่ม จิตลักษณะตามสถานการณืเป็นตัวทำนาย.....	182
ผลการทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของครู เมื่อใช้ตัวทำนายในชุดพฤติกรรมการปลูกฝังอบรม นักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และชุดจิตลักษณะตามสถานการณื ร่วมกับสถานการณืในการทำงาน แต่ละชุด เป็นตัวทำนาย.....	187
5 การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	191
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1.....	192
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2.....	201
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3.....	206
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4.....	208
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 5.....	211

สารบัญ

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 6.....	215
การสรุปและอภิปรายผลในประเด็นพิเศษจากการวิเคราะห์เพิ่มเติม.....	218
ครูกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง.....	218
สรุปปัจจัยเชิงเหตุและผลของการมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรม	
การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	221
ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย.....	225
ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาและการวิจัยต่อไป.....	227
บรรณานุกรม.....	229
ภาคผนวก.....	245
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	246
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด.....	275
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	292

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงมาตรฐานการเรียนรู้เรขาคณิตเชิงพีชคณิตเพียงแยกตามชั้นปี ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6).....	14
2 แสดงมาตรฐานการเรียนรู้เรขาคณิตเชิงพีชคณิตเพียงแยกตามชั้นปี ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3).....	15
3 โครงสร้างทางทฤษฎีและเนื้อหาสาระของแบบวัดพฤติกรรมของครูในการปลูกฝัง อบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.....	23
4 พัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของ Kohlberg (1969).....	42
5 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนเศรษฐกิจของครอบครัวของครู.....	94
6 ขั้นตอนในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างครูและนักเรียน.....	98
7 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	115
8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรม ปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ที่แตกต่างกัน.....	119
9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนเอง ในการพัฒนานักเรียน ตามประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับ จากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน.....	122
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมปลูกฝังอบรม นักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ตามประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่ แตกต่างกัน.....	127
11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมปลูกฝังอบรม นักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตามประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน.....	133

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ตามค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครู และนักเรียนที่แตกต่างกัน.....	140
13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรม นักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตามค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุน ทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่ แตกต่างกัน.....	146
14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรม จิตลักษณะ และ สถานการณ์ในการทำงาน พิจารณา ตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัวที่แตกต่างกัน ในครูกลุ่มรวม.....	151
15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรม จิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงาน พิจารณาตาม ประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และกลุ่มสาระวิชาที่สอนที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม.....	161
16 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายของเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยตัวทำนาย ชุดที่ 1: กลุ่มจิตลักษณะเดิม ชุดที่ 2: กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน และชุดที่ 3 ชุดรวม 8 ตัวแปร แต่ละชุด ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม.....	169
17 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายของความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ด้วยตัวทำนาย ชุดที่ 1: กลุ่มจิตลักษณะเดิม ชุดที่ 2: กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน และชุดที่ 3 ชุดรวม 8 ตัวแปร แต่ละชุดในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม.....	173
18 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายของพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียน ด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออม ด้วยตัวทำนายชุดที่ 3: กลุ่มจิตลักษณะเดิม ร่วมกับกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ชุดที่ 4: กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ และชุดที่ 5: กลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน ร่วมกับกลุ่ม จิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 11 ตัวแปร แต่ละชุดในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม.....	178

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
19 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายของพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียน ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ด้วยตัวทำนาย ชุดที่ 3: จิตลักษณะเดิม ร่วมกับ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ชุดที่ 4: กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ และชุดที่ 5: กลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน ร่วมกับ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 11 ตัวแปร แต่ละชุดในกลุ่มรวม และ กลุ่มย่อย 14 กลุ่ม.....	183
20 ผลการเปรียบเทียบปริมาณการทำนายที่เพิ่มขึ้นของเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู (ในนักเรียน กลุ่มรวม) ด้วยชุดตัวทำนายพฤติกรรมปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ด้าน จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ ในการทำงาน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม.....	188
21 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย.....	247
23 แผนผังแบบวัดพฤติกรรมปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่า ใช้จ่ายและออมเงิน.....	100
24 แผนผังแบบวัดพฤติกรรมปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า.....	102
22 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	276
25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนา นักเรียน พิจารณาตามประเภทโรงเรียน และจิตพอเพียง ในกลุ่มครูที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจสูง.....	278
26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน พิจารณาตามจิตพอเพียง และประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียงในกลุ่มรวม.....	278
27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน พิจารณาตาม จิตพอเพียง และประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียงในกลุ่มครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษา.....	278

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน พิจารณาตาม จิตพอเพียง และประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียง ในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง.....	279
29 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้าน การประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตาม ประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูชาย.....	279
30 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตาม จิตพอเพียง และประสบการณ์ ในการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มครูอายุมาก.....	280
31 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตามจิตพอเพียง และประสบการณ์ในการ ฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มครูอายุราชการมาก.....	280
32 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้าน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าพิจารณาตาม ประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูอายุราชการมาก.....	281
33 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้าน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตาม ประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูที่ สอนชั้นมัธยมศึกษา.....	281
34 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้าน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามจิตพอเพียง และประสบการณ์ใน การฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูอายุราชการมาก.....	282
35 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้าน การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามจิตพอเพียง และประสบการณ์ในการ ฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษา.....	282

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
36 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้าน การประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตาม ค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างครูและ นักเรียน ในกลุ่มครูอายุมาก.....	283
37 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตามค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุน ทางสังคมจากครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ในกลุ่มครูอายุ ราชการมาก.....	283
38 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ในกลุ่มครูอายุราชการน้อย.....	284
39 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พิจารณาตามอายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มรวม.....	284
40 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรม นักเรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง พิจารณาตามอายุราชการ และฐานะทาง เศรษฐกิจของครอบครัวในกลุ่มรวม.....	284
41 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อนักเรียน พิจารณาตามอายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มรวม.....	285
42 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มรวม.....	285
43 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณาตามเพศ และอายุราชการ ในกลุ่มรวม.....	286
44 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณาตามเพศ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มรวม.....	286
45 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณาตามอายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มรวม.....	286

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
46 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้าน การประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตาม ระดับชั้นที่ครูสอน และ กลุ่มสาระวิชาที่สอน ในกลุ่มรวม.....	287
47 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามระดับชั้นที่ครูสอน และกลุ่มสาระวิชาที่สอน ในกลุ่มรวม.....	287
48 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณาตามประเภทโรงเรียน และระดับชั้นที่สอน ในกลุ่มรวม.....	288
49 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน พิจารณาตาม ประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่ครูสอน และกลุ่มสาระวิชาที่สอน ในกลุ่มครูรวม.....	289
50 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Correlation Coefficient) ของตัวแปรที่ศึกษา ในกลุ่มตัวอย่างโดยรวม.....	290
51 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Correlation Coefficient) ของตัวแปรที่ศึกษาตาม สมมติฐานที่ 6.....	291

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	4
2 บทบาทของ “จิตพอเพียง” ในแนวของจิตพฤติกรรมศาสตร์.....	4
3 การวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมบุคคลด้วยรูปแบบทฤษฎี ปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model).....	30
4 ทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะ.....	32
5 จิตพอเพียง แบบวัดพหุมิติ และแบบวัดพหุระดับ รวม 25 ชุด สำหรับผู้ใหญ่.....	49
6 กรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในการวิจัย.....	89
7 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างประเภทโรงเรียน และจิตพอเพียงที่ส่งผล ต่อความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง.....	125
8 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างจิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับ จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผลต่อความแปรปรวน ของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ในกลุ่มรวม.....	125
9 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างประเภทของโรงเรียน จิตพอเพียง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผล ต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ในกลุ่มครูเพศชาย.....	129
10 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างประเภทของโรงเรียน จิตพอเพียง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผล ต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในกลุ่มครูที่อายุราชการมาก.....	135
11 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างประเภทของโรงเรียน จิตพอเพียง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผล ต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา.....	136

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
12 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ในกลุ่มครูอายุมาก.....	142
13 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ในกลุ่มครูอายุราชการมาก.....	143
14 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างและความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในกลุ่มครูอายุราชการน้อย.....	148
15 แสดงปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ในกลุ่มรวม.....	157
16 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1.....	194
17 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1.....	194
18 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1.....	197
19 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2.....	202
20 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2.....	204
21 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 3.....	206
22 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 3.....	207
23 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ในการทำงานเป็นตัวทำนาย ในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง.....	209

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
24 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของความเชื่ออำนาจในตนในการ พัฒนานักเรียน โดยใช้กลุ่มจิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงาน เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มครูชาย.....	210
25 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียน ด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน โดยใช้กลุ่มจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ ในการทำงาน และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มครูที่มี การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี.....	212
26 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียน ด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยใช้กลุ่มจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ใน การทำงาน และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มครูที่มีการ ศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี.....	214
27 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 6.....	216
28 ผลการทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู โดยใช้กลุ่มพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียน ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ด้าน เป็นตัวทำนายลำดับที่ 1 และ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ในการทำงานรวม 4 ตัวแปรร่วม เป็นตัวทำนายลำดับที่ 2 ในกลุ่มครูโดยรวมและกลุ่มครูผู้สอนในโรงเรียนแบบอย่าง พอเพียง.....	216
29 แสดงผลการวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มเสียง และปัจจัยปกป้อง.....	220
30 ปัจจัยเชิงเหตุและผลของเจตคติต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยสำคัญ และปัจจัยเชิงผลของ พฤติกรรมครูในการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน ในครูกลุ่มรวมและกลุ่มที่มีปริมาณการทำนายสูงสุด.....	224

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลังและความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ประชากรที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของคน จึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงกว่า 10 ปีมานี้ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายอย่างชัดเจนที่มุ่งเน้นให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” โดยปรากฏอย่างชัดเจนมาตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2554 - 2559) มีแนวคิดที่มีความต่อเนื่องจากแนวคิดของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 - 10 โดยยังคงยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่มุ่งให้ “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” และ “สร้างสมดุลการพัฒนาในทุกมิติ” โดยวัตถุประสงค์ของการพัฒนาตามแผนฯ ข้อหนึ่งระบุว่า เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554 : ออนไลน์)

สำหรับนโยบายด้านการศึกษาของชาติก็ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนสอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศดังกล่าว ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542) โดยมีเนื้อความสำคัญกล่าวไว้ในมาตรา 6 หมวด 1 บททั่วไป ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” ยิ่งกว่านั้น ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551) ยังได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรไว้ว่า “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ” ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นโยบายพัฒนาคุณภาพคนของไทย มีความสอดคล้องกันคือ มุ่งพัฒนาคนให้มีลักษณะ 3 ประการ คือ ดี - เก่ง - มีความสุข นั่นเอง

การพัฒนาคนให้มีคุณภาพดังกล่าว สังคมไทยยอมรับว่า ครอบครัวและโรงเรียน มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังอบรม ชัดเจนบุคคลโดยเฉพาะเยาวชน โดยครอบครัว ถือเป็นสถาบันทางสังคมขั้นต้น ซึ่งมีบิดามารดาเป็นตัวแทนในการปลูกฝังอบรมเพื่อวางรากฐานและเตรียมความพร้อมเพื่อส่งต่อไปยังโรงเรียน โรงเรียนซึ่งรับช่วงต่อจากครอบครัว โดยมี “ครู” ผู้ที่เปรียบเหมือนบิดามารดาคนที่สอง

มารับหน้าที่ในการปลูกฝังอบรมเยาวชนต่อจากบิดามารดา หากครอบครัวสร้างพื้นฐานมาดี ครูก็สามารถพัฒนาส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น หากครอบครัวบกพร่องหรือขาดความสามารถ ครูอาจจะสามารถปรับแก้ให้เยาวชนกลับดีขึ้นได้ ทั้งนี้เพื่อให้เยาวชนได้เติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป (โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ. 2545: 2)

ดังนั้น “ครู” จึงเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ โดยในปัจจุบันมีจำนวนผู้ประกอบอาชีพครู อยู่ที่ 720,000 คน และครูเหล่านี้รับผิดชอบในการอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนอยู่ถึงประมาณ 15 ล้านคน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2552) ซึ่งหากครูเหล่านี้ประสบความสำเร็จในการปลูกฝังอบรมเยาวชนให้เติบโตเป็นประชาชนที่มีคุณภาพมากเท่าใด ก็ย่อมส่งผลดีต่อการพัฒนาชาติมากเท่านั้น ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่พระราชทานแก่ครูใหญ่และนักเรียน ณ ศาลาดุสิดาลัย พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2520 (มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. 2549: ออนไลน์) ความตอนหนึ่งว่า

การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วย พลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศชาติก็ย่อมทำได้โดยสะดวก รวดเร็ว...

นอกจากนี้พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) (2541: 77) ได้ชี้ให้เห็นว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนามนุษย์ ซึ่งมีครูทำหน้าที่ในนามของผู้ให้/ ผู้พัฒนาการศึกษา โดยมีหน้าที่หลักอยู่ 2 อย่างคือ 1) การถ่ายทอดหรือสืบทอดศิลปวิทยา ให้ความรู้วิชาการ ความรู้ในการประกอบอาชีพแก่ศิษย์ เรียกว่าเป็น “สืบทายาท” 2) การชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง และทำให้เขาฝึกฝนพัฒนาตนให้เจริญงอกงามจนถึงความสมบูรณ์ เรียกว่าเป็น “กัลยาณมิตร” ดังนั้นครูจึงเป็นผู้ที่สร้างคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ซึ่งตรงกับคำกล่าวของท่านพุทธทาสภิกขุ (2526: 45) ที่ว่า “ครูคือ ผู้ยกระดับทางวิญญาณของศิษย์” นั่นเอง

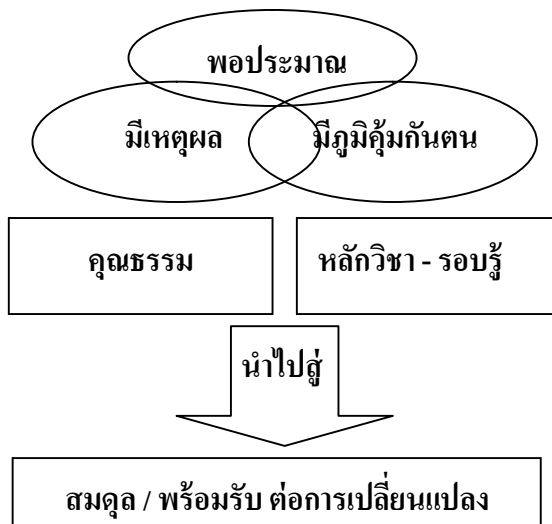
สำหรับสถานการณ์ปัจจุบันประเทศไทยจะต้องเผชิญกับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งภายนอกและภายในประเทศที่ปรับเปลี่ยนเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน รัฐบาลจึงได้กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศไทย ไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2554 - 2559) โดยเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันในมิติต่างๆ เพื่อให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน เน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยสู่สังคมคุณภาพ โดยมี “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางในการบริหารและพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554: ออนไลน์)

จากทิศทางการพัฒนาของประเทศไทยข้างต้น จะเห็นได้ว่า ได้มีการน้อมนำ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” (สิ่งล้ำค่าที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราชได้พระราชทาน

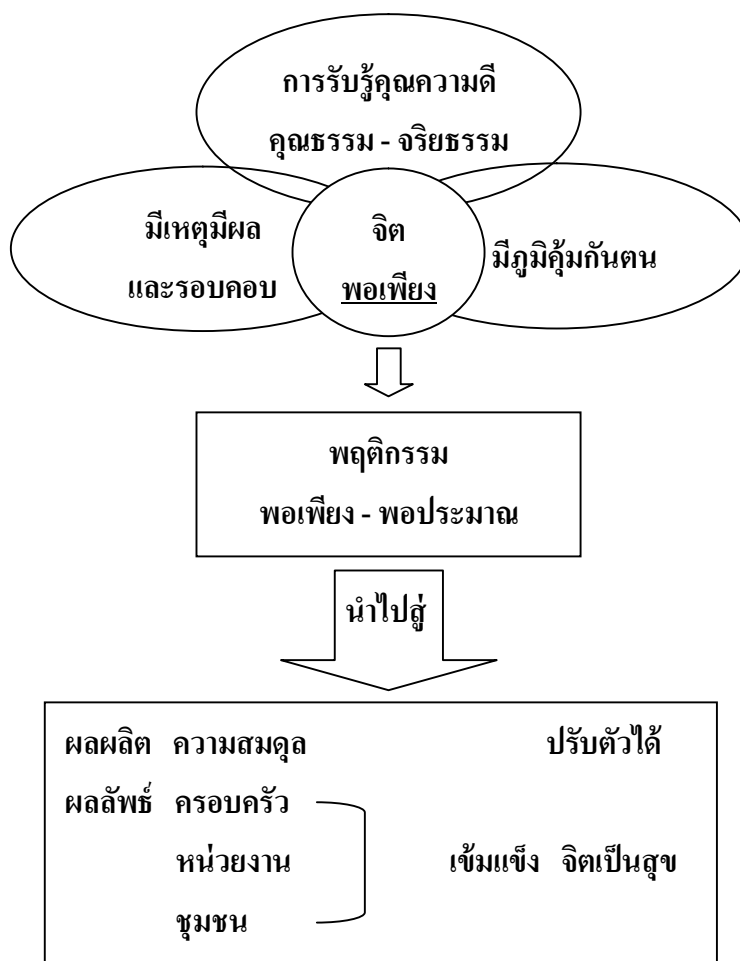
แต่ปวงชนชาวไทย มานานกว่า 30 ปี แล้ว) มาเป็นแผนที่นำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ โดยมีความเชื่อมั่นว่าจะทำให้ประเทศรอดพ้นจากภาวะวิกฤติและสามารถพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ต่อไป

จากความสำเร็จของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่จะเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน ทำให้ทุกสถาบัน หน่วยงาน และองค์กร รับนโยบายและนำสู่การปฏิบัติโดยมีแนวทางและกรอบการขับเคลื่อนที่แตกต่างกันไป (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2547) สำหรับกลุ่มนักวิชาการสาขาจิตวิทยาพฤติกรรมศาสตร์ ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ซึ่งเป็นกลุ่มนักวิชาการที่มีความรู้ และเชี่ยวชาญด้านการวิจัยเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุ ทำนาย และพัฒนาจิตใจและพฤติกรรมของบุคคล ได้รับนโยบายและมีการระดมสรรพกำลังจากนักวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อร่วมกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภาคประชาชนด้วย โดยให้ข้อสังเกตไว้ว่า การจะสร้างให้คนในชาติมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หรือ มีพฤติกรรมพอเพียง จะต้องเริ่มต้นพัฒนาในระดับบุคคลก่อนจึงจะส่งผลดีไปยังกลุ่มคนและสังคมได้ในที่สุด ในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในระดับปัจเจกบุคคล นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิสาขาจิตวิทยาพฤติกรรมศาสตร์ นำโดยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2551 ก:12; 2552:137) ได้เสนอว่าควรส่งเสริมพัฒนาให้บุคคลมี “จิตพอเพียง” เสียก่อน ซึ่งข้อเสนอนี้เกิดจากการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เสนอโดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ที่ว่า “ความพอเพียง” นั้นประกอบด้วยสามห่วง สองเงื่อนไข อันจะเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความสมดุล และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง (คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2547) (ภาพประกอบ 1) ทำให้ได้ข้อสรุปว่า ถ้าจะนำแบบจำลองโครงสร้างของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในระดับบุคคลและกลุ่มคนแล้ว ควรมีการแยกแยะระหว่างจิตใจ ซึ่งเป็นสาเหตุของการกระทำของบุคคล (หรือของกลุ่มคน) ออกจากกันให้เด่นชัดเพื่อสะดวกในการทำวิจัย และการจัดการพัฒนาต่อไป ดังนั้น นักวิชาการสาขาจิตวิทยาพฤติกรรมศาสตร์ จึงเสนอให้แยกพฤติกรรมออกจาก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาเป็นพฤติกรรมพอเพียง – พอประมาณ ซึ่งเป็นตัวเชื่อมระหว่างจิตพอเพียงในด้านต่างๆ กับผลผลิตและผลลัพธ์ (ดังปรากฏในภาพประกอบ 2)

เป็นที่แน่ชัดว่า การขับเคลื่อนหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้ประสบผลสำเร็จจะต้องเริ่มจากการเสริมสร้างพัฒนา “จิตพอเพียง” ในระดับบุคคลก่อน จึงเกิดข้อคำถามสำคัญประการหนึ่งว่า กลุ่มบุคคลประเภทใดที่ถือเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญและควรได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาเป็นลำดับแรก คำตอบต่อข้อคำถามนี้ปรากฏชัดเจนจากองค์ความรู้ในสาขาจิตวิทยาพฤติกรรมศาสตร์ (ที่มีความเจริญก้าว

ภาพประกอบ 1 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
(ที่มา : คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2547)

ภาพประกอบ 2 บทบาทของ “จิตพอเพียง” ในแนวของจิตพฤติกรรมศาสตร์
(ที่มา : ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2551ก: 12)

หน้าด้านการวิจัยบุคคลและกลุ่มมากกว่าครึ่งศตวรรษ) ว่า กลุ่มนักเรียน นักศึกษา ที่เปรียบเหมือนไม้
 อ่อนที่ดัดง่าย คือกลุ่มบุคคลที่ควรได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาจิตลักษณะและพฤติกรรมที่ดั่งงาม
 ก่อนเป็นลำดับแรก ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มเยาวชนดังกล่าวจะเติบโตไปเป็นอนาคตของชาติ เป็นประชาชน
 รุ่นใหม่ ถ้ามีจิตใจและพฤติกรรมที่พัฒนาอย่างเหมาะสมแล้ว ก็ย่อมส่งผลดีนี้ต่อไปยังชนรุ่นหลังๆ โดย
 ผ่านการปลูกฝังอบรมจากผู้ใหญ่ไปสู่ผู้เยาว์รุ่นต่อไป ทำให้สังคมเกิดความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้
 นำสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2552: 1 อ้างอิงจาก Triandis &
 Triandis. 1968 และ De Mause. 1974)

จากที่กล่าวมาแล้วตอนต้นว่า ครู เป็นบุคคลสำคัญของจากบิดามารดาที่มีความเหมาะสมใน
 การปลูกฝังอบรมเยาวชนในด้านต่างๆ ดังนั้น ครูจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังอบรมให้
 เยาวชนมีจิตใจและพฤติกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้มากด้วย โดยสอดคล้องกับ
 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
 2551) ที่ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่า ครูจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 8
 ประการ หนึ่งในนั้น คือ การอยู่อย่างพอเพียง สำหรับการปลูกฝังอบรมนักเรียนของครู ดวงเดือน
 พันธุมนาวิน (2526: 44 - 45) ได้กล่าวไว้มาแล้วว่า ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปลูกฝัง
 จริยธรรมแก่นักเรียน เนื่องจากครูเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีอิทธิพลต่อนักเรียน สามารถเป็นแบบอย่างแก่
 นักเรียนได้ รวมทั้งครูเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก และหลักการปรับพฤติกรรมที่เหมาะสม จึง
 ทำให้เกิดผลดีต่อเด็กได้มาก หลักฐานที่ยืนยันถึงลักษณะของครูที่ประสบความสำเร็จในการปลูกฝัง
 จริยธรรมแก่นักเรียน เช่น การวิจัยกับครูไทยในอดีต เรื่อง “ธรรมจริยาของครูไทย” ของบุญอุบ วิสมิตะ
 นันทน์ (2527: 154 - 156) พบผลที่สำคัญว่า ครูที่จะสอนให้เด็กมีจริยธรรมสูงได้ จะต้องมีคุณลักษณะ
 อย่างน้อยสามประการ คือ 1) ครูต้องเป็นผู้ที่รักและหวังดีต่อนักเรียนอย่างจริงใจและนักเรียนก็ทราบ
 ด้วย 2) ครูต้องอบรมสั่งสอนเด็กอย่างถูกวิธี และ 3) ตัวครูเองต้องมีจริยธรรมสูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ
 ผลการวิจัยครูในระยะต่อมา ที่พบว่า การที่ครูจะประสบความสำเร็จในการปลูกฝังอบรมนักเรียนนั้น มี
 ปัจจัยสำคัญทั้งที่เป็นปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องด้วย ในส่วนของปัจจัยภายในตัว
 ครู ดวงเดือน พันธุมนาวินและอัมพร ม้าคนอง (2547) พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน
 ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน และประสบการณ์ทางสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม
 พัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ ส่วนการศึกษาพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้าน
 คุณธรรมจริยธรรม ศักดิ์ ชัย นิรัฐทวี(2532 :155 - 157) พบว่า ครูที่มีลักษณะทางจิตใจ 4 ด้านสูง
 ได้แก่ ความเชื่ออำนาจในตนสูง เจตคติที่ดีต่อสภาพการทำงานมาก การรับรู้การสนับสนุนทางสังคม
 จากหัวหน้าและเพื่อนร่วมงานมาก และความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้ครูมี
 พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมจริยธรรมแก่นักเรียนมากเท่านั้น นอกจากนี้อ้อมเดือน สดมณี (2539)

ศึกษาพบว่า ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนสูง มีความเชื่ออำนาจในตนมาก และมีความขัดแย้งในบทบาทหน้าที่น้อย มีพฤติกรรมการถ่ายทอดทางศาสนามากกว่าครูประเภทตรงข้าม ในส่วนของปัจจัยภายนอกตัวครู พบผลจากงานวิจัยหลายเรื่องที่สอดคล้องกันว่า สถานการณ์ในการทำงานของครูมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การสนับสนุนทางสังคม (จากหน่วยงาน หัวหน้า เพื่อนร่วมงาน) ประสบการณ์ในการฝึกอบรม และภาระงาน เป็นต้น (ดูเดือน พันธุมนาวินและอัมพร ม้าคะนอง. 2547; ปริญา ณ วันจันทร์. 2536; วราภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ. 2550; ศุภวดี บุญญวงค์และคณะ. 2552)

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาปัจจัยเชิงเหตุสำคัญของพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เป็นกรอบแนวคิดในการประมวลเอกสารเพื่อสามารถศึกษาให้ครอบคลุมทั้งปัจจัยเชิงสาเหตุภายใน (จิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์) และปัจจัยเชิงเหตุภายนอก (สถานการณ์ในการทำงานของครู) ที่จะร่วมกันอธิบายและทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยิ่งกว่านั้นยังมีการศึกษาด้วยว่าพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูจะสามารถทำนายเจตคติของนักเรียนที่เป็นศิษย์ของครูได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งคาดว่าผลการวิจัยจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดทิศทางการส่งเสริมและพัฒนาครูให้ประสบผลสำเร็จในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งถือเป็นหนทางหนึ่งในการร่วมกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้าสู่วิถีชีวิตของเยาวชนไทย ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่รุ่นใหม่ที่มี “จิตพอเพียงและพฤติกรรมพอเพียง - พอประมาณ” มากขึ้น สามารถนำสังคมไทยไปสู่ความสมดุลและเกิดการพัฒนาแบบยั่งยืนได้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูว่ามีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากเพียงใด ในครูประเภทต่างๆ
2. เพื่อแสวงหาตัวทำนายที่สำคัญและปริมาณการทำนายตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในครูประเภทต่างๆ

3. เพื่อศึกษาว่าพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูได้มากเพียงใด

4. เพื่อศึกษาประเภทของครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย และปัจจัยเชิงสาเหตุที่เกี่ยวข้อง

ความสำคัญของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบว่าครูในโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาแบบอย่างในโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีจิตลักษณะที่พึงปรารถนาบางประการและพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่สถานศึกษาแบบอย่างหรือไม่ เพียงใด และนักเรียนในโรงเรียนแบบอย่างฯ มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูมากกว่านักเรียนในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างหรือไม่ เพียงใด ข้อมูลเชิงประจักษ์เหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมสนับสนุนโรงเรียนทั่วไปในการบริหารและจัดการเรียนการสอนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ถูกทาง

2. ทำให้ทราบว่ามียุปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญใดบ้างที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูเกี่ยวข้องกับเจตคติของนักเรียนฯ มากเพียงใด

3. ได้ทราบว่าครูประเภทใดที่ควรได้รับการพัฒนาก่อนเป็นลำดับต้นๆ และควรพัฒนาคุณลักษณะอะไร เพื่อให้มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

4. เพื่อเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดในเขตภาคกลาง พร้อมทั้งนักเรียนที่เป็นศิษย์ที่ครูแต่ละคนประจำชั้นอยู่ ครูเหล่านี้อยู่ในโรงเรียนทั้งที่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในปีการศึกษา 2552 (จำนวน 1,126 โรงเรียน จากโรงเรียนทุกสังกัดทั่วประเทศ) และโรงเรียนที่เสนอโครงการเข้ารับประเมินในช่วงเวลา

เดียวกันแต่ไม่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างฯ จำนวน 486 โรงเรียน (โรงเรียนที่เข้ารับการประเมินจากทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น 1,606 โรงเรียน)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี) และครูผู้สอนกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด) ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดในเขตภาคกลาง ครูเหล่านี้อยู่ในโรงเรียนทั้งที่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และโรงเรียนที่เสนอโครงการเข้ารับการประเมินในช่วงเวลาเดียวกันแต่ไม่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างฯ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิไม่เป็นสัดส่วน (Disproportionate Stratified Random Sampling) ได้ครูผู้สอนระดับประถมศึกษา (ป. 5 - 6) และระดับมัธยมศึกษา (ม. 2 - 3) รวม 450 คน และได้นักเรียนของครูแต่ละคน (ในอัตราส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 4 - 6 คน) รวมจำนวนนักเรียน 2,459 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ มี 3 กลุ่ม ได้แก่

1.1 กลุ่มจิตลักษณะเดิม ประกอบด้วย ตัวแปร

- 1.1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 1.1.2 ลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน
- 1.1.3 ค่านิยมเชิงจริยธรรม
- 1.1.4 จิตพอเพียง

1.2 กลุ่มลักษณะสถานการณ์ในการทำงาน ประกอบด้วย ตัวแปร

- 1.2.1 ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.2.2 การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง
- 1.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน
- 1.2.4 ภาระงานครู

1.3 จิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วย ตัวแปร

- 1.3.1 เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.3.2 ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน
- 1.3.3 เจตคติต่อนักเรียน

1.4 ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครู ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับชั้นที่สอน และประเภทของโรงเรียน (โรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาแบบอย่างพอเพียง กับ โรงเรียนที่ไม่ใช่สถานศึกษาแบบอย่างพอเพียง)

2. ตัวแปรตาม ได้แก่

2.1 (ฝ่ายครู) พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ประกอบด้วย

2.1.1 พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน

2.1.2 พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

2.2 (ฝ่ายนักเรียน) เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุและผลของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ผู้วิจัยใช้รูปแบบทฤษฎีการวิเคราะห์สาเหตุการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ที่เรียกว่า “รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม” (Interactionism model) ที่นักวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ใช้กันอย่างแพร่หลายจากอดีตถึงปัจจุบัน ของ Magnusson & Endler (1977 : 18-21) เป็นกรอบแนวคิดในการประมวลเอกสาร เพื่อกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุ ในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูอย่างครอบคลุม โดยรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม กล่าวว่ามีสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมใดๆ ของมนุษย์มี 4 กลุ่มสาเหตุ คือ 1) ลักษณะสถานการณ์ทางสังคม หมายถึง สถานการณ์ปัจจุบันที่บุคคลกำลังประสบอยู่ เป็นสิ่งที่เอื้อหรือขัดขวางการเกิดพฤติกรรมหนึ่งๆ ตัวอย่างเช่น การสนับสนุนทางสังคม ภาระงาน ประสบการณ์รับการศึกษา เป็นต้น โดยหากบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับสถานการณ์ต่างๆ มาก บุคคลก็มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมสอดคล้องตามทิศทางที่สถานการณ์ผลักดัน 2) จิตลักษณะเดิมของผู้กระทำ หมายถึง จิตใจที่มีลักษณะค่อนข้างคงที่ ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ปัจจุบัน เป็นจิตลักษณะที่ก่อตัวขึ้นในตัวบุคคลตั้งแต่วัยเด็ก สะสมมาจนถึงปัจจุบันจากการปลูกฝังอบรมในครอบครัวและโรงเรียน ตัวแปรกลุ่มนี้ได้แก่ ลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล เช่น ลักษณะมุ่งอนาคตและควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น 3) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะร่วมกับสถานการณ์ หรือที่เรียกว่า การปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical Interaction) คือ มีตัวแปรทางจิตลักษณะเดิมอย่างน้อย 1 ด้านร่วมกับตัวแปรทางสถานการณ์อีกอย่างน้อย 1 ด้าน ส่งผลต่อพฤติกรรมหนึ่งๆ และ 4) จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือเรียกว่า ปฏิสัมพันธ์ในตน (Organismic Interaction) หมายถึง ลักษณะทางจิตซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการ

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคลกับสถานการณ์ปัจจุบันภายในตัวบุคคล โดยจิตลักษณะตามสถานการณ์ เป็นลักษณะจิตใจที่แปรเปลี่ยนไปตามสถานการณ์โดยง่าย หรืออยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ ตัวอย่างเช่น เจตคติต่อพฤติกรรมในสถานการณ์หนึ่งๆ ความเครียดในการทำงาน เป็นต้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หมายถึง โรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและในเขตภาคกลางที่ผ่านการประเมินและได้รับการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ หรือแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. โรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง หมายถึง โรงเรียนในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครและในเขตภาคกลางที่ได้รับการประเมิน แต่ยังไม่ได้รับการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการ ให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ หรือแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการประมวลเอกสารออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นการประมวลเพื่อกำหนดตัวแปร ความหมาย และวิธีวัดพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนที่ 2 การประมวลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงเหตุกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 1) ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะเดิมกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ปัจจัยเชิงเหตุด้านสถานการณ์ในการทำงานกับจิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะตามสถานการณ์กับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนที่ 3 การประมวลความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูกับเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษา

จากเหตุผลความสำคัญที่ได้กล่าวไว้แล้วตอนต้นว่าการเสริมสร้างจิตลักษณะและพฤติกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าสู่จิตใจและพฤติกรรมของกลุ่มเยาวชนสามารถทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้มาก ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักในการเสริมสร้างและพัฒนาคนและสร้างเยาวชนของประเทศให้มีคุณภาพ จึงได้กำหนดนโยบายและแผนการปฏิบัติอย่างชัดเจนในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ระบบการศึกษา เริ่มตั้งแต่การที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในหมวด 1 มาตรา 6 ว่าด้วยการจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รวมทั้งได้มีการจัดทำแผนการศึกษาของชาติ โดยได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นพื้นฐานในการกำหนดมาตรการดำเนินงานด้านต่างๆ (แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552 - 2559 กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ก: 13) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จำนวน 8 ประการ หนึ่งในนั้นคือ การให้ผู้เรียนอยู่อย่างพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551) สำหรับการปฏิบัติในการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงนั้น กระทรวงศึกษาธิการได้เริ่มดำเนินการ

อย่างเป็นทางการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 โดยได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาพร้อมดำเนินงานกับคณะกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และได้กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา พุทธศักราช 2550 - 2554 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2550ก) เอาไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังได้กำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการขับเคลื่อนจำนวน 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาบุคลากร ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายผลและพัฒนาเครือข่าย ยุทธศาสตร์ที่ 4 การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และ ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนากระบวนการติดตามและประเมินผล ทั้งนี้ได้กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จไว้ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้มีการสรุปผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2553 ข) ไว้บ้างแล้ว โดยผลการดำเนินงานสำคัญได้แก่ 1) การอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) การคัดเลือกสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกระบวนการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 1,261 โรงเรียน และ 3) จัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนของทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สรุปผลการดำเนินงานในด้านต่างๆ ดังกล่าวมานี้ ถือว่าประสบความสำเร็จทุกตัวชี้วัด

หลักสูตรบูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายคณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน (คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการ. 2549; 2550) จัดทำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำหลักคิดหลักปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการสู่การเรียนการสอนในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ของทุกระดับได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม (คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการ. 2549) โดยคณะทำงานภายใต้การสนับสนุนของโครงการวิจัยเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ ได้ร่วมกับภาคีต่างๆ จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติ “สร้างคน สร้างสังคม สู่ความพอเพียง: ประยุกต์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน” ในเดือนตุลาคม 2549 เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีความสามารถในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน ร่วมระดมความคิดเห็นยกย่องตัวอย่างหน่วย

การเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง และหน่วยการเรียนรู้บูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน ในทุกระดับ และได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อปรับร่างชุดหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในเดือนพฤศจิกายน 2549 โดยมีผลผลิตเป็นชุดเอกสารตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แยกตามแต่ละช่วงชั้น คณะทำงานฯ ได้นำตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ไปทดลองใช้และวิจัยเชิงปฏิบัติการในสถานศึกษาที่สนใจอาสาสมัครร่วมเป็นเครือข่ายสถานศึกษา ทดลองประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 และร่วมพัฒนาตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น กอนนำไปให้สถานศึกษาทั่วประเทศ ประยุกต์ใช้ในปีการศึกษา 2550 เป็นต้นมา ทั้งนี้ในการดำเนินการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คณะทำงานฯ ได้วิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า สาระหลักของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงบรรจุอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ ในมาตรฐาน ส.3.1 ซึ่งกำหนดให้ “เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากร ในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ” ดังนั้นคณะทำงานฯ จึงได้ กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงโดยเน้นตามมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเป็นหลัก อย่างไรก็ตามตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้นนี้สามารถนำไปใช้บูรณาการในการจัดการเรียนการสอนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นอกจากนี้ได้มีการกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามช่วงชั้น ซึ่งในที่นี้ขอเสนอการวิเคราะห์มาตรฐานช่วงชั้นเพียงสองกลุ่ม คือ ช่วงชั้นที่ 2 (ประถมศึกษาปีที่ 4 ถึง 6) และ ช่วงชั้นที่ 3 (มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 3) (เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ได้ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย คือ ครูที่เป็นผู้สอนนักเรียน 2 ช่วงชั้นดังกล่าว) ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- มาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับช่วงชั้นที่ 2 กำหนดให้เข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับช่วงชั้นที่ 2 แยกตามชั้นปีดังนี้ (ตาราง 1)

จากตาราง 1 นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5) ถูกคาดหวังให้ปฏิบัติตนในชีวิตประจำวัน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีความสามารถวิเคราะห์การใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลในชุมชน เข้าใจสภาพรายรับ - รายจ่ายของครอบครัว รู้จักนำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ของครอบครัว เป็นต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้) ถูกคาดหวังให้มีความรู้ ความสามารถ เช่นเดียวกับนักเรียนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 ผนวกกับการให้รู้จักใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถวิเคราะห์ วางแผน จัดทำรายรับ - รายจ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างถูกต้องเหมาะสม เป็นต้น

ตาราง 1 แสดงมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงแยกตามชั้นปี ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6)

ชั้น ป. 4	ชั้น ป. 5	ชั้น ป. 6
1. เข้าใจหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	1. ปฏิบัติตนตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง	1. เข้าใจระบบและวิธีการดำเนินงานขององค์กรในชุมชนตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
2. สำรวจสภาพปัญหาทรัพยากรสิ่งแวดล้อมในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ปัญหา	2. วิเคราะห์การใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลในชุมชน	2. รู้จักใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เข้าใจสภาพรายรับ - รายจ่ายของตนเองและวางแผนการใช้จ่ายตามหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง	3. เข้าใจสภาพรายรับ - รายจ่าย ของครอบครัวและนำหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว	3. วิเคราะห์วางแผนและจัดทำบันทึก รายรับ - รายจ่ายของตนเองและครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ
4. สำรวจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น	4. มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน	4. รวบรวมองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ที่มา: คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการ (2549: 4)

- มาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงสำหรับช่วงชั้นที่ 3 กำหนดให้ เข้าใจเกี่ยวกับระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้ โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง แยกตามชั้นปี ดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงแยกตามชั้นปี ช่วงชั้นที่ 3
(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3)

มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 2	มัธยมศึกษาปีที่ 3
1.รู้และเข้าใจประวัติความเป็นมา ความหมาย หลักปรัชญา แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	1.สำรวจและวิเคราะห์ปัญหาของชุมชนด้านสังคม และเศรษฐกิจ บนพื้นฐานของหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	1.เข้าใจแนวทางพัฒนาชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2.สามารถนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ของตนเอง ครอบครัว และชุมชน	2.เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชนด้านสังคม และเศรษฐกิจตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	2.มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม โดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา: คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน กระทรวงศึกษาธิการ (2550 ข: 3)

จากตาราง 2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เช่น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถูกคาดหวังให้มีความรู้และเข้าใจความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถนำแนวปรัชาญนี้ไปใช้จัดการทรัพยากรของตนเอง ครอบครัวและของชุมชน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้) ถูกคาดหวังให้สามารถสำรวจและวิเคราะห์ปัญหาด้านสังคมและด้านเศรษฐกิจ บนพื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาของชุมชน ด้านเศรษฐกิจ และสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้

เมื่อวิเคราะห์สาระสำคัญของมาตรฐานการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ประเด็นที่เน้นและมีความสอดคล้องกันในการที่จะให้ครูปลูกฝังถ่ายทอดแก่ผู้เรียน อาทิ การใช้ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่าตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การวางแผนและการจัดทำบันทึกรายรับ - รายจ่ายของผู้เรียนและครอบครัว การวางแผนพัฒนาชีวิตและอาชีพที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาพอเพียง ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงเลือกที่จะศึกษา พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

กล่าวโดยสรุป จากการสังเคราะห์เนื้อหาของตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ใช้ในการเรียนการสอนตามหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 และ 3 ทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับขอบเขตพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน (ระดับประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น) ที่สถานศึกษา โดยครูควรจัดการปลูกฝังอบรมให้แก่เด็กนักเรียนซึ่งมีอย่างน้อย 2 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงกำหนดขอบเขตพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูเป็น 2 ด้าน คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ประเด็นสำคัญที่ควรมีการพิจารณาต่อไป คือ ครูควรใช้วิธีอย่างไรในการอบรมสั่งสอนนักเรียน เพื่อปลูกฝังลักษณะจิตใจและพฤติกรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียน เนื่องจากการถ่ายทอดปลูกฝัง (Socialization) ด้วยวิธีการทางบวกที่เหมาะสมนับเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในการพัฒนาเยาวชน ดังนั้น ในส่วนต่อไปนี้เป็น การประมวลหลักฐานงานวิจัยเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังอบรมเด็กที่เคยใช้ได้ผลดีในการเสริมสร้างพัฒนาลักษณะจิตใจและพฤติกรรมที่พึงประสงค์หลายด้านแก่เด็กไทยมาแล้ว ได้แก่ 1) วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ รวมทั้งการที่ผู้ใหญ่ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก และ 2) วิธีการสื่อสารกับเด็กเพื่อชักจูงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: ตัวแปร ความหมาย และวิธีวัด

ความสำคัญ นักจิตวิทยาอาวูโสหลายท่าน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2552: อ้างอิงจาก Triandis & Triandis. 1968 และ De Mause. 1974) ได้กล่าวมานานกว่า 40 ปีแล้วว่า สังคมประเทศชาติใด จะพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ ขึ้นอยู่กับคุณภาพทางจิตใจ และพฤติกรรมของคนในชาติ เยาวชนรุ่นใหม่จะต้องมีความคิด มีเหตุผล มีคุณธรรมจริยธรรมที่พัฒนาไปสู่ขั้นสูงกว่าในปัจจุบัน นอกจากนั้นคนที่จิตใจและพฤติกรรมพัฒนาไปแล้วจะต้องส่งผลดีไปยังชนรุ่นหลังๆ โดยผ่านการปลูกฝังอบรมจากผู้ใหญ่ไปสู่ผู้เยาว์รุ่นต่อไป

ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลให้เกิดผลดีและเป็นไปอย่างถาวรควรเริ่มต้นตั้งแต่วัยเด็ก (เปรียบเสมือนไม้อ่อนที่ดัดง่าย) โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดทางสังคม (Socialization) ซึ่งมีนักจิตวิทยากลุ่มหนึ่ง (ลาดทองใบ ภูอภิรมย์. 2531: 29 อ้างอิงจาก Munn, Fernald and Fernald. 1969) กล่าวว่า การถ่ายทอดทางสังคม หมายถึง กระบวนการที่บุคคล

โดยเฉพาะเมื่ออยู่ในวัยเด็กได้รับการอบรมดูแลให้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สามารถเรียนรู้เพื่ออยู่ร่วมกับผู้อื่น และจากการเรียนรู้ที่เด็กจะมีความนึกคิดและพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมในสังคมของตน จึงอาจกล่าวได้ว่า การพัฒนาจิตใจและพฤติกรรมที่ต่าง ๆ ของเด็กขึ้นอยู่กับวิธีการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมที่ได้รับจากผู้ใหญ่นั้นเอง

ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ (2528) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า หมายถึง การที่ผู้ใหญ่ผู้ใกล้ชิดมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็ก ทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำด้วยวิธีหลักๆ คือ ให้อาหาร ดักเตือน ลงโทษ และควบคุม และยังเป็นโอกาสให้เด็กได้สังเกตเห็นแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาวิธีการปลูกฝังอบรมนักเรียนของคุณ ซึ่งถือเป็นผู้ใหญ่ที่มีความเกี่ยวข้องและใกล้ชิดกับเด็กมาจากรองจากบิดามารดา ยิ่งกว่านั้น บทบาทของคุณในการปลูกฝังอบรมเด็กในปัจจุบัน ได้ทวีความสำคัญมากยิ่งขึ้น โดยคุณถือเป็นความหวังของสังคมในการที่จะพัฒนาเด็กให้เจริญเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ทั้งนี้ เพราะสังคมเชื่อว่า คุณเป็นผู้มีความรู้ตามหลักวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กดังกล่าวไปแล้วข้างต้น กอปรกับปัญหาความอ่อนแอในการอบรมเลี้ยงดูเด็กของครอบครัว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ที่ทำให้บิดามารดามีเวลาใกล้ชิดกับบุตรน้อยลง จากเหตุผลต่างๆ ที่กล่าวมานี้ เป็นสิ่งที่สนับสนุนว่า คุณนับวันจะเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญที่มีบทบาทในการพัฒนาประชากรที่มีคุณภาพสูงให้แก่ประเทศชาติ โดยผ่านวิธีการปลูกฝังอบรมที่เหมาะสมนั่นเอง

วิธีการปลูกฝังอบรมแบบใดของคุณที่จะช่วยยกระดับจิตใจและพฤติกรรมของเด็กได้มาก ในทางปรัชญาพุทธศาสนา ท่านพุทธทาสภิกขุ (2523: 10 - 11) ได้กล่าวถึงความสำคัญของครูที่มีต่อศิษย์ไว้ว่า ครูอยู่ในฐานะของความเป็นปฐนีบุคคลก็เพราะให้สิ่งที่มีค่าสูงสุดแก่ศิษย์ แม้จะจากกันก็เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจ ใ้รงดเว้นการกระทำในสิ่งที่ไม่ควรทำได้ทุกครั้งที่จะระลึกถึงครู อาจารย์ ว่าได้เคยพำสอนหรือขอร้องหรือแสดงความมุ่งหมายไว้ว่าอย่างไร ตัวอย่างที่ดีจากอาจารย์ในแง่ต่างๆ เมื่ออยู่ในสำนักย่อมเป็นเรื่องเร้นลับฝังอยู่ในสันดานของศิษย์โดยไม่รู้สึกรู้สียง สำหรับจะงอกงามเป็นสติปัญญาในการก้าวหน้าหรือการกลับตัวจากทางที่ผิดในโอกาสหลังได้เสมอไป นอกจากนี้ พระพรหมคุณาภรณ์ (2550: 66 - 68) ได้นำเสนอหลักธรรมของพระบรมศาสดาไว้ในหนังสือธรรมานุชิต หมวดที่สี่ “คนกับมรรคา” เกี่ยวกับหน้าที่ครูต่อศิษย์ ได้แก่ การปฏิบัติต่อศิษย์ โดยอนุเคราะห์ตามหลักธรรมเสมือนเป็นทิศเบื้องขวา ดังนี้ 1) แนะนำฝึกอบรมให้เป็นคนดี 2) สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง 3) สอนศิลปวิทยาการให้สิ้นเชิง 4) ส่งเสริมยกย่องความดีงามความสามารถให้ปรากฏ และ 5) สร้างเครื่องคุ้มภัยในสารทิศ คือ

สอนและฝึกศิษย์ให้ใช้วิชาเลี้ยงชีพได้จริงและรู้จักดำรงตนด้วยดี ที่จะเป็นประกันให้ดำเนินชีวิตดีงาม โดยสวัสดิ์ มีความสุขความเจริญ

การประมวลเพื่อกำหนดความหมายและวิธีวัดพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียน ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการวิจัยครั้งนี้ อยู่บนพื้นฐานของหลักการถ่ายทอดทางสังคม (socialization) ที่ผู้ใหญ่พึงปฏิบัติต่อเด็ก 2 หลักการ ได้แก่ 1) หลักการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2528 อ้างอิงจาก Becker. 1964) 2) ควบคู่กับหลักการสื่อสารชักจูงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ของแมคไกว (McGuire. 1985)

ความหมาย สำหรับในแวดวงวิชาการระดับสากล ลิคโคน่า นักจิตวิทยาและนักการศึกษา อาวุโสทางการพัฒนาจริยธรรมชาวอเมริกัน (Lickona. 1983, 1991 แปลโดย สวัสดิ์ ประทุมราช 2545 และ 2549) ได้นำเสนอวิธีการปลูกฝังอบรมเด็กด้านคุณค่าเชิงจริยธรรมไว้อย่างชัดเจนในตำราของท่าน โดยกล่าวถึงบทบาทของโรงเรียน (ครู อาจารย์) ว่าควรปฏิบัติต่อเด็กด้วยความนับถือและความรัก ให้ การส่งเสริมสนับสนุน และเป็นตัวแบบที่ดีแก่เด็ก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนักวิชาการไทย โดยเฉพาะในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ ที่ได้ทำการวิจัยรูปแบบและวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เกี่ยวข้อง กับจิตใจและพฤติกรรมของเยาวชนมานานกว่า 30 ปีแล้ว เริ่มตั้งแต่การวิจัยจิตลักษณะหลายด้าน เช่น เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคตและการควบคุมตน และเจตคติที่ดีต่อความซื่อสัตย์ เป็นต้น พบว่า วัยรุ่นผู้ที่มีจิตลักษณะดังกล่าวสูงมักรายงานว่าตนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนและ ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ (ดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม. 2520) มาจนถึง งานวิจัยในปัจจุบัน รวมกันแล้วกว่า 15 เรื่อง ก็พบผลอย่างชัดเจนว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็ก 2 แบบ ดังกล่าวถ้ามีการปฏิบัติมากในครอบครัวใด บุตรธิดาของครอบครัวนั้นก็จะมีลักษณะทางจิตใจที่พึง ประสงค์หลายด้าน และถ้าเยาวชนยังได้รับแบบอย่างที่ดีจากผู้ใหญ่ในครอบครัวมากด้วยแล้ว เยาวชน ก็จะมีพฤติกรรมพลเมืองดีมาก และมีพฤติกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากด้วย (ดวง เดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2552: 2)

มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งในปัจจุบันที่ศึกษาพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมเด็กด้วยวิธีการ 3 วิธี ดังกล่าว ตัวอย่างเช่น ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล และคณะ (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมของบิดาตำรวจในการปลูกฝังอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ คณะผู้วิจัยได้แบ่งพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมบุตรชาย ของตำรวจ ออกเป็น 5 ด้าน 3 ใน 5 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดารายงานถึงปริมาณการปฏิบัติต่อบุตร โดยให้ความรัก ยอมรับเด็ก แสดงความรัก ใคร่ เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุข ใกล้ชิด ทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน ให้ความสนิทสนม สนับสนุนช่วยเหลือทั้ง ทางครอบครัวและทางสังคม ให้ความสำคัญต่อบุตร และให้คำแนะนำปรึกษาเมื่อบุตรมีปัญหา 2)

พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผล หมายถึง การที่บิดารายงานถึงปริมาณการปฏิบัติต่อบุตรโดยอธิบายเหตุผลให้แก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร หรือลงโทษบุตร บิดาที่ใช้วิธีนี้ยังให้รางวัลและลงโทษบุตรอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดาจะเป็นเครื่องช่วยให้บุตรได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ 3) พฤติกรรมการเป็นแบบอย่างที่ดีในการเคารพกฎระเบียบ หมายถึง การที่บิดารายงานถึงปริมาณการปฏิบัติของบิดาที่เป็นแบบอย่างในเรื่องความเคารพนับถือ ความรับผิดชอบ แบบแผนประเพณี และการเป็นผู้นำทางสังคมในการเคารพกฎระเบียบ ส่วนงานวิจัยก่อนหน้าของสุชาติณี ทองลิ้ม (2548) ได้ศึกษาพฤติกรรมรับผิดชอบต่อบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครอง ซึ่งได้จำแนกพฤติกรรมรับผิดชอบต่อบุตรออกเป็น 2 พฤติกรรมย่อย ได้แก่ พฤติกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตร และพฤติกรรมผลักรับการดูแลบุตรให้แก่โรงเรียน โดยพฤติกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตร ถูกแบ่งวัดเป็น 2 ด้าน คือ (1) การส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (2) การส่งเสริมการเรียนรู้ในด้านการสนับสนุนทางอารมณ์ ซึ่งพฤติกรรมย่อยทั้ง 2 ด้านนี้เป็นลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และแบบใช้เหตุผลนั่นเอง

สำหรับครู ผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเด็กออกจากบิดามารดา มีงานวิจัยในอดีตจำนวนมากหนึ่งศึกษาลักษณะจิตใจและสถานการณ์ของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูนักเรียน ตัวอย่างเช่น งานวิจัยเรื่อง ธรรมชาติของครูไทย ของ บุญกอบ วิสมิตะนันท์ (2527) ที่ศึกษาพฤติกรรมของครูในการสั่งสอนฝึกอบรมธรรมชาติ (ศีลห้า สติสัมปชัญญะ และหิริ-โอตตปปะ) ให้แก่ศิษย์ ซึ่งประกอบด้วย การที่ครูสั่งสอนฝึกอบรมศิษย์ ด้วยไมตรีมีเมตตา และใช้เหตุผลสูง และการที่ครูปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ส่วนศักดิ์ ชัย นิธิภูทิว(2532) ได้ทำวิจัยความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จำแนกพฤติกรรมการทำงานของครูเป็น 2 ด้าน คือ พฤติกรรมการสอนและพฤติกรรมการอบรมจริยธรรมแก่นักเรียน โดยพฤติกรรมการสอน หมายถึง การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของครู ที่เกี่ยวข้องกับการสอนเนื้อหาวิชาในชั้นเรียน ส่วนพฤติกรรมการอบรมจริยธรรม หมายถึง การให้คำแนะนำ ตักเตือน ให้เหตุผล ให้ความเมตตาและการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ยิ่งกว่านั้นในงานวิจัยของแสวง ทวีคุณและคณะ (2546) ได้ทำการประเมินผลของการพัฒนาจิตลักษณะและทักษะการปลูกฝังวินัยของครูแก่นักเรียน โดยวัดผลที่พฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนซึ่งวัดใน 2 ด้าน คือ 1) การปฏิบัติต่อนักเรียนแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผล หมายถึง การที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนในทำนองที่เป็นการแสดงความรัก ยอมรับ สนใจเอาใจใส่ใกล้ชิดกับนักเรียน รวมถึงการใช้เหตุผลกับนักเรียนโดยอธิบายเหตุผลในขณะที่สนับสนุนหรือห้ามปรามมิให้นักเรียนกระทำการสิ่งต่างๆ และมีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับพฤติกรรมของนักเรียน และ 2) การปลูกฝังวินัยแก่นักเรียน หมายถึง การปฏิบัติหรือการดำเนินการของครูในลักษณะการเป็น

แบบอย่างทางด้านวินัย การปรับพฤติกรรม การฝึกให้นักเรียนยอมรับกฎระเบียบรวมถึงการฝึกให้นักเรียนมุ่งอนาคตควบคุมตน และรู้จักการเอาใจเขามาใส่ใจเรา และในงานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) ได้ศึกษาพฤติกรรมการพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์เป็นตัวอย่างแปรตามโดยแบ่งพฤติกรรมดังกล่าวออกเป็น 3 ด้านย่อย ได้แก่ 1) *พฤติกรรมการสอน* หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับการจัดเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้ โดยแบ่งเป็นช่วงเวลาเตรียมการสอน ช่วงขณะสอนและหลังการสอน 2) *พฤติกรรมการรับนวัตกรรม* หมายถึง การที่ครูมีความตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของแนวคิด วิธีการ ความรู้ หรือสิ่งใหม่ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของตน ตลอดจนนำสิ่งใหม่ ๆ เหล่านี้ มาประยุกต์ใช้ และ 3) *พฤติกรรมสนับสนุนทางสังคมของครู* หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติตนของครูที่จะส่งเสริมให้นักเรียนสามารถเรียนรู้คณิตศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยครูให้การสนับสนุนใน 2 ด้าน คือ ด้านอารมณ์และด้านข้อมูลข่าวสาร ซึ่งพฤติกรรมด้านที่ 3 นี้ มีการศึกษาในขอบเขตที่สอดคล้องกับการปลูกฝังอบรมแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลนั่นเอง

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับความหมายของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมเด็กของผู้ปกครองและครู สรุปได้ว่า นักวิชาการและนักวิจัยหลายท่านได้ให้ความสนใจศึกษาพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมเด็กในหลายวิธีที่สอดคล้องกัน คือ 1) *การปลูกฝังอบรมแบบรักสนับสนุนมาก* 2) *การปลูกฝังอบรมแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์* และ 3) *การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก* ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้ศึกษาพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนของครู ทั้ง 3 วิธีดังกล่าว ในเนื้อหาสาระของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เกี่ยวข้อง

มีวิธีการปลูกฝังอบรมอีกมิติหนึ่ง ที่พบจากการวิจัยกับผู้ปกครองและเยาวชนไทยในอดีต (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2529; งามตา วรินทร์านนท์. 2536) ว่าเป็นวิธีการที่ใช้ได้ผลดีต่อการปลูกฝังอบรมด้านจิตใจและพฤติกรรมแก่เยาวชนไทย ได้แก่ วิธีการสื่อสารเพื่อชักจูงให้เกิดการปรับเปลี่ยนเจตคติ

วิธีการปลูกฝังอบรมด้วยวิธีการสื่อสารเพื่อชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติ เป็นแนวคิดเชิงจิตวิทยาตามทฤษฎีที่ว่าด้วยกระบวนการสื่อสารเพื่อชักจูงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ (McGuire. 1969, 1985) ซึ่งแมคไกวได้กล่าวถึงกลวิธีในการชักจูงให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน กล่าวคือ ก่อนที่ผู้รับสารจะเปลี่ยนเจตคติได้นั้น ผู้รับจะต้องให้ความสนใจรับทราบเนื้อหาในสารว่ามีข้อความว่าอย่างไรบ้างเมื่อรับทราบแล้วต้องเข้าใจข้อความว่าดังกล่าวชักจูงเกี่ยวกับเรื่องอะไร ซึ่งประโยชน์หรือโทษอะไรบ้าง จากนั้นจึงจะพิจารณาต่อไปว่า ประโยชน์หรือโทษที่ว่านี้น่าเชื่อถือและมีความสำคัญเพียงใด ผู้รับจะเห็นด้วยหรือไม่ ถ้าผู้รับเห็นด้วยจึงจะเกิดการเปลี่ยนเจตคติตามการชักจูงนั้น เมื่อเกิดการเปลี่ยนตามในผู้รับการชักจูงแล้วจะต้องมีการจดจำการเปลี่ยนนี้ไว้เสมอ จนถึงโอกาสที่

จะแสดงพฤติกรรมตามข้อเสนอแนะในสารได้ ดังนั้น ขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงเจตคติในผู้รับสารสื่อ จึงมี 5 ขั้น ดังต่อไปนี้ (1) ขั้นสนใจรับทราบเนื้อความในสาร (2) ขั้นเข้าใจเนื้อหาในสาร (3) ขั้นเห็นด้วยตามการชักจูง จากขั้นที่ 1 ถึง ขั้นที่ 3 จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับผู้รับการชักจูงในระดับจิตใจ เช่น ก่อให้เกิดความรู้สึกชอบ พอใจในเรื่องที่ถูกชักจูง (4) ขั้นจดจำการเห็นด้วยนี้ และ (5) ขั้นกระทำตามการชักจูง ในการวิจัยการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย (ดวงเดือน พันธมนาวิน; อรพินทร์ ชูชม; และสุภาพร ลอยด์. 2529) ศึกษานักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีอายุ ตั้งแต่ 10 ถึง 13 ปี และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาอายุตั้งแต่ 12 ถึง 15 ปี จำนวน 1,600 คน และผู้ปกครองของนักเรียนเหล่านี้ คณะผู้วิจัยวัดการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของผู้ปกครอง โดยอาศัยหลักการสื่อสารเพื่อการชักจูงให้เกิดการปรับเปลี่ยนเจตคติ ใน 3 ด้านแรก จาก 5 ด้าน ดังกล่าวข้างต้น คือ (1) การเปิดรับสื่อมวลชน (2) การเข้าใจเนื้อหา และ (3) การยอมตามการชักจูง เนื่องจากการศึกษาเฉพาะอิทธิพลของสื่อมวลชนที่ส่งผลต่อลักษณะทางจิตใจของเยาวชนไทยเท่านั้น เพราะเชื่อมั่นว่าลักษณะทางจิตใจที่เกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชนจะเป็นสิ่งที่คงทนและในสภาพแวดล้อมอันเหมาะสมจะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดพฤติกรรมได้ จึงพิจารณาขั้นตอนทางจิตใจเพียงสามขั้นแรก คือ การสนใจรับทราบ การเข้าใจเนื้อความ และการยอมเปลี่ยนตาม ต่อมา กามตา วนิทานนท์ (2536) ศึกษาบิดามารดาของเยาวชนที่มีอายุตั้งแต่ 8 ถึง 15 ปี จำนวน 545 คน ผู้วิจัยทำการวัดวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรเพื่อส่งเสริมความเป็นพุทธมามกะแก่บุตร โดยอาศัยหลักการชักจูงบุคคลให้เกิดการปรับเปลี่ยนเจตคติตามทฤษฎีของแมคไกว (McGuire. 1969, 1985) 3 ขั้นตอน มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการกำหนดโครงสร้างของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามแนวพุทธ เพื่อเป็นหลักประกันทางวิชาการว่า ถ้าบิดามารดาให้การฝึกอบรมทางพุทธศาสนาแก่บุตร อย่างเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การชักจูงให้บุตรเกิดความสนใจพุทธศาสนา อธิบายให้บุตรเกิดความเข้าใจเนื้อความตามหลักพุทธศาสนา และทำให้บุตรเกิดการยอมรับและเปลี่ยนตามหลักปฏิบัติเบื้องต้นของพุทธศาสนาได้มากเพียงใด ก็เชื่อมั่นได้ว่ามารดาจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาบุตรให้มีเจตคติที่ดีต่อพุทธศาสนาเพียงนั้น และเมื่อไม่นานมานี้ พรทิพย์ จัปจิตต์ (2551) ได้ศึกษาพฤติกรรมของมารดาในการสอนบุตรวัยรุ่นหญิงเรื่องเพศศึกษา โดยศึกษามารดาของนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 3 จำนวน 286 คน นักวิจัยได้ทำการวัดพฤติกรรมการสอนบุตรเรื่องเพศศึกษา โดยอาศัยหลักการชักจูงบุคคลให้เกิดการปรับเปลี่ยนเจตคติตามทฤษฎีของแมคไกว (McGuire. 1969, 1985) 3 ขั้นตอน เช่นเดียวกัน และกำหนดความหมายของพฤติกรรมดังกล่าวว่า หมายถึง การที่มารดาสื่อสารเพื่อชักจูงบุตรให้เกิดเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติตนด้านเพศอย่างเหมาะสม 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจและเปิดโอกาสให้รับทราบเรื่องเพศศึกษา 2) ขั้นสร้างความเข้าใจในเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา และ 3) ขั้นสร้างเสริมการยอมรับและเปลี่ยนตามการปลูกฝังอบรมเรื่องการปฏิบัติด้านเพศ

อย่างเหมาะสม และล่าสุดศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) ทำวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ก็ได้อาศัยทฤษฎีของแมคไกวในการวัดพฤติกรรมของครูและคณะผู้วิจัยได้ให้ความหมาย พฤติกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติของครูที่เกี่ยวกับการจัดเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนยอมรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์และปฏิบัติตาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่ ชั้นสนใจรับทราบ ชั้นเข้าใจเนื้อหา และชั้นยอมรับเปลี่ยนแปลงตาม ดังนั้น จากหลักฐานผลการวิจัยที่ประมวลไว้ข้างต้น จึงเชื่อมั่นได้ว่าวิธีการปลูกฝังอบรมนักเรียนโดยหลักการชกแจงบุคคลให้เกิดการปรับเปลี่ยนเจตคติตามทฤษฎีของแมคไกว เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะสามารถนำมาใช้ในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการประมวลเอกสารเกี่ยวกับวิธีการปลูกฝังอบรมที่ผู้ใหญ่ปฏิบัติต่อเด็กอย่างเหมาะสม ซึ่งก่อให้เกิดผลดีต่อลักษณะจิตใจและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ในเด็กมากนั้น สรุปว่า ในการวิจัยครั้งนี้จะสร้างแบบวัดพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาศัยหลักปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และการทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ควบคู่ไปกับหลักการสื่อสารกับเด็กเพื่อชกแจงให้เปลี่ยนเจตคติ 3 ขั้นตอน ตามทฤษฎีของแมคไกว เป็นโครงสร้างของแบบวัดพฤติกรรมครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนสาระสำคัญในการปลูกฝังอบรมที่จะประเมินครู คือ พฤติกรรมที่ถูกระบุกำหนดตามหลักสูตรการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษาตอนต้น (คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนกระทรวงศึกษาธิการ. 2549, 2550) ที่มีการระบุพฤติกรรมที่พึงปลูกฝังอบรมแก่นักเรียนไว้สอดคล้องกันอย่างน้อย 2 พฤติกรรม ได้แก่ พฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

สรุป ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดให้กลุ่มพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปริมาณการปฏิบัติของครูในการฝึกอบรมนักเรียนทั้งโดยตรงและทางอ้อม เพื่อถ่ายทอดปลูกฝังวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ได้แก่ การประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ด้วยหลักการฝึกอบรมนักเรียน 4 แบบ ควบคู่กัน กล่าวคือ 1) การให้ความรักสนับสนุนมาก 2) การใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ 3) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทางด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ และ 4) การสื่อสารกับนักเรียนเพื่อชกแจงให้เปลี่ยนเจตคติ 3 ขั้นตอน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จะแยกวัดพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนของครู เป็น 2 ด้านย่อย ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (ตาราง 3)

ตาราง 3 โครงสร้างทางทฤษฎีและเนื้อหาสาระของแบบวัดพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรม
นักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สาระสำคัญที่ครูพึงปลูกฝัง ตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียง	พฤติกรรมปลูกฝังด้านการ	พฤติกรรมปลูกฝังด้าน
	ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน	การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
แบบแผนใน การปลูกฝังอบรมนักเรียน		
แบบ 1: รักสนับสุนนมาก		
แบบ 2: ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์		
แบบ 3: ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี		
แบบ 4: สื่อสารชักจูง 3 ขั้นตอน		

ที่มา: งามตา วรินทร์านนท์ และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ)

**พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน:
ความหมายและวิธีวัด**

การประหยัดและการออมเป็นค่านิยมสำคัญตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ทุกคนควรนำมาปฏิบัติเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันในการดำเนินชีวิตให้แก่ตนเอง กรมการศาสนา (2526: 45) ได้ให้ความหมาย คำว่าประหยัดและออม คือ การกระทำสายกลาง ที่พอเหมาะพอควรแก่ภาวะ และฐานะของตนแก่เหตุการณ์ แก่เหตุผล แก่ความจำเป็น หรือ มัชฌิมาปฏิปทา ซึ่งคือ ทางสายกลางตามคำสั่งสอนทางพระศาสนา ซึ่งตรงข้ามกับการกระทำที่หย่อนยาน ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย เกินความจำเป็น การเสียเปล่าสูญเปล่า การเคร่งเครียด ตระหนี่ ขาดแคลนฝืดเคือง ซึ่งโดยสรุปแล้ว ประหยัดคือการใช้จ่ายให้พอสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หามาได้ โดยไม่ให้ฝืดเคืองและไม่ให้ฟุ่มเฟือย จากการประมวลเอกสาร พบว่า มีนักวิจัยต่างประเทศสนใจศึกษาเรื่องการประหยัดและการออมเงินอยู่บ้าง ตัวอย่างเช่น เวบเลย์และไนฮุส (Webley; & Nyhus. 2006) ได้ศึกษาพฤติกรรมของบิดามารดาที่ส่งผลต่อการมุ่งอนาคตและพฤติกรรมการประหยัดของบุตรวัยรุ่น โดยได้ศึกษาการประหยัดในลักษณะของผลลัพธ์ที่ประเมินจากจำนวนยอดเงินฝากในบัญชีธนาคาร การลงทุน รวมทั้งทรัพย์สินต่างๆ ในครอบครัว เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เป็นต้น ทั้งส่วนที่เป็นของบิดามารดา และของบุตรด้วย ส่วนในประเทศไทยจากการประมวลเอกสาร พบว่า มีการวิจัยจำนวนหนึ่ง ศึกษาพฤติกรรมการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินของเยาวชนโดยตรง ในฐานะของพฤติกรรมย่อยในกลุ่มพฤติกรรมตามหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของรสนันท์ ณ นคร (2550) จิตติพร ไวโรจนวิทยาการ (2551) และกิ่งอ้อ มะลินิล (2552) นักวิจัยทั้งสามท่าน ศึกษาพฤติกรรมนี้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในขอบเขตความหมายของการที่นักเรียนรู้จักวางแผนใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์ คุ่มค่ามากที่สุด เหมาะสมกับรายรับ และมีการเก็บออม ยับยั้งความต้องการของตน อันมีผลทำให้ใช้เงินอยู่ในขอบเขตที่พอเหมาะพอควร รู้จักใช้จ่ายในสิ่งที่จำเป็น รู้จักประหยัดค่าใช้จ่ายต่างๆ ไม่สุรุ่ยสุร่าย ไม่ฟุ่มเฟือย นำเงินที่เหลือจากค่าขนมมาฝากเก็บไว้กับผู้ปกครองหรือธนาคารด้วยตนเอง และมีวินัยในตนเองในเรื่องการเก็บออมเงิน นอกจากนี้ วรวงนาง ชูแก้ว (2551) ได้พัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของค่านิยมและพฤติกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 และได้ให้ความหมายของพฤติกรรมประหยัดและรู้จักประมาณตน หมายถึง การกระทำ การปฏิบัติ หรือกิริยาอาการที่บุคคลแสดงออกถึงการกระทำที่เหมาะสมกับอัตภาพ รู้จักใช้และเก็บรักษาทรัพย์สิน ทั้งของส่วนตัวและส่วนรวมตามความจำเป็นและเกิดประโยชน์สูงสุดโดยคำนึงถึงฐานะและเศรษฐกิจของตนเอง ไม่ใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่ายหรือตระหนี่ถี่เหนียวจนเกินไป ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมกับสถานภาพของตนเองและครอบครัว (เช่น ใช้จ่ายเงินเหมาะสมกับรายรับ ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าเงินมากที่สุด ใช้จ่ายเฉพาะในสิ่งที่จำเป็น เป็นต้น) เมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายหรือได้รับเงินในโอกาสพิเศษก็รู้จักเก็บออมไว้กับผู้ปกครองหรือธนาคารและมีวินัยในตนเองเกี่ยวกับการออมเงิน เป็นต้น

ในส่วนของงานวิจัยพฤติกรรมของผู้ใหญ่ไทย (ผู้ปกครองหรือครู) ในการปลูกฝังอบรมเด็กเรื่อง การประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ด้วยวิธีการอบรมแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดียังไม่ปรากฏมากนัก อย่างไรก็ตามมีการวิจัยอย่างน้อย 2 เรื่องที่ศึกษารูปแบบการปลูกฝังอบรมดังกล่าว ได้แก่ การศึกษาพฤติกรรมของบิดาตำรวจในการปรับพฤติกรรมของบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ (ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล และคณะ. 2551) คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตความหมายและการวัดพฤติกรรมดังกล่าวไว้ว่าเป็นการศึกษาปริมาณการปฏิบัติของบิดาที่ให้ความสนใจ เอาใจใส่ ติดตามพฤติกรรม ความประพฤติ การกระทำต่างๆ ของบุตรเมื่อบุตรกระทำพฤติกรรมที่เหมาะสมเกี่ยวกับการเคารพกฎระเบียบ บิดาก็จะเพิ่มและอนุรักษ์พฤติกรรมที่ดีนี้ของบุตร ทั้งพฤติกรรมทางกาย และทางวาจา โดยการให้รางวัล การส่งเสริมด้วยคำพูดหรือการเป็นแบบอย่างที่ดี แต่เมื่อบุตรกระทำผิดหรือกระทำไม่เหมาะสม บิดาก็จะพยายามลดหรือขจัดพฤติกรรมดังกล่าวโดยการลงโทษ การบังคับ การยกเลิกรางวัล หรือการให้ทำพฤติกรรมที่เหมาะสมแทน ส่วนงานวิจัยการปลูกฝังอบรมของครู แสง ทวีคุณและคณะ (2546) ได้ศึกษาพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตความหมายของการปฏิบัติต่อนักเรียนแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลของครู หมายถึง การที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียนในทำนองที่เป็นการแสดงความรัก ยอมรับ สนใจเอาใจใส่

ใกล้ชิดกับนักเรียน รวมถึงการใช้เหตุผลกับนักเรียน โดยอธิบายเหตุผลในขณะที่สนับสนุนหรือห้ามปรามมิให้นักเรียนกระทำการต่าง ๆ และมีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับพฤติกรรมของนักเรียน และคณะผู้วิจัยให้ความหมาย พฤติกรรมการปลุกฝังวินัยแก่นักเรียน หมายถึง การกระทำของตัวครูเองว่าได้ปฏิบัติหรือดำเนินการกับนักเรียนในทำนองเป็นแบบอย่าง ปรับพฤติกรรมฝึกมุ่งอนาคต ควบคุมตน และฝึกการหยั่งลึกทางสังคมให้แก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด

สำหรับการศึกษาพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมเด็กของผู้ใหญ่ให้มีพฤติกรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยวิธีการสื่อสารเพื่อชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติยังปรากฏไม่มากนัก จากการประมวลเอกสารพบบางงานวิจัยอย่างน้อย 3 เรื่อง ได้แก่ 1) การศึกษาพฤติกรรมของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามแนวพุทธศาสนา โดยสื่อสารกับบุตรเพื่อชักจูงให้เห็นชอบและเปลี่ยนตามในเรื่องพุทธศาสนา (งามตา วนิชานนท์. 2536) 2) การศึกษาพฤติกรรมของมารดาในการปลุกฝังอบรมบุตรหญิงเรื่องเพศศึกษา (พรทิพย์ จัปจิตต์. 2551) และ 3) การศึกษาพฤติกรรมของครูในการปลุกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ศุภวดี บุญญวงษ์ และคณะ. 2552) งานวิจัยทั้ง 3 เรื่องดังกล่าวได้กำหนดขอบเขตความหมายของวิธีการปลุกฝังอบรมเยาวชน ด้วยวิธีการสื่อสารเพื่อชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติตามทฤษฎีของแมคไกว 3 ขั้นตอนที่สุดคล้องกัน คือ 1) การสร้างความสนใจรับทราบข้อมูล 2) การสร้างความเข้าใจ และ 3) การสร้างเสริมการยอมรับและเปลี่ยนตาม ส่วนสาระสำคัญที่ปลุกฝังอบรมแก่นักเรียนจะมีเนื้อหาที่แตกต่างกันไป คือ เนื้อหาเกี่ยวกับพุทธศาสนา เพศศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามลำดับ ซึ่งได้กล่าวรายละเอียดไว้แล้วข้างต้น

ดังนั้นในงานวิจัยนี้ได้กำหนดให้พฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินของครู หมายถึง ปริมาณการฝึกฝน อบรม แนะนำแนวทางแก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมของครู เพื่อปลุกฝังถ่ายทอดให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมกับสถานภาพของตนและครอบครัว (เช่น ใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมกับรายรับ ใช้จ่ายเงินอย่างคุ้มค่าเงินมากที่สุด ใช้จ่ายเฉพาะในสิ่งจำเป็น เป็นต้น) สนับสนุนการวางแผนการออมและเสริมสร้างวินัยในการออมเงินแก่นักเรียน (เช่น เมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายหรือได้รับเงินในโอกาสพิเศษ ให้รู้จักเก็บออมไว้กับผู้ปกครองหรือธนาคาร เป็นต้น) โดยครูใช้วิธีการปลุกฝังอบรม 4 แบบ คือ หลักการปลุกฝังอบรม 1) แบบรักสนับสนุนมาก 2) แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ 3) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับ 4) การใช้วิธีสื่อสารเพื่อชักจูงให้นักเรียนเปลี่ยนเจตคติตามทฤษฎีของแมคไกว

การวัดพฤติกรรมของครูในการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน การวัดพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมของผู้ใหญ่ (ผู้ปกครอง หรือครู) ด้วยวิธีรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี มีตัวอย่างงานวิจัยเช่น ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล

และคณะ (2551) ได้สร้างแบบวัดพฤติกรรมของบิดาตำรวจในการปรับพฤติกรรมของบุตรชายให้ เคารพกฎระเบียบ แบบวัดนี้เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า มี 15 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตร 6 หน่วยประกอบ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 2.49 ถึง 10.33 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อกับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .21 ถึง .64 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ.76 ส่วนงานวิจัยการปลูกฝังอบรมของครู แสง ทวีคุณ และคณะ (2546) ได้สร้างแบบวัดเพื่อให้ครูรายงานเกี่ยวกับการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียน แบบวัดนี้เป็นแบบวัดมาตรประเมินรวมค่า มี 15 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตร 6 หน่วยประกอบ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 6.07 - 16.58 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อกับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .20 ถึง .63 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .82

ในส่วนของการสร้างแบบวัดเพื่อให้ผู้ใหญ่อายงานถึงวิธีการปลูกฝังอบรมเยาวชนด้วยวิธี สื่อสารเพื่อชักจูงให้นักเรียนเปลี่ยนเจตคติ ตามทฤษฎีของแมคไกว มีตัวอย่างงานวิจัย เช่น 1) การศึกษาพฤติกรรมของบิดามารดาในการอบรมเลี้ยงดูบุตรตามแนวพุทธศาสนา โดยสื่อสารกับบุตร เพื่อชักจูงให้เห็นชอบและเปลี่ยนตามในเรื่องพุทธศาสนา (งามตา วรินทร์านนท์. 2536) 2) การศึกษา พฤติกรรมของมารดาในการปลูกฝังอบรมบุตรหญิงเรื่องเพศ (พรทิพย์ จับจิตต์. 2551) และ 3) การศึกษาพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ศุภวดี บุญญวงษ์ และคณะ. 2552) และแบบวัดทั้งสามชุดเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพน่าเชื่อถือ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูตามแนวพุทธ ศาสนา แบ่งวัดเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสร้างความสนใจรับทราบเนื้อหาทางพุทธศาสนา 2) ขั้นสร้างความ เข้าใจ และ 3) ขั้นสร้างการยอมรับและเปลี่ยนตามสิ่งที่บิดามารดาแนะนำสั่งสอน แบบวัดมีข้อ คำถามรวม 33 ประโยค แต่ละประโยคมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 3.46 ถึง 11.14 และมีค่า ความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาของแบบวัดในแต่ละขั้นย่อยอยู่ระหว่าง .75 ถึง .82 แบบวัด พฤติกรรมของมารดาในการอบรมสั่งสอนบุตรหญิงเรื่องเพศนั้นมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอล ฟาในการวัดแต่ละขั้นย่อย อยู่ระหว่าง .60 ถึง .73 และแบบวัดพฤติกรรมของครูในการปลูกฝัง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีจำนวน 15 ประโยค มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง 4.29 ถึง 7.00 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ.79

ในการวิจัยครั้งนี้จะใช้แบบวัดพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออม เงิน ของงามตา วรินทร์านนท์และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) ซึ่งเป็นแบบวัดที่ให้ครูรายงานถึงวิธีการ ปลูกฝังอบรมนักเรียน 4 แบบ (ตาราง 3) คือ 1) แบบรักสนับสนุนมาก 2) แบบใช้เหตุผลมากกว่า อารมณ์ 3) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับ 4) การใช้วิธีสื่อสารเพื่อชักจูง ให้นักเรียนเปลี่ยนเจตคติ ในเนื้อหาสาระของการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แบบวัดเป็นชนิดมาตร

ประเมินรวมค่า โดยมีมาตร 6 หน่วยประกอบจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ครูที่ได้คะแนนสูง แสดงว่า เป็นผู้ที่ทำให้การปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำกว่า

พฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า: ความหมาย และวิธีวัด

พฤติกรรมกรรมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ซึ่งแสดงถึงพฤติกรรมที่เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ชุมชน และประเทศชาติ มีงานวิจัยในต่างประเทศจำนวนหนึ่งที่สนใจศึกษากลุ่มพฤติกรรมเหล่านี้ ตัวอย่างเช่น ดอลนิการ์และเฮอร์ลิแมน (Dolnicar; & Hurlimann, 2010) ได้ศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำของชาวออสเตรเลีย โดยวัดพฤติกรรมดังกล่าวจากการรายงานของผู้ตอบแบบสอบถามว่าเขาได้ปฏิบัติ หรือไม่ปฏิบัติ ในพฤติกรรมที่แสดงถึงการอนุรักษ์น้ำหรือไม่ ตัวอย่างคำถาม เช่น ฉันใช้เวลาในการอาบน้ำเพียงสั้นๆ ฉันใช้น้ำในปริมาณที่น้อยที่สุด เป็นต้น ส่วนในประเทศไทยมีงานวิจัยที่ศึกษาพฤติกรรมในกลุ่มการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสาธารณประโยชน์ของเยาวชนไทย ตัวอย่างเช่น ลินดา สุวรรณดี (2543) ศึกษาพฤติกรรมใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่า เป็นหนึ่งในสองด้านของพฤติกรรมลดปริมาณขยะ โดยผู้วิจัยให้ความหมายของพฤติกรรมใช้สิ่งของอย่างคุ้มค่าว่า เป็นการใช้สิ่งของอย่างประหยัด เพื่อให้เกิดประโยชน์มากที่สุด โดยการใช้ซ้ำหลายๆ ครั้ง ซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่ชำรุดเสียหายและการแยกแยะเพื่อการแปรรูปต่อไป ในระยะต่อมา มีนักวิจัยอีกสองท่าน ศึกษาพฤติกรรมการประหยัดพลังงาน (มณูญ ภูชลิบเงิน, 2547) และการประหยัดไฟฟ้า (ฐานันดร เปียศิริ, 2545) ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมณูญ ภูชลิบเงิน (2547) ให้ความหมายพฤติกรรมการประหยัดพลังงาน หมายถึง การใช้พลังงานต่างๆ อย่างคุ้มค่าและเหมาะสม เช่น การไม่เปิดน้ำหรือไฟทิ้งไว้เมื่อไม่ได้ใช้งาน การตรวจสอบซ่อมแซมวัสดุเครื่องใช้ที่ชำรุดเสียหายให้อยู่ในสภาพที่ดีพร้อมใช้งานได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น ส่วนฐานันดร เปียศิริ (2545) ให้ความหมายพฤติกรรมการประหยัดไฟฟ้าเพื่อส่วนรวมว่า หมายถึง การแสดงออกในทางปฏิบัติต่ออุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าของส่วนรวม เช่น อุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในโรงเรียนหรือสถานที่ต่างๆ นอกเหนือจากภายในครอบครัวของนักเรียน อย่างถูกต้องเหมาะสม ตั้งแต่วิธีการใช้ การดูแลรักษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยสิ้นเปลืองกระแสไฟฟ้าน้อยที่สุด รวมถึงการยับยั้งพฤติกรรมที่ใช้ไฟฟ้าอย่างสิ้นเปลืองของคนภายในโรงเรียนและสถานที่สาธารณะ เป็นต้น และในการวิจัยของวรวงนาง ชูแก้ว (2551: 9) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 หมายถึง การกระทำ การปฏิบัติ หรือกิริยาอาการ ที่บุคคลแสดงออกถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้

สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน พยายามรักษาสมดุลทางสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นและพอประมาณกับทรัพยากรที่มีอยู่ สำหรับงานวิจัยก่อนหน้านี้ ดุษฎี โยเหลา และประทีป จินฉิ่ง (2539: 21) ได้ศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำของกลุ่มครูประถมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้สรุปความหมายของพฤติกรรมการอนุรักษ์น้ำแก่ส่วนรวม 3 ด้าน สองในสามด้าน คือ 1) พฤติกรรมการประหยัดน้ำ เช่น ใช้น้ำที่เหลือจากล้างจานไปรดต้นไม้ หรือเมื่อมีท่อหรืออุปกรณ์เกี่ยวกับน้ำชำรุดรีบซ่อม เป็นต้น และ 2) พฤติกรรมการไม่ทำให้เกิดมลพิษในน้ำ เช่น ไม่ทิ้งขยะมูลฝอยหรือสิ่งสกปรกในแม่น้ำลำคลอง หรือทำน้ำสกปรกให้สะอาดพอสมควรก่อนระบายลงสู่ท่อระบายน้ำ หรือตักเตือนผู้ที่ทำให้เกิดมลพิษทางน้ำ เป็นต้น

จากการประมวลเอกสารสรุปได้ว่า ในการวิจัยครั้งนี้ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า หมายถึง การใช้ทรัพยากร (น้ำ ไฟฟ้า อุปกรณ์การเรียน สาธารณสมบัติของโรงเรียนและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน) อย่างประหยัด และคุ้มค่ามากที่สุด

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาวิธีการปลูกฝังอบรมนักเรียนของครูด้วยวิธีรักสนับสนุนมาก ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และการเป็นแบบอย่างที่ดี มีตัวอย่างงานวิจัย เช่น แสง ทวีคุณ และคณะ (2546) ได้ให้ความหมายของการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียน หมายถึง การที่ครูรายงานถึงการปฏิบัติต่อนักเรียนแบบรักสนับสนุน ใช้เหตุผล และเป็นแบบอย่างในการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียน ซึ่งได้กล่าวรายละเอียดไปแล้ว และในส่วนของวิธีการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้วยวิธีการสื่อสารเพื่อชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติ ตามทฤษฎีของแมคไกว มีตัวอย่างงานวิจัยอย่างน้อย 3 เรื่อง ได้แก่ 1) การควบคุมอิทธิพลของสื่อมวลชน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2529) 2) การปลูกฝังอบรมด้านพุทธศาสนา (งามตา วรินทร์านนท์. 2536) และ 3) การปลูกฝังอบรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู (ศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ. 2552) งานวิจัยทั้ง 3 เรื่องดังกล่าวได้กำหนดขอบเขตความหมายของวิธีการปลูกฝังอบรมเยาวชน ด้วยวิธีการสื่อสารเพื่อชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติตามทฤษฎีของแมคไกวอย่างสอดคล้องกัน แต่ในส่วนของเนื้อหาสาระสำคัญที่ปลูกฝังอบรมแก่นักเรียนจะมีเนื้อหาที่แตกต่างกันไป คือ เนื้อหาเกี่ยวกับการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของผู้ปกครอง เนื้อหาเกี่ยวกับพุทธศาสนา และเนื้อหาเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามลำดับ

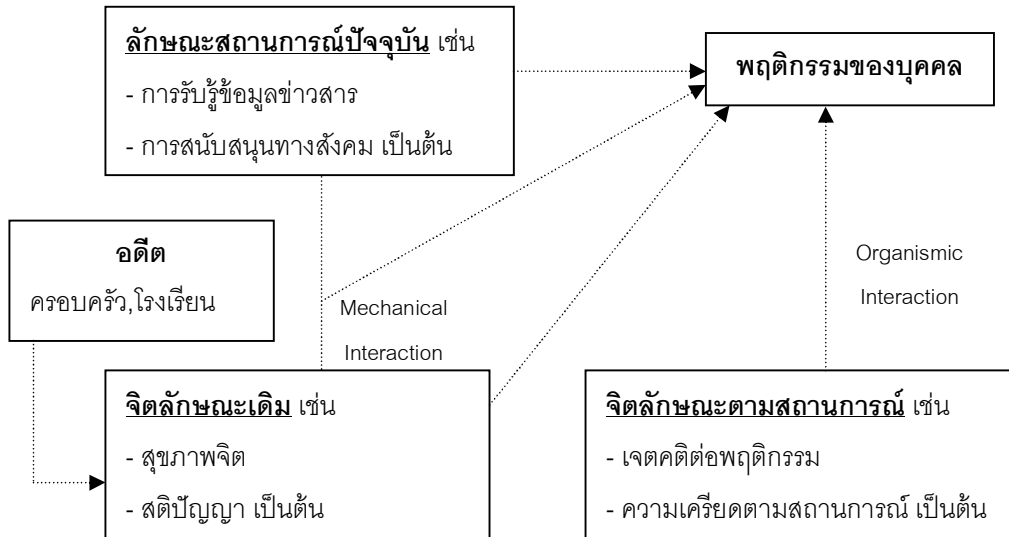
ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดให้พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของครู หมายถึง ปริมาณการปฏิบัติของครูในการฝึกฝนอบรม แนวแนวทางแก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อปลูกฝังถ่ายทอดการใช้ทรัพยากร (น้ำ ไฟฟ้า อุปกรณ์การเรียน สาธารณสมบัติของโรงเรียนและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน) อย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด โดยครูใช้หลักการปลูกฝังอบรม 4 แบบ ได้แก่ 1) แบบรักสนับสนุนมาก 2) แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และ 3) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในด้านดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอควบคู่ไปกับ 4) การปลูกฝังอบรมนักเรียนด้วยวิธีสื่อสารเพื่อชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติตามทฤษฎีของแมคไกว

การวัดพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

การวัดพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมเด็กของผู้ใหญ่ให้มีพฤติกรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และสาธารณประโยชน์ ด้วยวิธีการที่เหมาะสม 4 แบบ (คือ (1) ให้ความรักสนับสนุน (2) ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ (3) ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดี และ (4) ใช้วิธีสื่อสารกับเด็กด้วยการชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติ) ยังไม่ปรากฏในงานวิจัยไทยเรื่องใด มีเพียงการสร้างแบบวัดพฤติกรรมของบิดาในการปรับพฤติกรรมของบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ โดยทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล (2551) ซึ่งมีการถามบิดาถึงปริมาณการอบรมสั่งสอนบุตรชายด้วยวิธีอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ใช้เหตุผลและทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องนี้เพียงใด และการวิจัยการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครูของ แสง ทวีคุณ และคณะ (2546) ที่มีการวัดโดยการให้ครูรายงานถึงการปฏิบัติต่อนักเรียนแบบรักสนับสนุน ใช้เหตุผลและเป็นแบบอย่างในการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียน ซึ่งได้กล่าวรายละเอียดไปแล้ว ส่วนแบบวัดพฤติกรรมผู้ใหญ่ในการปลูกฝังอบรมเด็กด้านต่างๆ ด้วยวิธีการสื่อสารเพื่อชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติ ได้มีผู้สร้างไว้บ้างแล้ว เช่น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมอิทธิพลของสื่อมวลชน (ดวงเดือน พันธมนาวิน และคณะ. 2529) โดยคณะผู้วิจัยสร้างแบบวัดการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของผู้ปกครองออกเป็น 3 ด้าน คือ การควบคุมการเปิดรับสื่อมวลชน การควบคุมความเข้าใจเนื้อหา และการควบคุมการยอมรับการชักจูง แบบวัดทั้ง 3 ฉบับดังกล่าวเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีจำนวนข้อคำถามฉบับละ 10 ข้อ รวม 30 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟา เท่ากับ .74 .80 และ .63 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีการวิจัยเกี่ยวกับการปลูกฝังอบรมด้านพุทธศาสนา (งามตา วนินทานนท์. 2536) และการปลูกฝังอบรมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครู (ศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ. 2552) ซึ่งได้กล่าวรายละเอียดของแบบวัดทั้งสองไว้แล้วข้างต้น

ดังนั้น การวัดพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของครูในงานวิจัยนี้ ใช้แบบวัดของงามตา วนินทานนท์และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) โดยเป็นการให้ครูรายงานถึงวิธีการปลูกฝังอบรมนักเรียน 4 แบบ (ตาราง 3) ได้แก่ 1) แบบรักสนับสนุนมาก 2) แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ 3) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับ 4) การปลูกฝังอบรมนักเรียนด้วยวิธีสื่อสารเพื่อชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติ ในเนื้อหาสาระของการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า แต่ละข้อมีมาตร 6 หน่วย ประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ครูที่ได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้มีพฤติกรรมให้การปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่า

แนวการวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพประกอบ 3 การวิเคราะห์สาเหตุของพฤติกรรมบุคคลด้วยรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model)(ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2548ก: 7- 8 อ้างอิงจาก Magnusson; & Endler. 1977)

นักพฤติกรรมศาสตร์ (Pervin; & John. 1999; Walsh, Craik & Price. 2000; Tett; & Burnett. 2003; ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2548ก: 7 - 8; อ้างอิงจาก; Magnusson; & Endler. 1977; ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2541ข; Krueger. 2009; ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2551ข: 85 - 86) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุต่างๆ ของพฤติกรรมมนุษย์ในช่วงกว่า 30 ปี พบว่า พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากสาเหตุหลายสาเหตุ โดยอาศัยกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เรียกว่า รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) ซึ่งอธิบายสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมของบุคคลได้ดังนี้ พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากสาเหตุหลายสาเหตุพร้อมกัน และในแต่ละประการก็มีสาเหตุที่สำคัญหลายด้าน กล่าวโดยสรุปได้ว่า สาเหตุของพฤติกรรมของบุคคล มี 4 สาเหตุทางจิตใจที่ติดตัวมาแต่เดิม เป็นจิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล เรียกว่า จิตลักษณะเดิม (Psychological attributes) เกิดจากการถ่ายทอดทางสังคมหรือประสบการณ์ต่างๆ จากครอบครัวและโรงเรียนสะสมกันมาตั้งแต่วัยเด็ก ตัวอย่างเช่น สุขภาพจิต เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน เป็นต้น 2) สาเหตุจากสถานการณ์ปัจจุบันที่บุคคลกำลังเผชิญอยู่ เรียกว่า ลักษณะทางสถานการณ์ (Situational factors) มี 2 ลักษณะ คือ 2.1) สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่น่าปรารถนา ตัวอย่างเช่น การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสม บุคคลเข้ารับการศึกษาอบรมต่างๆ ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมที่น่าปรารถนาได้ และ 2.2) สถานการณ์ที่ขัดขวางไม่ให้เกิดบุคคลแสดงพฤติกรรมที่น่าปรารถนาเพิ่มมากขึ้น

เช่น สภาพแวดล้อม การถูกกลโโทษ การมีภาระงานมาก ความขัดแย้งในหน่วยงาน เป็นต้น 3) เป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุทางจิตลักษณะเดิมกับสาเหตุทางสถานการณ์ปัจจุบัน เรียกว่า ปฏิสัมพันธ์แบบกลไก (Mechanical interaction) เช่น ครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ และมีภาระงานมาก ทำให้มีพฤติกรรมการสอนนักเรียนอย่างไม่เหมาะสมมากกว่าครูประเภทตรงข้าม เป็นต้น และ 4) เป็นสาเหตุทางจิตลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ปัจจุบันที่บุคคลประสบอยู่ เรียกว่า จิตลักษณะตามสถานการณ์ (Psychological states) เป็นปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic interaction) เช่น เจตคติต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง ความวิตกกังวลตามสถานการณ์ เป็นต้น (ภาพประกอบ 3)

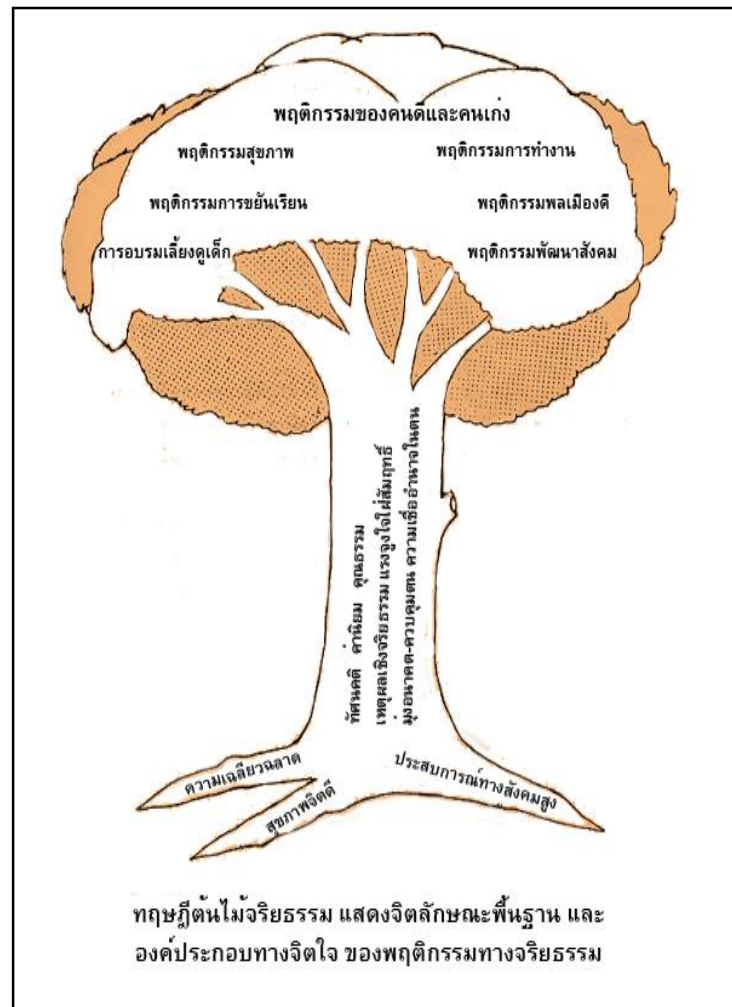
การศึกษาพฤติกรรมของครูในการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในครั้งนี้ ใช้รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) เป็นกรอบแนวคิดเพื่อการประมวลเอกสารตลอดจนการตั้งสมมติฐานในการวิจัย เพื่อกำหนดตัวแปรเชิงเหตุในการอธิบายและทำนายพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยจะแบ่งปัจจัยเชิงเหตุของพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1) จิตลักษณะเดิมของครู ตัวอย่างตัวแปร เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม เป็นต้น 2) ลักษณะสถานการณ์ในการทำงานของครู ตัวอย่างตัวแปร เช่น การได้รับประสบการณ์ในการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (ที่ทำงาน, ที่บ้าน) ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานในโรงเรียน เป็นต้น 3) จิตลักษณะตามสถานการณ์ของครู เช่น เจตคติต่อนักเรียน เจตคติต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น โดยจะใช้วิธีการวิเคราะห์ทางสถิติที่เป็นการนำตัวแปรหลายกลุ่มเข้าร่วมกัน เพื่ออธิบายความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมได้ ต่อไปนี้เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับความหมาย การวัดตัวแปรอิสระในกลุ่มต่างๆ และหลักฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละด้านกับตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จิตลักษณะเดิมกับพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

จิตลักษณะเดิม หมายถึง ลักษณะภายในตัวบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดพฤติกรรมหนึ่งๆ เป็นลักษณะที่เกิดขึ้นสะสมในตัวบุคคลตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีลักษณะค่อนข้างคงที่ ไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ปัจจุบัน ในการวิจัยครั้งนี้จะนำจิตลักษณะเดิมบน ทฤษฎี

ต้นไม้จริยธรรม สำหรับคนไทย (ภาพประกอบ 4) มาศึกษาว่าจิตลักษณะด้านใดจะเป็นปัจจัยเชิงเหตุสำคัญของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ อย่างไร

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม

ภาพประกอบ 4 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม ระบุจิตลักษณะ 8 ประการที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมของคนไทย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2526; 2543)

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม เป็นทฤษฎีที่น่าสนใจโดย ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2543) ตั้งแต่ พ.ศ. 2526 เกิดจากการประมวลผลงานวิจัยจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาสาเหตุ และผลของพฤติกรรมประเภทต่างๆ ของคนไทยทั้งเด็กและผู้ใหญ่จำนวนหลายพันคน จากทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด อายุตั้งแต่ 6 ถึง 60 ปี ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมได้อธิบายว่า คนที่มีพฤติกรรมน่าปรารถนาหรือไม่น่าปรารถนาบางประการในปริมาณที่ต่างกัน ล้วนแล้วแต่มีสาเหตุมาจากจิตลักษณะด้านต่างๆ

ที่แตกต่างกัน โดยทฤษฎีนี้ได้นำเสนอในรูปแบบของต้นไม้ (ภาพประกอบ 4) ซึ่งประกอบด้วยส่วนต่างๆ 3 ส่วน คือ ส่วนแรก คือ ราก แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งเป็นจิตลักษณะพื้นฐานของพฤติกรรม คือ 1) สุขภาพจิต หมายถึง ความวิตกกังวล ตื่นเต้น ไม่สบายใจของบุคคลอย่างเหมาะสมกับเหตุการณ์ 2) สติปัญญาหรือความเฉลียวฉลาด และ 3) ประสบการณ์ทางสังคม หมายถึง การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ความเอื้ออาทร เห็นอกเห็นใจ และสามารถคาดหรือทำนายความรู้สึกของบุคคลอื่น จิตลักษณะทั้ง 3 ประการนี้จะเป็นจิตลักษณะพื้นฐานของส่วนที่สอง คือ ส่วนที่เป็นลำต้น ประกอบด้วยจิตลักษณะ 5 ประการ ที่ร่วมกับจิตลักษณะส่วนที่เป็นรากในการเป็นสาเหตุของพฤติกรรมคนดี และคนเก่ง ซึ่งจิตลักษณะทั้ง 5 ประการในส่วนนี้ได้แก่ 1) เจตคติ ค่านิยม และคุณธรรม 2) เหตุผลเชิงจริยธรรม 3) ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน 4) ความเชื่ออำนาจในตน และ 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และส่วนที่สาม คือ ส่วนของดอกและผล เป็นส่วนของพฤติกรรมคนดีและเก่ง ซึ่งแสดงพฤติกรรมการทำงานดี ละเว้นความชั่ว ประกอบด้วยพฤติกรรมต่างๆ 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มพฤติกรรมไม่เบียดเบียนตนเอง เช่น พฤติกรรมการบริโภคอย่างเหมาะสม พฤติกรรมการรักษาอนามัยส่วนบุคคล และการละเว้นพฤติกรรมที่จะนำโทษมาสู่ตน (เช่น เล่นการพนัน) 2) กลุ่มพฤติกรรมไม่เบียดเบียนผู้อื่น เช่น พฤติกรรมซื่อสัตย์ พฤติกรรมก้าวร้าวน้อย 3) กลุ่มพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ เช่น พฤติกรรมการทำงาน พฤติกรรมอบรมเลี้ยงดูบุตร พฤติกรรมการสอน 4) กลุ่มพฤติกรรมพัฒนาตนเองและสังคม เช่น พฤติกรรมรับนวัตกรรม พฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ พฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสาธารณะ และ พฤติกรรมอาสาพัฒนา เป็นต้น

พฤติกรรมการทำงานปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดได้ว่าเป็นพฤติกรรมการทำงาน อยู่ในกลุ่มของพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ ซึ่งเป็นกลุ่มพฤติกรรมหนึ่งใน 4 กลุ่ม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2543) ของพฤติกรรมคนดีคนเก่งในคนไทย มีหลักฐานจากผลการวิจัยเป็นจำนวนมากที่แสดงความเกี่ยวข้องของระหว่างจิตลักษณะเดิมตามทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน การมุ่งอนาคตควบคุมตน สุขภาพจิต เหตุผลเชิงจริยธรรม) กับพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของผู้ใหญ่ เช่น *พฤติกรรมอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา* (งามตา วรินทร์านนท์. 2536; พรมนต์ โอบอ้อม. 2548; สุธาสิณี ทองลิ้ม. 2548; วรวรรณ อัครกุลและคณะ. 2548; ปิยะนุช ดวงางใต้. 2551; ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล และคณะ. 2551 เป็นต้น) *พฤติกรรมการทำงานของคุณครู* (ศักดิ์ชัย นิรัญทวิ 2534; ปริญา ญ วันจันทร์. 2536; อ้อมเดือน สดมณี. 2539; แสงทวิคุณ และคณะ. 2546 ดวงเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคะนอง. 2547; วราภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ. 2550; ศุภาวดี บุญญวงค์ และคณะ. 2552 เป็นต้น) *พฤติกรรมการทำงานของข้าราชการ* (เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง. 2536; นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ. 2546; กรรณิกา ศิลปะพรหมมาศ. 2547; รั้งสรรค์ ห้างสนาวิน. 2549; ศิริกุล กลิ่นทอง. 2549 เป็นต้น)

ต่อไปนี้เป็นผลการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของจิตลักษณะเดิม ประกอบด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตการควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรมของครู และจิตพอเพียงของครูกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีหลักฐานจากงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของบุคคลหลายด้าน โดยเฉพาะพฤติกรรมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของผู้ใหญ่ ทั้งคนไทยและคนต่างชาติ เช่น พฤติกรรมการทำงานของหัวหน้าธนาคารในประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา (บังอร โสพิส. 2546) สำหรับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการหลายประเภทก็สรุปได้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสำคัญต่อพฤติกรรมการทำงานของคนกลุ่มนี้ เช่น พฤติกรรมการทำงานของตำรวจ (น็อน พินประดิษฐ์. 2546) พฤติกรรมการทำงานราชการของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี (นิชาภัทร โพธิ์ บง. 2550) พฤติกรรมพัฒนานักเรียนของครู (ดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคะนอง. 2547) เป็นต้น

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement motive) หมายถึง พลังจูงใจให้บุคคลมีความมุ่งมั่นมาะพยายาม อดทน ฝ่าฟันอุปสรรคโดยไม่ย่อท้อ มีความพยายามทำให้ดีที่สุดเพื่อบรรลุในสิ่งที่ปรารถนา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2540) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือความต้องการสัมฤทธิ์ผล เป็นลักษณะภายในที่สำคัญ ซึ่งผลักดันให้บุคคลเกิดความพากเพียรพยายามที่จะทำงานจนประสบความสำเร็จลงด้วยมาตรฐานที่ดีเยี่ยม (งามตา วนิทานนท์. 2535: 345) ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2547 : 1-2; อ้างอิงจาก McClelland; & Winter. 1971: 50-51) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ได้แก่ 1) เป็นผู้รับรู้เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทำงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จ มากกว่าที่จะรับรู้เหตุการณ์ในแง่อื่นๆ รวมทั้งมีความไวในการรับรู้เหตุการณ์ โดยคิดคาดการณ์ทั้งความสำเร็จและความล้มเหลว 2) เป็นผู้ยอมรับปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น เพราะถือว่าการแก้ปัญหาคืองานที่จะต้องทำให้สำเร็จด้วยดีและให้เกิดผลถาวร โดยมองสถานการณ์ที่เป็นปัญหาในแง่มุมที่ตนจะเข้าไปรับผิดชอบดำเนินการแก้ไขโดยเร็วด้วยความรู้ ความสามารถ และความพยายามของตน 3) เป็นผู้ที่เพียรพยายามสร้างสภาพแวดล้อมให้สามารถทำงานเป็นผลสำเร็จอย่างงดงาม และตั้งเป้าประสงค์ในการทำงานให้เหมาะสมกับขีดความสามารถของตน ไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป 4) ดำเนินงานหรือแก้ปัญหาอย่างมีระเบียบขั้นตอน มีความบากบั่นอดทน ทำงานอย่างວ່ອງไว มีประสิทธิภาพสูง ไม่รังเกียจการปฏิบัติใดๆ ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน 5) เมื่อทำงานสำเร็จก็เกิดความพอใจ

ชื่นใจ มีความสุข แต่เมื่อทำงานล้มเหลวก็ไม่ย่อท้อ ต้องการข้อมูลย้อนกลับหรือการประเมินผล ที่จะชี้ข้อดีข้อเสียของผลงานของตนเพื่อจะได้นำไปปรับปรุงการทำงานให้ดียิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงจัดลักษณะด้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาของครูที่จะทำงานในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ ให้สำเร็จลุล่วง ตามมาตรฐานชั้นสูง หรือเป็นไปตามที่ตนตั้งเป้าหมายไว้ โดยได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ เมื่อมีอุปสรรคก็คิดหาทางแก้ไขโดยไม่ย่อท้อ

การวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีงานวิจัยที่ทำการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับบุคคลในวัยผู้ใหญ่ เช่น งานวิจัยของบุญรับ ศักดิ์ มณี(2532: 57) ได้ทำวิจัยเรื่อง การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ ได้สร้างแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประเภทมาตรประเมินรวมค่า โดยอาศัยแนวการวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของเฮร์แมน(Hermans. 1970: 353 - 363) มีจำนวน 20 ข้อ มีพิสัยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 2.75 - 7.45 แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .84 ต่อมาเนียน พิณประดิษฐ์และคณะ (2546) ได้ปรับปรุงแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของ บุญรับ ศักดิ์ มณี เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการตำรวจ จำนวน 2,099 นาย แบบวัดที่ปรับปรุงขึ้นมาใหม่นี้ มีข้อความจำนวน 20 ประโยค มีพิสัยค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 3.73 - 7.42 แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .81 ต่อมาดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคอง (2547: 54) ได้สร้างแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อใช้ถามครูในการทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา โดยได้ปรับปรุงมาจากแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของ จินตนา บิลมาศและคณะ(2529) โดยปรับลดข้อคำถามลงเหลือ 10 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีพิสัยของค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 7.51 - 10.94 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อกับแบบวัดอยู่ระหว่าง .35 - .70 แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .86 ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่สร้างขึ้นใหม่ โดยดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) มาใช้ เนื่องจากเป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูโดยเฉพาะ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบหลักฐานงานวิจัยที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กับจิตลักษณะและพฤติกรรมทำงานของข้าราชการครูหลายเรื่อง ตัวอย่างเช่น เปรมสุริย์ เชื้อมทอง (2536: 140 - 148) ได้ทำวิจัยเรื่อง จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาพการณ์ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมและมัธยมในเขตการศึกษาภาคกลาง จำนวน 4 เขต รวม 240 คน ผู้วิจัยพบว่า ยิ่งผู้บริหารโรงเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มากเท่าใด ประสิทธิภาพผลของโรงเรียนก็มี

มากเท่านั้น โดยพบในรายละเอียดว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .53) เมื่อร่วมกับตัวแปรในทฤษฎีของพีเดเลอร์ 4 ตัวแปร และจิตลักษณะตามทฤษฎีต้นไม้อัจฉริยะอื่นอีก 6 ตัวแปร รวมเป็น 10 ตัวแปร สามารถทำนายประสิทธิผลของโรงเรียนได้ร้อยละ 45 ในกลุ่มรวม นอกจากนี้ชวชนชัย เชื้อสาธุชน (2546: 71-74) ทำการวิจัยเรื่อง ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมการประหยัดทรัพยากรของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ จำนวน 24 แห่ง รวม 1,440 คน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการประหยัดเวลามาก และมีพฤติกรรมการประหยัดพลังงานและวัสดุสำนักงานมากด้วย โดยพบในรายละเอียดว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .35) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่นอีก 4 ด้าน รวมเป็น 5 ด้าน สามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดเวลาของอาจารย์ได้ร้อยละ 37 ในกลุ่มรวมและตัวแปรนี้ยังสามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดเวลาของอาจารย์ได้เป็นลำดับแรกในทุกกลุ่มย่อยอีกด้วย (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .33 ถึง .38) โดยมีเปอร์เซ็นต์การทำนายในกลุ่มย่อยต่างๆ อยู่ระหว่างร้อยละ 36 ถึง 39 และในตัวทำนายชุดเดียวกัน ยังพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .30) ในการทำนายพฤติกรรมการประหยัดพลังงานและวัสดุสำนักงานของอาจารย์โดยทำนายได้ร้อยละ 31 ในกลุ่มรวมและสามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดพลังงานและวัสดุสำนักงานของอาจารย์ได้เป็นลำดับแรกในทุกกลุ่มย่อยด้วยเช่นเดียวกัน (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .30 ถึง .33) โดยมีเปอร์เซ็นต์การทำนายในกลุ่มย่อยต่างๆ อยู่ระหว่างร้อยละ 27 ถึง 35 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวินและอัมพร ม้าคนอง (2547: 81 -91, 176-195) ที่ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูคณิตศาสตร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 595 คน ผู้วิจัยพบว่า ครูคณิตศาสตร์ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการสอนมาก และมีพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียนมากด้วย โดยพบในรายละเอียดว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .21) เมื่อร่วมกับจิตลักษณะอีก 3 ด้าน รวมเป็น 4 ด้าน สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนของครูคณิตศาสตร์ได้ร้อยละ 16.9 ในกลุ่มรวม และในตัวทำนายชุดเดียวกันพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรก(ค่าเบต้าเท่ากับ .30) ในการทำนายพฤติกรรมการสอนสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียนในกลุ่มครูที่ได้รับการอบรมมาก โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 34 นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงเส้นยังปรากฏอีกว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลทางตรงไปยังพฤติกรรมการสอนสนับสนุนทางสังคมของครูคณิตศาสตร์ (ค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพล เท่ากับ .16) และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่าน ทศนคติที่ดีต่องานครูคณิตศาสตร์ ไปสู่ พฤติกรรมการสอนสนับสนุนทางสังคมของครูคณิตศาสตร์ (ค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลรวมเท่ากับ .28) และก่อนหน้านี้แสวง ทวีคุณและคณะ (2546: 151-167) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองพัฒนาจิตและทักษะของครูที่มีต่อพฤติกรรมปลูกฝังวินัยแก่

นักเรียนของคุณ โดยได้ให้ความหมาย พฤติกรรมการปลุกฝังวินัยแก่นักเรียนของคุณว่า หมายถึง พฤติกรรมที่ครูแสดงออกหรือปฏิบัติต่อนักเรียนในลักษณะการเป็นแบบอย่างที่ดีด้านวินัย การปรับพฤติกรรม การฝึกให้นักเรียนรู้จักมุ่งอนาคตและควบคุมตน และรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 429 คน ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นจิตลักษณะสมทบและวัดพฤติกรรมที่เป็นตัวแปรตามหลังจากฝึกอบรมไปแล้ว 1 เดือน พบว่า ครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สูง เป็นผู้มีพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังวินัยแก่นักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมจริยธรรม มีความเชื่อในการปลุกฝังวินัยแก่นักเรียน และมีการปฏิบัติต่อนักเรียนแบบรัก สนิบสนุนและใช้เหตุผลมากกว่าครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต่ำ โดยพบในกลุ่มที่สำคัญ คือ กลุ่มครูที่ไม่ได้รับการฝึกจิตลักษณะ และกลุ่มครูที่ไม่ได้รับการฝึกทักษะการปลุกฝังวินัยแก่นักเรียน

จากการประมวลผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สรุปได้ว่า ครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สูง เป็นผู้มีพฤติกรรมการทำงานจนเกิดประสิทธิผลมาก มีพฤติกรรมประหยัดค่าใช้จ่ายและทรัพยากรมาก มีพฤติกรรมพัฒนานักเรียนมาก และมีพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังวินัยแก่นักเรียนมาก ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงคาดได้ว่าครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ สูงมีพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น พฤติกรรมการปลุกฝังอบรมให้นักเรียนประหยัดค่าใช้จ่ายและประหยัดทรัพยากรมากกว่าครูที่มีลักษณะตรงข้าม

ลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตนกับพฤติกรรมของครูในการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นักวิจัยหลายท่านพบผลที่สอดคล้องกันว่า ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนน้อย ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันนี้ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาพฤติกรรมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น กลุ่มพฤติกรรมการทำงานราชการอย่างมีจริยธรรมในหน่วยงานต่างๆ อาทิ เจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้ (อภิรดี ไสภาพงศ์. 2547) ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล. (วาฤทธิ์ ศิริพัทยา 2549) สัตวแพทย์ (วรวรรณ อร่ามพงศ์. 2551) และหัวหน้าสถานีอนามัย (สุชาติดา ชลานุเคราะห์. 2552) เป็นต้น

ลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน (Future Orientation and Self Control) เป็นลักษณะ 2 ด้านควบคู่กัน คือ ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นลักษณะทางจิตใจที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ (1) ความสามารถด้านการคิดคาดการณ์ได้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นในอนาคต ทั้งใกล้และไกล จากเหตุการณ์ที่เป็นปัจจุบัน (2) ตระหนักและเห็นความสำคัญและคุณค่าของผลความดีที่ยังไม่เกิดขึ้น แม้ต้องรอคอยว่า มีคุณค่าที่ไม่ลดลง หรือ ไม่หมดค่า (3) ยอมรับว่าผล (ผลร้าย) ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคต

กับคนอื่น ก็สามารรถจะเกิดขึ้นกับตนได้ด้วย ถ้าสาเหตุนั้นๆ ได้เกิดกับตน หรือ ตนทำให้เกิดขึ้นแล้ว (อุบล เลี้ยววาริณ. 2553: 37; อ้างอิงจาก DeVolder; & Lens. 1982) ส่วนการควบคุมตน หมายถึง ทักษะความสามารถในการจัดระเบียบพฤติกรรมของตนอย่างเป็นระบบ และกระทำอย่างต่อเนื่อง จนกว่าจะเกิดผลตามความต้องการ โดยเริ่มจาก (1) การกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายรวมทั้งตนต้องการ ให้เกิด หรือมีเพิ่มขึ้นในอนาคต และแบ่งพฤติกรรมเป้าหมายรวมออกเป็นพฤติกรรมเป้าหมายย่อยๆ เป็นขั้นๆ (2) สังเกตพฤติกรรมเดิมๆ ของตนว่าอยู่ในระดับใด และวางเป้าหมายพฤติกรรมขั้นแรกให้ ใกล้เคียงกับระดับพฤติกรรมระดับพื้นฐานนั้นๆ โดยตั้งใจจะทำมากกว่าเดิม หรือบ่อยขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย (3) คาดว่าสภาพแวดล้อมเช่นใดจะช่วยให้กระทำพฤติกรรมเป้าหมายนั้นๆ ได้มากขึ้น นานขึ้น เตรียม จัดสร้างสภาพแวดล้อมดังกล่าวไว้ (4) พยายามกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายย่อยหนึ่งๆ เมื่อทำได้ ตามกำหนดให้รางวัลตนเอง หรือ บอกให้คนอื่นช่วยให้รางวัลแก่ตนเอง (5) พยายามทำต่อไปตาม เป้าหมายขั้นที่สอง (6) ถ้าทำตามเป้าหมายย่อยขั้นแรกหรือ ขั้นใดขั้นหนึ่งยังไม่ครบ ก็ขยายเวลาให้ โอกาสแก้ตัว กล่าวคือ ยืดหยุ่นในกฎที่บุคคลสร้างให้ตนเอง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2549; อุบล เลี้ยว วาริณ. 2553: 37; อ้างอิงจาก Mahoney; & Thoresen. 1974)

ดังนั้น ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนในการวิจัยนี้ หมายถึง การ ที่ครูแต่ละคนมีปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เห็นความสำคัญของผลดีที่จะก่อ ประโยชน์กับตนเองมีคุณค่าไม่ลดลงแม้จะต้องรอคอยในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุม บังคับตนเองให้กระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายที่ตนตั้งขึ้นอย่างอดทน เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่ กว่าหรือสำคัญกว่าในอนาคต เช่น การที่ครูตั้งใจสอนนักเรียนอย่างเต็มความสามารถเพื่อต้องการให้ นักเรียนเป็นคนเก่ง และคนดี ตั้งใจทำงานในหน้าที่เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ เป็นต้น

การวัดลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน มีงานวิจัยที่วัดลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนกับบุคคลวัยผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น บุญรับ ศักดิ์ มณี(2532) ได้สร้างแบบวัดลักษณะมุ่ง อนาคต - ควบคุมตนที่ใช้กับข้าราชการพลเรือน โดยปรับปรุงมาจากแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต - การ ควบคุมตน ของจินตนา บิลมาศและคณะ (2529) มีข้อคำถามบับละ 10 ประโยค รวมเป็น 20 ประโยค แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ.78 และแบบวัด การควบคุมตน มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ.81 ลักษณะแบบวัดเป็นชนิดมาตร ประเมินรวมค่า 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 20 - 120 คะแนน ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนมากกว่าผู้ที่ตอบได้คะแนนต่ำ ต่อมาได้มีนักวิจัยนำแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน ของบุญรับ ศักดิ์ มณีไปใช้อีกหลาย ท่าน เช่น ชวนชัย เชื้อสาธุชน (2546) ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา (2547) นีออน พิณประดิษฐ์ (2547) เป็นต้น สำหรับการพัฒนาแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน เพื่อใช้ถามครูปรากฏในงานวิจัยของ

ดุจเดือน พันธุมนาวิณ และอัมพร ม้าคนอง (2547) ซึ่งได้นำแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ของจินตนา บิลมาศและคณะ (2529) มาปรับใช้จำนวน 10 ข้อความ จากเดิม 20 ข้อความ แบบวัดมี ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) ระหว่าง 3.00 ถึง 8.24 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอล ฟาเท่ากับ .68

เนื่องจากแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน ที่เคยใช้ในอดีตดังกล่าวข้างต้นมี ค่าความเชื่อมั่นในระดับที่ไม่สูงนัก ต่อมาดวงเดือน พันธุมนาวิณ และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) ได้ ร่วมกันสร้างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน ขึ้นใหม่จำนวน 30 ข้อ เพื่อใช้กับครูผู้สอนใน ระดับประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้น การวิจัยครั้งนี้จะนำแบบวัดฉบับดังกล่าวมา ทดลองใช้กับครูผู้สอนในระดับชั้นเดียวกัน จำนวน 150 คน และทำการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ วัดใหม่นี้ ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มครูที่เป็นตัวอย่างจริงจำนวน 450 คนในการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการ ประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบหลักฐานงานวิจัยที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนกับจิตลักษณะและพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการพลเรือนหลายเรื่อง ตัวอย่างเช่น ศิริกุล กลิ่นทอง (2549) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการที่ เข้าร่วมโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการการ เรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทจำนวน 245 คน และข้าราชการที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการจำนวน 240 คน นักวิจัยพบว่า ข้าราชการที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีความตั้งใจดีต่อการทำงาน และมีความพร้อมในการทำงานมากกว่าข้าราชการที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนต่ำ โดยพบ ในรายละเอียดว่า ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 2 เมื่อร่วมกับตัวแปร จิตลักษณะอื่นอีก 4 ตัวแปร รวมเป็น 5 ตัวแปร สามารถทำนายความพร้อมในการทำงานของ ข้าราชการในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 40.6 สำหรับบรรณะ บรรจง (2546) ทำการศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่ เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในภาคใต้ พบว่า ครูที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกลางคะแนนเสี่ยงเลือกตั้งมากกว่าผู้ที่มีลักษณะตรงกันข้าม และในปีเดียวกันนี้ชวนชัย เชื้อสาธุชน (2546) ได้ทำวิจัยเรื่อง ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรม ประหยัดทรัพยากรของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ในสถาบันราชภัฏจำนวน 1,294 คน พบว่า ยิ่งอาจารย์มีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนมาก ก็ยิ่งมีพฤติกรรมการประหยัด การใช้จ่ายมากด้วย โดยพบในรายละเอียดว่า ลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน เป็นตัวทำนาย สำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .44) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่นอีก 4 ตัวแปร และลักษณะ สถานการณ์อีก 3 ตัวแปร รวมเป็น 8 ตัวแปร สามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการประหยัดการใช้จ่ายของ

อาจารย์ได้ร้อยละ 37 ในกลุ่มรวม และตัวแปรนี้ยังสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการประหยัดการใช้จ่ายของอาจารย์ได้เป็นลำดับเดียวกันในกลุ่มครูที่มีลักษณะชีวิตสังคมที่แตกต่างกันทุกกลุ่ม (จำนวน 6 กลุ่ม) โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย และกลุ่มครูเงินเดือนมาก (ค่าเบต้าเท่ากับ .40 และ .44) และมีค่าการทำนายเท่ากันคือ ร้อยละ 39 ส่วนการวิจัยของวราภรณ์ ณะสุริยเกียรติ (2550) ได้ทำการวิเคราะห์ระบบจิตมอดใหม่ในงานครู พบว่า ครูที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนมาก เป็นผู้มีสภาวะจิตมอดใหม่ในงานครู และพฤติกรรมในสภาวะจิตมอดใหม่น้อยกว่าครูที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนน้อย นอกจากนี้ดูจเดือน พันธุมนาวิณ และอัมพร ม้าคนอง (2547) ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมกรรมการพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน ร่วมกับตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมของครูอีก 3 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนของครูคณิตศาสตร์ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 16.90 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่มีการศึกษาสูง โดยทำนายได้ร้อยละ 25.80 และตัวแปรชุดเดียวกันนี้ยังสามารถทำนายพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียนในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 29.60 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่มีการศึกษาสูง โดยทำนายได้ร้อยละ 35.60 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงทดลองของโกศล มีคุณและณรงค์ เทียมเมฆ (2545: 173 - 182) ที่ได้ทำการฝึกใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมจริยธรรมของครูจำนวน 276 คน คณะผู้วิจัยกำหนดลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนเป็นตัวแปรกลุ่มปัจจัยเชิงเหตุสมทบปรากฏว่า ลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนของครู เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .26) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่นอีก 6 ด้าน รวมเป็น 7 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมของครู (วัด 3 เดือนหลังจากการฝึกอบรม) ได้ร้อยละ 27.1 ในกลุ่มรวม และสามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูเพศหญิง โดยทำนายได้ร้อยละ 34.1 เช่นเดียวกับแสวง ทวีคุณและคณะ (2546: 143) ที่ได้ทดลองการพัฒนาจิต และทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 429 คน คณะผู้วิจัยกำหนดลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนเป็นตัวแปรกลุ่มปัจจัยเชิงเหตุสมทบเช่นเดียวกันผลการวิจัย พบว่า ลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 2 (ค่าเบต้าเท่ากับ .13) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่นอีก 3 ตัวแปร รวมเป็น 4 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู (วัด 1 เดือนหลังจากการฝึกอบรม) ได้ร้อยละ 10.2 และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มควบคุม โดยทำนายได้ร้อยละ 16.2 และเมื่อเร็วๆ นี้ ศุภวดี บุญญวงค์และคณะ (2552) ทำการวิจัยปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างเป็นครูที่สอนในระดับมัธยมศึกษา ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา จำนวน 446 คน คณะผู้วิจัยพบผลว่า ครูที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนมาก

ด้วย โดยพบในรายละเอียดว่าลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่นรวม 3 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนได้ร้อยละ 16.8 และสามารถทำนายได้สูงสุดร้อยละ 26.4 ในกลุ่มครูอายุมาก

จากการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สรุปได้ว่า ครูที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนมาก เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการทำงานมาก มีพฤติกรรมกรรมการประหยัดมาก มีพฤติกรรมพัฒนานักเรียนมาก ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่าครูที่มีลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตนมาก จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากด้วย

ค่านิยมเชิงจริยธรรมของครูกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มีหลักฐานจากผลการวิจัยจำนวนหนึ่งที่ยืนยันว่า ค่านิยมในด้านหนึ่งๆ ของบุคคล มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางจิตใจและพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของบุคคลผู้นั้นด้วย ตัวอย่างเช่น ค่านิยมด้านชีวิตและสุขภาพ กับ พฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงานในเขตกรุงเทพมหานคร (อุบล เลี้ยววาริณ. 2534) ค่านิยมทางการเมือง กับ พฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในภาคใต้ (วรรณะ บรรจง. 2546) ค่านิยมในอาชีพครู กับ พฤติกรรมจริยธรรมของครู (โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ. 2545) เป็นต้น

ค่านิยมนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลหรือสมาชิกในสังคมยึดถือ และยอมรับว่าเป็นสิ่งที่มีความหมาย มีความสำคัญสำหรับตนเองและบุคคลอื่น ๆ ในสังคม โดยยอมรับเอามาเป็นเป้าหมายมาตรฐาน อุดมคติในชีวิต และมีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลในการกระทำต่อสิ่งนั้นๆ นอกจากนี้ ค่านิยมยังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลสมัย และความคิดของบุคคลในสังคมยุคนั้นๆ (จรรยา สุวรรณทัต. 2526: 256 อ้างอิงจาก Crutchfield; & others. 1966: 102; Rokeach. 1973: 160) ได้มีผู้นิยามความหมายของคำว่า ค่านิยม ตัวอย่างเช่น ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2550: 7) ได้ให้ความหมายของ ค่านิยม ว่าหมายถึง สิ่งที่บุคคลยอมรับว่าสำคัญมาก ซึ่งแตกต่างกันไปตามกลุ่มบุคคล และวัฒนธรรม เช่น การมีการศึกษาสูง และความกตัญญูต่อบิดามารดาและครูอาจารย์นั้น ในบางสังคมและวัฒนธรรมเห็นว่าสองสิ่งนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก แต่ในคนบางกลุ่มกลับเห็นว่า การศึกษาสูงๆ เป็นสิ่งที่ไม่สำคัญ ไม่จำเป็น ส่วนความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณก็เป็นสิ่งสำคัญอันดับต่ำๆ เพราะยังมีสิ่งอื่นที่สำคัญกว่าความกตัญญูอีกมากและสูงส่งกว่า เช่น ความรับผิดชอบส่วนรวมและความเสียสละ เป็นต้น คุณลักษณะบางประการอาจจะเป็นทั้งคุณธรรม และค่านิยมในสังคมหนึ่ง เช่น ความกตัญญูเป็นสิ่งที่สังคมไทย ยอมรับว่าดี มีประโยชน์ และสำคัญมากด้วย ฉะนั้นความกตัญญูในสังคมไทยจึงเป็นทั้งคุณธรรมและค่านิยมไปพร้อมกัน

ส่วนความหมายของคำว่า จริยธรรม นั้น ดุงเดื่อน พันธุมนาวิน (2550: 5, 8) ได้สรุปไว้ อย่างน่าสนใจว่า จริยธรรม หมายถึง ระบบการทำความดี ละเว้นความชั่ว โดยคำว่าระบบหมายถึง สาเหตุ (ประกอบด้วยสาเหตุภายในจิตใจ ได้แก่ จิตลักษณะต่างๆ เช่น คุณธรรม ค่านิยม เป็นต้น และ สาเหตุภายนอก เช่น คนอื่น กฎระเบียบ การควบคุมบังคับ หลักศาสนา เป็นต้น) ที่บุคคลจะกระทำ หรือไม่กระทำ และ ผล (ต่อตนเอง ต่อพวกพ้อง ต่อผู้อื่น และสังคม) ของการกระทำหรือไม่กระทำนั้น ตลอดจนจนกระบวนการเกิดและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเหล่านี้ด้วย ยิ่งกว่านั้นดุงเดื่อน พันธุมนาวิน (2551ก: 6) ได้ชี้ให้เห็นว่า จริยธรรมจะเกิดขึ้นเมื่อ ค่านิยม หรือคุณธรรมตั้งแต่ 2 ตัว ขัดแย้งกัน ทำให้ บุคคลต้องตกอยู่ในสภาพที่ต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาในการเลือกที่จะปฏิบัติตามคุณธรรมหรือ ค่านิยมตัวใดตัวหนึ่ง เช่น ความกตัญญูต่อบุคคล ขัดแย้งกับความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เป็นต้น บุคคลที่ ตัดสินใจเลือกคุณธรรมหรือค่านิยมตัวที่มีประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าที่เป็นประโยชน์แก่เฉพาะตน หรือพวกพ้องในกลุ่มเล็กๆ จึงมักเป็นบุคคลที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง

สำหรับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเหตุผลเชิงจริยธรรม ที่มีความสำคัญและได้รับการยอมรับ ในระดับสากล ได้แก่ ทฤษฎีพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรม (The cognitive theory of development of moral reasoning ability) เสนอโดยนักจิตวิทยา ชื่อ โคลเบอร์ก (ดุงเดื่อน พันธุม นาวิน. 2551ก: 8 - 11 อ้างอิงจาก Lawrence Kohlberg. 1969; 1976; 1980) ซึ่งทำนนำเสนอทฤษฎีนี้ ตามพื้นฐานจากทฤษฎีการรู้การคิดของ Jean Piaget โดย โคลเบอร์ก ได้เสนอว่าขั้นพัฒนาการของ เหตุผลเชิงจริยธรรม (Moral stages) มี 3 ระดับ ในแต่ละระดับยังแบ่งออกเป็น 2 ขั้นย่อย (ตาราง 4) ได้แก่

ตาราง 4 พัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของ Kohlberg (1969)

ระดับจริยธรรม และอายุ	ขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ระดับที่ 1 ก่อนกฎเกณฑ์ อายุ 2 - 10 ขวบ	ขั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ
	ขั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล
ระดับที่ 2 ตามกฎเกณฑ์ อายุ 10 - 16 ปี	ขั้นที่ 3 หลักการทำตามความเห็นของผู้อื่น
	ขั้นที่ 4 หลักการทำตามหน้าที่และกฎข้อบังคับ
ระดับที่ 3 เหนือกฎเกณฑ์ อายุ 16 ปี ขึ้นไป	ขั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา
	ขั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล

ที่มา: ดุงเดื่อน พันธุมนาวิน (2551ก: 9 อ้างอิงจาก Kohlberg. 1969)

ระดับที่ 1 ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Preconventional level) เด็กอายุ 2 ถึง 10 ขวบ จะมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับนี้ โดยเด็กจะปฏิบัติตามสิ่งที่พ่อแม่บอกให้กระทำ และเรียนรู้ว่าสิ่งใดดีหรือสิ่งใดไม่ดี จากผลที่เด็กกระทำแล้ว โดนลงโทษทางกายหรือได้รับรางวัล โคลเบอร์ก ได้แบ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับนี้ออกเป็น 2 ชั้น ได้แก่ *ชั้นที่ 1 หลักการหลบหลีกการถูกลงโทษ (Punishment and obedience orientation)* เป็นจริยธรรมของเด็กอายุ 2 ถึง 7 ขวบ เด็กจะตัดสินใจหรือยอมกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง เพราะความกลัวความเจ็บปวดจากการถูกลงโทษทางกาย เช่น เด็กไม่ตื้อเด็กยอมทำตามสิ่งที่ผู้ใหญ่บอกหรือสั่ง เพราะกลัวถูกตี กลัวถูกลงโทษ *ชั้นที่ 2 หลักการแสวงหารางวัล (Instrumental-relativist orientation)* เป็นจริยธรรมของเด็กอายุ 7 ถึง 10 ขวบ เด็กจะเรียนรู้ว่า การกระทำที่ถูกต้อง คือ การกระทำที่ได้รับผลตอบแทนที่น่าพอใจ เช่น ขนม อาหาร ของเล่น หรือ เงิน เป็นต้น เช่น เด็กจะทำตามคำสั่ง ก็ต่อเมื่อมีสิ่งตอบแทน เช่น ขนม เงิน เป็นต้น

ระดับที่ 2 ระดับตามกฎเกณฑ์ (Conventional level) เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับนี้เป็นของเด็กที่มีพัฒนาการทางเหตุผลเชิงจริยธรรมมากขึ้น ซึ่งโดยส่วนมาก คือ เด็กในอายุระหว่าง 10 ถึง 16 ปี ช่วงนี้เป็นช่วงที่เด็กได้รับการถ่ายทอดทางสังคมจากหลายแหล่ง โดยเฉพาะครอบครัว เพื่อน และสังคม อิทธิพลจากแหล่งเหล่านี้จึงมีอิทธิพลต่อเหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก และเด็กจะแสดงบทบาทของตนเองตามที่ตั้งใจคาดหวังไว้ได้ ในระดับนี้แบ่งเป็นอีก 2 ชั้น *ชั้นที่ 3 หลักการทำตามความเห็นชอบของผู้อื่น (Interpersonal concordance)* ในช่วงนี้ เหตุผลที่สำคัญในการที่เด็กจะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมเกิดจากการที่เด็กรู้สึกถึงว่า สิ่งที่ดีตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำนั้น ได้รับความเห็นชอบ ยินยอม หรือเป็นไปตามที่บุคคลรอบข้างคาดหวังหรือยอมรับ เป็นจริยธรรมของเด็กในช่วงอายุ 10 ถึง 13 ปี *ชั้นที่ 4 หลักการทำหน้าที่และกฎข้อบังคับในสังคม (Law and order)* จริยธรรมในขั้นนี้เป็นจริยธรรมที่สูงกว่าในขั้น 3 ในขั้นนี้บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ ตามกฎระเบียบหรือหน้าที่ที่สังคมกำหนด โดยไม่คำนึงถึงญาติ หรือพวกพ้องเพื่อนฝูง โดย โคลเบอร์ก เสนอว่า จริยธรรมในขั้นนี้เป็นจริยธรรมของเด็กอายุ 13 ถึง 16 ปี เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน การปฏิบัติตามกฎจราจร เป็นต้น

ระดับที่ 3 ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (Postconventional level) เหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับนี้เป็นของบุคคลที่อายุตั้งแต่ 16 ปี ขึ้นไป บุคคลจะตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดตามความคิดและเหตุผลของตน ซึ่งเห็นว่าเหมาะสมแล้ว โดยมักตัดสินใจบนพื้นฐานความถูกต้อง ยุติธรรม และ/หรือ ยึดประโยชน์ของส่วนรวมหรือสังคมเป็นหลัก โดยแบ่งได้เป็นอีก 2 ชั้น *ชั้นที่ 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (Social-contract legalistic orientation)* บุคคลยึดข้อตกลงเพื่อประโยชน์ส่วนรวมและความถูกต้องเป็นหลัก ซึ่งข้อตกลงและความถูกต้องเป็นไปตามสิทธิของตนและของผู้อื่น เช่น การเคารพสิทธิมนุษยชน ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น *ชั้นที่ 6 หลักการยึดอุดมคติสากล*

(*Universal-ethic principal orientation*) บุคคลจะแสดงเหตุผลที่เป็นหลักสากล ไม่ยึดติดต่อกฎเกณฑ์ทางสังคมของตน บุคคลมีความยืดหยุ่นทางจริยธรรม กระทำหรือไม่กระทำสิ่งใดตามหลักอุดมคติสากล เพราะประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก ชั้นนี้จะปรากฏในผู้ใหญ่

ในส่วนของครูผู้มีความสำคัญปลูกฝังอบรมนักเรียน รวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในด้านต่างๆ ครูจึงเป็นบุคคลที่สังคมคาดหวังว่า จะเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับสูง มีความเสียสละ มุ่งมั่นตั้งมั่นในปฏิบัติหน้าที่ในงานครู เพื่อจุดมุ่งหมายสำคัญที่สุด นั่นคือ การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข เพื่อเป็นประชากรที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป จึงอาจกล่าวได้ว่า ครูที่มีลักษณะตามที่กล่าวข้างต้นมาก เป็นครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับสูง ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ค่านิยมเชิงจริยธรรมของครู หมายถึง ปริมาณที่ครู อาจารย์ เห็นการปลูกฝังอบรมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก จึงพยายามที่จะพัฒนานักเรียนในความรับผิดชอบ โดยใช้องค์ความรู้วิชาการแนวใหม่เพื่อพัฒนานักเรียนให้ดีและเก่ง มีการแสดงถึงเหตุผลหรือเจตนาที่จะกระทำหรือไม่กระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยยึดหลักการหนึ่งใน 4 ประการ ที่สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ได้แก่ การยึดตนเอง ยึดพวกพ้องคนใกล้ชิด ยึดกฎระเบียบ หรือยึดส่วนรวม/ หลักการ

การวัดค่านิยมเชิงจริยธรรมของครู สำหรับการวัดค่านิยมเชิงจริยธรรมของครูกระทำโดยให้ครูรายงานถึงลักษณะการเห็นความสำคัญในการปลูกฝังคุณลักษณะต่างๆ แก่นักเรียน โดยยึดหลักการตามทฤษฎีพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรมของ โคลเบอร์ก ยังไม่เคยปรากฏมาก่อน อย่างไรก็ตาม พบว่ามีกรวิจัยในอดีตจำนวนหนึ่งทำการวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมของครู ตัวอย่างเช่น โกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2545) ได้พัฒนาและสร้างแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมเพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูจำนวน 276 คน โดยนำแนวคิดแบบมาตราประเมินรวมค่าของลิเคิร์ทมาใช้ในการพัฒนาแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมที่สร้างขึ้นและนำไปใช้มีจำนวน 12 ข้อ ในแต่ละข้อจะเป็นเรื่อง หรือสถานการณ์ขัดแย้งทางจริยธรรมที่ให้ผู้ตอบต้องตัดสินใจ ต่อจากนั้นจะมีเหตุผลเพื่อการตัดสินใจ 2 ข้อ (ซึ่งเป็นเหตุผลแทนชั้น 5 และ ชั้น 6 ตามทฤษฎีพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก) แบบวัดนี้เป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “เห็นด้วยที่สุด” ถึง “ไม่เห็นด้วยที่สุด” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t -ratio) อยู่ระหว่าง 2.62 ถึง 5.59 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .84 ต่อมาได้มีผู้นำแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมฉบับนี้ไปใช้ เช่น บังอร โสฬส (2546) ได้นำแบบวัดนี้ไปใช้ในงานวิจัยเรื่อง การศึกษาข้ามวัฒนธรรม ด้านปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวกับประสิทธิผลของหัวหน้าในธนาคารไทยและอเมริกัน ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .77 ส่วนน็อน พินประดิษฐ์ และคณะ (2546) ได้นำแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นข้าราชการตำรวจ จำนวน 1,209

นาย โดยเลือกสถานการณ์ขัดแย้งทางจริยธรรมไปใช้ 7 ข้อ จากเดิม 12 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบ สัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ.60 นอกจากนี้ที่พิมพ์พิมพ์พร เกษโกมล และคณะ (2551) ได้นำแบบวัดเหตุผล เชิงจริยธรรมของโกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2545) ไปปรับปรุงใช้ในการวิจัยพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ โดยคัดเลือกไว้จำนวน 10 ข้อความ เมื่อนำไปใช้จริงกับ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 752 คน พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ.80

อย่างไรก็ตามนักวิชาการสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ นำโดยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้ให้ข้อสังเกตว่า แบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมในลักษณะการเลือกเหตุผลประกอบการ ตัดสินใจในสถานการณ์ขัดแย้งทางจริยธรรม เมื่อนำไปใช้ในการวิจัยยังมีข้อจำกัดอยู่มาก เห็นได้จาก ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดที่อยู่ในระดับไม่น่าพอใจมากนัก ดังนั้น ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) ได้ทำการสร้างแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรมขึ้นใหม่เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ครูโดยเปลี่ยนชื่อตัวแปรเป็น ค่านิยมเชิงจริยธรรม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะนำแบบวัดค่านิยมเชิง จริยธรรมของครู ที่สร้างขึ้นใหม่นี้มาใช้ แบบวัดที่สร้างขึ้นใหม่นี้ ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนที่ผู้ตอบได้เป็นผลคูณ ระหว่างคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อ กับ ชั้นประจำข้อ ครูผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงแสดงว่าเป็นผู้ที่มีค่านิยมเชิง จริยธรรม สูงกว่าผู้ที่ได้คะแนนต่ำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงจริยธรรม กับพฤติกรรมของครูใน การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักฐานการวิจัยจำนวนหนึ่ง ที่ให้ผลสอดคล้องกันว่าเหตุผลเชิงจริยธรรม (หรือค่านิยมเชิงจริยธรรม) ของบุคคลมีความสัมพันธ์กับจิต ลักษณะและพฤติกรรมที่นำปรารถนาของบุคคลในวัยผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของปิยวรรณ บุญ เพ็ญ (2550) ได้ศึกษาค่านิยมสร้างสรรค์และสถานการณ์การทำงานที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงาน วิจัยของบุคลากรสายวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ จำนวน 222 คน พบว่า บุคลากรยังมีค่านิยม ชื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบมากเท่าใด ก็จะมีพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพมาก เท่านั้น โดยพบในรายละเอียดว่า ค่านิยมชื่อสัตย์และมีความรับผิดชอบ เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 เมื่อร่วมกับจิตลักษณะอื่นอีก 2 ด้าน รวมเป็น 3 ด้าน สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมี ประสิทธิภาพได้ร้อยละ 30 ในกลุ่มรวม ส่วนงานวิจัยกับพยาบาล จำนวน 293 คน ในอดีตของอภิญา โภธิ ศรีทอง(2536) พบว่าพยาบาลยังมีเหตุผลเชิงจริยธรรมมากเท่าใด ก็จะมีพฤติกรรมพยาบาล ผู้ป่วยสูงอายุมากเท่านั้น นักวิจัยพบรายละเอียดอีกว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับ ที่ 3 (ค่าเบต้าเท่ากับ .32) เมื่อร่วมกับตัวทำนายอื่นอีก 5 ตัวแปร รวมเป็น 6 ตัวแปร สามารถทำนาย พฤติกรรมพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุได้ร้อยละ 19 ในกลุ่มรวม ในระยะต่อมานีออน พิณประดิษฐ์ และ คณะ (2546) ศึกษาตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมการทำงานในข้าราชการตำรวจ สังกัด

ตำราวจุทธภาค 4 จำนวน 1,209 นาย พบว่า ตำรวจที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมมากเท่าใด ก็ยังมีพฤติกรรมการทำงานตามหน้าที่ของตำรวจมากเท่านั้น โดยพบในรายละเอียดว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .23) เมื่อร่วมกับตัวทำนายชุดจิตลักษณะอื่นอีก 6 ตัวแปร และตัวทำนายชุดสถานการณ์ 4 ตัวแปร รวมเป็น 11 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานเฉพาะสายงานสอบสวนได้ร้อยละ 5.2 และในตัวแปรชุดเดียวกันนี้ เหตุผลเชิงจริยธรรม ยังเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 2 (ค่าเบต้าเท่ากับ .21) สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานเฉพาะสายงานจราจรได้ร้อยละ 8.9 สำหรับงานวิจัยของชวนชัย เชื้อสาธุชน (2546) ได้ศึกษาตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมการประหยัดทรัพยากรของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ จำนวน 1,294 คน พบว่า ยิ่งอาจารย์มีเหตุผลเชิงจริยธรรมมากเท่าใด ก็ยังมีพฤติกรรมการประหยัดทรัพยากรมากเท่านั้น นักวิจัยพบในรายละเอียดด้วยว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 3 (ค่าเบต้าเท่ากับ .10) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่นอีก 4 ตัวแปร และตัวแปรลักษณะสถานการณ์อีก 1 ตัวแปร รวมเป็น 6 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดพลังงานและวัสดุสำนักงานของอาจารย์ได้ร้อยละ 40 ในกลุ่มรวม นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์หัตถิทธิพลเชิงเส้นยังปรากฏด้วยว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม มีอิทธิพลทางตรง (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .09) ไปยังพฤติกรรมการประหยัดพลังงานและวัสดุสำนักงานของอาจารย์ และมีอิทธิพลทางอ้อม (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .02) ผ่านทัศนคติต่อการประหยัดทรัพยากร ไปยังพฤติกรรมการประหยัดพลังงานและวัสดุสำนักงานของอาจารย์อีกด้วย และในปีเดียวกันอำพร อัครโรจนกุลชัย (2546) ศึกษาลักษณะทางจิต และสถานการณ์ทางสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริหารงานอย่างมีจริยธรรม ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร นักวิจัยพบผลว่า ยิ่งผู้บริหารโรงเรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมมากเท่าใด ก็จะมีพฤติกรรมการบริหารงานอย่างมีจริยธรรมมากเท่านั้น นักวิจัยพบรายละเอียดสำคัญด้วยว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 3 (ค่าเบต้าเท่ากับ .11) เมื่อร่วมกับจิตลักษณะอื่นอีก 3 ตัวแปร และลักษณะสถานการณ์อีก 3 ตัวแปร รวมเป็น 7 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนได้ร้อยละ 39 ในกลุ่มรวม และตัวแปรชุดเดียวกันนี้ เหตุผลเชิงจริยธรรมสามารถทำนายพฤติกรรมการตัดสินใจแก้ปัญหาอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนได้ในลำดับเดียวกัน (ค่าเบต้าเท่ากับ .11) โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 41.2 ในกลุ่มรวม สอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณะ บรรจง (2546) ที่ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในภาคใต้ พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .20) เมื่อร่วมกับจิตลักษณะอื่นอีก 5 ตัวแปร และสถานการณ์อีก 2 ตัวแปร รวมเป็น 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของครูได้ร้อยละ 24 ในกลุ่มรวม ยิ่งกว่านั้นในผลการวิจัยเชิงทดลองของโกศล มีคุณ และณรงค์ เทียมเมฆ (2545: 179 - 182) ที่ได้ทำการฝึกใช้

เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมจริยธรรมของครูจำนวน 276 คน คณะผู้วิจัยพบผลว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม (วัดหลังการทดลอง 3 เดือน) เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 2 (ค่าเบต้าเท่ากับ .20) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะและสถานการณ์อื่นอีก 8 ตัวแปร รวมเป็น 9 ตัวแปรสามารถทำนายพฤติกรรมจริยธรรมทั่วไปของครูได้ร้อยละ 41.3 ในกลุ่มรวม และตัวแปรชุดเดียวกันนี้เหตุผลเชิงจริยธรรม (วัดหลังการทดลอง 3 เดือน) สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมของครูได้เป็นลำดับที่ 2 เช่นกัน (ค่าเบต้าเท่ากับ .24) โดยสามารถทำนายร้อยละ 61.5 ในกลุ่มรวม สอดคล้องกับการวิจัยของแสวง ทวีคุณและคณะ (2546: 143) ที่ได้ทดลองการพัฒนาจิตและทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยครูโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์จำนวน 429 คน คณะผู้วิจัยพบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม (วัดทันทีหลังฝึกอบรม) เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 3 (ค่าเบต้าเท่ากับ .16) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะสมทบและจิตลักษณะที่วัดทันทีหลังฝึกอบรมอื่นอีก 7 ด้าน รวมเป็น 8 ตัวแปร สามารถทำนายการปฏิบัติต่อนักเรียนแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลของครูได้ร้อยละ 34.7 ในกลุ่มรวม และตัวแปรชุดเดียวกันนี้เหตุผลเชิงจริยธรรม (วัดทันทีหลังฝึกอบรม) สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนได้เป็นลำดับที่ 4 (ค่าเบต้าเท่ากับ .11) โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 30.3

จากการประมวลผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สรุปได้ว่า ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรม (เหตุผลเชิงจริยธรรม) มาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพมาก มีพฤติกรรมการประหยัดมาก มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมาก และมีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนอย่างเหมาะสมมาก ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จึงคาดว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากด้วย

จิตพอเพียง กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จิตพอเพียง เป็นจิตลักษณะสำคัญของบุคคลที่ยึดวิถีดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 โดยมีที่มาจากการที่นักวิชาการในสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ นำโดยศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน ภายใต้การสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ดำเนินการวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัดลักษณะจิตพอเพียงแบบพหุมิติและพหุระดับ ในบริบทของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2551ข) โดยนักวิชาการกลุ่มนี้ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า การจะสร้างให้คนในชาติมีการดำเนินชีวิตตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง หรือ มีพฤติกรรมพอเพียง จะต้องเริ่มต้นพัฒนาในระดับบุคคลก่อนจึงจะส่งผลดีไปยังกลุ่มคนและสังคมได้ในที่สุด ส่วนการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในระดับปัจเจกบุคคลนั้น นัก

จิตพฤติกรรมศาสตร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2551ก:12; 2552:137) เสนอว่าควรส่งเสริมและพัฒนาให้บุคคลมี “จิตพอเพียง” ซึ่งข้อเสนอนี้เกิดจากการวิเคราะห์และประยุกต์ใช้แบบจำลองโครงสร้างความคิดของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เสนอโดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง(คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. 2547) (ภาพประกอบ 1) ที่ว่า “ความพอเพียง - พอประมาณ” นั้นประกอบด้วยสามห่วง สองเงื่อนไข อันจะเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ความสมดุล และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง เมื่อพิจารณาตามแนวคิดทางจิตพฤติกรรมศาสตร์แล้ว ทำให้ได้ข้อสรุปว่าการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลและกลุ่มคน ควรมีการแยกระหว่างจิตใจ ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมของบุคคล (หรือของกลุ่มคน) ออกจากกันให้เด่นชัดเพื่อสะดวกในการทำวิจัย และการจัดการพัฒนาต่อไป ดังนั้น นักวิชาการสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์กลุ่มนี้ จึงเสนอแบบจำลองใหม่ (ภาพประกอบ 2 หน้า 4) ที่ประกอบด้วย 2 ห่วง (ความมีเหตุ มีผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตน) 1 เงื่อนไขด้านคุณธรรม (การรับรู้คุณความดีของบุคคลและแผ่นดิน) 3 ส่วนนี้เข้าด้วยกันเรียกว่า “จิตพอเพียง” ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญของการมีพฤติกรรมพอเพียง - พอประมาณ ในบุคคล และนำไปสู่ผลลัพธ์ เช่น สภาวะสมดุลและการปรับตัวได้ของบุคคล

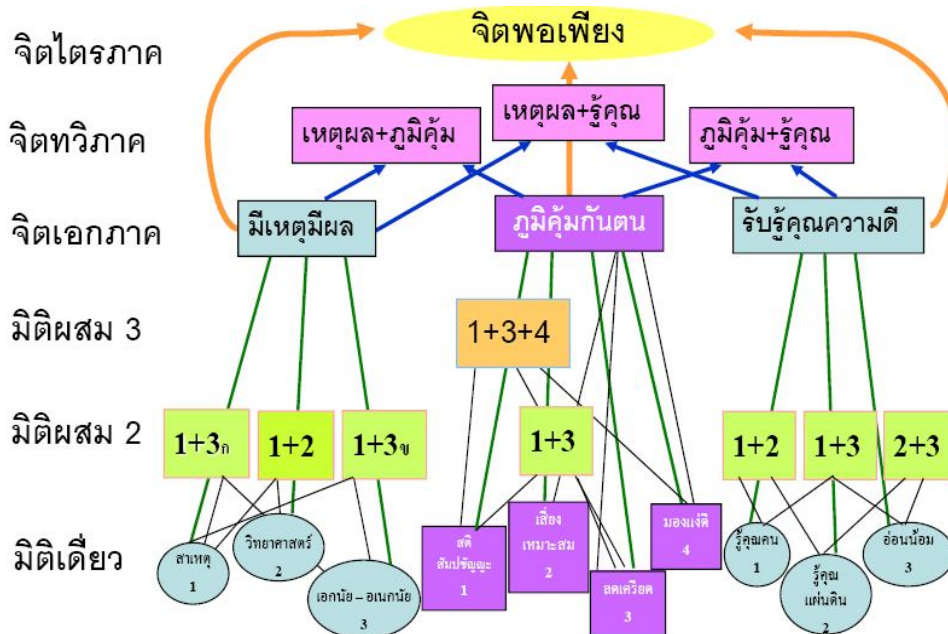
สรุปว่า จิตพอเพียง ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล หมายถึง จิตลักษณะที่เกิดจากการรวมตัวของจิตลักษณะ 3 กลุ่ม คือ ความมีเหตุมีผล ความมีภูมิคุ้มกันตนทางจิต และความพอประมาณ และการรับรู้คุณความดี

การวัดจิตพอเพียง นักวิชาการในหลายสาขาวิชา (ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์ และคณะ. 2550; อภิชัย พันธเสน. 2550; เพ็ญณี แนนท. 2550) มีความเห็นตรงกันว่า งานวิจัยและโครงการพัฒนาเพื่อการขับเคลื่อนหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในประเทศไทยที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป มีจุดอ่อนที่สำคัญคือ การขาดเครื่องมือวัดที่ดี จึงเป็นโอกาสให้นักวิชาการสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ ได้ริเริ่มดำเนินโครงการวิจัยเพื่อสร้างแบบวัดทางจิต และพฤติกรรมที่มีมาตรฐานทางวิชาการขั้นสูง

ในส่วนของงานวิจัยเพื่อสร้างเครื่องมือวัดจิตพอเพียงนั้น เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี 2549 โดยโครงการวิจัยแม่บท: การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย ซึ่งในขั้นแรกนั้นประกอบด้วยงานวิจัย 4 เรื่อง เพื่อสร้างเครื่องมือวัดจิตลักษณะหลายด้าน ภายในขอบเขต 2 ห่วง และ 1 เงื่อนไขตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณความดี ในงานวิจัย 3 เรื่องแรก ผู้วิจัยได้ทำการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางจนสามารถกำหนดจิตลักษณะหลัก 3 กลุ่ม ซึ่งงานวิจัยแต่ละเรื่องทำการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับจิตลักษณะเพียงกลุ่มเดียว ดังนี้ 1) จิตลักษณะกลุ่มความมีเหตุมีผล ได้สร้าง วิเคราะห์และพัฒนาแบบวัดย่อย 3 มิติ คือ ความมีเหตุผลเชิงวิทยาศาสตร์ การพิสูจน์สาเหตุกับผล และ การคิดแบบนิรนัย อุปนัย และการจัดกลุ่ม (โกศล

มีคุณ. 2551) 2) จิตลักษณะกลุ่มการมีภูมิคุ้มกันในตัว ได้สร้าง วิเคราะห์และพัฒนาแบบวัดย่อย 4 มิติ คือ สติสัมปชัญญะ การมองโลกแง่ดี การจัดการความเครียด และความชอบเสี่ยง (ดุงเดือน พันธุมนาวิน และงามตา วณิชทานนท์. 2551) และ 3) จิตลักษณะกลุ่มการรับรู้คุณความดี ได้สร้าง วิเคราะห์และพัฒนาแบบวัดย่อย 3 มิติ คือ การรู้คุณค่าคน (รูปธรรม) การรู้คุณค่าแผ่นดิน (นามธรรม) และความอ่อนน้อมถ่อมตน (อุปถัมภ์ เลี้ยววาริณ. 2551) รวม 10 แบบวัด มีจำนวน 20 - 36 ข้อในแต่ละแบบวัด และได้เก็บข้อมูลจากคนไทย 3 ประเภท คือ ผู้ใหญ่ นักศึกษา และนักเรียน ในจำนวนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis, EFA) และยืนยันผลที่พบด้วยการทำการวิเคราะห์หองค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis, CFA) รวมทั้งสิ้น 39 แบบวัด

ส่วนงานวิจัยเรื่องที่ 4 (ดุงเดือน พันธุมนาวิน. 2551ข) มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาแบบวัดมิติเดียว 10 แบบวัด ในกลุ่มผู้ตอบที่เป็นผู้ใหญ่ (จำนวน 1,065 คน) ให้เป็นแบบวัดใหม่ที่ต่างกัน 3 ระดับ คือ ระดับจิตเอกภาค (จิตกลุ่มเดียว) กลุ่มจิตทวิภาค (จิตผสม 2 กลุ่ม) และ จิตไตรภาค (จิตผสม 3 กลุ่ม) เพื่อเป็นเครื่องมือวัด “จิตพอเพียง” ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ภาพประกอบ 5) ที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที

ภาพประกอบ 5 จิตพอเพียง แบบวัดพหุมิติ และแบบวัดพหุระดับ รวม 25 ชุด สำหรับผู้ใหญ่ (ที่มา: ดุงเดือน พันธุมนาวิน. 2551ค)

ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำ “แบบวัดจิตพอเพียง” ที่สร้างโดยดวงเดือน พันธุมนาวิน (2551ค) มาใช้วัดจิตพอเพียงของครู แบบวัดนี้เป็นการวัดจิตระดับไตรภาค ซึ่งเป็นจิตที่เกิดจากการบูรณาการจิตพื้นฐาน 3 ด้าน คือ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันตนเองทางจิต และการรับรู้คุณค่าความดี ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยคะแนนรวมกลุ่มข้อจากแบบวัดจิตลักษณะมิติเดียวต่างๆ เป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีจำนวน 11 ข้อ แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 2.3 ถึง 9.4 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .80

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างจิตพอเพียง กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการประมวลเอกสาร พบบางงานวิจัยเพียง 1 เรื่องที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตพอเพียง กับพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของบุคคล ได้แก่ งานวิจัยของวีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และชลิตา วสุวัต (2552) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 800 คน ผลจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุ พบว่า จิตพอเพียงมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลทางตรงเท่ากับ .25) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านพฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลเท่ากับ .16) นอกจากนี้เป็นการศึกษาตัวแปรที่เป็นจิตลักษณะมิติเดียวๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของจิตพอเพียงกลุ่มต่างๆ (เช่น กลุ่มความมีเหตุผลมีผลกลุ่มการมีภูมิคุ้มกันตนเอง และกลุ่มการรับรู้คุณค่าความดี) มีตัวอย่างงานวิจัยหลายเรื่องเช่น งานวิจัยของวรรณุช ลิปิยารักษ์ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองในวัยสูงอายุ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 55 – 88 ปี จำนวน 441 คน ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรจิตมิติเดียวในกลุ่มการรับรู้คุณค่าความดี ด้านการรับรู้คุณค่าความดีของแผ่นดิน พบผลการวิจัยว่า การรับรู้คุณค่าความดีของแผ่นดิน เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรก (ค่าเบต้าเท่ากับ .23) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะและพฤติกรรมเดิม กลุ่มสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 10 ตัวแปรสามารถทำนายพฤติกรรมพึ่งตนเองด้านสังคม (การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม ไม่เก็บตัวอยู่คนเดียว) ของผู้สูงอายุได้ร้อยละ 30.5 ในกลุ่มรวม และตัวแปรชุดนี้ยังสามารถทำนายพฤติกรรมพึ่งตนเองด้านสังคมของผู้สูงอายุได้เป็นลำดับเดียวกัน (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .20 ถึง .51) ในกลุ่มผู้สูงอายุ 12 จาก 26 ประเภท โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มผู้สูงอายุเพศชาย โดยทำนายได้ร้อยละ 46.7 ส่วนงานวิจัยของจวีพร ภิบาลจันทร์ (2551) ที่ศึกษาจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานของพนักงานปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตพลาสติก จำนวน

553 คน ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรจิตมิติเดียวในกลุ่มการมีภูมิคุ้มกันตน คือ มิติด้านความชอบเสี่ยง พบว่า พนักงานที่มีความชอบเสี่ยงน้อยเป็นผู้มีพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานตามหน้าที่ และนอกเหนือหน้าที่มากกว่าพนักงานที่มีความชอบเสี่ยงมาก ยิ่งกว่านั้นยังพบรายละเอียดอีกว่า ความชอบเสี่ยง เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรก (ค่าเบต้าเท่ากับ .32) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่นอีก 2 ด้าน รวมเป็น 3 ด้าน สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการทำงานตามหน้าที่ ได้ร้อยละ 31.7 ในกลุ่มรวม และตัวแปรชุดนี้ยังสามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันอันตรายจากการทำงานตามหน้าที่ได้ในลำดับเดียวกัน ในกลุ่มของพนักงานที่มีลักษณะชีวสังคมแตกต่างกัน จำนวน 10 จาก 14 ประเภท (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .32 ถึง .44) ส่วนงานวิจัยของวรรณภา กันยาวงศ์ (2551) ศึกษา ลักษณะสถานการณ์ในงานอาชีพ และลักษณะจิตใจที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของผู้บริหารสตรีในองค์กรเอกชน จำนวน 286 คน ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรจิตมิติเดียวในกลุ่มการมีภูมิคุ้มกันตน ในมิติการมองโลกในแง่ดี และการจัดการกับความเครียด พบว่า ยิ่งผู้บริหารสตรีมีการมองโลกในแง่ดีมากเพียงใด ก็ยิ่งมีการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ (การเข้าใจและยอมรับสภาพพจน์ของตนเองในสังคมแวดล้อมปัจจุบัน) มากเท่านั้น ผู้วิจัยยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการมองโลกในแง่ดีกับการจัดการกับความเครียดที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของการปรับตัวด้านเดียวกันนี้ในกลุ่มผู้บริหารสตรีโดยรวม และกลุ่มผู้ที่มีลักษณะงานตรงอุปนิสัยมาก กล่าวคือ ในหมู่สตรีที่สามารถจัดการกับความเครียดได้มาก และถ้ามองโลกในแง่ดีมากด้วย เป็นสตรีที่ปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ได้มากกว่าผู้ที่มองโลกในแง่ดีน้อย นอกจากนี้ยังพบในรายละเอียดด้วยว่า การมองโลกในแง่ดี เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรก (ค่าเบต้าเท่ากับ .30) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่นอีก 3 ตัวแปร รวมเป็น 4 ตัวแปร สามารถทำนายการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ของผู้บริหารสตรีได้ร้อยละ 13.8 ในกลุ่มรวม ส่วนการจัดการกับความเครียด เป็นตัวทำนายสำคัญของการปรับตัวด้านอัตมโนทัศน์ของผู้บริหารสตรีได้เป็นลำดับแรก (ค่าเบต้าเท่ากับ .28) เมื่อร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 9 ตัวแปร รวมเป็น 10 ตัวแปร โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 24.3 ผลการวิจัยของวรรณภา กันยาวงศ์ (2551) ดังกล่าว สอดคล้องกับผลการวิจัยปัจจัยเชิงเหตุของคุณภาพชีวิตในผู้ใหญ่วัยกลางคนจากหลากหลายอาชีพจำนวน 645 คน ที่นพมาศ แซ่เสี้ยว (2550) ได้ทำวิจัยไว้ ซึ่งพบว่า การมองโลกในแง่ดี เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 2 (ค่าเบต้าเท่ากับ .26) เมื่อร่วมกับจิตลักษณะเดิมรวม 5 ด้าน สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านรวม (ด้านการทำงาน ด้านครอบครัว และด้านสังคม) ได้ร้อยละ 77.9 ในกลุ่มรวม และตัวแปรชุดเดียวกันนี้ การมองโลกในแง่ดี ยังเป็นตัวทำนายสำคัญอันดับที่ 1 และ 2 ที่สามารถทำนายคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ด้านครอบครัว และด้านสังคมแต่ละด้านอีกด้วย (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .20 ถึง .43) ในส่วนของการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครู จากการประมวลเอกสารพบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 2 เรื่อง ได้แก่ งานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ระบบจิตมอดใหม่ในงานครูของ วราภรณ์ ธนะสุริยเกียรติ (2550) กลุ่มตัวอย่างคือครู

จำนวน 307 คน ผู้วิจัยศึกษาตัวแปรการจัดการกับความเครียด (กลุ่มจิตมิติเดียวด้านการมีภูมิคุ้มกันตน) พบผลสำคัญว่า การจัดการกับความเครียดเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรก (ค่าเบต้าเท่ากับ -.52) เมื่อร่วมกับจิตลักษณะอื่นรวม 5 ตัวแปร สามารถทำนายสภาวะจิตมอดใหม่ (ความเหนื่อยล้าในการทำงานครู) ได้ร้อยละ 47.1 ในกลุ่มรวม กล่าวคือ ครูกลุ่มตัวอย่างรวมที่มีการจัดการกับความเครียดได้อย่างเหมาะสมมาก จะมีสภาวะจิตมอดใหม่น้อยกว่าครูที่มีลักษณะตรงข้าม และตัวแปรชุดเดียวกันนี้ การจัดการกับความเครียด สามารถทำนายสภาวะจิตมอดใหม่ได้เป็นลำดับเดียวกันในกลุ่มครูที่มีลักษณะชีวสังคมแตกต่างกัน จำนวน 7 ใน 10 ประเภท (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง -.23 ถึง -.79) โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย ทำนายได้ร้อยละ 65.1 ยิ่งกว่านั้น ในตัวแปรชุดเดียวกัน การจัดการกับความเครียด ยังเป็นตัวทำนายสำคัญอันดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ -.55) สามารถทำนายพฤติกรรมในสภาวะจิตมอดใหม่ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 52 และสามารถทำนายความพร้อมที่จะลาออกจากงานของครูได้เป็นลำดับเดียวกัน (ค่าเบต้าเท่ากับ .26) โดยทำนายได้ร้อยละ 15.4 ในกลุ่มรวม งานวิจัยกับครูอีกเรื่องหนึ่ง ของศุภาวดี บุญญวงษ์ (2552) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างคือครูจำนวน 446 คน ผู้วิจัยศึกษาจิตมิติเดียวด้านการมองโลกในแง่ดี พบว่า การมองโลกในแง่ดีเป็นตัวทำนายสำคัญอันดับที่ 1 และ 2 (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .14 ถึง .34) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะรวม 3 ด้าน สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พฤติกรรมการรับนวัตกรรม และพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมของครูในกลุ่มรวมและในกลุ่มย่อยหลายประเภทโดยมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 10 ถึง 27.9

จากการประมวลผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ผู้ที่มีจิตลักษณะด้านต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของ “จิตพอเพียง” ในปริมาณมาก เป็นผู้ที่มีจิตลักษณะและพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากด้วย เช่น พฤติกรรมการพึ่งตนเอง พฤติกรรมการป้องกันอันตราย พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียน รวมทั้งสามารถปรับตัวได้มาก และมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าผู้ที่มีจิตพอเพียงน้อย ดังนั้นจึงคาดได้ว่าครูที่มีจิตพอเพียงสูง จะเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากด้วย

สถานการณ์ในการทำงานของครู กับ จิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นักจิตวิทยาเจ้าของทฤษฎีระบบนิเวศวิทยา (Ecological System Theory) (งามตา วนิหนานนท์ และคณะ. 2545: 32 - 33; อ้างอิงจาก Bronfenbrenner. 1989: 188, 226-229) ได้พยายามชี้ให้เห็นว่าสถานที่และสถานการณ์ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์อาศัยอยู่เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อ

พัฒนาการของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติของสภาพแวดล้อม ย่อมส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรง และทางอ้อมต่อมนุษย์ที่อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมนั้นๆ ดังนั้น สถานการณ์ทางสังคมที่บุคคลประสบอยู่ในปัจจุบัน เช่น สถานที่หรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน จึงสามารถส่งผลกระทบต่อลักษณะทางจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคลที่เผชิญสภาพแวดล้อมนั้นอยู่

ต่อไปนี้เป็นผลการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของสถานการณ์ในการทำงานของคุณ 4 ด้าน ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู ที่อาจเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมของคุณในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมของคุณในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การฝึกอบรม เป็นตัวแปรหนึ่งในกลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน ที่นักวิจัยส่วนใหญ่พบผลอย่างสอดคล้องกันว่าเป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะและพฤติกรรมการทำงานที่น่าปรารถนาของผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น การฝึกอบรมเพื่อป้องกันอันตรายจากการทำงานกับพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานของพนักงานปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรม (จรีพร ภิบาลจันทร์. 2551) การฝึกอบรมเกี่ยวกับงานกับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการตำรวจ (เน็ออน พิณประดิษฐ์. 2546) การฝึกอบรมของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียน (เปรมสุริย์ เชื่อมทอง. 2536) การฝึกอบรมครูคณิตศาสตร์กับพฤติกรรมการพัฒนาของครูคณิตศาสตร์ (ดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคะนอง. 2552) เป็นต้น

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการฝึกอบรม ตัวอย่างเช่น โกลด์สเทน (ชูชัย สมिति ไกร. 2540: 5 อ้างอิงจาก Goldstein. 1993) ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่าเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อสร้างหรือเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skill) ความสามารถ (Ability) และเจตคติ (Attitude) อันจะช่วยปรับปรุงให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ส่วนปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535) ให้ความหมายของการฝึกอบรม คือ กระบวนการจัดการเพื่อให้บุคคลได้เกิดการเรียนรู้ และมีทักษะเพื่อความมุ่งหมายเฉพาะอย่าง จุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เข้าอบรม เป็นกิจกรรมที่จำเป็น และเป็นประโยชน์ต่อองค์การเพื่อให้องค์การเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะ ความสามารถ ตลอดจนเจตคติที่ดีในหน้าที่การทำงาน ทำให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพในงานมากขึ้น

ในส่วนของการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จัดขึ้นสำหรับคุณนั้น ส่วนมากมีวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกัน คือ เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งมีทักษะในการปลูกฝังอบรม และการจัดการเรียนการสอนเพื่อการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การปฏิบัติและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนให้ได้มากที่สุด ซึ่งในปัจจุบันมีการจัดโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูทั้งโดยกระทรวงศึกษาธิการเอง และหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมาก

ดังนั้นในการวิจัยนี้ ประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ประสพการณ์ของครูที่ได้จากการพิจารณาร่วมกันระหว่างปริมาณประสพการณ์ที่ครูได้รับจากการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ได้รับความรู้และการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปริมาณการรับรู้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวัดประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีงานวิจัยจำนวนหนึ่ง ทำการวัดประสพการณ์ในการฝึกอบรมด้านต่างๆ ของบุคคล เช่น การวัดประสพการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาในโรงเรียน ในงานวิจัยของหรรษา เลหาเสรีกุล (2537) ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดการรับรู้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนแรกวัดปริมาณการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาที่โรงเรียนจัดขึ้น และส่วนที่สองวัดการรับรู้คุณค่าของการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนานั้น ข้อความที่ใช้วัดตัวแปรส่วนที่หนึ่งและส่วนที่สอง จะเป็นประโยคที่มีเนื้อหาเกี่ยวเนื่องกัน ตัวอย่างเช่น ประโยค (ก) ถ้ามหาปริมาณความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกสมาธิที่โรงเรียนจัดขึ้น มีมาตรฐานประกอบ 4 ระดับ ตั้งแต่ “ทุกครั้ง” “บ่อยครั้ง” “น้อยครั้ง” จนถึง “ไม่เคยเลย” ประโยค ข) ถ้ามหาผู้ตอบเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าของกิจกรรมการฝึกสมาธินั้นเพียงใด มีมาตรฐานประกอบ 6 หน่วย ตั้งแต่ “จริงที่สุด” จนถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนการได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา คือ คะแนนจากประโยค (ก) คูณคะแนนจากประโยค (ข) แบบวัดนี้จะประกอบด้วยข้อคำถามในลักษณะเดียวกันนี้จำนวน 10 คู่ พิสัยคะแนนระหว่าง 0 กับ 180 ผู้ที่ได้คะแนนสูงแสดงว่า เป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนา มาก แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ.83 ต่อมากิตติรัตน์ ชัยรัตน์ (2547) ได้สร้างแบบวัดในลักษณะเดียวกันนี้ขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ ลักษณะของข้อคำถามจะเกี่ยวกับประสพการณ์ของนักเรียนที่ได้จากการพิจารณาร่วมกันระหว่างความถี่ที่นักเรียนได้รับการฝึกอบรมและ/หรือเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ในช่วง 2 ปีการศึกษา และการรับรู้ประโยชน์ของการได้เข้าร่วมใน 3 ด้าน คือ 1) ด้านการเรียนรู้สาระวิทยาศาสตร์ 2) ด้านการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน 3) ด้านความรู้รอบตัว แบ่งการวัดเป็น 2 ตอน ตอนแรก วัดจำนวนครั้งของการเข้าร่วมฝึกอบรมและ/หรือเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ของนักเรียนแต่ละคน ตอนที่สอง วัดการรับรู้ประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรม

ฝึกอบรมและ/หรือเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ในแต่ละครั้งว่ามีมากเพียงใด ประโยคคำถาม 10 ข้อ แต่ละประโยคมีมาตรวัด 6 ระดับ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อแบบ (t - ratio) อยู่ระหว่าง .59 ถึง .75 และมีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .99 สำหรับตัวอย่างการวัดประสิทธิภาพในการฝึกอบรมของผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น เปรมสุรีย์ เชื่อมทอง (2536) ได้สร้างแบบวัดปริมาณการอบรมของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย คำถามเกี่ยวกับจำนวนครั้งที่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องการบริหารงาน โดยรายงานถึงการได้รับการอบรมหรือไม่ได้รับการอบรมในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา โดยใช้มาตรประเมินรวมค่า 4 หน่วย เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.62 และเมื่อเร็วนี้ จุรีพร ภิบาลจันทร์ (2551) ได้สร้างแบบวัดการรับรู้ประโยชน์จากการฝึกอบรมเพื่อป้องกันอันตรายจากการทำงาน โดยมีแนวการสร้างมาจากแบบวัดประสิทธิภาพและการรับรู้ประโยชน์จากกิจกรรมฝึกอบรมและ/หรือเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ของกิตติรัตน์ ชัยรัตน์ (2547) แบบวัดที่สร้างขึ้นเป็นการถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับโดยประเมินร่วมกันระหว่างปริมาณการได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันอันตรายจากการทำงาน และปริมาณการรับรู้ประโยชน์ของการฝึกอบรมนั้นๆ โดยคำถามในแต่ละข้อมี 2 ตอน ตอนแรก ถามจำนวนครั้งของการเข้ารับการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันอันตรายของพนักงานปฏิบัติการในช่วงเวลา 1 ปี ที่ผ่านมา ตอนที่ 2 ถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมดังกล่าว แบบวัดมีจำนวน 10 ข้อ พิสัยคะแนนอยู่ระหว่าง 31 ถึง 100 คะแนน เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง .56 ถึง .84 และมีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.94 ดังนั้น ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดประสิทธิภาพในการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นโดยใช้แนวการสร้างแบบวัดตามแบบของกิตติรัตน์ ชัยรัตน์ (2547) และจุรีพร ภิบาลจันทร์ (2551) ที่กล่าวรายละเอียดแล้วข้างต้น

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับ เจตคติต่อพฤติกรรมความปลอดภัยของนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการประมวลเอกสารพบหลักฐานงานวิจัยที่แสดงถึงความสำคัญของการฝึกอบรมกับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของจุรีพร ภิบาลจันทร์ (2551: 184) ศึกษาจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานของพนักงานปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตพลาสติก จำนวน 553 คน พบว่า การรับรู้ประโยชน์จากการฝึกอบรมเพื่อป้องกันอันตรายจากการทำงาน (ค่าเบต้าเท่ากับ .10) เมื่อร่วมกับตัวแปรสถานการณ์ในการทำงานอีก 2 ด้าน รวมเป็น 3 ตัวแปร สามารถทำนายเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานได้ร้อยละ 19.4 ในกลุ่มรวม และสามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มพนักงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานที่ผ่านการรับรองมาตรฐานระบบการบริหารคุณภาพ ISO

9001: 2000 โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 35 ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของศิริกุล กลิ่นทอง (2549: 102 - 103) ที่ทำวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท กลุ่มตัวอย่างจำนวน 485 คน ประกอบด้วย ข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท จำนวน 245 คน และ ข้าราชการทั่วไปที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการจำนวน 240 คน พบว่า ข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาทมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานมากกว่าข้าราชการที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ พบผลเช่นนี้ในกลุ่มข้าราชการหญิง ข้าราชการที่ไม่ได้สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ข้าราชการที่ปฏิบัติราชการในต่างจังหวัด และข้าราชการที่ใส่บาตร และล่าสุดจุเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2552) ได้ทำวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะแบบบูรณาการที่มีผลต่อพฤติกรรม การพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูจำนวน 316 คน พบว่า ครูที่ได้รับการฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะแบบบูรณาการ (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะ มุ่งอนาคตควบคุมตน และทักษะการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียน) ได้รับการฝึกอบรมการจัดการ เรียนรู้คณิตศาสตร์ เป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมพัฒนานักเรียน (วัดทันทีหลังฝึกอบรม) มากกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะแบบบูรณาการ ไม่ได้รับการฝึกอบรม การจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มรวมและทุกกลุ่มย่อยที่ศึกษา สรุปได้ว่า การฝึกอบรม เป็นปัจจัยเชิงเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่เหมาะสม ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาด ได้ว่าครูที่ได้รับการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก จะมีเจตคติที่ดีต่อ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูที่ได้รับการ ฝึกอบรมการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนว ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักฐานงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่ยืนยันถึงความสัมพันธ์ระหว่างการ ฝึกอบรมกับพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยกับพนักงานปฏิบัติการในโรงงาน อุตสาหกรรมผลิตพลาสติกของ จุรีพร ภิวาลจันทร์ (2551: 190 - 197) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 553 คน ผู้วิจัยพบผลสำคัญว่าการรับรู้ประโยชน์จากการฝึกอบรมเพื่อป้องกันอันตรายจากการทำงาน เป็นตัว ทำนายสำคัญลำดับที่ 2 (ค่าเบต้าเท่ากับ .21) เมื่อร่วมกับตัวแปรสถานการณ์ในการทำงานรวม 3 ตัว แปร สามารถทำนายพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานตามหน้าที่ ได้ร้อยละ 29.8 ในกลุ่มรวม และสามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มพนักงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานที่ผ่านการรับรองมาตรฐานระบบ การบริหารคุณภาพ ISO 9001: 2000 โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 41.6 และตัวแปรชุดนี้ยังสามารถ ทำนายพฤติกรรมการป้องกันอันตรายนอกเหนือหน้าที่ได้เป็นลำดับเดียวกัน (ค่าเบต้าเท่ากับ .19) โดย

สามารถทำได้นายร้อยละ 18.9 ในกลุ่มรวม และสามารถทำนายได้สูงสุดในกลุ่มพนักงานที่ปฏิบัติงาน ในโรงงานที่ผ่านการรับรองมาตรฐานระบบการบริหารคุณภาพ ISO 9001: 2000 โดยสามารถทำนาย ได้ร้อยละ 29 เช่นเดียวกับงานวิจัยของนีออน พิณประดิษฐ์ (2546: 73 - 74) ที่ศึกษาพฤติกรรมการ ทำงานของตำรวจ จำนวน 1,209 นาย พบว่า ตำรวจที่เห็นประโยชน์จากการฝึกอบรมมากเป็นผู้ที่มี พฤติกรรมการทำงานทั่วไปมาก (การรักษากฎหมาย ความสงบ และความมั่นคงภายในประเทศ) ผล เช่นนี้พบในกลุ่มตำรวจชั้นประทวน สายงานจราจร และสายงานป้องกันปราบปราม ส่วนงานวิจัยใน อดีตที่ศึกษาผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 240 คน ของ เปรมสุริย์ เชื้อมทอง (2536: 249) พบผลที่ สอดคล้องกันว่า ผู้บริหารที่รายงานว่าเป็นโรงเรียนของตนมีประสิทธิภาพสูง เป็นผู้ที่ได้รับการฝึกอบรม เกี่ยวกับการบริหารมากกว่าผู้บริหารที่รายงานว่าเป็นโรงเรียนของตนมีประสิทธิผลต่ำ งานวิจัยอีกเรื่องหนึ่ง ของพรณเรศ ไชยยา (2535: 114 - 116) ศึกษาบทบาทของครู (จำนวน 222 คน) ที่มีต่อการส่งเสริม การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพิจิตร พบผลสำคัญว่า ยิ่งครูที่มี ประสบการณ์เข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากเท่าใด ครูก็มีบทบาทใน การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ด้านการอบรมชี้แนะแก่นักเรียนในการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม ด้านการเผยแพร่ข่าวสารความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) มากเท่านั้น ส่วนงานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวิณ และอัมพร ม้าคนอง (2552) ได้ทำวิจัยเชิงทดลองฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะแบบบูรณาการที่มีผลต่อการพัฒนานักเรียนของครู คณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 316 คน พบว่า ครูที่ได้รับการ ฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะแบบบูรณาการ (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และทักษะการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียน) ได้รับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เป็นผู้ ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนคณิตศาสตร์มากกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมจิตลักษณะและ ทักษะแบบบูรณาการ ไม่ได้รับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ และในงานวิจัยของพัฒนา ภรณ์ จัตววิโรจน์ (2545) ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูจำนวน 361 คน ผู้วิจัย พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมาก จะมีบทบาทในการ ส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียน (ด้านการสอนความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ด้านการให้ คำปรึกษาชุมชนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง) มากด้วย

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ สามารถสรุปได้ว่า การฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับจิตลักษณะและพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของผู้ใหญ่ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงคาดได้ว่า ครูที่ได้รับประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงมาก เป็นผู้ที่ม่ีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าครูที่ได้รับประสบการณ์ในการฝึกอบรมน้อย

การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว กับ จิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มีหลักฐานจากผลการวิจัยจำนวนหลายเรื่อง ที่พบผลสอดคล้องกันว่าการสนับสนุนทางสังคม มีความเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะและพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของผู้ใหญ่ เช่น พฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ (ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา และคณะ. 2552) พฤติกรรมอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบของบิดาตำรวจ (ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล และคณะ. 2551) พฤติกรรมการประหยัดทรัพยากรของอาจารย์ (ชวนชัย เชื้อสาธุชน. 2546) พฤติกรรมการพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ (ดูจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคะนอง. 2547) พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ศุภาวดี บุญญวงค์ และคณะ. 2552) เป็นต้น

มีนักวิชาการหลายท่านที่ได้ให้ความหมายของการสนับสนุนทางสังคม เช่น แฮาส์ (นีออน พิณประดิษฐ์. 2546 อ้างอิงจาก House. 1981) ได้ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งประกอบด้วย การสนับสนุนทางสังคม 4 ด้าน ดังนี้ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (emotion support) หมายถึง ความเห็นอกเห็นใจ การดูแลเอาใจใส่ การแสดงความรัก ความผูกพันต่อกัน การยอมรับนับถือ และเห็นคุณค่าระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกัน 2) การสนับสนุนด้านการประเมินเปรียบเทียบ (appraisal support) หมายถึง การได้รับข้อมูลย้อนกลับ และการเปรียบเทียบตนเองกับผู้ที่อยู่ร่วมในสังคม 3) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (information support) หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสาร คำแนะนำ ข้อเสนอแนะแนวทาง และการให้คำปรึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้ และ 4) การสนับสนุนด้านสิ่งของหรือบริการ (instrumental support) หมายถึง การได้รับความช่วยเหลือในรูปวัตถุ หรือสิ่งของ เวลา เงินหรือแรงงาน เพื่อส่งเสริมหรือช่วยแก้ปัญหา ส่วนดูจเดือน พันธุมนาวิน (Bhanthumnavin. 2000: 155 - 166) ได้รวบรวมและสรุปนิยามปฏิบัติการของการสนับสนุนทางสังคมว่า หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง โดยผู้ที่ให้การสนับสนุนทางสังคมมักจะให้การสนับสนุนใน 3 ด้าน คือ 1) การสนับสนุนทางด้านอารมณ์ (emotional support) เช่น การปลอบโยน การให้ความเป็นห่วงเป็นใย ความรัก ความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ หรือการยอมรับ เป็นต้น 2) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (informational support) เช่น การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ข้อมูลย้อนกลับ การให้รางวัล -

ลงโทษ การกล่าวติชม เป็นต้น 3) การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งทรัพยากร งบประมาณ และแรงงาน (material support) เช่น บริการ เงิน สิ่งของ เครื่องมือที่จำเป็น เป็นต้น

สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคม เป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลที่อยู่ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ทั้งทางด้านจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ได้ให้ความหมายการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง หมายถึง การที่ครูรับรู้ว่าคุณครูในโรงเรียน ได้แก่ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน และผู้ปกครองนักเรียน ให้การสนับสนุนตนในการบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน ใน 3 ด้าน คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ - สังคม การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งงบประมาณและแรงงาน

การวัดการสนับสนุนทางสังคม ตัวอย่างการวัดการสนับสนุนทางสังคม เช่น ศักดิ์ ชัย นิรัญทวิ (2532) ได้นำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคม (Social Support Questionnaire) ของ ซาราสัน และคณะ (ศักดิ์ ชัย นิรัญทวิ 2532 อ้างอิงจาก Sarason; et al., 1983) มาดัดแปลงเพื่อใช้วัดการสนับสนุนทางสังคมที่เน้นการวัดประเภทของบุคคลที่ให้การสนับสนุนทางสังคม 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัตถุประสงค์ โดยวัดการสนับสนุนทางสังคมที่มาจากหลายแหล่ง เช่น หัวหน้า เพื่อนร่วมงาน เพื่อนทั่วๆ ไป และบุคคลอื่นๆ เป็นต้น แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีข้อคำถามจำนวน 28 ข้อ แต่ละข้อมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” นำมาใช้กับครู 150 คน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .87 ต่อมาณัฐสุดา สุจินันท์กุล (2541) ได้นำแบบวัดของศักดิ์ ชัย นิรัญทวิ (2532) มาปรับปรุงใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพจำนวน 299 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 ส่วนดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) ได้สร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมเพื่อใช้ถามครู โดยวัดการสนับสนุนทางสังคมใน 3 ด้าน คือ ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัตถุประสงค์ แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) ระหว่าง 6.34 ถึง 11.77 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .97 แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) นี้ ได้มีผู้นำไปใช้และปรับใช้ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอีกหลายท่าน เช่น วราภรณ์ ธนะสุริยเกียรติ (2550) นำไปใช้ถามครู โดยเลือกข้อความไปใช้จำนวน 12 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .92 ส่วนจรีพร ภิบาลจันทร์ (2551) นำไปปรับใช้กับพนักงานปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรม ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .88 ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) มาเป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมขึ้น แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่

จริงเลย” ผู้ที่ได้คะแนนสูง แสดงว่าเป็นผู้รับรู้การสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้า เพื่อนร่วมงาน และ ผู้ปกครองนักเรียน มากกว่าครูที่ได้คะแนนต่ำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง กับ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการประมวลผลฐานการวิจัย พบผลที่สอดคล้องกันว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความเกี่ยวข้องกับเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการทำงานของผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น จูรีพร ภิบาลจันทร์ (2551) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลในหน่วยงาน เป็นตัวทำนายสำคัญอันดับแรก (ค่าเบต้าเท่ากับ .30) เมื่อร่วมกับตัวแปรสถานการณ์ในการทำงานอีก 2 ด้าน รวมเป็น 3 ตัวแปร สามารถทำนายเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการป้องกันอันตรายจากการทำงานของพนักงานปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตพลาสติกได้ร้อยละ 19.4 ในกลุ่มรวม อีกรายงานวิจัยหนึ่งของศิริกุล กลิ่นทอง (2549: 197-198) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 สามารถทำนายเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการทำงานในกลุ่มข้าราชการอายุน้อย โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 46.9 และกลุ่มข้าราชการที่มีอายุราชการน้อย โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 46.5 (ค่าเบต้าเท่ากับ .23 และ .26 ตามลำดับ) นอกจากนี้ชวชนัย เชื้อสาธุชน (2546: 121-122) ศึกษาตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมประหยัดทรัพย์ากรของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .19) เมื่อร่วมกับตัวแปรสถานการณ์อีก 2 ด้าน สามารถทำนายเจตคติที่ดีต่อการประหยัดทรัพย์ากรในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 8 และตัวแปรชุดนี้ยังสามารถทำนายเจตคติที่ดีต่อการประหยัดทรัพย์ากรได้เป็นลำดับเดียวกัน (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .16 ถึง .27) ในกลุ่มอาจารย์ที่มีลักษณะชีวิตสังคมแตกต่างกันทั้ง 6 กลุ่ม โดยทำนายได้ระหว่างร้อยละ 7 ถึง 10 ส่วนดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547: 108) พบว่า ครูที่รายงานว่าได้รับการสนับสนุนจากองค์กรมาก เป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่องานมากกว่าครูที่รายงานว่าได้รับการสนับสนุนจากองค์กรน้อย พบในกลุ่มครูที่ได้รับการอบรมน้อย และกลุ่มครูฐานะต่ำ สอดคล้องกับผลการวิจัยของศุภวดี บุญญวงส์ และคณะ (2552) ที่พบว่า ครูที่รายงานว่าตนเองได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก เป็นครูที่มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากกว่าครูที่รายงานว่าได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย ดังนั้นในการวิจัยนี้ จึงคาดได้ว่า ครูที่รายงานว่าได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างมาก จะเป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าครูที่รายงานว่าตนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลรอบข้างน้อย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีงานวิจัยจำนวนหนึ่งให้ผลที่สอดคล้องกันว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่น่า

ปรารถนาของผู้ใหญ่ เช่น งานวิจัยของเน็อน พิณประดิษฐ์ และคณะ (2546: 83) พบว่า ตำรวจที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีพฤติกรรมการทำงานมากกว่ากลุ่มที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย โดยพบผลเช่นนี้ในตำรวจกลุ่มชั้นสัญญาบัตร ชั้นประทวน สายงานสอบสวน และสายงานป้องกันปราบปราม เช่นเดียวกับศิริกุล กลิ่นทอง (2549: 152-154) พบว่า ข้าราชการที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมสนับสนุนทางสังคมแก่เพื่อนร่วมงานมากกว่า ข้าราชการที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานน้อย พบผลในกลุ่มย่อยที่สำคัญ คือ กลุ่มข้าราชการหญิง กลุ่มข้าราชการเงินเดือนมาก กลุ่มข้าราชการที่มีระดับสูง กลุ่มข้าราชการที่ใส่บาตร กลุ่มข้าราชการที่ไม่นั่งสมาธิ และกลุ่มข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท ส่วนงานวิจัยพฤติกรรมของครู เช่น วราภรณ์ ธนสุริยะเกียรติ (2550) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้า เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .30) เมื่อร่วมกับตัวทำนายชุดจิตลักษณะชุดสถานการณณ์ และชุดจิตลักษณะตามสถานการณณ์ รวม 11 ตัวแปร สามารถทำนายความพร้อมที่จะลาออกจางานครูได้ร้อยละ 24 ในกลุ่มรวม กล่าวคือ ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้ามาก จะเป็นผู้ที่มีความพร้อมที่จะลาออกจางานครูน้อยกว่า ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้าน้อย อีกรงานวิจัยหนึ่ง ดุจเดือน พันธุมนาวิณ และอัมพร ม้าคนอง (2547) พบว่า ครูคณิตศาสตร์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้ามาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียนมากกว่า และมีพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ที่ดีมากกว่า ครูประเภทตรงข้าม สอดคล้องกับศุภวดี บุญญวงส์ และคณะ (2552) ที่ศึกษาพบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 2 (ค่าเบต้าเท่ากับ .21) เมื่อร่วมกับชุดตัวแปรสถานการณณ์รวม 3 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการปลุกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ร้อยละ 19.7 ในกลุ่มรวม และพัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ (2545: 82-83) พบว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยสำคัญลำดับที่ 2 (ค่าเบต้าเท่ากับ .25) เมื่อร่วมกับปัจจัยอื่นอีก 3 ด้าน รวมเป็น 4 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายบทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 18.80 ในกลุ่มรวม

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมต่างๆ รวมทั้งพฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมของผู้ใหญ่และครู ดังนั้น ในการวิจัยนี้จึงคาดได้ว่า ครูที่รายงานว่าตนเองได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง (หัวหน้า เพื่อนร่วมงาน และผู้ปกครองนักเรียน) มาก เป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูที่รายงานว่าตนได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย

ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน กับ จิตลักษณะตามสถานการณ์และพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสถานการณ์หนึ่งๆ เป็นตัวแปรด้านสถานการณ์ที่นักวิจัยหลายท่านพบผลอย่างสอดคล้องกันว่า มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่น่าปรารถนาของผู้ใหญ่ เช่น ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง กับ ประสิทธิภาพการทำงานของผู้จัดการธนาคาร (บังอร โสพิส. 2546) ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับบุตร กับ พฤติกรรมตำรวจในการปลูกฝังอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ (ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล และคณะ. 2551) ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน กับ พฤติกรรมการพัฒนาการเรียนของครูคณิตศาสตร์ (ดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคะนอง. 2547) เป็นต้น

ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน มีความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ของครู นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของตัวแปรนี้ เช่น โครสโน และคณะ (Crosnoe; et al., 2010: 407-417) ให้ความหมายของความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนในเชิงของอารมณ์ ความรู้สึกที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียน รวมทั้งความรู้สึกขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างครูและนักเรียนด้วย ส่วนศุภาวดี บุญญวงศ์ และคณะ (2552: 24) ให้ความหมายความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในสถานศึกษาและบรรยากาศในห้องเรียนที่แสดงถึงความรัก ความเข้าใจ สนใจ เอาใจใส่ ใช้เหตุผล และมีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติกับนักเรียนทุกคน ส่วนดุจเดือน พันธุมนาวิน (2552: 32) ให้ความหมาย ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เช่น การให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน การที่ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูกับนักเรียนมีการพูดคุยกัน ให้ความร่วมมือในชั้นเรียน ครูรับรู้ว่านักเรียนมีการเข้าหา ไม่กลัวตน กล้าถาม และในบางครั้งนักเรียนได้แสดงพฤติกรรมในการช่วยเหลือครูด้วย สถานการณ์เช่นนี้จึงเป็นสถานการณ์ที่ส่งผลต่อจิตใจของครูในทางบวกมาก

สรุปได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนทั้งในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน เช่น การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมต่างๆ การแสดงความรัก เข้าใจ สนใจ เอาใจใส่ ใช้เหตุผลกับนักเรียน เป็นต้น

การวัดความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มีตัวอย่างงานวิจัยที่สร้างเครื่องมือวัดความสัมพันธ์ของบุคคลในสถานการณ์หนึ่งๆ เช่น ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2547) ได้สร้างแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้ากับลูกน้อง โดยมีพื้นฐานมาจากแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้ากับลูกน้องในกลุ่มงานตามแนวทฤษฎีภาวะผู้นำของ ฟีดเลอร์ (ดุจเดือน พันธุมนาวิน. 2547 อ้างอิงจาก Fiedler. 1967) ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้า - ลูกน้องในที่ทำงาน บรรยากาศในการทำงาน

ความกลมเกลียวระหว่างสมาชิกในกลุ่ม แบบวัดประกอบด้วย 10 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 7.91 - 11.39 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อกับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .58 ถึง .80 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .92 ส่วนงามตา วนิทานนท์ (2536) ได้สร้างแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร โดยให้ความหมายตัวแปรดังกล่าวว่า ปริมาณความถี่ที่บิดาหรือมารดาปฏิสัมพันธ์กับบุตรของตนในกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกครอบครัว เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนของบุตร ร่วมเล่นเกมและกีฬาต่างๆ ภายในบ้าน ทำงานอดิเรกร่วมกัน พบบุตรไปซื้อของใช้จำเป็น พาไปทัศนศึกษาและพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างกัน เป็นต้น แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 20 ประโยค มีมาตรวัด 6 หน่วย จาก “ทำประจำ” ถึง “ไม่เคยทำเลย” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) ระหว่าง 6.98 ถึง 9.32 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .83 สำหรับการสร้างแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ตัวอย่าง เช่น ดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคะนอง (2547) ได้สร้างแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 10 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 5.10 - 8.37 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อกับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .40 ถึง .61 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .82 แบบวัดนี้ได้มีผู้นำไปใช้ เช่น วราภรณ์ ธนะสุริยเกียรติ (2550) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .85 ดังนั้นในการวิจัยนี้ จะนำแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนของ ดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคะนอง (2547) มาใช้ โดยครูที่ได้คะแนนจากแบบวัดมากเป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนมากกว่า ครูที่ได้คะแนนน้อย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน กับ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักฐานจากผลการวิจัยจำนวนหนึ่งให้ผลสอดคล้องกันว่า ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในสถานการณืหนึ่งๆ มีความเกี่ยวข้องกับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2547: 113) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคม ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้า ในสถานีนอนามัยตำบล กลุ่มตัวอย่างคือ หัวหน้าสถานีนอนามัยตำบลในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวม 509 คน พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .37) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะเดิม และสถานการณื รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้าได้ร้อยละ 52.8 ในกลุ่มรวม ยิ่งกว่านั้นตัวแปรชุดเดียวกันนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง ยังเป็นตัวทำนายสำคัญ

ลำดับแรกเช่นเดียวกัน (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .33 ถึง .47) สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรม การสนับสนุนทางสังคมของหัวหน้าสถานีนามัยตำบลที่มีลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังแตกต่างกัน 6 ใน 8 กลุ่ม โดยมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 49.2 ถึง 36.6 สอดคล้องกับสุธาสินี ทองลิ้ม (2548: 179) ศึกษาจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ปกครองนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จำนวน 360 คน พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลาน (ซึ่งใกล้เคียงกับความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน) เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .28) เมื่อร่วมกับตัวแปรด้านจิตลักษณะและสถานการณ์อื่นๆ รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครองได้ร้อยละ 49.3 ในกลุ่มรวม และตัวแปรชุดเดียวกันนี้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลาน ยังเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกเช่นเดียวกัน (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .28 ถึง .37) สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครองที่มีลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังแตกต่างกัน 9 ใน 16 กลุ่ม โดยมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 47 ถึง 56.3 สำหรับการวิจัยกับครูดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรม การพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 595 คน พบว่า ครูที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนมาก เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีต่องานครูคณิตศาสตร์มากกว่า ครูที่มีลักษณะตรงข้าม ผลเช่นนี้ปรากฏในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 4 กลุ่ม คือ กลุ่มครูที่อายุมาก กลุ่มครูฐานะสูง กลุ่มครูจากหมวดที่มีจำนวนครูมาก และกลุ่มครูที่ได้รับการอบรมมาก จึงสรุปได้ว่า ผู้ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ มาก เป็นผู้ที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมมากด้วย ดังนั้นจึงคาดได้ว่าครูที่มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนมาก เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากด้วย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน กับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักฐานจากผลการวิจัยหลายเรื่อง พบผลที่สอดคล้องกันว่าความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลในสถานการณ์หนึ่งๆ มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของผู้ใหญ่ เช่น ดุจเดือน พันธุมนาวิน (2547: 133) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .35) เมื่อร่วมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม และกลุ่มสถานการณ์ รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรม การสนับสนุนทางสังคมโดยรวม (ด้านอารมณ์ ด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และงบประมาณ) ของหัวหน้าสถานีนามัยตำบลได้ร้อยละ 33.7 ในกลุ่มรวม ยิ่งว่านั่นตัวแปรชุดนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างหัวหน้าและลูกน้อง ยังเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 เช่นเดียวกัน (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .25 ถึง 48) สามารถทำนายพฤติกรรม การสนับสนุนทางสังคมโดยรวมของหัวหน้าสถานีน

อนามัยตำบลที่มีลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังแตกต่างกัน 7 ใน 8 กลุ่มย่อย โดยมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 29.3 ถึง 45.8 สำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดากับบุตร ซึ่งใกล้เคียงกับความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มีตัวอย่างงานวิจัย เช่น สุชาติณี ทองลิ้ม (2548: 193) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลาน เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง .32 ถึง .50) เมื่อร่วมกับกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการส่งเสริมการเรียนรู้ของบุตรหลานในกลุ่มรวม และทุกกลุ่มย่อยได้ โดยมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่าง 22.8 ถึง 42.4 อีกงานวิจัยหนึ่งของ ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล และคณะ (2551: 148 - 149, 162 - 163) พบผลสอดคล้องกันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาและบุตรในเชิงของความใกล้ชิดบุตร เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .25) เมื่อร่วมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์รวม 13 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลได้ร้อยละ 40.2 ในกลุ่มรวม และตัวแปรชุดนี้ยังพบว่า ความใกล้ชิดบุตร เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 เช่นเดียวกัน (ค่าเบต้าเท่ากับ .22) สามารถทำนายพฤติกรรมการปรับพฤติกรรมบุตรให้เคารพกฎระเบียบได้ร้อยละ 46.0 ในกลุ่มรวม ในส่วนของการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างครู มีตัวอย่างงานวิจัยที่ให้ผลสอดคล้องกัน เช่น วราภรณ์ ธนะสุริยเกียรติ (2550: 119) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรก (ค่าเบต้าเท่ากับ -.35) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะ สถานการณ์ และจิตตามสถานการณ์รวม 11 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมทำงานในสภาวะจิตมอดใหม่ได้ร้อยละ 69.9 ในกลุ่มรวม และตัวแปรชุดนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ยังสามารถทำนายพฤติกรรมทำงานในสภาวะจิตมอดใหม่ได้เป็นลำดับที่ 1 เช่นเดียวกัน (ค่าเบต้าอยู่ระหว่าง -.33 ถึง -.58) ในครูที่มีลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังแตกต่างกัน 7 ใน 10 กลุ่มย่อย โดยมีเปอร์เซ็นต์การทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 39.2 ถึง 81.1 ส่วนงานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547: 190 - 191) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .24) เมื่อร่วมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ สามารถทำนายพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียนได้ร้อยละ 40.9 ในกลุ่มรวม และงานวิจัยล่าสุดของศุภาวดี บุญญวงษ์ และคณะ (2552: 420) พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรก (ค่าเบต้าเท่ากับ .30) เมื่อร่วมกับตัวแปรสถานการณ์อื่น รวม 3 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของครูได้ร้อยละ 19.7 ในกลุ่มรวม

จากการประมวลเอกสาร พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับเจตคติต่อพฤติกรรม รวมทั้งพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของผู้ใหญ่ (หัวหน้า บิดามารดา และครู) เช่น พฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคม พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตร พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียน

ดังนั้น จึงคาดได้ว่า ครูที่มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนมาก เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าครูประเภทตรงข้าม

ภาระงานครู กับ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

นักวิจัยหลายท่านพบผลอย่างสอดคล้องกันว่าภาระงาน มีความเกี่ยวข้องกับจิตลักษณะและพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของผู้ใหญ่วัยทำงาน เช่น ภาระงานอาชีพ กับ ภาวะวิกฤตชีวิตสตรีไทยสมรสวัยกลางคนที่ทำงานนอกบ้าน (อังคินันท์ อินทรกำแหง และคณะ. 2550) ภาระงานอาชีพกับการปรับตัวของผู้บริหารสตรีในองค์กรเอกชน (วรรณภา กันยาวงศ์. 2551) ภาระงานในครอบครัวกับ พฤติกรรมของมารดาในการดูแลทันตสุขภาพแก่บุตรก่อนวัยเรียน (วรรณ อัครกุล และคณะ. 2546) ภาระงาน กับ ทักษะที่ดีต่องานครู (วารภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ. 2550) ภาระในงานครู กับ พฤติกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน (ศุภวดี บุญวงศ์ และคณะ. 2552) เป็นต้น

ภาระงานเป็นลักษณะสถานการณ์ที่มีความสำคัญต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานของบุคคล นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของภาระงาน เช่น เฟรนช์ และแคปแลน (นุชรรัตน์ สิริประภาวรรณ. 2542: 20 อ้างอิงจาก French & Caplan. 1972: 31-66) ได้ให้ความหมายของภาระงานในเชิงของการทำงานหนักเกินไป หมายถึง ลักษณะของการทำงานหนัก 2 ประเภท ได้แก่ 1) การทำงานหนักเกินไปในเรื่องของปริมาณงาน (Quantitative overload) กล่าวคือ งานที่รับผิดชอบอยู่นั้นมีมากเกินไป ทำให้ต้องใช้เวลาในการทำงานยาวนาน หรือการที่ต้องทำงานในเวลาจำกัดให้เสร็จเรียบร้อย และ 2) การทำงานหนักเกินไปในงานที่ยากมากเกินไป (Qualitative overload) ลักษณะเช่นนี้จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลขาดทักษะในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย สอดคล้องกับ อังคินันท์ อินทรกำแหง และคณะ (2550: 74) ให้ความหมายของภาระงาน หมายถึง การรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับงานที่ตนเองต้องทำนั้น ว่าต้องใช้ความรวดเร็ว ใช้ความพยายามสูง ยากลำบากเกินไป หนักเกินไป หรือต้องใช้สมาธิ ความรับผิดชอบสูง และมีปริมาณงานมากเกินไปสำหรับภาระงานของครู นั้น ศุภวดี บุญวงศ์ และคณะ (2552) ให้ความหมายของภาระในงานครู หมายถึง การกระทำหรือการปฏิบัติงานของครูที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร การเอาใจใส่ดูแลแนะแนวแก้ปัญหา และส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียน การสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชน และปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่สถานศึกษามอบหมายให้เหมาะสม

สรุปได้ว่า การวิจัยครั้งนี้ภาระงานครู หมายถึง การรับรู้ถึงภาระงานตามตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่ งานสอน ตรวจการบ้าน ออกข้อสอบ และคุมสอบ และงานอบรมบ่มเพาะลักษณะนิสัยที่ดีงาม

เป็นต้น และอีกส่วนหนึ่งเป็นงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำบางช่วงเวลา เช่น งานอยู่เวรในวันหยุด งานดูแลการเข้าค่ายของนักเรียน งานประเมินคุณภาพการเรียนการสอน งานอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ เป็นต้น

การวัดภาระงานครู ตัวอย่างการวัดภาระงาน เช่น ธวัชชัย ศรีพรงาม (2547: 63) ได้สร้างแบบวัดภาระงานในเชิงการทำงานหนักเกินไป ประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ หรือได้รับมอบหมายให้ทำ ว่ามีจำนวนมากเกินกำลังความรู้ ความสามารถที่ตนจะทำได้ และทำแล้วผลงานที่ออกมามีประสิทธิภาพหรือไม่ รวมทั้งการมีบุคคลมาแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการทำงานหรือไม่ ของพนักงานแต่ละบุคคล แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86 ต่อมาวารภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ (2550) ได้นำแบบวัดดังกล่าวไปใช้ถามครูเกี่ยวกับภาระการทำงาน พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 3.05 – 12.52 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อกับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .12 ถึง .73 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .83 และเมื่อเร็ว ๆ นี้ศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) ได้สร้างแบบวัดภาระงานในการครูขึ้น เป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่าเช่นเดียวกัน มีจำนวน 12 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 2.82 – 7.95 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อกับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .30 ถึง .66 ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างแบบวัดภาระงานครูขึ้น โดยอาศัยแนวการสร้างจากแบบวัดของศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) และวารภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ (2550) แบบวัดที่สร้างขึ้นเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า ครูที่ได้คะแนนจากแบบวัดมาก แสดงว่าเป็นผู้ที่รับรู้ว่าคุณภาพภาระงานครูอย่างเหมาะสมมากกว่าครูที่ได้คะแนนตรงกันข้าม

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาระงานครู กับ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการประมวลเอกสารพบหลักฐานพบผลการวิจัยที่สอดคล้องกันว่า ภาระงานมีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น โมเฮด และกริฟฟิน (ศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ. 2552: 29 อ้างอิงจาก Moorhead; & Griffin. 1992: 112 - 113) ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจในงาน (Job satisfaction) ที่พิมพ์เผยแพร่จำนวนมาก พบว่า ภาระงานที่ต้องทำเป็นตัวแปรหนึ่งในกลุ่มตัวแปรองค์ประกอบด้านองค์กร ที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในงานที่ทำ อีกรงานวิจัยหนึ่งของวารภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ (2550: 99) ได้ทำการวิเคราะห์ระบบจิตมอมใหม่ในงานครู กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูมัธยมศึกษาจำนวน 307 คน พบว่า ครูที่มีภาระงานน้อย เป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่องานครูมากกว่าครูประเภทตรงข้าม โดยพบในรายละเอียดว่า ภาระงาน เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 2 (ค่าเบต้าเท่ากับ -

.23) เมื่อร่วมกับตัวแปรด้านจิตลักษณะและสถานการณ์อื่นรวม 9 ตัวแปร สามารถทำนายเจตคติที่ดีต่องานครูได้ร้อยละ 66.1 ในกลุ่มรวม สอดคล้องกับศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) ที่ศึกษาพฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูจำนวน 446 คน พบว่า ครูที่รายงานว่าตนมีภาระในงานครูน้อยเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากกว่าครูที่รายงานว่าตนมีภาระในงานครูมาก จึงสรุปได้ว่าผู้ที่รับรู้ว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์เหมาะสม เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการทำงานมาก ดังนั้นในการวิจัยนี้จึงคาดได้ว่าครูที่รายงานว่าตนเองมีภาระงานครูเหมาะสมมาก จะเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าครูที่รายงานว่าตนมีภาระงานครูเหมาะสมน้อย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างภาระงานครู กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักฐานจากผลการวิจัยที่สอดคล้องกันจำนวนหนึ่งยืนยันได้ว่า ภาระงาน มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น อังศิรินทร์ อินทรกำแหง และคณะ (2550) ศึกษากลุ่มสตรีไทยสมรสวัยกลางคนที่ทำงานนอกบ้านจำนวน 1,375 คน พบว่า สตรีที่มีภาระงานมาก เป็นผู้ที่มีภาวะวิกฤตชีวิตมากกว่าสตรีที่มีภาระงานน้อย โดยพบในรายละเอียดว่า ภาระงานเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 3 (ค่าเบต้าเท่ากับ .16) เมื่อร่วมกับตัวแปรปัจจัยทั้งหมด สามารถทำนายภาวะวิกฤตชีวิตของสตรีไทยสมรสได้ร้อยละ 79.2 ในกลุ่มรวม ส่วนวัชชัย ศรีพรงาม (2547) ศึกษาพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัยของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและปั่นด้าย จำนวน 485 คน พบว่า ภาระงาน (การทำงานหนักเกินไป) เป็นหนึ่งในบรรดาตัวแปรชุดสถานการณ์จำนวน 4 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัยส่วนบุคคลได้ร้อยละ 20.30 ในกลุ่มรวม โดยทำนายได้สูงสุดใน 4 กลุ่ม คือ กลุ่มพนักงานหญิง กลุ่มพนักงานบริษัทขนาดใหญ่ กลุ่มพนักงานแผนกสิ่งทอ และกลุ่มพนักงานที่มีอายุงานมาก และตัวแปรชุดนี้ยังสามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมทำให้การสนับสนุนการทำงานอย่างปลอดภัยได้ร้อยละ 23.70 ในกลุ่มรวมเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ วราภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ (2550) ได้ทำการวิเคราะห์ระบบจิตมอดใหม่ในงานครู พบว่า ภาระงาน เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 3 (ค่าเบต้าเท่ากับ .23) เมื่อร่วมกับตัวแปรชุดจิตลักษณะและสถานการณ์รวม 9 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมทำงานในสภาวะจิตมอดใหม่ของครูได้ร้อยละ 69.3 ในกลุ่มรวม และงานวิจัยกับครูอีกเรื่องหนึ่งของศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) ศึกษาพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า ครูที่มีภาระงานเหมาะสมมากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนมากกว่าครูที่มีภาระงานเหมาะสมน้อย ผู้วิจัยยังพบในรายละเอียดด้วยว่า ภาระในงานครูเป็นหนึ่งในบรรดาตัวแปรชุดสถานการณ์จำนวน 3 ด้าน สามารถ

ร่วมกันทำนายพฤติกรรมครูในการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียนได้ร้อยละ 19.7 ในกลุ่มรวม

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ภาระงานมีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมต่างๆ รวมทั้งยังก่อให้เกิดพฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมมากด้วย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้จึงคาดได้ว่า ครูที่รายงานว่าตนเองมีภาระงานครูเหมาะสมมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูที่รายงานว่าตนเองมีภาระงานครูเหมาะสมน้อย

จิตลักษณะตามสถานการณ์กับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สาเหตุในการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ตามรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) กล่าวถึงกลุ่มตัวแปรทางจิตลักษณะที่เป็นสาเหตุของการเกิดพฤติกรรมของมนุษย์ 2 กลุ่ม กลุ่มหนึ่ง คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ หรือการปฏิสัมพันธ์แบบในตน (Organismic Interaction) ซึ่งเป็นลักษณะทางจิตของบุคคลที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตลักษณะเดิมของบุคคลกับสถานการณ์ปัจจุบันที่บุคคลเผชิญอยู่ เป็นจิตลักษณะที่ไวต่อการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์หรือเป็นจิตลักษณะที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของสถานการณ์ เช่น เจตคติต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่ง เป็นต้น ต่อไปนี้เป็นการประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของจิตลักษณะตามสถานการณ์ ประกอบด้วย เจตคติต่อพฤติกรรมปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคติต่อนักเรียน ที่มีต่อพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เจตคติต่อพฤติกรรมปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เจตคติ เป็นจิตลักษณะที่เกิดจากการรู้คิดเชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดทำนองประโยชน์หรือโทษของบุคคล ทำให้มีความรู้สึกโน้มเอียงไปทางชอบ หรือพอใจมากถึงน้อยต่อสิ่งนั้นๆ รวมทั้งความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเฉพาะอย่างอันเป็นผลสืบเนื่องจากการเห็นประโยชน์ หรือพอใจต่อสิ่งนั้น (งามตา วนิทานนท์. 2535: 215) ส่วนพิชบาย และไอน์เซน (วิรัตน์ ปานศิลา. 2542: 70 อ้างอิงจาก Fishbein; & Ajzen. 1975: 336-339) มีความเห็นว่าเจตคติเป็นสิ่งที่นักจิตวิทยาสังคมคิดขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้ทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ ทั้งนี้เพราะบุคคลจะทำอะไรย่อมขึ้นอยู่กับความเชื่อ ความรู้สึก และความเข้าใจ มีผู้เชื่อว่าเจตคติเป็นจิตลักษณะที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม ตั้งแต่วัยเยาว์ที่บุคคลได้กระทำพฤติกรรมใดแล้วได้ผลตอบแทน ต่อมาบุคคลนั้นก็คาดหวัง

และเชื่อว่าจะได้รับผลตอบแทนในลักษณะเดียวกันนั้น ถ้าเขากระทำพฤติกรรมนั้นหรือพฤติกรรมประเภทเดียวกันนั้นอีก แต่ถ้าบุคคลกระทำพฤติกรรมใดแล้วยังไม่ได้รับผลตอบแทนหรือได้รับผลตอบแทนโดยที่เขาไม่ได้กระทำพฤติกรรมใดเลย ก็จะทำให้เขาเรียนรู้ว่าพฤติกรรมใดหรือสิ่งใดให้ประโยชน์และอะไรให้โทษ ซึ่งมีผลทำให้เขามีเจตคติที่ดีและไม่ดีต่อสิ่งนั้น เจตคติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2531: 125 - 127 อ้างอิงจาก McGuire. 1969: 155 - 156) คือ 1) ความรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive component) หมายถึง การที่บุคคลมีความรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งว่าดี มีประโยชน์มากน้อยเพียงใด บุคคลส่วนมากมักมีความรู้เชิงประเมินค่าของสิ่งต่างๆ เพียงเล็กน้อย ทำให้เกิดอคติหรือความลำเอียงได้มาก เนื่องจากองค์ประกอบความรู้เชิงประเมินค่าสิ่งหนึ่งเป็นต้นกำเนิดของเจตคติของบุคคลต่อสิ่งนั้น ฉะนั้นการเปลี่ยนเจตคติที่สำคัญคือ การปรับองค์ประกอบความรู้เชิงประเมินค่าในเรื่องนั้นให้ตรงกับความเป็นจริง โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับคุณหรือโทษต่อสิ่งนั้นเพิ่มเติมแก่บุคคล 2) ความรู้สึกพอใจ (Affective component) หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งนั้น ซึ่งส่วนใหญ่ความรู้สึกพอใจของบุคคลจะเกิดขึ้นเอง และสอดคล้องกับความรู้เชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งนั้น 3) ความพร้อมกระทำ (Behavioral intention component) หมายถึง การที่บุคคลพร้อมที่จะช่วยเหลือสนับสนุนในสิ่งที่เขาชอบและพร้อมที่จะทำลายหรือเพิกเฉยต่อสิ่งที่เขาไม่พอใจ เป็นองค์ประกอบที่เกิดขึ้นภายหลังเมื่อบุคคลมีความรู้เชิงประเมินค่า และมีความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบสิ่งนั้นแล้ว สิ่งซึ่งสอดคล้องกันและติดตามมา คือ ความพร้อมที่จะกระทำการให้สอดคล้องกับความรู้สึกของตนต่อสิ่งนั้นด้วย

องค์ประกอบทั้ง 3 ประการของเจตคติดีมีลักษณะสำคัญหลายประการต่างๆ กัน แต่ลักษณะที่เป็นสามัญในองค์ประกอบทั้ง 3 ซึ่งนักจิตวิทยาสังคมนิยมวัดคือ ทิศทาง และปริมาณขององค์ประกอบนั้นๆ ทิศทาง (direction) หมายถึง การประเมินค่าการรู้ การรู้สึก และการพร้อมกระทำไปในด้านที่เป็นบวกหรือลบ เช่น เกี่ยวกับองค์ประกอบทางการรู้ สามารถวัดได้ว่าบุคคลมีความรู้ในประเด็นที่ต้องการวัดในทางที่ว่า สิ่งนั้นดีหรือเลว ส่วนองค์ประกอบทางการรู้สึก สามารถวัดว่าบุคคลมีความรู้สึกต่อสิ่งนั้นไปในทางบวกหรือลบ คือ ในทางชอบ และพอใจ หรือไม่ชอบ ไม่พอใจ ส่วนองค์ประกอบทางการพร้อมกระทำ สามารถวัดได้ว่าบุคคลพร้อมที่จะกระทำต่อสิ่งนั้นในทางบวกหรือลบ ซึ่งทางบวกหมายถึง การพร้อมที่จะให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ส่วนทางลบ หมายถึง การพร้อมที่จะทำลายหรือขัดขวางความเจริญของสิ่งนั้น ปริมาณ (magnitude) หมายถึง ความเข้มข้นหรือปริมาณความรุนแรงของเจตคติไปในทิศทางบวกหรือลบ กล่าวคือ บุคคลอาจมีเจตคติต่อสิ่งหนึ่งอย่างรุนแรงมากและต่ออีกสิ่งหนึ่งเพียงเบาบาง ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งนั้น หรือขึ้นอยู่กับความพัวพันของบุคคลกับเรื่องนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2531: 5-8)

สรุปได้ว่าเจตคติ คือ ความรู้เกี่ยวกับประโยชน์และโทษ ความรู้สึกชอบและไม่ชอบสิ่งต่างๆ ของบุคคล รวมทั้งความพร้อมที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นๆ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ให้ความหมายของเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การประเมินของครูว่า การปฏิบัติของตนในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ (หรือโทษ) จึงมีความรู้สึกพอใจ (หรือไม่พอใจ) ต่อการกระทำนั้น และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติ (หรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ) ในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีตัวอย่างการสร้างแบบวัดเจตคติในงานวิจัยหลายเรื่อง ตัวอย่างเช่น ศักดิ์ ชัยนิรัททวี (2532) ได้สร้างแบบวัดเจตคติต่อสภาพการทำงานในโรงเรียนเพื่อใช้ถามครู แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 1.83 - 6.11 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .56 ส่วนดุจเดือน พันธมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) ได้สร้างแบบวัดเจตคติต่องานครุคณิตศาสตร์ โดยมีเนื้อความเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ โทษ ความรู้สึกพอใจ ไม่พอใจ ในอาชีพครู แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่าจำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 5.64 - 6.82 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อกับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .41 ถึง .67 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .83 ส่วนศุภวดี บุญญวงษ์ และคณะ (2552) ได้สร้างแบบวัดเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการที่ครูมีความรู้สึกพึงพอใจ เห็นถึงประโยชน์ในการเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และพร้อมที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้วยความมานะ มุ่งมั่น แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่าจำนวน 14 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 2.82 - 9.38 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อกับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .30 ถึง .71 และเมื่อเร็ว ๆ นี้ ดุจเดือน พันธมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2552) ได้สร้างแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการพัฒนาผู้เรียน โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับ การเห็นประโยชน์หรือโทษของการมีพฤติกรรมการพัฒนาผู้เรียน เช่น มองเห็นผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาผู้เรียน เห็นว่าการช่วยนักเรียนจะทำให้นักเรียนไม่ยอมช่วยตนเอง การฝึกวินัยทำให้นักเรียนรู้สึกว่าเป็นคนเข้มงวด เป็นต้น และความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้น แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 12 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่

ระหว่าง 8.01 - 16.39 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายชื่อกับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .30 ถึง .68 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .83 สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักฐานจากการวิจัยกับครูหลายเรื่องพบผลสอดคล้องกันว่าเจตคติต่อพฤติกรรมหนึ่งๆ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของครู ตัวอย่างเช่น อ้อมเดือน สดมณี และอุษา ศรีจินดารัตน์ (2549: 58 - 59) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมและความสุขใจที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของครูระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นครูระดับประถมศึกษา จำนวน 235 คน และครูมัธยมศึกษาจำนวน 320 คน พบว่า ครูที่มีเจตคติต่อการปฏิรูปการศึกษาสูง มีพฤติกรรมการทำงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษามากกว่าครูที่มีเจตคติต่อการปฏิรูปการศึกษาน้อย โดยตัวแปรเจตคติต่อการปฏิรูปการศึกษาคือตัวแปรสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .78) สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานของครูตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารวมในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 18 กลุ่ม โดยในกลุ่มรวมสามารถทำนายได้ร้อยละ 66.5 ส่วนการวิจัยในอดีตของศักดิ์ชัย นิรัญทิวี (2532) ที่ศึกษาความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร จำนวน 405 คน พบว่า เจตคติต่อสภาพการทำงานในโรงเรียน เป็นตัวทำนายที่สำคัญลำดับแรกของพฤติกรรมการสอน โดยร่วมกับตัวแปรอีกหนึ่งตัว สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนได้ร้อยละ 6 ในกลุ่มรวม และยังเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกของพฤติกรรมการสอน ในกลุ่มย่อยอีกหลายกลุ่ม เช่น ในกลุ่มครูโสดทำนายได้ร้อยละ 14 เป็นต้น นอกจากนี้เจตคติต่อสภาพการทำงาน ยังเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 เมื่อร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 4 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการอบรมจริยธรรมแก่นักเรียนได้ร้อยละ 13 ในกลุ่มรวมอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสง ทวีคุณ และคณะ (2546) พบว่า เจตคติที่ดีต่ออาชีพครูเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 2 (ค่าเบต้าเท่ากับ .18) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะและสถานการณารวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนได้ร้อยละ 33.4 ในกลุ่มครูเพศชาย เช่นเดียวกับผลการศึกษาของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) พบว่า เจตคติที่ดีต่องานครูคณิตศาสตร์เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 3 (ค่าเบต้าเท่ากับ .16) เมื่อร่วมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะ กลุ่มสถานการณารณ์ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณารณ์ รวม 10 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียนได้ร้อยละ 40.9 ในกลุ่มรวม นอกจากนี้เมื่อทำการวิเคราะห์อิทธิพล พบว่า เจตคติที่ดีต่องานครูคณิตศาสตร์มีอิทธิพลทางตรง (ค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพล

เท่ากับ .17) ไปยังพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียนของครูคณิตศาสตร์อีกด้วย และงานวิจัยเมื่อไม่นานมานี้ก็อีกเรื่องหนึ่งของศุภวดี บุญญวงษ์ และคณะ (2552) พบผลที่สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตว่า ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียน มากกว่าครูที่มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่ำ

จากการประมวลเอกสารและหลักฐานการวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า เจตคติต่อพฤติกรรมการทำงาน เกิดจากการรู้คิดเชิงประเมินค่าเกี่ยวกับบุคคล หรือสิ่งหนึ่งสิ่งใดในแง่ให้ประโยชน์หรือโทษมากน้อยเพียงใด ทำให้มีความโน้มเอียงไปในทางชอบหรือไม่ชอบ พอใจหรือไม่พอใจต่อสิ่งต่างๆ รวมทั้งความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเฉพาะอย่าง เช่น ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ หรือขัดขวางทำลาย เป็นต้น เจตคติจึงมีผลต่อบุคคลทำให้มีพฤติกรรมการทำงานที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาดได้ว่าครูที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูง เป็นผู้มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่ำ

ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

หลักฐานจากงานวิจัยหลายเรื่องให้ผลสอดคล้องกันว่า ความเชื่ออำนาจในตน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้ใหญ่ ตัวอย่างเช่น พฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัย (ธวัชชัย ศรีพรงาม. 2547) พฤติกรรมตำรวจในการปลูกฝังอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ (ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล และคณะ. 2551) พฤติกรรมการประหยัดทรัพยากรของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ (ชวนชัย เชื้อสาธุชน. 2546) พฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู (แสง ทวีคุณ. และคณะ) เป็นต้น

ความเชื่ออำนาจในตนเป็นจิตลักษณะของบุคคลในลักษณะรวม หรืออาจเป็นลักษณะเฉพาะเรื่องเจาะจงลงไป เป็นความเชื่อที่สามารถทำนายพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2543) นักวิชาการทั้งในต่างประเทศและประเทศไทยสนใจศึกษาและได้ให้ความหมายของ ความเชื่ออำนาจในตนหลายท่าน ตัวอย่างเช่น รอดเตอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2550) อ้างอิงจาก Rotter. 1966) เป็นผู้ชี้ให้เห็นความสำคัญของจิตลักษณะประการหนึ่งของบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อที่ว่า “ตนมีความสามารถในการทำนายความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุหนึ่งกับผลหนึ่ง และสามารถควบคุมผลของสาเหตุนั้น” โดยเรียกว่า ความเชื่ออำนาจ (Locus of control) ซึ่งรอดเตอร์ ได้อธิบายว่า ความเชื่ออำนาจของบุคคลแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท โดยบุคคลที่เชื่อว่า ผลดีหรือ

ผลเสียต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนนั้น มีสาเหตุที่สำคัญมาจากการกระทำของตนเอง บุคคลเหล่านี้จะจัดอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตน (Belief in internal locus of control of reinforcement) ส่วนบุคคลอีกประเภทหนึ่งซึ่งมีความเชื่อว่า ผลดีหรือผลเสียที่เกิดขึ้นกับตนนั้น มีสาเหตุสำคัญมาจาก โชคเคราะห์ ความบังเอิญ อำนาจของคนอื่น หรือสาเหตุอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของตน บุคคลประเภทนี้จัดอยู่ในกลุ่มที่เรียกว่า ผู้ที่มีความเชื่ออำนาจนอกตน (Belief in external locus of control of reinforcement) หรืออาจเรียกได้ว่าเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ บุคคลประเภทนี้ เมื่อมีผลเสียเกิดขึ้นกับตน ก็มักกล่าวโทษผู้อื่น หรือสาเหตุอื่นๆ ที่ไม่ใช่การกระทำของตนว่า เป็นต้นเหตุของผลเสียนั้น ส่วนในงานวิจัยเรื่องลักษณะทางพระพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรของงามตา วนิทานนท์ (2536: 56) ผู้วิจัยได้ให้ความหมายของความเชื่ออำนาจในตนในการอบรมเลี้ยงดูบุตร หมายถึง ปริมาณความเชื่ออำนาจภายใน - ภายนอกตนในการอบรมเลี้ยงดูบุตร ความเชื่ออำนาจภายในตน หมายถึง การที่บิดามารดามีความเชื่อว่าตนเองสามารถให้การอบรมปลูกฝังนิสัยที่ดีให้แก่บุตรได้มาก ไม่จำเป็นต้องพึ่งอำนาจจากภายนอก ลักษณะที่ตรงข้ามคือ ความเชื่ออำนาจภายนอกตน ซึ่งหมายถึง การที่บิดามารดามีความเชื่อว่าบุตรจะเติบโตเป็นคนเช่นใดนั้นขึ้นกับโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรืออำนาจภายนอกอื่นๆ และเชื่อว่าการอบรมเลี้ยงดูของตนมีส่วนส่งเสริมให้บุตรเป็นคนดีหรือคนเก่งได้ไม่มากนักหรือไม่ได้เลย นอกจากนี้แสวง ทวีคุณ และคณะ (2546: 45) ได้ให้ความหมายของความเชื่อในการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนว่า หมายถึง ความเชื่อว่าครูสามารถอบรมสั่งสอนให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่งได้ เด็กจะเป็นคนดีคนเก่งได้ก็ด้วยการจัดประสบการณ์อบรมสั่งสอนของครู มิได้เกิดจากโชคความของเด็กรวม ทั้งครูปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างเหมาะสมมากเท่าใด ก็ยิ่งช่วยพัฒนาวินัยแก่นักเรียนได้มากเท่านั้น และสิ่งเหล่านี้จะแผ่ขยายความมีวินัยสู่สังคมโดยรวม

สรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนของงานวิจัยนี้ หมายถึง ปริมาณความเชื่อของครูว่า ครูสามารถปลูกฝังอบรมนักเรียนให้เป็นคนดีคนเก่งได้ ด้วยความสามารถในการจัดประสบการณ์อบรมสั่งสอนของตัวเอง มิได้เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรืออำนาจภายนอกอื่นๆ

การวัดความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มีตัวอย่างเช่น รอตเตอร์ (ดูจเดือน พันธุมนาวิน. 2550: 116 อ้างอิงจาก Rotter. 1966) ได้สร้างเครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจในตน - ภายนอกตน โดยเครื่องมือวัดเป็นการเสนอประโยค 2 ประโยค ประโยคที่หนึ่ง แสดงความเชื่อที่เป็นความเชื่ออำนาจนอกตน (External locus of control) ซึ่งจะได้คะแนนเท่ากับ 1 คะแนน และอีกประโยคเป็นประโยคที่แสดงความเชื่ออำนาจในตน (Internal locus of control) ซึ่งจะได้คะแนนเท่ากับ 0 คะแนน โดยให้ผู้ตอบเลือกระหว่าง 2 ประโยคนี้ว่า เห็นด้วยกับประโยคใด แล้วให้ขีดถูกหน้าข้อความนั้น โดยจะ

มีข้อความในทำนองนี้ 29 ข้อ สำหรับในประเทศไทยจินตนา บิลมาศ และคณะ (2529) ได้สร้างเครื่องมือวัดความเชื่ออำนาจในตน - นอกตน สำหรับใช้กับข้าราชการพลเรือน ซึ่งเป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า (Summated rating scales) แบบวัดเป็นการเสนอประโยคที่แสดงความเชื่ออำนาจในตนน้อย ซึ่งเป็นข้อความทางลบ หรือแสดงความเชื่ออำนาจในตนมาก ซึ่งเป็นข้อความทางบวก พร้อมมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีจำนวน 20 ข้อ แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 4.17 - 7.31 ส่วนดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (2528) ได้สร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตน - นอกตน ซึ่งลักษณะเฉพาะเจาะจงในบริบทของการอบรมเลี้ยงดูเด็ก แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .72 แบบวัดของดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (2528) ได้มีผู้นำไปใช้อีกหลายท่าน เช่น วรวรรณ อิศกุล และคณะ (2546) ได้นำแบบวัดนี้ไปใช้กับมารดา จำนวน 920 คน ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .72 เป็นต้น ส่วนการสร้างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในบริบทการปลูกฝังอบรมนักเรียนของครูปรากฏในงานของ แสง ทวีคุณ และคณะ (2546) โดยคณะผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความเชื่อในการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียน แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 5.17 - 14.73 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อกับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .27 ถึง .62 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .84 สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนที่สร้างขึ้นโดยดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) เป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า ครูที่ได้คะแนนจากแบบวัดสูง เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่าครูที่ได้คะแนนจากแบบวัดต่ำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนกับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลจากการวิจัยจำนวนหลายเรื่องให้ผลสอดคล้องกันว่า ความเชื่ออำนาจในตนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของผู้ใหญ่ ตัวอย่าง เช่น ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล และคณะ (2551) พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนในการปลูกฝังบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 3 (ค่าเบต้าเท่ากับ -.14) เมื่อร่วมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะ กลุ่มสถานการณ และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณอื่นรวม 13 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการปรับพฤติกรรมบุตรให้เคารพกฎระเบียบของบิดาตำรวจได้ร้อยละ 46 ในกลุ่มรวม ยิ่งกว่านั้นจากผลการวิเคราะห์อิทธิพลยังพบด้วยว่า ความเชื่ออำนาจในตนในการปลูกฝังบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ มีอิทธิพลทางตรงไปยังพฤติกรรมการปรับพฤติกรรมบุตรให้เคารพกฎระเบียบของบิดาตำรวจ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลเท่ากับ -.60 อีก

งานวิจัยหนึ่งของชวนชัย เชื้อสาธุชน (2546) พบว่า ความเชื่ออำนาจในตน เป็นหนึ่งในชุดตัวทำนายด้านจิตลักษณะและสถานการณ์จำนวนรวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการประหยัดในการใช้จ่ายของอาจารย์สถาบันราชภัฏได้ร้อยละ 37 ในกลุ่มรวม นอกจากนี้วรรณะ บรรจง (2546) ศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในภาคใต้ กลุ่มตัวอย่างคือ ครูจำนวน 985 คน พบว่า ความเชื่ออำนาจในตนเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 3 (ค่าเบต้าเท่ากับ -.8) เมื่อร่วมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะรวม 6 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการสนับสุนนกิจกรรมทางการเมืองได้ร้อยละ 25 ในกลุ่มรวม สำหรับการวิจัยกับครูในอดีตของ ศักดิ์ ชัย นิรัญทวี (2532) ศึกษาความแปลกแยกในการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ ครูจำนวน 405 คน พบว่า ความเชื่ออำนาจในตน เมื่อร่วมกับตัวแปรอื่นอีก 4 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการอบรมจริยธรรมตามคำรายงานของครูได้ร้อยละ 13 ในกลุ่มรวม ต่อมาปริญญา ณ วันจันทร์ (2536) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการทำงานของครู กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูประถมศึกษานักเรียนจำนวน 400 คน พบผลเช่นเดียวกันว่า ความเชื่ออำนาจในตน เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกของประสิทธิภาพในการทำงานของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่มีอายุราชการปานกลาง โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 5.31 ส่วนดุจเดือน พันธมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) ศึกษาพฤติกรรมกรรมการพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ จำนวน 595 คน พบว่า ครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนสูง เป็นผู้ที่มีการพฤติกรรมการสอน และพฤติกรรมการสนับสุนนทางสังคมแก่นักเรียนมากกว่า ครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนต่ำ และยังพบอีกด้วยว่า ความเชื่ออำนาจในตน เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่นรวม 4 ตัวแปร สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสอนของครูคณิตศาสตร์ได้ร้อยละ 16.9 ในกลุ่มรวม และแสวง ทวีคุณ และคณะ (2546) ทำการวิจัยเชิงทดลองพัฒนาจิต และทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู คณะผู้วิจัยได้ทำการฝึกจิตลักษณะ 3 ด้าน หนึ่งในนั้นคือ ความเชื่ออำนาจในตน ผลการทดลองพบว่า ครูที่ได้รับการฝึกจิตลักษณะ มีพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนมากกว่า มีการปฏิบัติต่อนักเรียนแบบรักสนับสุนนมากกว่า ครูที่ไม่ได้รับการฝึกจิตลักษณะ พบในกลุ่มย่อยที่สำคัญคือ กลุ่มครูเพศชาย

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ความเชื่ออำนาจในตนมีความสำคัญกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของผู้ใหญ่ (บิดามารดา ครู อาจารย์) เช่น พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตร พฤติกรรมการประหยัด พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียน เป็นต้น ดังนั้นในการวิจัยนี้จึงคาดได้ว่า ครูที่รายงานว่าตนเองมีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนสูง เป็นผู้ที่มีการพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูที่รายงานว่าตนเองมีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนต่ำ

เจตคติต่อนักเรียน กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมณ์นักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัยที่สอดคล้องกันจำนวนหนึ่งยืนยันได้ว่า เจตคติต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เหมาะสมในการปฏิบัติต่อบุคคลนั้น เช่น เจตคติต่อบุตร กับ พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา (งามตา วรินทร์านนท์. 2536) เจตคติต่อบุตร กับ พฤติกรรมรับผิดชอบบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครอง (สุภาสินี ทองลิ้ม. 2548) เจตคติต่อนักเรียน กับ การถ่ายทอดทางศาสนา (อ้อมเดือน สดมณี. 2539) เจตคติต่อนักเรียน กับ พฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียน เป็นต้น

เจตคติต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใด มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมที่จะปฏิบัติต่อบุคคลผู้นั้นด้วย นักวิชาการหลายท่านได้ศึกษาเจตคติที่มีต่อบุคคลและได้ให้ความหมายกับตัวแปรดังกล่าว ตัวอย่างเช่น งามตา วรินทร์านนท์ (2536: 52) ได้ให้ความหมายของเจตคติต่อบุตร หมายถึง ปริมาณความรู้สึกรักใคร่พอใจในตัวบุตร ซึ่งอาจเกิดจากการเห็นว่าบุตรมีลักษณะที่ดี นำความสุขความสบายใจมาสู่ตนและครอบครัว และยังหมายรวมถึง ความพร้อมในอันที่จะส่งเสริมสนับสนุนบุตรด้วย อย่างไรก็ตามอาจกล่าวได้ว่า ครู คือ บิดามารดาคนที่สองของเด็ก ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนก็จะปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างเหมาะสมเช่นเดียวกับบิดามารดา ซึ่งบุญกอบ วิสมิตะนันท์ (2527: 63) ได้ให้ความหมายของเจตคติที่ดีต่อนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมทางความคิด ทางวาจา ระเบียบ อุปนิสัย และการเรียนของนักเรียนทั้งที่ดีและไม่ดี ที่ครูประเมินและรู้สึก ทั้งนี้ความหมายของเจตคติที่ดีต่อนักเรียนข้างต้นนี้มีผู้นำไปใช้ในการวิจัยระยะต่อมา เช่น อ้อมเดือน สดมณี (2539) และแสง ทวีคุณ และคณะ (2546) เป็นต้น

สรุปได้ว่า เจตคติต่อนักเรียนในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ปริมาณความรู้สึกที่ครูประเมินนักเรียน ในด้านต่างๆ ทั้งในด้านดีและไม่ดี เช่น ความคิด วาจา อุปนิสัย การเรียน เป็นต้น

การวัดเจตคติต่อนักเรียน ตัวอย่างการวัดเจตคติต่อบุคคลเช่น ดวงเดือน พันธุมนาวัน และคณะ (2528: 67 - 68) ได้สร้างแบบวัดทัศนคติต่อบุตร โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจในบุตรซึ่งอาจจะเนื่องจากการรับรู้ว่าคุณสมบัติที่นำปรารถนาหรือไม่นำปรารถนาในปริมาณต่างๆ นอกจากนั้นยังเกี่ยวข้องกับความพร้อมที่จะปฏิบัติต่อบุตรในทางส่งเสริมบุตร แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 10.66 – 6.63 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ.67 แบบวัดนี้มีผู้นำไปใช้อีกหลายท่าน เช่น งามตา วรินทร์านนท์ (2536) วรวรรณ อิศวกุล และคณะ (2546) เป็นต้น สำหรับการสร้างแบบวัดเจตคติต่อนักเรียน มีตัวอย่าง คือ บุญกอบ วิสมิตะนันท์ (2527: 63) ได้สร้างแบบวัดเจตคติที่ดีต่อนักเรียน แบบวัดเป็นชนิดมาตรา

ประเมินรวมค่า จำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” แบบวัดของบุญกอบ วิสมิตะนันท์ (2527: 63) นี้ มีผู้นำไปใช้และปรับปรุงใช้ ได้แก่ อ้อมเดือน สดมณี (2539) นำไปใช้ถามครูจำนวน 385 คน มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .93 และ แสง ทวีคุณ และคณะ (2546) ได้ปรับปรุงแบบวัดดังกล่าวมาใช้จำนวน 10 ข้อ พบว่า มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 10.51 - 18.70 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อ กับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .51 ถึง .65 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .86 สำหรับในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำแบบวัดเจตคติต่อนักเรียนที่ใช้ในการวิจัยของแสง ทวีคุณ และคณะ (2546) มาปรับปรุงใช้ ครูที่ได้คะแนนจากแบบวัดมาก เป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนมากกว่า ครูที่ได้คะแนนจากแบบวัดน้อย

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อนักเรียน กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จากการประมวลเอกสาร พบหลักฐานงานวิจัยที่ได้ผลสอดคล้องกันว่า เจตคติที่ดีต่อบุคคลหนึ่งบุคคลใด มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมที่เหมาะสมต่อบุคคลนั้น ตัวอย่างเช่น ทิพพัมพร เกษโกมล และคณะ (2551) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมตำรวจในการปลูกฝังอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ พบว่า เจตคติที่ดีต่อบุตร เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรก (ค่าเบต้าเท่ากับ .35) เมื่อร่วมกับตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ และกลุ่มจิตตามสถานการณ์ รวม 13 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนของบิดาตำรวจได้ร้อยละ 47.3 ในกลุ่มรวม และตัวแปรชุดนี้ เจตคติที่ ดีต่อบุตร ยังเป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 2 (ค่าเบต้าเท่ากับ .21) สามารถทำนายพฤติกรรม การอบรม เลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลของบิดาตำรวจได้ร้อยละ 40.2 ในกลุ่มรวม เช่นเดียวกับปิยนุช ดวงทางใต้ (2551) พบว่า เจตคติที่ดีต่อบุตร เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 3 (ค่าเบต้าเท่ากับ .17) เมื่อร่วมกับจิตเดิมและ สถานการณ์รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมจัดการด้านการบริโภคของมารดา ได้ร้อยละ 44.8 ในกลุ่มรวม และตัวแปรชุดนี้ เจตคติที่ดีต่อบุตร เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 3 เช่นเดียวกัน (ค่าเบต้า เท่ากับ .15) สามารถทำนายพฤติกรรม การปรับพฤติกรรมเด็กด้านการบริโภคของมารดาได้ร้อยละ 44.1 ในกลุ่มรวม สำหรับงานวิจัยกับครู พบตัวอย่างงานวิจัยในอดีตที่สำคัญ ได้แก่ งานวิจัยของบุญ กอบ วิสมิตะนันท์ (2527) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมจริยา (ปริมาณการรับรู้เกี่ยวกับศีลห้า สติ-สัมปชัญญะ และหิริ-โอตตปปะ) ของครูกับของศิษย์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เขตภาค กลาง จำนวนครูที่ศึกษาทั้งสิ้น 593 คน และนักเรียนของครูเหล่านี้อีกจำนวน 2,654 คน พบผลการวิจัย ที่เกี่ยวกับครูว่า ถ้าครูมีธรรมจริยาสูง ศิษย์จะมีธรรมจริยาสูงด้วยเช่นกัน ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อศิษย์สูง ทั้ง สั่งสอนฝึกอบรมศิษย์อย่างเหมาะสมมาก กับครูที่มีเจตคติที่ดีต่อศิษย์ต่ำทั้งสั่งสอนอบรมศิษย์อย่าง เหมาะสมน้อย ศิษย์ของครูทั้งสองประเภทนี้มีธรรมจริยาสูงกว่าศิษย์ของครูที่มีเจตคติที่ดีต่อศิษย์ต่ำแต่

อบรมสั่งสอนมาก หรือมีเจตคติที่ดีต่อศิษย์สูงแต่อบรมสั่งสอนน้อย ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า ครูที่ประสบความสำเร็จในการสร้างเสริมธรรมจริยาให้แก่เด็กนั้น เป็นครูที่มีธรรมจริยาสูง ให้การสั่งสอนฝึกอบรมศิษย์ได้อย่างเหมาะสมมาก และยังคงเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อศิษย์ คือ มีความรักใคร่ ชอบพอ และยอมรับศิษย์ เป็นต้น ในระยะต่อมา อ้อมเดือน สดมณี (2539) ศึกษาลักษณะทางพุทธศาสนาและจิตสังคัมของครูมัธยมศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดทางศาสนา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูจำนวน 385 คน พบว่า ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนสูง เป็นผู้ที่มีการถ่ายทอดทางศาสนา มากกว่า ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนต่ำ ผลเช่นนี้พบเด่นชัดในกลุ่มครูที่มีลักษณะทางพุทธสูง สอดคล้องกับงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งของ แสง ทวีคุณ และคณะ (2546) ทำการวิจัยเชิงทดลองพัฒนาจิต และทักษะต่อพฤติกรรม การปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู พบว่า ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรม การปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนมากกว่า ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนต่ำ โดยพบในรายละเอียดว่า เจตคติที่ดีต่อนักเรียน เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 1 (ค่าเบต้าเท่ากับ .24) เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะอื่นอีกรวม 4 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรม การปลูกฝังวินัยแก่นักเรียน (วัดหลังฝึกอบรม 1 เดือน) ได้ร้อยละ 10.2 ในกลุ่มรวม

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า เจตคติที่ดีต่อเด็ก ได้แก่ บุตรหลาน และนักเรียน (ของบิดามารดา และครู) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้ใหญ่ที่จะปฏิบัติต่อเด็ก เช่น พฤติกรรม การอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสม เป็นต้น ดังนั้น ในการวิจัยนี้จึงคาดได้ว่าครูที่มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนต่ำ

พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับ เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู

เจตคติ เป็นจิตลักษณะที่เกิดจากการรู้คิดเชิงประเมินค่าเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดทำนองประโยชน์หรือโทษของบุคคล ทำให้มีความรู้สึกโน้มเอียงไปทางชอบ หรือพอใจมากถึงน้อยต่อสิ่งนั้นๆ รวมทั้งความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมเฉพาะอย่างอันเป็นผลสืบเนื่องจากการเห็นประโยชน์ หรือพอใจต่อสิ่งนั้น (งามตา วรินทร์านนท์. 2535: 215) เจตคติของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ (ดวงเดือน พันธุมนาวิ และคณะ. 2531: 125 - 127 อ้างอิงจาก McGuire. 1969: 155 - 156) คือ 1) ความรู้เชิงประเมินค่า (Cognitive component) 2) ความรู้สึกพอใจ (Affective component) และ 3) ความพร้อมกระทำ (Behavioral intention component) ซึ่งได้กล่าวรายละเอียดไปแล้วข้างต้น ดังนั้น ในการวิจัยนี้ เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงของครู หมายถึง การประเมินของนักเรียนว่า พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู (ด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ (หรือโทษ) จึงมีความรู้สึกพอใจ (หรือไม่พอใจ) ต่อพฤติกรรมของครู และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติ (หรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ ได้แก่ การประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ที่ครูได้ทำการปลูกฝังอบรม

การวัด การวัดเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสร้างแบบวัดขึ้นเองตามนิยามปฏิบัติการ แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดสูง เป็นผู้มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูมากกว่า นักเรียนที่ได้คะแนนจากแบบวัดต่ำ

ผลการวิจัยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กับ เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู จากการประมวลเอกสาร พบหลักฐานจากผลการวิจัยจำนวนหนึ่ง que แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมมากถึงน้อยของผู้ใหญ่ (บิดามารดา ครู อาจารย์) มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีของผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูนั้น (บุตรหลานนักเรียน) ตัวอย่างเช่น งานวิจัยในอดีตของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2529: 177) ได้ศึกษาการควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชนของครอบครัว กับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย ผลการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวทำนายเจตคติของเด็กต่อการควบคุมสื่อมวลชน โดยในกลุ่มนักเรียนมัธยมสามารถทำนายได้ร้อยละ 27 และในกลุ่มนักเรียนชายสามารถทำนายได้ร้อยละ 19 ส่วนการวิจัยในปัจจุบันของทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล และคณะ (2551) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมตำรวจในการปลูกฝังอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ กลุ่มตัวอย่าง คือ ตำรวจเพศชาย 752 คน ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิกอล ปรากฏว่า ชุดตัวแปรพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ 3 ด้าน (การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การเป็นแบบอย่างที่ดีในการเคารพกฎระเบียบ การปรับพฤติกรรมบุตรให้เคารพกฎระเบียบ) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับชุดตัวแปรจิตและพฤติกรรมของบุตรชาย (ทัศนคติที่ดีต่อการเคารพกฎระเบียบ พฤติกรรมเคารพกฎระเบียบ การทำตนให้เป็นที่น่าคบหา เสริมสร้างเพื่อนและป้องกันเพื่อนจากสิ่งไม่ดี) ปริมาณการทำนายในกลุ่มรวมเท่ากับร้อยละ 18.5 และทำนายได้สูงสุดในกลุ่มบิดาที่ใกล้ชิดบุตรมาก โดยทำนายได้ร้อยละ 28.9 ส่วนผลการวิจัยกับครู ตัวอย่างเช่น การวิจัยในอดีตของบุญกอบ วิสมิตะนันท์ (2527) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมจริยา (ปริมาณการรับรู้เกี่ยวกับศีลห้า สติ-สัมปชัญญะ และหิริ-โอตตปปะ) ของครูกับของศิษย์ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เขตภาคกลาง จำนวนครูที่ศึกษาทั้งสิ้น 593 คน และ

นักเรียนของครูเหล่านี้อีกจำนวน 2,654 คน พบว่า ครูที่มีธรรมชาติสูง (สติ-สัมปชัญญะ และหิริ-โอตตปปะ) ศิษย์จะมีธรรมชาติด้านต่างๆ สูงด้วย นอกจากนี้ยังพบอีกว่า ศิษย์ที่มีธรรมชาติสูง เป็นศิษย์ที่มีเจตคติที่ดีต่อครู เป็นศิษย์ที่ครูได้ส่งสอนฝึกอบรมมาก รวมทั้งยังเป็นศิษย์ที่รับรู้อย่างยิ่งเกี่ยวกับการส่งสอนฝึกอบรมของครูด้วย ส่วนการวิจัยของดุจเดือน พันธมนาวิน และอัมพร ม้าคอง (2547: 212 - 213) ศึกษาพฤติกรรมการพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ พบว่า พฤติกรรมการพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์ทางบวก กับ เจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมการพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในการเรียนคณิตศาสตร์ ไปยังเจตคติที่ดีต่อการเรียนคณิตศาสตร์อีกด้วย (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .05) สอดคล้องกับงานวิจัยเมื่อเร็วๆ นี้ของศุภาวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) ศึกษาพฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 446 คน และนักเรียนของครูจำนวน 1,688 คน พบผลว่า พฤติกรรมของครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีต่อการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพบในรายละเอียดว่า พฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้เรียนสามารถทำนายเจตคติที่ดีต่อการเรียนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียน และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในด้านต่างๆ ได้ในกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม

จากการประมวลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า พฤติกรรมการอบรมเลี้ยงดู หรือ การปลูกฝังอบรม ส่งสอนที่เหมาะสมของผู้ใหญ่ (บิดามารดา ครู อาจารย์) มีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีของเด็ก (บุตร นักเรียน) ดังนั้นในการวิจัยนี้ จึงคาดได้ว่า พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสัมพันธ์กับเจตคติที่ดีของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู

ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ต่อไปนี้เป็น การประมวลเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของลักษณะพื้นฐานทางชีวสังคมและภูมิหลังของครู กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับชั้นที่สอน และประเภทโรงเรียน (เป็นแบบอย่าง/ ไม่เป็นแบบอย่าง สถานศึกษาพอเพียง)

เพศกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษากลุ่มตัวอย่างครูทั้งชายและหญิง มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตัวอย่างเช่น ผลงานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) ทำการศึกษาพฤติกรรมการพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ จำนวน 595 คน พบว่า ครูหญิงมีพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียนมากกว่าครูชาย สอดคล้องกับ ศุภวดี บุญญวงษ์ และคณะ (2552) ศึกษาพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 446 คน พบว่า ครูหญิงมีพฤติกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าครูชาย

จากการประมวลเอกสารข้างต้น พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนของครู ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาดได้ว่า ครูเพศหญิง เป็นผู้มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูชาย

อายุกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัยของวิลาสลักษณ์ ชิววลี และคณะ (2547) ได้ศึกษาข้าราชการระดับ 3 - 10 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย จำนวน 2,027 คน พบว่า กลุ่มข้าราชการอายุมาก (50 - 55 ปี) และกลุ่มข้าราชการอายุปานกลาง (40 - 49 ปี) มีพฤติกรรมตามค่านิยมสร้างสรรค์รวม และมีพฤติกรรมตามค่านิยมสร้างสรรค์ด้านกล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง ด้านซื่อสัตย์รับผิดชอบ และด้านโปร่งใสตรวจสอบได้ มากกว่าข้าราชการอายุน้อย (21 - 31 ปี) อย่างชัดเจน และพบอีกว่า ข้าราชการกลุ่มอายุมากมีพฤติกรรมตามค่านิยมสร้างสรรค์ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน และมีพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับข้าราชการกลุ่มอายุปานกลางและอายุน้อย ส่วนดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) พบว่า ครูที่อายุมาก มีพฤติกรรมการสอนที่ดีมากกว่า ครูที่อายุน้อย

จากการประมวลเอกสารข้างต้น พบว่า อายุมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการ ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาดได้ว่า ครูอายุมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูอายุน้อย

ระดับการศึกษากับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ระดับการศึกษาในการวิจัยนี้ หมายถึง การศึกษาในระดับสูงสุดที่ครูได้รับจากสถานศึกษา วัดโดยให้ครูรายงานถึงวุฒิการศึกษาสูงสุดที่ตนสำเร็จการศึกษา โดยมีตัวอย่างงานวิจัยที่

เกี่ยวข้อง เช่น วรวรรณ อัครกุล และคณะ (2546) พบว่า มารดาที่มีการศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการส่งเสริมทันตสุขภาพบุตร (พฤติกรรมดูแลรักษาความสะอาดช่องปากบุตรและ พฤติกรรมการดูแลการบริโภคของบุตรเพื่อทันตสุขภาพ) มากกว่า มารดาที่มีการศึกษาต่ำ ส่วนนีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ (2546) พบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีการศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการทำงานทั่วไปมากกว่า ข้าราชการตำรวจที่มีการศึกษาต่ำ สอดคล้องกับวิลลาสลักษณ์ ชิววัลลี และคณะ (2547) พบว่า ข้าราชการที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมตามค่านิยมสร้างสรรค์รวม พฤติกรรมค่านิยมสร้างสรรค์ด้านกล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง และด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ ของงานมากกว่า ข้าราชการที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี และอีกงานวิจัยหนึ่งของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคะนอง (2547) พบว่า ครูที่มีการศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการสอนที่ดีมากกว่า มีพฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียนมากกว่า ครูที่มีการศึกษาต่ำ

จากการประมวลเอกสารข้างต้น พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของผู้ใหญ่ ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาดได้ว่า ครูที่มีการศึกษาสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูที่มีการศึกษาต่ำ

อายุราชการกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

อายุราชการ หมายถึง จำนวนปีที่เข้ามาปฏิบัติราชการในตำแหน่งข้าราชการครูจนถึงปัจจุบัน

จากการประมวลเอกสารพบบงานวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุราชการกับ พฤติกรรมการทำงานของข้าราชการ เช่น วิลลาสลักษณ์ ชิววัลลี และคณะ (2547) ศึกษาข้าราชการระดับ 3 ถึง 10 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย จำนวน 2,027 คน พบผลว่า ข้าราชการที่มีอายุราชการมาก (26 ถึง 42 ปี) และมีอายุราชการปานกลาง (16 ถึง 25 ปี) มีพฤติกรรมตามค่านิยมสร้างสรรค์รวม และด้านย่อย 4 ด้าน คือ กล้ายืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์รับผิดชอบ โปร่งใสตรวจสอบได้ และมุ่งผลสัมฤทธิ์ ของงานมากกว่า ข้าราชการที่มีอายุราชการน้อย (1 ถึง 5 ปี) เช่นเดียวกับ นิชาภัทร โพธิ์ บาง (2550) พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีอายุราชการมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการทำงานราชการอย่างมีจริยธรรมมากกว่า (พฤติกรรมตามค่านิยมโปร่งใส และตรวจสอบได้ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กร) เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีอายุราชการน้อย

สรุปได้ว่า อายุราชการมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการ ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาดได้ว่า ครูที่มีอายุราชการมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูงกว่า ครูที่มีอายุราชการน้อย

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวในการวิจัยนี้วัดโดย การพิจารณาร่วมกันใน 2 มิติ คือ ปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อเดือนทั้งหมดของครอบครัวครู และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้จ่ายจากเงินรายได้จำนวนดังกล่าว (ตาราง 5)

มีหลักฐานผลการวิจัยที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กับ พฤติกรรมที่พึงปรารถนาของข้าราชการ เช่น นิชาภัทร โพธิบาง (2550) พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่รับรู้ว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการทำงานราชการอย่างมีจริยธรรมมากกว่า เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่รับรู้ว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ส่วนดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) พบว่า ในกลุ่มครูชายที่ได้รับการฝึกอบรมน้อย หากเป็นผู้ที่รับรู้ว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจสูง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางสังคมมากกว่า มีพฤติกรรมรับนวัตกรรมมากกว่า ครูชายที่ได้รับการฝึกอบรมน้อย แต่เป็นผู้ที่รับรู้ว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

จากการประมวลเอกสารข้างต้น พบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการ ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาดได้ว่า ครูที่รับรู้ว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูที่รับรู้ว่ามีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ

ระดับชั้นที่สอน กับ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาครูที่สอนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการประมวลเอกสาร พบว่า มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ อ้อมเดือน สดมณี และอุษา ศรีจินดารัตน์ (2549: 39) ศึกษาปัจจัยด้านจิตสังคมและความสุขใจที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของครูในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 จำนวน 235 คน และครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง 6 จำนวน 320 คน ผลการวิจัยพบว่า ครูที่สอนระดับชั้นประถมศึกษา มีพฤติกรรมการทำงานตามแนวการปฏิรูปการศึกษาดีกว่า ครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการประมวลเอกสารสรุปได้ว่า ระดับชั้นที่สอนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของครู ดังนั้น ในงานวิจัยครั้งนี้จึงคาดได้ว่า ครูที่สอนในระดับชั้นประถมศึกษา เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูที่สอนระดับชั้นมัธยมศึกษา

ประเภทของโรงเรียน (เป็นแบบอย่าง/ ไม่เป็นแบบอย่างสถานศึกษาพอเพียง) กับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเภทของโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) โรงเรียนที่ได้รับการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) โรงเรียนที่ไม่ได้รับการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องระหว่างการศึกษาเข้าร่วมโครงการและพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของผู้ใหญ่ เช่น ศิริกุล กลิ่นทอง (2549) พบว่า ข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เป็นข้าราชการที่มีพฤติกรรมคล้ายคลึงตามแนวพุทธ พฤติกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่เพื่อนร่วมงาน และพฤติกรรมบริการประชาชนมากกว่า ข้าราชการที่ไม่เข้าร่วมโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท อีกรงานวิจัยหนึ่งงานวิจัยของอ้อมเดือน สดมณี (2536) ศึกษาเรื่อง ผลของการฝึกอบรมทางพุทธพฤติกรรมศาสตร์ต่อจิตลักษณะและประสิทธิภาพของครู เปรียบเทียบประสิทธิภาพของการฝึกอบรมในระดับที่แตกต่างกัน คือ ไม่ได้รับการฝึกหรือได้รับการฝึกแต่ละแบบหรือทั้งสองแบบประกอบด้วย ฝึกอบรมทางพุทธศาสนา หมายถึง การฝึกอบรมข้อธรรมะและการปฏิบัติ และการฝึกอบรมทางพฤติกรรมศาสตร์ หมายถึง การฝึกจิตลักษณะการเชื่ออำนาจในตน ทดลองฝึกครูระดับประถมศึกษาที่ไม่ใช่ผู้บริหารสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 76 คน ทั้งชายและหญิง เป็นครูที่ได้รับการเสนอชื่อจากโรงเรียนต่างๆ โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม 16 คน กลุ่มฝึกอบรมทางพุทธด้านเดียว 20 คน กลุ่มฝึกอบรมทางพฤติกรรมศาสตร์ด้านเดียว 19 คน และกลุ่มที่ฝึกทั้ง 2 ด้าน 22 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครูที่ได้รับการฝึกทางพฤติกรรมศาสตร์ มีพฤติกรรมการทำงาน ตามการรายงานของหัวหน้ามากกว่า กลุ่มครูที่ได้รับการฝึกทางพุทธและกลุ่มครูที่ไม่ได้รับการฝึกเลย นอกจากนี้ยังพบอีกว่า กลุ่มครูที่ได้รับการฝึกทั้ง 2 ด้าน จะมีพฤติกรรมการสอนและพฤติกรรมการทำงาน ตามการรายงานของหัวหน้ามากกว่า กลุ่มครูที่ได้รับการฝึกเพียงด้านเดียวและกลุ่มครูที่ไม่ได้รับการฝึกเลย

จากการประมวลเอกสารงานวิจัยสรุปได้ว่า ผู้ที่เข้าร่วมโครงการต่างๆ เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการ จึงคาดได้ว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตาม

แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูที่ไม่ได้ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษาปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการทั้งปัจจัยภายในและภายนอกตัวบุคคลรวมทั้งปัจจัยเชิงผลของพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปริมาณการปฏิบัติของครูในการฝึกอบรมนักเรียนทั้งโดยตรงและทางอ้อม เพื่อถ่ายทอดปลูกฝังวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน ได้แก่ 1) พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และ 2) พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สำหรับปัจจัยเชิงเหตุสำคัญของการเกิดพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 2 ด้านดังกล่าวกำหนดขึ้นโดยอาศัยกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดพฤติกรรมมนุษย์ คือ รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) เป็นแนวทางในการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีตัวแปรสำคัญใน **กลุ่มจิตลักษณะเดิม** 4 ตัวแปร ที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรมของครู และจิตพอเพียงของครู) **กลุ่มลักษณะสถานการณ์** มี 4 ตัวแปร (ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู) และ **กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์** มี 3 ตัวแปร (คือ เจตคติต่อการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคติต่อนักเรียน) โดยอาศัยหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ดังที่ปรากฏในการประมวลเอกสารบทที่ 2 งานวิจัยครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐาน (ข้อที่ 4 และ 5) ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อพิสูจน์ตามหลักการของรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมที่กล่าวว่า พฤติกรรมใดๆ ของมนุษย์เกิดจากสาเหตุสำคัญทั้งสาเหตุภายใน (ตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิม และจิตลักษณะตามสถานการณ์) และสาเหตุภายนอก (ตัวแปรในกลุ่มลักษณะสถานการณ์) ร่วมกัน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูเป็นตัวแปรเชิงผลของพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

ในส่วนของการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทของโรงเรียน ลักษณะสถานการณ์ในการทำงาน และจิตลักษณะเดิมของครูที่ส่งผลต่อเจตคติและพฤติกรรมการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของครู พบหลักฐานจากงานวิจัยของจอร์จ ภิบาลจันทร์ (2551) ว่าผู้ปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรม ที่ทำงานในโรงงานประเภทที่ผ่านการรับรองมาตรฐานระบบการบริหารงานคุณภาพ ISO 9001: 2000 และมีจิตลักษณะด้านมุ่งอนาคต - การควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานมากกว่า พนักงานที่มีลักษณะตรงกันข้าม ส่วนจิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ (2551) พบว่า นักเรียนที่อยู่ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียง มีจิตลักษณะด้านมุ่งอนาคต - การควบคุมตนเอง และมีการรับรู้คุณค่าความดีสูง เป็นนักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก และมีพฤติกรรมการใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมมากกว่า นักเรียนที่มีลักษณะตรงกันข้าม และเมื่อไม่นานมานี้ วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และชลิตา วสุวัต (2552) ศึกษาพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในนักศึกษามหาวิทยาลัย พบว่า ลักษณะจิตพอเพียง (ประกอบด้วยความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันทางจิต และการรับรู้คุณค่าความดี) ส่งผลทางตรงต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักศึกษา (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลทางตรงเท่ากับ .25) จึงคาดได้ว่า ครูที่อยู่ในโรงเรียนสถานศึกษาพอเพียง มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก และมีจิตพอเพียงมาก เป็นครูที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียน และมีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้มากด้วย จึงเป็นที่มาของสมมติฐานข้อที่ 1 ส่วนงานวิจัยของศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) พบว่า ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนมาก และมีภาระในงานครูเหมาะสมมาก เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีพฤติกรรมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่าครูประเภทตรงข้าม ดังนั้นในการวิจัยนี้จึงคาดได้ว่า ครูที่มีสถานการณ์ในการทำงานที่เหมาะสมมาก จะมีจิตลักษณะตามสถานการณ์ของครูมากกว่า และมีพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ครูที่มีสถานการณ์ในการทำงานที่เหมาะสมน้อย

ในส่วนของปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะกับกลุ่มสถานการณ์ในการทำงานของครู ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบหลักฐานจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในอดีต ตัวอย่างเช่น วราภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ (2550) พบว่า ครูที่มีลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเอง มีทัศนคติที่ดีต่องานมาก และมีความเร้าแรงในงานน้อย เป็นครูที่มีพฤติกรรมในสภาวะจิตมอดใหม่้น้อยกว่า ครูประเภทตรงข้าม ในงานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคอง (2547) พบว่า ครูคณิตศาสตร์ที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองมาก ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรมาก และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ที่ดีมากกว่า ครูประเภทตรงข้าม และอีกงานวิจัยหนึ่งของของศุภวดี

บุญญวงศ์ และคณะ (2552) พบว่าครูที่มีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียนมาก มีการมองโลกในแง่ดีมาก และมีภาระในงานครูเหมาะสมมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากกว่า ครูประเภทตรงข้าม เป็นต้น

ในส่วนของการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในกลุ่มชีวสังคมด้วยกัน เพื่อค้นหากลุ่มบุคคลประเภทที่เสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย มีหลักฐานงานวิจัยในอดีตที่พบ เช่น งานวิจัยของนิชาภัทร โพธิ์ บาง (2550) พบว่า ในหมู่เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวตนอยู่ในระดับต่ำ ถ้ามีอายุน้อยด้วย เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมตามค่านิยมโปร่งใส ตรวจสอบได้มากกว่าเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีอายุมาก และในหมู่เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีอายุมาก ถ้ามีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวตนอยู่ในระดับสูงด้วย เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมตามค่านิยมโปร่งใส ตรวจสอบได้มากกว่า เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีการรับรู้สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวตนอยู่ในระดับต่ำ และงานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคอง (2547) พบว่า ในกลุ่มครูคณิตศาสตร์ที่มีฐานะเศรษฐกิจสูงและได้รับการฝึกอบรมมาก ครูเพศหญิงเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมรับนวัตกรรมมากกว่า ครูชาย

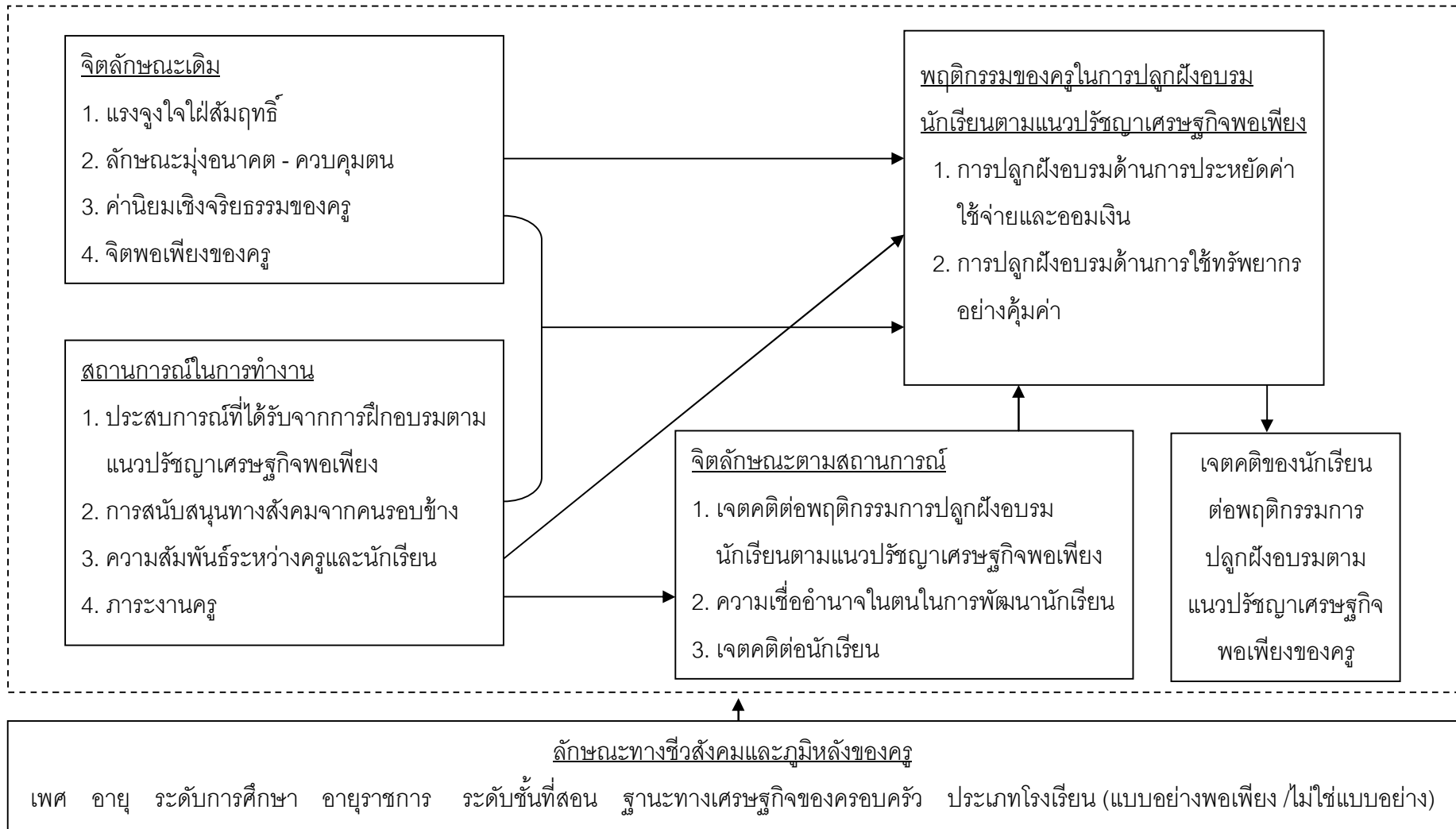
ดังนั้น สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 6 ข้อ จึงได้มาจากการประมวลเอกสารในหัวข้อต่างๆ ในบทที่ 2 นี้ ตามหลักการของรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ที่กล่าวว่า พฤติกรรมใดๆ ของมนุษย์ย่อมเกิดจากสาเหตุหลายด้านทั้งสถานการณ์ภายนอก จิตลักษณะเดิมที่ติดตัวบุคคลมา และจิตลักษณะตามสถานการณ์ร่วมกัน และจากการสรุปปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อตัวแปรตามดังกล่าวข้างต้น

นิยามปฏิบัติการของกลุ่มตัวแปรที่ศึกษา

จากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องข้างต้น ทำให้สามารถกำหนดความหมายและวิธีการวัดตัวแปรตามและตัวแปรอิสระในกลุ่มต่างๆได้ ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวแปรตาม

พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปริมาณการปฏิบัติของครูในการฝึกอบรมนักเรียนทั้งโดยตรงและทางอ้อม เพื่อถ่ายทอดปลูกฝังวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงที่สำคัญและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน โดยแบ่งศึกษาใน 2 ด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ภาพประกอบ 6 กรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในการวิจัย

1) **พฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน** หมายถึง ปริมาณการฝึกฝน อบรม แนะนำแนวทางแก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมของครู เพื่อปลูกฝัง ถ่ายทอดให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมกับสถานภาพ ของตนและครอบครัว (เช่น ใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมกับรายรับ ใช้จ่ายเงินอย่างคุ้มค่าเงินมากที่สุด ใช้จ่ายเฉพาะในสิ่งจำเป็น เป็นต้น) สนับสนุนการวางแผนการออมและเสริมสร้างวินัยในการออมเงินแก่นักเรียน (เช่น เมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายหรือได้รับเงินในโอกาสพิเศษ ให้รู้จักเก็บออมไว้กับ ผู้ปกครองหรือธนาคาร เป็นต้น) โดยครูใช้วิธีการปลูกฝังอบรม 4 แบบ คือ หลักการปลูกฝังอบรม 1) แบบรักสนับสนุนมาก 2) แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ 3) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่าง สม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับ 4) การใช้วิธีสื่อสารเพื่อชักจูงให้นักเรียนเปลี่ยนเจตคติตามทฤษฎีของแมคไกว วัตต์โดยแบบวัดของงามตา วนินทานนท์ และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) แบบวัดเป็นชนิดมาตรา ประเมินรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่า ค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

2) **พฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า** หมายถึง ปริมาณการปฏิบัติของครูในการฝึกฝนอบรม แนะนำแนวทางแก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อ ปลูกฝังถ่ายทอดการใช้ทรัพยากร (น้ำ ไฟฟ้า อุปกรณ์การเรียน สาธารณสมบัติของโรงเรียนและ ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน) อย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด โดยครูใช้วิธีการปลูกฝังอบรม 4 แบบ ได้แก่ 1) หลักการปลูกฝังอบรมแบบรักสนับสนุนมาก 2) แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และ 3) การ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ในด้านดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอควบคู่ไปกับ 4) การปลูกฝังอบรมนักเรียน ด้วยวิธีสื่อสารเพื่อชักจูงให้เปลี่ยนเจตคติตามทฤษฎีของแมคไกว วัตต์โดยแบบวัดของงามตา วนินทา นนท์ และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีพฤติกรรมการ ปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาของครูที่จะทำงานในหน้าที่ที่ตน รับผิดชอบ ให้สำเร็จลุล่วง ตามมาตรฐานชั้นสูง หรือเป็นไปตามที่ตนตั้งเป้าหมายไว้ โดยได้ใช้ความ พยายามอย่างเต็มที่ เมื่อมีอุปสรรคก็คิดหาทางแก้ไขโดยไม่ย่อท้อ วัดโดยแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่ สร้างขึ้นใหม่ของ ดวงเดือน พันธุ์นาวัน และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) แบบวัดเป็นชนิดมาตรา

ประเมินรวมค่า มีมาตรประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน หมายถึง การที่ครูแต่ละคนมีปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของผลดีที่จะก่อประโยชน์กับตนเองมีคุณค่าไม่ลดลงแม้จะต้องรอคอยในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมบังคับตนเองให้กระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายที่ตนตั้งขึ้นอย่างอดทน เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าในอนาคต เช่น การที่ครูตั้งใจสอนนักเรียนอย่างเต็มความสามารถเพื่อต้องการให้นักเรียนเป็นคนเก่ง และคนดี ตั้งใจทำงานในหน้าที่เพื่อความก้าวหน้าในอาชีพ เป็นต้น วัดโดยแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตรประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตนมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ค่านิยมเชิงจริยธรรม หมายถึง ปริมาณที่ครู อาจารย์เห็นการปลูกฝังอบรมคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก จึงพยายามที่จะพัฒนานักเรียนในความรับผิดชอบโดยใช้องค์ความรู้วิชาการแนวใหม่เพื่อพัฒนานักเรียนให้ดีและเก่ง มีการแสดงถึงเหตุผลหรือเจตนาที่จะกระทำหรือไม่กระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยยึดหลักการหนึ่งใน 4 ประการ ที่สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ได้แก่ การยึดตนเอง ยึดพวกพ้องคนใกล้ชิด ยึดกฎระเบียบ หรือยึดส่วนรวม/ หลักการ วัดโดยแบบวัดค่านิยมเชิงจริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตรประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนที่ผู้ตอบได้เป็นผลคูณระหว่างคะแนนที่ได้ในแต่ละข้อ กับ ชั้นประจำข้อ ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีค่านิยมเชิงจริยธรรมมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

จิตพอเพียงของครู หมายถึง จิตลักษณะที่เกิดจากการรวมตัวของจิตลักษณะ 3 กลุ่ม คือ ความมีเหตุมีผล ความมีภูมิคุ้มกันตนทางจิต และความพอประมาณ และการรับรู้คุณค่าความดี วัดโดยแบบวัดจิตพอเพียง (จิตระดับไตรภาค ซึ่งเป็นจิตที่เกิดจากการบูรณาการจิตพื้นฐาน 3 ด้าน คือ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันตนทางจิต และการรับรู้คุณค่าความดี ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยคะแนนรวมกลุ่มข้อจากแบบวัดจิตลักษณะมิติเดียวต่างๆ) ของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2551ค) แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตรประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีจิตพอเพียงมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

กลุ่มตัวแปรด้านสถานการณ์ในการทำงาน

ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ประสบการณ์ของครูที่ได้จากการพิจารณาร่วมกันระหว่างปริมาณประสบการณ์ที่ครูได้รับการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ได้รับความรู้และการฝึกอบรมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปริมาณการรับรู้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องนั้นๆ วัดโดยแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คำถามในแต่ละข้อมี 2 ตอน *ตอนแรก* ถามจำนวนครั้งของการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในระยะเวลา 2 ปี ที่ผ่านมา *ตอนที่ 2* ถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมต่างๆ แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” คะแนนที่ครูได้คือผลคูณระหว่างจำนวนครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมกับคะแนนการรับรู้ประโยชน์จากการเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรม ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง หมายถึง การที่ครูรับรู้ว่าคุณครูในโรงเรียนได้แก่ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน และผู้ปกครองนักเรียน ให้การสนับสนุนตนในการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน ใน 3 ด้าน คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ - สังคม การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งงบประมาณและแรงงาน วัดโดยแบบวัดที่สร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ เป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่า ครูได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนทั้งในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน เช่น การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมต่างๆ การแสดงความรัก เข้าใจ สนใจ เอาใจใส่ ใช้เหตุผลกับนักเรียน เป็นต้น วัดโดยแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนของ ดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคอง (2547) แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ภาระงานครู หมายถึง งานตามตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่ งานสอน ตรวจการบ้าน ออกข้อสอบ และคุมสอบ และงานอบรมบ่มเพาะลักษณะนิสัยที่ดิงาม เป็นต้น และอีกส่วนหนึ่งเป็นงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำบางช่วงเวลา เช่น งานอยู่เวรในวันหยุด งานดูแลการเข้าค่ายของนักเรียน งานประเมินคุณภาพการเรียนการสอน งานอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ เป็นต้น วัดโดยแบบวัดที่ปรับปรุงมาจากแบบวัดของวราภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ (2550) และศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552)

แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมิณรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่าเป็นผู้ที่รับรู้ว่าตนเองมีภาระงานเหมาะสมมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์

เจตคติต่อการพฤติกรรมปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง การประเมินของครูว่า การปฏิบัติของตนในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ (หรือโทษ) จึงมีความรู้สึกพอใจ (หรือไม่พอใจ) ต่อการกระทำนั้น และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติ (หรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ) ในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วัดโดยแบบวัดเจตคติต่อการพฤติกรรมปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่สร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ เป็นชนิดมาตราประเมิณรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่า มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน หมายถึง ปริมาณความเชื่อของครูว่า ครูสามารถปลูกฝังอบรมนักเรียนให้เป็นคนดีคนเก่งได้ ด้วยความสามารถในการจัดประสบการณ์อบรมสั่งสอนของตัวเอง มิได้เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรืออำนาจภายนอกอื่นๆ วัดโดยแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนที่สร้างขึ้นโดยดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมิณรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

เจตคติต่อนักเรียน หมายถึง ปริมาณความรู้สึกที่ครูประเมินนักเรียน ในด้านต่างๆ ทั้งในด้านดีและไม่ดี เช่น ความคิด วาจา อุปนิสัย การเรียน เป็นต้น วัดโดยแบบวัดเจตคติต่อนักเรียนที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัดของ แสง ทวีคุณ และคณะ (2546) แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมิณรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่ามีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ตัวแปรลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง

ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาในระดับสูงสุดที่ครูได้รับจากสถานศึกษา

อายุราชการ หมายถึง จำนวนปีที่เข้ามาปฏิบัติราชการในตำแหน่งข้าราชการครูจนถึงปัจจุบัน ครูที่มีอายุราชการสูงกว่าค่าเฉลี่ย แสดงว่าเป็นผู้มีอายุราชการมากกว่า ครูที่มีอายุราชการต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง การพิจารณาร่วมกันใน 2 มิติ คือ ปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อเดือนทั้งหมดของครอบครัวครู และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้จ่ายจากเงินรายได้จำนวนดังกล่าว โดยให้ครูตอบเป็นจำนวนเงินรายได้ตามจริง และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้จ่ายจากเงินรายได้จำนวนดังกล่าว ครอบครัวที่มีปริมาณรายได้น้อย แต่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้จ่ายเงินรายได้ดังกล่าวมาก จัดเป็นครอบครัวที่มีระดับเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ส่วนครอบครัวที่มีปริมาณรายได้มาก และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้จ่ายเงินจากรายได้ดังกล่าวน้อย จัดเป็นครอบครัวที่มีเศรษฐกิจของครอบครัวสูง พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 1 ถึง 12 คะแนน เศรษฐกิจของครอบครัวต่ำมีคะแนนเป็น 1 เศรษฐกิจของครอบครัวสูงสุดมีคะแนน 12 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยจัดเป็นผู้มีฐานะเศรษฐกิจของครอบครัวสูงกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ตาราง 5 แสดงเกณฑ์การให้คะแนนเศรษฐกิจของครอบครัวของนักเรียน

รายได้รวมต่อเดือน	จำนวนสมาชิกในครอบครัว				
	3 คน	4 คน	5 คน	6 คน	7 คนขึ้นไป
น้อยกว่า 15,000 บาท	5	4	3	2	1
15,001 – 25,000 บาท	10	9	8	7	6
25,001 – 35,000 บาท	15	14	13	12	11
35,001 – 45,000 บาท	20	19	18	17	16
45,001 – 55,000 บาท	25	24	23	22	21
55,001 ขึ้นไป	30	29	28	27	26

ระดับชั้นที่สอน หมายถึง ระดับชั้นที่ครูสอน ได้แก่ ระดับประถมศึกษาตอนปลาย และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ประเภทโรงเรียน หมายถึง ประเภทของโรงเรียนที่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) โรงเรียนที่ได้รับการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) โรงเรียนที่ไม่ได้รับการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวแปรเกี่ยวกับนักเรียน

เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู หมายถึง การประเมินของนักเรียนว่า พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู (ด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ (หรือโทษ) จึงมีความรู้สึกพอใจ (หรือไม่พอใจ) ต่อพฤติกรรมของครู และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติ (หรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ (ได้แก่ การประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ที่ครูได้ทำการปลูกฝังอบรม วัดโดยแบบวัดที่สร้างขึ้นตามนิยามปฏิบัติการ เป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ผู้ตอบที่ได้คะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยแสดงว่า มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูมากกว่า ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า หรือเป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่า เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละด้านใน 2 ด้าน (พฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่สถานศึกษาแบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงต่ำ และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

สมมติฐานที่ 2 ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละด้านใน 2 ด้าน มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมต่ำ ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย

สมมติฐานที่ 3 ครูหญิง อายุราชการมาก และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละด้านใน 2 ด้าน มากกว่าครูชาย อายุราชการน้อย และมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ

สมมติฐานที่ 4 ตัวทำนายชุดที่ 3 ซึ่งประกอบด้วย ตัวทำนายชุดที่ 1 (คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร) ร่วมกับตัวทำนายชุดที่ 2 (คือ สถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร) รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ได้มากกว่าเมื่อใช้ตัวทำนายชุดที่ 1 หรือชุดที่ 2 ชุดหนึ่งชุดใดเพียงลำพัง โดยกำหนดเกณฑ์ความแตกต่างของปริมาณการทำนายตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป

สมมติฐานที่ 5 ตัวทำนายชุดที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ตัวทำนายชุดที่ 3 (คือ จิตลักษณะเดิม ร่วมกับสถานการณ์ในการทำงาน) ร่วมกับตัวทำนายชุดที่ 4 (คือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร) รวม 11 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละด้านใน 2 ด้าน ได้มากกว่าเมื่อใช้ตัวทำนายชุดที่ 3 หรือตัวทำนายชุดที่ 4 ชุดใดชุดหนึ่งเพียงลำพัง โดยกำหนดเกณฑ์ความแตกต่างของปริมาณการทำนายตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป

สมมติฐานที่ 6 กลุ่มตัวแปรลำดับที่ 1 คือ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน สามารถทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ได้มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อควบคุมอิทธิพลของกลุ่มตัวแปรลำดับที่ 1 ให้คงที่แล้ว นำกลุ่มตัวแปรลำดับที่ 2 คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ในการทำงานของครู รวม 4 ตัว เข้าร่วมทำนาย สามารถเพิ่มปริมาณการทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้วิจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของครูเป็นการวิจัยเชิงความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlational - Comparative Study) โดยการวิจัยครั้งนี้ได้มีการกำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การหาคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ การงานอาชีพและเทคโนโลยี) และกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด) ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดในเขตภาคกลาง พร้อมทั้งนักเรียนที่เป็นศิษย์ของครูแต่ละคน ครูเหล่านี้อยู่ในโรงเรียนทั้งที่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในปีการศึกษา 2552 (จำนวน 1,126 โรงเรียน จากโรงเรียนทุกสังกัดทั่วประเทศ) และโรงเรียนที่เสนอโครงการเข้ารับประเมินในช่วงเวลาเดียวกันแต่ไม่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างฯ จำนวน 486 โรงเรียน (โรงเรียนที่เข้ารับการประเมินจากทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น 1,606 โรงเรียน)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาตัวแปรทั้งสิ้น 20 ตัวแปร จึงควรมีขนาดตัวอย่างอย่างน้อย 400 ตัวอย่าง ซึ่งกำหนดขึ้นโดยใช้อัตราส่วนระหว่างหน่วยตัวอย่างและจำนวนพารามิเตอร์หรือตัวแปร 20: 1 (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 54 อ้างอิงจาก Lindeman; Merenda; & Gole. 1980: 163; Weiss. 1972) โดยกลุ่มตัวอย่างหลัก คือ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ การงานอาชีพและเทคโนโลยี) และครูผู้สอนกลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด) ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดกลางในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดในเขตภาคกลาง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง

แบบแบ่งชั้นภูมิไม่เป็นสัดส่วน (Disproportionate Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ (ตาราง 6)

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร และจังหวัดในเขตภาคกลาง ด้วยวิธีการจับฉลาก ดังนี้ 1) สุ่มโรงเรียนประถมและมัธยมที่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างพอเพียง จำนวน 23 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนประถม 11 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยม 12 โรงเรียน 2) สุ่มโรงเรียนที่ไม่ใช่สถานศึกษาแบบอย่างพอเพียง จำนวน 21 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนประถม 12 โรงเรียน และโรงเรียนมัธยม 9 โรงเรียน รวมจำนวน 44 โรงเรียน ในการดำเนินการสุ่มโรงเรียนในขั้นนี้ ผู้วิจัยได้ทำการควบคุมปัจจัยแทรกซ้อนด้านสถานที่ตั้งของโรงเรียน โดยสุ่มโรงเรียนแบบอย่างพอเพียงกับโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง ทั้งโรงเรียนประถมและมัธยมจากจังหวัดเดียวกัน

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มครูที่สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3 กลุ่มสาระ ได้แก่ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี รวมทั้งครูผู้สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนที่สุ่มในขั้นตอนที่ 1 ได้กลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 450 คน

ขั้นตอนที่ 3 คัดเลือกนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างระดับรองในประจำชั้นของครูจากการสุ่มในขั้นตอนที่ 2 หรือนักเรียนที่ใกล้ขีดครูเหล่านั้นในอัตราส่วน 1: 4 ได้ตัวอย่างนักเรียนจำนวน 2,459 คน เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงผลของพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียน

ตาราง 6 ขั้นตอนในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างครูและนักเรียน

	โรงเรียนแบบอย่างพอเพียง		โรงเรียนไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง		รวม
ขั้นที่ 1:	ระดับประถม	ระดับมัธยม	ระดับประถม	ระดับมัธยม	
สุ่มโรงเรียน	11 โรงเรียน	12 โรงเรียน	12 โรงเรียน	9 โรงเรียน	44 โรงเรียน
	ครูจาก	ครูจาก	ครูจาก	ครูจาก	
ขั้นที่ 2:	3 กลุ่มสาระฯ	3 กลุ่มสาระฯ	3 กลุ่มสาระฯ	3 กลุ่มสาระฯ	ครู 450 คน
สุ่มครู	และครูกิจกรรมฯ	และครูกิจกรรมฯ	และครูกิจกรรมฯ	และครูกิจกรรมฯ	
	รวม 87 คน	รวม 176 คน	รวม 94 คน	รวม 93 คน	
ขั้นที่ 3:	เลือกนักเรียนของ	เลือกนักเรียนของ	เลือกนักเรียนของ	เลือกนักเรียนของ	
เลือก	ครู(ครู 1 คน ต่อ	ครู(ครู 1 คน ต่อ	ครู(ครู 1 คน ต่อ	ครู(ครู 1 คน ต่อ	
นักเรียน	นักเรียน 4 คน) ได้	นักเรียน 4 คน) ได้	นักเรียน 4 คน) ได้	นักเรียน 4 คน) ได้	นักเรียน 2,459 คน
	นักเรียน 464 คน	นักเรียน 523 คน	นักเรียน 497 คน	นักเรียน 975 คน	

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ สร้างขึ้นตามขอบเขตของนิยามปฏิบัติการของตัวแปรต่างๆ โดยเครื่องมือทั้งหมดเป็นแบบวัดประเภทมาตราประเมิณรวมค่า (Summated Rating Scale) ซึ่งมีทั้งเครื่องมือที่ผู้วิจัยร่วมสร้างขึ้นใหม่และได้ปรับปรุงจากแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยอื่นๆ รวมจำนวนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 14 ฉบับ ได้แก่ **กลุ่มตัวแปรตาม 2 ฉบับ** คือ แบบวัดพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และแบบวัดพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า **แบบวัดจิตลักษณะเดิม** จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน แบบวัดค่านิยมเชิงจริยธรรม และแบบวัดจิตพอเพียง **แบบวัดสถานการณ์ในการทำงานของครู** จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และแบบวัดภาระงานครู **แบบวัดจิตลักษณะตามสถานการณ์** จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดเจตคติต่อการพฤติกรรมปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และแบบวัดเจตคติต่อนักเรียน และแบบวัดสำหรับนักเรียน 1 ฉบับ ได้แก่ แบบวัดเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูซึ่งมีรายละเอียดของเครื่องมือแต่ละฉบับดังต่อไปนี้

1. แบบวัดพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน เป็นแบบวัดที่ให้ครูรายงานถึง ปริมาณการฝึกฝน อบรม แนะนำแนวทางแก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมของครู เพื่อปลูกฝังถ่ายทอดให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมกับสภาพของตนและครอบครัว (เช่น ใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมกับรายรับ ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าเงินมากที่สุด ใช้จ่ายเฉพาะในสิ่งจำเป็น เป็นต้น) สนับสนุนการวางแผนการออมและเสริมสร้างวินัยในการออมเงินแก่นักเรียน (เช่น เมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายหรือได้รับเงินในโอกาสพิเศษ ให้รู้จักเก็บออมไว้กับผู้ปกครองหรือธนาคาร เป็นต้น) โดยครูใช้หลักวิชาการว่าด้วยวิธีการปลูกฝังอบรม 4 แบบ ได้แก่ แบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับการใช้วิธีสื่อสารเพื่อชักจูงให้นักเรียนเปลี่ยนเจตคติ 3 ขั้นตอน (ได้แก่ ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นสร้างความเข้าใจ ขั้นสร้างการยอมรับและเปลี่ยนแปลงตาม (ดังแผนผังแบบวัดที่ปรากฏตามตาราง 22) วัดด้วยแบบวัดประเภทมาตราประเมิณรวมค่าของงามตา วรินทร์านนท์และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) จำนวน 43 ข้อ แต่ละข้อคำถามมีมาตร 6 หน่วย ประกอบจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่า

จำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .29 ถึง .61 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .79 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 12 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 35 ถึง 72 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .20 ถึง .60 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.81

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน

(0) ฉันทบอให้ลูกศิษย์ทราบว่า ที่ฉันเตือนให้เขาเก็บออมเงินไว้เสมอ ก็เพื่ออนาคตของเขาเอง (+)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

2. แบบวัดพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

เป็นแบบวัดที่ให้ครูรายงานถึง ปริมาณการฝึกฝน อบรม แนะนำแนวทางแก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมของครู เพื่อปลูกฝังถ่ายทอดการใช้ทรัพยากร (น้ำ ไฟฟ้า อุปกรณ์การเรียน สาธารณสมบัติของโรงเรียนและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน) อย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด โดยครูใช้หลักวิชาการว่า ด้วยวิธีการปลูกฝังอบรม 4 แบบ ได้แก่ แบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับการใช้วิธีสื่อสารเพื่อชักจูงให้นักเรียนเปลี่ยนเจตคติ 3 ขั้นตอน (ได้แก่ ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นสร้างความเข้าใจ ขั้นสร้างการยอมรับและเปลี่ยนตาม (ตั้งแผนผังแบบวัดที่ปรากฏตามตาราง 23) วัดด้วยแบบวัดประเภทมาตราประเมินรวมค่าของงามตา วินิตานนท์และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) จำนวน 44 ข้อ แต่ละข้อคำถามมีมาตร 6 หน่วย ประกอบจาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่าจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .35 ถึง .69 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.85 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 12 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 28 ถึง 72 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .14 ถึง .62 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.79

ตัวอย่างแบบวัดพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

(0) เมื่อฉันสังเกตเห็นนักเรียนเดินเข้าไปปิดน้ำหรือไฟฟ้าที่เปิดทิ้งไว้ ฉันเข้าไปชื่นชมเขาทันที (+)

จริงที่สุด

จริง

ค่อนข้างจริง

ค่อนข้างไม่จริง

ไม่จริง

ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

3. แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ที่สร้างขึ้นใหม่โดย ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) ลักษณะของข้อคำถามจะเกี่ยวกับความปรารถนาของครูที่จะทำงานในหน้าที่ที่ตนรับผิดชอบ ให้สำเร็จลุล่วง ตามมาตรฐานชั้นสูง หรือเป็นไปตามที่ตนตั้งเป้าหมายไว้ โดยได้ใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ เมื่อมีอุปสรรคก็คิดหาทางแก้ไขโดยไม่ย่อท้อ แบบวัดเป็นชนิดมาตราส่วนรวมค่า จำนวน 30 ข้อ แต่ละประโยคมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่าจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .27 ถึง .51 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ .70 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริง จำนวน 10 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 27 ถึง 60 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .32 ถึง .60 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟา เท่ากับ .75

ตัวอย่างแบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

(0) หากมีโอกาสเลือกได้ ฉันจะเลือกทำงานที่ง่าย (-)

จริงที่สุด

จริง

ค่อนข้างจริง

ค่อนข้างไม่จริง

ไม่จริง

ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

4. แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน ที่ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) ได้สร้างขึ้นใหม่ ข้อคำถาม

เกี่ยวกับการที่ครูแต่ละคนมีปริมาณความสามารถในการคาดการณ์ไกล เล็งเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะก่อประโยชน์ให้กับตนเองในอนาคต รวมทั้งความสามารถในการควบคุมบังคับตนเองให้รู้จักการอดได้รอได้ เพื่อรอรับผลประโยชน์ที่ยิ่งใหญ่กว่าหรือสำคัญกว่าในอนาคต แบบวัดเป็นแบบชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวนประมาณ 30 ข้อ แต่ละประโยคมีมาตรา 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่าจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .35 ถึง .55 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.78 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 10 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 30 ถึง 60 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .22 ถึง .44 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.68

ตัวอย่างแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน

(0) ฉันว่าการ “อดเปรี้ยวไว้กินหวาน” เป็นความคิดของคนโง่ (-)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

5. แบบวัดค่านิยมเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยใช้แบบวัดค่านิยมเชิงจริยธรรมที่สร้างขึ้นใหม่โดยดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) เป็นการถามเกี่ยวกับปริมาณที่ครู อาจารย์ เห็นการปลูกฝังอบรมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก จึงพยายามที่จะพัฒนานักเรียนในความรับผิดชอบโดยใช้องค์ความรู้วิชาการแนวใหม่เพื่อพัฒนานักเรียนให้ดีและเก่ง มีการแสดงถึงเหตุผลหรือเจตนาที่จะกระทำหรือไม่กระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยยึดหลักการหนึ่งใน 4 ประการ ที่สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบอร์ก ได้แก่ การยึดตนเอง ยึดพวกพ้อง คนใกล้ชิด ยึดกฎระเบียบ หรือยึดส่วนรวม/ หลักการ แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่าจำนวน 30 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตรา 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่าจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .27 ถึง .71 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .84 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 10 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 24 ถึง 60 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .31 ถึง .65 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.78

ตัวอย่างแบบวัดค่านิยมเชิงจริยธรรมของครู

(0) ฉันสอนหนังสือก็เพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตนเท่านั้น (-)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

6. แบบวัดจิตพอเพียง ผู้วิจัยใช้แบบวัดของดวงเดือน พันธุมนาวิน (2551) แบบวัดนี้เป็นการวัดจิตระดับไตรภาค อันเป็นจิตผสมจากจิตพื้นฐาน 3 ด้าน คือ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันตนเองทางจิต และการรับรู้คุณความดี ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีจำนวน 11 ข้อ แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 2.3 ถึง 9.4 และมีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .80 เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 28 ถึง 66 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .34 ถึง .57 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .80

ตัวอย่างแบบวัดจิตพอเพียงของครู

(0) ฉันไม่กล้าพูดคุยถึงความรู้สึที่แท้จริงแม้กับผู้ใกล้ชิด (-)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

7. แบบวัดประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้วิจัยสร้างแบบวัดนี้ขึ้นโดยใช้แนวการสร้างตามแบบวัดการรับรู้ประโยชน์จากการฝึกอบรมเพื่อป้องกันอันตรายจากการทำงานของจิวพร ภิบาลจันทร์ (2551) ลักษณะของแบบวัดเป็นการถามเกี่ยวกับประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ครูได้รับ โดยการประเมินร่วมกัน

ระหว่างปริมาณการได้รับการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และปริมาณการรับรู้ประโยชน์ของการฝึกอบรมนั้นๆ โดยคำถามในแต่ละข้อมี 2 ตอน *ตอนแรก* ถามจำนวนครั้งของการได้รับการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปี ที่ผ่านมา *ตอนที่ 2* ถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมดังกล่าว ลักษณะของแบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่าจำนวน 7 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราวัด 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่าจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .51 ถึง .84 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.93 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 6 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 28 ถึง 180 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .36 ถึง .86 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.93

ตัวอย่างแบบวัดประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

(0) ก. ในรอบ 2 ปีที่ผ่านมา ฉันได้เข้าร่วมประชุมสัมมนาเกี่ยวกับการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา

 มากกว่า 4 ครั้ง 3-4 ครั้ง 1-2 ครั้ง ไม่เคย

ข. การได้เข้าร่วมประชุมสัมมนาดังกล่าว ทำให้ฉันเข้าใจถึงเหตุผลความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกันในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนในโรงเรียน (+)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

8. แบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง เป็นแบบวัดที่นำมาจากงานดาวินทานนท์ และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) แบบวัดเป็นการถามครูเกี่ยวกับการรับรู้ว่าคุณครูในโรงเรียน ได้แก่ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน และผู้ปกครองนักเรียน ให้การสนับสนุนตนในการบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน ใน 3 ด้าน คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์

- สังคม การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งงบประมาณและแรงงาน แบบวัดเป็นชนิดมาตราส่วนรวมค่า จำนวน 30 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่าจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .46 ถึง .81 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.91 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 10 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 12 ถึง 60 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .43 ถึง .66 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.86

ตัวอย่างแบบวัดการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง

(0) ผู้ปกครองนักเรียน เคยสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์หลายอย่าง เพื่อการจัดกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียง (+)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

9. แบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ในการวิจัยนี้ได้นำแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคะนอง (2547) มาใช้ ซึ่งเป็นการถามเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนทั้งในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน เช่น การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมต่างๆ การแสดงความรัก เข้าใจ สนใจ เอาใจใส่ ใช้เหตุผลกับนักเรียน เป็นต้น แบบวัดเป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนรวมค่า จำนวน 10 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตรา 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 5.10 - 8.37 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อกับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .40 ถึง .61 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.82 เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 18 ถึง 56 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .48 ถึง .66 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.87

ตัวอย่างแบบวัดความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

(0) นักเรียนของฉันให้ความร่วมมืออย่างดีในขณะที่ฉันสอน (+)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

10. แบบวัดภาระงานครู เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงมาจากแบบวัดภาระในงานครูของ วราภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ (2550) และศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) แบบวัดที่ปรับปรุงใช้นี้เป็นการให้ครูรายงานเกี่ยวกับการรับรู้ปริมาณงานตามตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่ งานสอน ตรวจการบ้าน ออกข้อสอบ และคุมสอบ และงานอบรมพ่อแม่ลักษณะนิสัยที่ดั่งาม เป็นต้น และอีกส่วนหนึ่งเป็นงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำบางช่วงเวลา เช่น งานอยู่เวรในวันหยุด งานดูแลการเข้าค่ายของนักเรียน งานประเมินคุณภาพการเรียนการสอน งานอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ เป็นต้น แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า มีจำนวน 25 ประโยค แต่ละประโยคมีมาตร 6 หน่วยประกอบ จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่าจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .27 ถึง .61 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.78 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 10 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 17 ถึง 60 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .32 ถึง .68 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ.83

ตัวอย่างแบบวัดภาระงานครู

(0) ฉันมีภาระงานมาก จนไม่มีเวลาทำแผนการสอน (-)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

11. แบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ โดยเป็นการให้ครูประเมินว่า การปฏิบัติของตนในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ (หรือโทษ) จึงมีความรู้สึกพอใจ (หรือไม่พอใจ) ต่อการกระทำนั้น และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติ (หรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ) ในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 46 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่าจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .47 ถึง .71 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .90 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 15 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 42 ถึง 90 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .39 ถึง .62 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86

ตัวอย่างแบบวัดเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
(0) ฉันเชื่อว่าการส่งเสริมให้ลูกศิษย์รู้จักการประหยัดการใช้จ่ายและการออมเงินเป็นเรื่องสำคัญ (+)

จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

12. แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ในการวิจัยนี้ใช้แบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (อยู่ระหว่างดำเนินการ) โดยเป็นการให้ครูรายงานเกี่ยวกับปริมาณความเชื่อของครูว่า ครูสามารถปลูกฝังอบรมนักเรียนให้เป็นคนดีคนเก่งได้ ด้วยความสามารถในการจัดประสบการณ์อบรมสั่งสอนของตัวเอง มิได้เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรืออำนาจภายนอกอื่นๆ แบบวัดเป็นแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่าจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .27 ถึง .76 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .82 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 10 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 11 ถึง 60 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .25 ถึง .59 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .77

ตัวอย่างแบบวัดความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน

(0) ฉันมั่นใจว่าความพยายามของฉันจะช่วยทำให้นักเรียนเป็นคนดี คนเก่งได้ (+)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

13. แบบวัดเจตคติต่อนักเรียน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยปรับปรุงจาก แบบวัดเจตคติต่อนักเรียน ที่แสวง ทวีคุณ และคณะ (2546) ใช้ในการวิจัย ซึ่งแบบวัดดังกล่าวมีคุณภาพสูง กล่าวคือมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (t - ratio) อยู่ระหว่าง 10.51 - 18.70 และพิสัยของความสัมพันธ์ภายในระหว่างรายข้อ กับแบบวัด (Item Total Correlation) อยู่ระหว่าง .51 ถึง .65 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86 แบบวัดที่ปรับปรุงขึ้นใหม่นี้เป็นการให้ครูรายงานปริมาณความรู้สึที่ครูประเมินนักเรียนในด้านต่างๆ ทั้งในด้านดีและไม่ดี เช่น ความคิด วาจา อุปนิสัย การเรียน เป็นต้น แบบวัดเป็นชนิดมาตรประเมินรวมค่า จำนวน 30 ข้อ แต่ละข้อมีมาตรประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .43 ถึง .79 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .89 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 10 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 ถึง 59 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .43 ถึง .63 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .82

ตัวอย่างแบบวัดเจตคติต่อนักเรียน

(0) ลูกศิษย์ส่วนใหญ่ชอบสร้างความวุ่นวาย (-)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

14. แบบวัดเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากนิยามปฏิบัติการ โดยเป็นการให้นักเรียนประเมินว่า พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู (ด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) เป็นเรื่องที่มีประโยชน์ (หรือโทษ) จึงมีความรู้สึกพอใจ (หรือไม่พอใจ) ต่อพฤติกรรมของครู และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติ (หรือหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ) ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ (ได้แก่ การประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ที่ครูได้ทำการปลูกฝังอบรม แบบวัดเป็นชนิดมาตราประเมินรวมค่า จำนวน 46 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราประกอบ 6 หน่วย จาก “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” เมื่อนำไปทดลองใช้กับกลุ่มครู จำนวน 150 คน แบบวัดมีค่าจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .42 ถึง .65 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ.88 ผู้วิจัยได้คัดเลือกไว้ใช้จริงจำนวน 15 ข้อ เมื่อนำมาใช้จริง (กลุ่มตัวอย่าง 450 คน) แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 10 ถึง 90 คะแนน ค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .43 ถึง .63 ค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์ แอลฟาเท่ากับ.89

ตัวอย่างแบบวัดเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู

(0) ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้รับคำชมจากครูว่า ฉันเป็นคนประหยัด ใช้เงินเป็น (+)

จริงที่สุด

จริง

ค่อนข้างจริง

ค่อนข้างไม่จริง

ไม่จริง

ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน เมื่อเป็นข้อความทางบวก ผู้ตอบได้คะแนน 6 ถึง 1 จากคำตอบ “จริงที่สุด” ถึง “ไม่จริงเลย” ตามลำดับ หากเป็นข้อความทางลบ ผู้ตอบจะได้คะแนนตรงกันข้าม

14. แบบสอบถามลักษณะชีวิตสังคมและภูมิหลังของครู ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาความแตกต่างของลักษณะภูมิหลังบางประการของครู โดยแบบสอบถามมีลักษณะเต็มคำตอบในช่องว่าง ซึ่งลักษณะภูมิหลังที่ศึกษาได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ระดับชั้นที่สอน กลุ่มสาระที่สอน และประเภทของโรงเรียน

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง นำมาจากผู้อื่น และปรับปรุงจากผู้อื่น จึงได้ทำการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรง (Validity) อันดับแรกทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเข้าใจในด้านที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัดเป็นอย่างดี เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาในแบบวัดแต่ละฉบับว่า สามารถวัดได้ถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อหาที่จะวัด โดยมีเนื้อหาครอบคลุมตามนิยาม ปฏิบัติการ รวมทั้งภาษาและสำนวนถ้อยคำของข้อความมีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างแล้ว จึงปรับปรุงแก้ไขแบบวัดให้สมบูรณ์ ก่อนนำไปทดลองใช้

2. การหาค่าจำแนกรายข้อ (Item Discrimination) ผู้วิจัยนำแบบวัดแต่ละฉบับที่ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มครูที่มีความคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยการหาความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวม (Item - Total Correlation) แล้วเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไว้ใช้ในแบบวัด

3. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) การหาความเชื่อมั่นของแบบวัดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จะทำหลังจากการวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อแล้ว จากนั้นเลือกเฉพาะข้อที่มีนัยสำคัญทางสถิติและได้รับการปรับปรุงจนมีเนื้อหาครอบคลุมสิ่งที่ต้องการวัด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายในด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha Coefficient)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่ใช้เป็นสถานที่เก็บข้อมูล เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลงานวิจัย

2. ผู้วิจัยนำแบบวัดไปดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยขอความร่วมมือจากคณะคุณครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนักเรียนของคุณครูเหล่านี้ มาตอบแบบวัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 อธิบายวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการเป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตอบแบบวัด โดยยืนยันกับผู้ตอบว่า ข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับและไม่มีผลกระทบต่อคณะคุณครู และนักเรียนอย่างแน่นอน

2.2 แจกแบบวัดให้กลุ่มตัวอย่างตอบ และนัดหมายวันเวลาในการรับคืน

3. ผู้วิจัยรับแบบวัดคืนด้วยตนเองตามวันเวลานัดหมาย พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบวัดทุกฉบับ

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้ในการบรรยายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่

2.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three - Way Analysis of Variance)

สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1, 2 และ 3 เมื่อพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 2 หรือ 3 ตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการเชฟเฟ้ (Scheffe')

2.2 การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 4 และ 5

2.3 การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical Multiple Regression Analysis) สำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 6 (การจัดกระทำกับคะแนนเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ซึ่งเป็นตัวแปรที่เก็บข้อมูลจากนักเรียน ก่อนที่จะนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับนั้น ได้ใช้หลักการของวิธีวิเคราะห์พหุระดับ (HLM :Hierarchical Linear model) หาค่าเฉลี่ยของคะแนนจากกลุ่มนักเรียนที่เป็นศิษย์ของคุณแต่ละคน เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรของคุณ)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานของครูที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู” ในครั้งนี้เป็นการวิจัยประเภทศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบ (Correlational – Comparative Study) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ในการทำงาน จิตลักษณะตามสถานการณ์ ตลอดจนลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูมากน้อยเพียงใด เพราะเหตุใด นอกจากนี้ยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูว่าเกี่ยวข้องกับเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูหรือไม่ อย่างไร โดยมีการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยจำนวน 6 ข้อ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต่อไปนี้เป็น การเสนอผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ 6 ข้อ ซึ่งมีลำดับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครูผู้ถูกศึกษา

2) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – Way Analysis of Variance) ของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละด้านใน 2 ด้าน (พฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน หรือพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) พิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 3 ด้าน คือ ประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – Way Analysis of Variance) ของคะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละด้านใน 2 ด้าน (พฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) พิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 3 ด้าน คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

4) ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three – Way Analysis of Variance) ของคะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 3 ด้าน 2 ชุด ชุดแรก ได้แก่ เพศ อายุราชการ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ตัวแปรอิสระชุดที่สอง ได้แก่ ประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และกลุ่มสาระวิชาที่สอน การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอิสระชุดที่สอง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมนอกเหนือสมมติฐาน

5) ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ที่ละด้าน ด้วยตัวทำนาย 2 กลุ่ม ร่วมกัน คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร (ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิตพอเพียง) และกลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร (ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู) รวมทั้งสิ้น 8 ตัวทำนาย

6) ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ละด้านใน 2 ด้าน (พฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ด้วยตัวทำนาย 3 กลุ่ม ร่วมกัน คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร (ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิตพอเพียง) กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร (ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู) และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร (ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจใจตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคตินักเรียน) รวมทั้งสิ้น 11 ตัวทำนาย

7) ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical Multiple Regression Analysis) ของตัวแปรเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู โดยใช้ตัวทำนายกลุ่มพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ตัวแปร เข้าทำนายเป็นลำดับที่ 1 และกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์และสถานการณ์ในการทำงานของครู 4 ตัวแปร เข้าทำนายเป็นลำดับที่ 2

การวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละแบบแผนใน 6 แบบแผนดังกล่าวกระทำในกลุ่มตัวอย่างโดยรวม และในกลุ่มตัวอย่างที่แบ่งตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง 6 ตัวแปร 12 กลุ่มย่อย (ตาราง 7)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทนี้ เริ่มจากลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครูผู้ถูกศึกษา ตามด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน 6 ประการ ตามลำดับ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของผู้ถูกศึกษา

การวิจัยนี้มุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างครูที่สอนนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินและประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่าง การจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และโรงเรียนที่ได้รับการประเมินแต่ยังไม่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งโรงเรียนทั้งสองประเภทนี้อยู่ในเขต กรุงเทพมหานครและจังหวัดในเขตภาคกลาง ได้ตัวอย่างครูทั้งสิ้น 450 คน ซึ่งมีลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังดังนี้ (ตาราง 7) **ประเภทโรงเรียน** แบ่งเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินและประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 263 คน (ร้อยละ 58.4) และครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินแต่ยังไม่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างฯ จำนวน 187 คน (ร้อยละ 41.6) **เพศ** เป็นครูชาย จำนวน 115 คน (ร้อยละ 25.6) และครูหญิงจำนวน 335 คน (ร้อยละ 74.4) **อายุของครู** อยู่ระหว่าง 22 – 59 ปี (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.76 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.36) แบ่งเป็นกลุ่มครูอายุน้อย (22 – 41ปี) จำนวน 220 คน (ร้อยละ 48.9) และกลุ่มครูอายุมาก (42 – 59 ปี) จำนวน 230 คน (ร้อยละ 51.1) **สำหรับอายุราชการของครู** อยู่ระหว่าง 1 – 480 เดือน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 201.23 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 161.08) แบ่งเป็นกลุ่มครูอายุราชการน้อย (1 – 201 เดือน) จำนวน 213 คน (ร้อยละ 47.3) และกลุ่มครูอายุราชการมาก (202 – 480 เดือน) จำนวน 218 คน (ร้อยละ 48.4) **ระดับชั้นที่ครูสอน** แบ่งเป็นครูที่สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 จำนวน 178 คน (ร้อยละ 39.6) และครูที่สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จำนวน 272 คน (ร้อยละ 60.4) **สำหรับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว** เมื่อพิจารณาใน 2 มิติ คือ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 1) จำนวนสมาชิก 3 คน 2) จำนวนสมาชิก 4 คน 3) จำนวนสมาชิก 5 คน 4) จำนวนสมาชิก 6 คน และ 5) จำนวนสมาชิก 7 คน ขึ้นไป ส่วนรายได้ของครอบครัวแบ่งเป็น 6 ระดับ ได้แก่ 1) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท 2) 15,001 – 25,000 บาท 3) 25,001 – 35,000 บาท 4) 35,001 – 45,000 บาท

ตาราง 7 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	เกณฑ์แบ่งกลุ่ม	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด	จำนวน (450)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
ประเภทโรงเรียน	ร. แบบอย่าง		263	58.4			
	ไม่ใช่แบบอย่าง		187	41.6			
เพศ	ชาย		115	25.6			
	หญิง		335	74.4			
อายุ	น้อย	<41.76	22-41 ปี	220	48.9	41.76	11.36
	มาก	>41.76	42-59 ปี	230	51.1		
อายุราชการ	น้อย	<201.23	1-201 เดือน	213	47.3	201.23	161.08
	มาก	>201.23	202-480 เดือน	218	48.4		
ระดับชั้นที่สอน	ประถม(ป.5-6)		178	39.6			
	มัธยม(ม.2-3)		272	60.4			
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	ต่ำ	<18.73	1-19	198	44.0	18.73	9.30
	สูง	>18.73	20-30	205	45.6		
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี		378	84			
	และต่ำกว่า						
	สูงกว่าปริญญาตรี		70	15.6			
กลุ่มสาระวิชาที่สอน	สังคมศึกษา		95	21.1			
	วิทยาศาสตร์		87	19.3			
ผู้เรียน	การงานอาชีพและเทคโนโลยี		88	19.6			
	กิจกรรมพัฒนา		107	23.8			
	อื่นๆ		72	16.0			

5) 45,001 – 55,000 บาท และ 6) 55,001 บาทขึ้นไป จึงแบ่งครูได้เป็น 30 ประเภท จากครูประเภทที่ 1 คือ ครูจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำสุด (รายได้น้อยกว่า 15,000 บาท และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 7 คน) จนถึงครูประเภทที่ 30 คือ ครูจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุด (55,001 บาทขึ้นไป และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัว 3 คน) (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.73 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.30) เมื่อแบ่งฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวครูออกเป็น 2 ระดับ ได้ครูที่มีฐานะ

ทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ จำนวน 198 คน (ร้อยละ 44) และครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง จำนวน 205 คน (ร้อยละ 45.6) **ระดับการศึกษาของครู** แบ่งเป็นครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 378 คน (ร้อยละ 84) และครูที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 70 คน (ร้อยละ 15.6) นอกจากนี้ยังแบ่งครูตาม**กลุ่มสาระวิชาที่สอน**ออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 95 คน (ร้อยละ 21.1) 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 87 คน (ร้อยละ 19.3) 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 88 คน (ร้อยละ 19.6) 4) กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 107 คน (ร้อยละ 23.8) และ 5) และกลุ่มสาระอื่นๆ จำนวน 72 คน (ร้อยละ 16.0)

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ครู จำนวน 450 คน เป็นครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง จำนวน 263 คน และครูที่สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง จำนวน 187 คน เป็นครูหญิงมากกว่าครูชาย ส่วนใหญ่มีอายุมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.76 ปี อายุราชการเฉลี่ยเท่ากับ 201.23 เดือน เป็นครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ม.2 – ม.3) มากกว่าครูที่สอนระดับประถมศึกษา (ป.5 – ป.6) ส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และจบการศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นครูที่สอนใน 4 กลุ่มวิชา (สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน)

4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนจิตลักษณะตามสถานการณ์ และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของครูที่สอนในโรงเรียนประเภทที่ต่างกัน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วนการวิเคราะห์ ตามตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ตัวแปรในกลุ่ม จิตลักษณะตามสถานการณ์แต่ละด้านใน 2 ด้าน (เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน) และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแต่ละด้านใน 2 ด้าน (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) สำหรับตัวแปรอิสระ 3 ด้านที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ ประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในปริมาณที่แตกต่างกัน รายละเอียดของตัวแปรอิสระมีดังนี้

ประเภทโรงเรียน หมายถึง ลักษณะของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการประเมินเพื่อเป็นแบบอย่าง สถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) โรงเรียนที่ได้รับการประเมินและได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษา แบบอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนแบบอย่างพอเพียง) 2) โรงเรียนที่ได้รับการประเมินแต่ไม่ได้รับการประกาศให้เป็น สถานศึกษาแบบอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง)

จิตพอเพียง หมายถึง จิตลักษณะที่เกิดจากการรวมตัวของจิตลักษณะตามหลักปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง 3 กลุ่ม คือ ความมีเหตุผล ความมีภูมิคุ้มกันตนเองทางจิต และการรับรู้คุณค่าความดี พิสัย ของคะแนนที่ได้อยู่ระหว่าง 22 – 66 คะแนน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้คะแนนมัธยฐานเป็นตัว แบ่งกลุ่ม เนื่องจากข้อมูลมีลักษณะเบ้ในทางลบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 54.95, SD = 6.23, ค่ามัธยฐาน เท่ากับ 55) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูงเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 55 – 66 คะแนน จัดเป็นผู้ที่มีจิต พอเพียงสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 28 – 54 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ใน กลุ่มที่มีจิตพอเพียงต่ำ (ตาราง 24 ภาคผนวก ข)

ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปริมาณ ประสบการณ์ที่ครูได้รับโดยการประเมินร่วมกันระหว่างจำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมตามแนว ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และปริมาณการรับรู้ประโยชน์ของการฝึกอบรมนั้นๆ พิสัยของคะแนน จากกลุ่มตัวอย่างจริงอยู่ระหว่าง 28 – 180 คะแนน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยใช้คะแนนมัธยฐานเป็นตัว แบ่งกลุ่ม เนื่องจากข้อมูลมีลักษณะเบ้ในทางบวก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 63.80, SD = 36.69, ค่ามัธยฐาน เท่ากับ 55) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูงเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 56 – 180 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ใน กลุ่มที่รับรู้ประโยชน์จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนใน กลุ่มต่ำเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 28 – 55 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่รับรู้ประโยชน์จากการ ฝึกอบรมตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงน้อย (ตาราง 24 ภาคผนวก ข)

การวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละครั้งกระทำทั้งในกลุ่มตัวอย่างโดยรวมและในกลุ่มที่แยกย่อยตาม ลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง 5 ตัวแปร ได้แก่ เพศ อายุ อายุราชการ ระดับชั้นที่สอน และฐานะ ทางเศรษฐกิจของครอบครัว ได้เป็นกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม (รายละเอียดการแบ่งกลุ่มย่อยดูจากตาราง 7) ดังนั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์จึงแบ่งออกเป็นหัวข้อย่อย 4 หัวข้อ ดังนี้

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมกรมการ ปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูที่สอนในโรงเรียนประเภทแตกต่างกัน มีจิต พอเพียง และได้รับประสบการณ์จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนของครูที่สอนในโรงเรียนประเภทแตกต่างกัน มีจิตพอเพียง และได้รับประสบการณ์จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินของครูที่สอนในโรงเรียนประเภทแตกต่างกัน มีจิตพอเพียง และได้รับประสบการณ์จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน

4.2.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของครูที่สอนในโรงเรียนประเภทแตกต่างกัน มีจิตพอเพียง และได้รับประสบการณ์จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูที่สอนในโรงเรียนประเภทแตกต่างกัน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน

เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ลักษณะการประเมินของครูว่า การปฏิบัติของตนในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องที่มีประโยชน์ (หรือโทษ) จึงเกิดความรู้สึกพอใจ (หรือไม่พอใจ) ต่อการกระทำนั้น และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติ (หรือหลีกเลี่ยงที่จะปฏิบัติ) ในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พิสัยของคะแนนที่ได้อยู่ระหว่าง 42 – 90 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 79.15, SD = 7.56 โดยผู้ที่ได้คะแนนสูง จัดเป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาก (ตาราง 24 ภาคผนวก ข)

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัวแปรพร้อมกัน คือ ประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในกลุ่มนักเรียนโดยรวมและในกลุ่มที่แยกย่อยตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง 10 กลุ่ม (ตาราง 8) พบว่า คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว และ 2 ตัว ในครุกลุ่มรวมหรือกลุ่มใดๆ

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว **ในกลุ่มรวม** พบว่า คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ ประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง หรือประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มรวม (ตาราง 8) กล่าวคือ ครูที่สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝัง
 อบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และ
 ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและ
 กลุ่มย่อย 10 กลุ่ม (ส่วนที่ 1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียน
 ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามระดับของตัวแปรอิสระที่พบอิทธิพลเดียว (ส่วนที่ 2)

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ							% ทำนาย
		ประเภท	จิต	ประสบการณ์					
		โรงเรียน	พอเพียง	ฝึกอบรม	ก×ช	ก×ค	ช×ค	ก×ช×ค	
		ก	ช	ค					
รวม	450	6.21 [*]	82.26 ^{***}	33.13 ^{***}	<1	<1	<1	<1	23.8
ชาย	115	<1	19.80 ^{***}	15.74 ^{***}	1.34	<1	<1	<1	31.1
หญิง	170	6.88 [*]	18.24 ^{***}	13.00 ^{***}	<1	<1	1.50	<1	22.2
อายุน้อย	220	5.26 [*]	38.28 ^{***}	10.69 ^{**}	<1	<1	<1	<1	22.1
อายุมาก	230	2.58	43.20 ^{***}	16.80 ^{***}	<1	2.54	<1	1.73	27.0
อายุราชการน้อย	213	6.16 [*]	36.57 ^{***}	11.97 ^{**}	<1	<1	<1	<1	23.9
อายุราชการมาก	218	2.62	38.01 ^{***}	14.93 ^{***}	<1	2.12	<1	1.00	24.3
สอนชั้นประถม	178	11.75 [*]	37.17 ^{***}	14.83 ^{***}	<1	1.21	<1	<1	27.9
สอนชั้นมัธยม	272	<1	41.67 ^{***}	19.56 ^{***}	<1	<1	1.15	2.29	22.8
เศรษฐกิจต่ำ	198	4.97 [*]	34.62 ^{***}	9.56 ^{**}	<1	<1	<1	<1	23.3
เศรษฐกิจสูง	205	2.49	43.76 ^{***}	17.73 ^{***}	1.39	<1	<1	<1	27.1

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 8 (ต่อ)

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการ ปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	ประเภทโรงเรียน	ไม่พอเพียง = 80.21	พอเพียง = 78.59
	จิตพอเพียง	มาก = 82.33	น้อย = 76.47
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 81.26	น้อย = 77.54

(ต่อ) →

ตาราง 8 (ต่อ)

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
ชาย	จิตพอเพียง	มาก = 80.93	น้อย = 73.78
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 80.54	น้อย = 74.17
หญิง	ประเภทโรงเรียน	ไม่พอเพียง = 81.79	พอเพียง = 79.68
	จิตพอเพียง	มาก = 82.76	น้อย = 78.72
อายุน้อย	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 82.44	น้อย = 79.03
	ประเภทโรงเรียน	ไม่พอเพียง = 79.97	พอเพียง = 77.91
อายุมาก	จิตพอเพียง	มาก = 81.73	น้อย = 76.15
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 80.41	น้อย = 77.47
อายุราชการน้อย	จิตพอเพียง	มาก = 82.85	น้อย = 76.38
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 81.63	น้อย = 79.68
อายุราชการมาก	ประเภทโรงเรียน	ไม่พอเพียง = 80.17	พอเพียง = 79.92
	จิตพอเพียง	มาก = 81.79	น้อย = 77.92
สอนชั้นประถม	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 81.79	น้อย = 76.31
	จิตพอเพียง	มาก = 82.71	น้อย = 76.48
สอนชั้นมัธยม	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 81.55	น้อย = 77.64
	ประเภทโรงเรียน	ไม่พอเพียง = 81.13	พอเพียง = 77.74
เศรษฐกิจต่ำ	จิตพอเพียง	มาก = 82.45	น้อย = 76.42
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 81.34	น้อย = 77.53
เศรษฐกิจสูง	จิตพอเพียง	มาก = 81.91	น้อย = 76.13
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 81.00	น้อย = 77.04
เศรษฐกิจต่ำ	ประเภทโรงเรียน	ไม่พอเพียง = 80.07	พอเพียง = 77.81
	จิตพอเพียง	มาก = 81.92	น้อย = 75.96
เศรษฐกิจสูง	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 80.50	น้อย = 77.37
	จิตพอเพียง	มาก = 83.39	น้อย = 76.98
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 82.23	น้อย = 78.15

แบบอย่างพอเพียง มีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง (ค่าเฉลี่ยกลุ่ม รร.ไม่พอเพียงเท่ากับ 80.21, SE = 0.493, N = 187, CI = 79.242 ถึง 81.179 และ ค่าเฉลี่ยกลุ่ม รร.พอเพียงเท่ากับ 78.59, SE = 0.418,

$N = 263$, $CI = 77.777$ ถึง 79.421 ตามลำดับ) (ตาราง 8 ส่วนที่ 2) หรือ ครูที่มีจิตพอเพียงสูง มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ (ค่าเฉลี่ยกลุ่มจิตพอเพียงสูงเท่ากับ 82.33 , $SE = 0.465$, $N = 231$, $CI = 81.422$ ถึง 83.250 และค่าเฉลี่ยกลุ่มจิตพอเพียงต่ำเท่ากับ 76.47 , $SE = 0.449$, $N = 219$, $CI = 75.592$ ถึง 77.356 ตามลำดับ) หรือ ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มประสบการณ์มากเท่ากับ 81.26 , $SE = 0.469$, $N = 230$, $CI = 80.343$ ถึง 82.187 และค่าเฉลี่ยกลุ่มประสบการณ์น้อยเท่ากับ 77.54 , $SE = 0.445$, $N = 220$, $CI = 76.671$ ถึง 78.418 ตามลำดับ) **ในกลุ่มย่อย**ที่แยกตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง 10 กลุ่ม พบว่า คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ ประเภทโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ใน 5 จาก 10 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มครูหญิง กลุ่มครูอายุน้อย กลุ่มครูอายุราชการน้อย กลุ่มครูที่สอนระดับประถมศึกษา (ป.5-6) และกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ โดยพบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ส่วนตัวแปรจิตพอเพียง และตัวแปรประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก็พบว่าแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกกลุ่มย่อย กล่าวคือ ครูที่มีจิตพอเพียงสูง เป็นผู้ที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ และครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

สรุปได้ว่า ครูที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก คือ 1) ครูที่สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง พบผลในกลุ่มรวม โดยเฉพาะกลุ่มย่อยสำคัญ 5 กลุ่ม ได้แก่ ครูเพศหญิง กลุ่มครูอายุน้อย กลุ่มครูอายุราชการน้อย กลุ่มครูที่สอนระดับประถมศึกษา และกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ 2) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง พบในกลุ่มรวมและทุกกลุ่มย่อย และ 3) ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก พบในกลุ่มรวมและทุกกลุ่มย่อย

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนเองในการพัฒนานักเรียนของครูที่สอนในโรงเรียนประเภทแตกต่างกัน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน

ความเชื่ออำนาจในตนเองในการพัฒนานักเรียน หมายถึง ปริมาณความเชื่อของครูว่า ครูสามารถปลูกฝังอบรมนักเรียนให้เป็นคนดีคนเก่งได้ ด้วยความสามารถในการจัดประสบการณ์อบรมสั่งสอนของตัวเอง มิได้เกิดจากโชคเคราะห์ ความบังเอิญ หรืออำนาจภายนอกอื่นๆ พิสัยของคะแนนที่ได้อยู่ระหว่าง 11 – 60 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 46.66, SD = 6.01 โดยผู้ที่ได้คะแนนสูง จัดเป็นครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนเองในการพัฒนานักเรียนมาก (ตาราง 24 ภาคผนวก ข)

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนเองในการพัฒนานักเรียน ตามประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม(ส่วนที่ 1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนเองในการพัฒนานักเรียนตามระดับของตัวแปรอิสระที่พบอิทธิพลเดียว (ส่วนที่ 2)

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ							% ทางการเมือง
		ประเภทโรงเรียน	จิตพอเพียง	ประสบการณ์ฝึกอบรม					
		ก	ข	ค	ก×ข	ก×ค	ข×ค	ก×ข×ค	
รวม	450	<1	49.96***	44.76***	<1	2.22	5.32*	<1	21.6
ชาย	115	<1	17.02***	14.17***	<1	1.83	<1	<1	29.7
หญิง	170	2.20	16.47***	19.09***	<1	<1	2.13	1.30	22.5
อายุน้อย	220	<1	8.76**	16.46**	<1	1.12	<1	<1	14.0
อายุมาก	230	1.35	40.84***	28.74***	1.14	2.97	3.17	<1	30.6
อายุราชการน้อย	213	<1	5.94*	18.25***	<1	2.53	<1	<1	15.3
อายุราชการมาก	218	2.02	46.61***	26.99***	1.22	2.61	3.11	<1	31.9
สอนชั้นประถม	178	1.42	19.42***	16.97***	<1	1.24	<1	<1	21.3
สอนชั้นมัธยม	272	<1	26.65***	26.65***	<1	<1	7.18**	<1	22.1
เศรษฐกิจต่ำ	198	<1	12.79***	17.63***	<1	<1	<1	<1	17.8
เศรษฐกิจสูง	205	1.74	88.33***	28.12***	6.12*	<1	4.02*	1.15	30.4

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 9 (ต่อ)

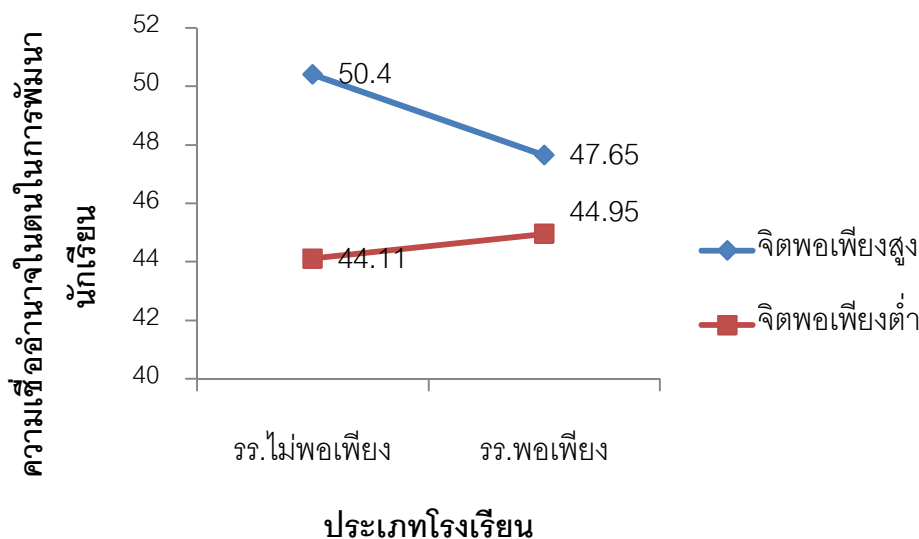
ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตน ในการพัฒนานักเรียน	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	จิตพอเพียง	มาก = 48.50	น้อย = 44.81
	ประสบการณ์ฝึกอบรบฯ	มาก = 48.40	น้อย = 44.91
ชาย	จิตพอเพียง	มาก = 48.91	น้อย = 43.97
	ประสบการณ์ฝึกอบรบฯ	มาก = 48.69	น้อย = 44.19
หญิง	จิตพอเพียง	มาก = 48.82	น้อย = 45.42
	ประสบการณ์ฝึกอบรบฯ	มาก = 48.52	น้อย = 45.47
อายุน้อย	จิตพอเพียง	มาก = 48.11	น้อย = 45.88
	ประสบการณ์ฝึกอบรบฯ	มาก = 48.52	น้อย = 45.47
อายุมาก	จิตพอเพียง	มาก = 48.73	น้อย = 43.84
	ประสบการณ์ฝึกอบรบฯ	มาก = 48.34	น้อย = 44.23
อายุราชการน้อย	จิตพอเพียง	มาก = 47.88	น้อย = 46.10
	ประสบการณ์ฝึกอบรบฯ	มาก = 48.55	น้อย = 45.43
อายุราชการมาก	จิตพอเพียง	มาก = 49.01	น้อย = 43.63
	ประสบการณ์ฝึกอบรบฯ	มาก = 48.37	น้อย = 44.27
สอนชั้นประถม	จิตพอเพียง	มาก = 48.95	น้อย = 45.06
	ประสบการณ์ฝึกอบรบฯ	มาก = 48.83	น้อย = 45.19
สอนชั้นมัธยม	จิตพอเพียง	มาก = 47.96	น้อย = 44.45
	ประสบการณ์ฝึกอบรบฯ	มาก = 47.96	น้อย = 44.45
เศรษฐกิจต่ำ	จิตพอเพียง	มาก = 48.54	น้อย = 45.56
	ประสบการณ์ฝึกอบรบฯ	มาก = 48.80	น้อย = 45.31
เศรษฐกิจสูง	จิตพอเพียง	มาก = 49.03	น้อย = 44.53
	ประสบการณ์ฝึกอบรบฯ	มาก = 48.70	น้อย = 44.85

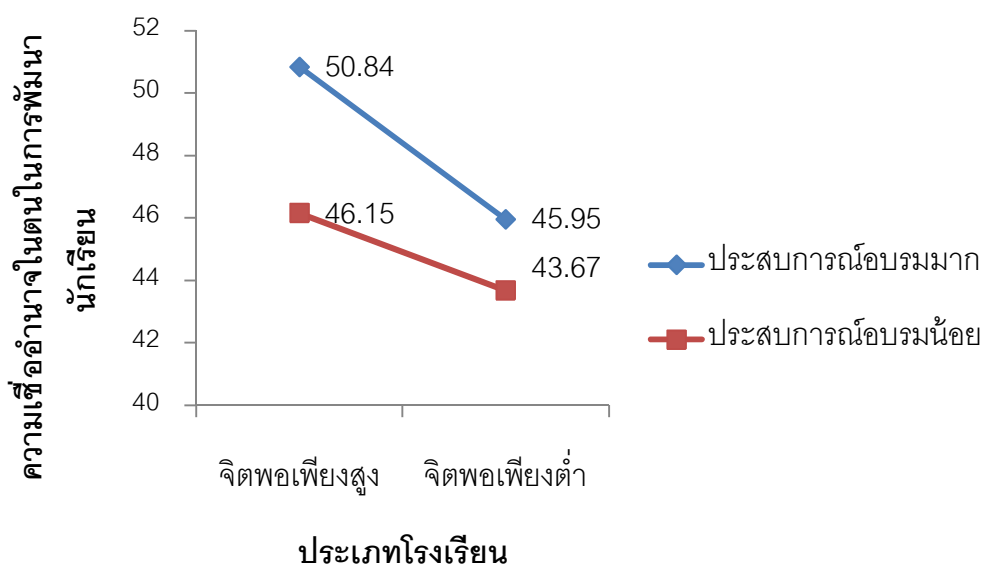
จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัวแปรพร้อมกัน คือ ประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรบตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในกลุ่มนักเรียนโดยรวมและในกลุ่มที่แยกย่อยตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง 10 กลุ่ม (ตาราง 9) พบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 3 ตัวพร้อมกัน ในครุกลุ่มใดๆ

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว (ตาราง 9) พบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทของโรงเรียน และจิตพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเซฟเฟ (ตาราง 25 ภาคผนวก และ ข ภาพประกอบ 7) พบผลว่า 1) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง แม้เป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง ก็มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง 2) ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หรือโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง ก็ตาม ถ้ามีจิตพอเพียงสูง เป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ อาจสรุปได้ว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง พร้อมกับมีจิตพอเพียงสูง เป็นกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากที่สุด ส่วนครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง พร้อมกับมีจิตพอเพียงต่ำ เป็นกลุ่มที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนน้อยที่สุด

และยังพบอีกว่าคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม จาก 10 กลุ่ม คือกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา และกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเซฟเฟ (ตาราง 26 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในกลุ่มรวม และกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง (ตาราง 26 และ 28 ภาคผนวก ข และภาพประกอบ 8) พบว่า (1.1) ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก หรือน้อยก็ตาม ถ้ามีจิตพอเพียงสูง มีความเชื่ออำนาจในตนมากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ (1.2) ครูที่มีจิตพอเพียงสูงหรือต่ำก็ตาม หากมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย (1.3) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง พร้อมกับมีประสบการณ์จากการฝึกอบรมฯ มาก เป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่า ครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ พร้อมกับมีประสบการณ์จากการฝึกอบรมฯ น้อย 2) ในกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ตาราง 27 ภาคผนวก ข) พบว่า (2.1) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง ถ้ามีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย (2.2) ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก ถ้ามีจิตพอเพียงสูง มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ อาจกล่าวได้ว่า ครูที่มีจิตพอเพียงสูง พร้อมกับมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก เป็นครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากที่สุด

ภาพประกอบ 7 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างประเภทโรงเรียน และจิตพอเพียงที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์แบบ ordinal Interaction (Kerlinger; & Lee.2000:362-365)

ภาพประกอบ 8 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างจิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ในกลุ่มรวม ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์แบบ ordinal Interaction (Kerlinger; & Lee.2000:362-365)

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว **ในกลุ่มรวม** พบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระสองตัวแปร คือ จิตพอเพียง และ ประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ครูที่มีจิตพอเพียงสูง มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ (ค่าเฉลี่ยกลุ่มจิตพอเพียงสูงเท่ากับ 48.50, SE = 0.375, N = 219, CI = 47.762 ถึง 49.238 และค่าเฉลี่ยกลุ่มจิตพอเพียงต่ำเท่ากับ 44.81, SE = 0.362, N = 231, CI = 44.087 ถึง 45.533 ตามลำดับ) (ตาราง 9 ส่วนที่ 2) หรือ ครูที่มีประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่าครูที่มีประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มประสพการณ์ฯ มากเท่ากับ 48.40, SE = 0.378, N = 220, CI = 47.657 ถึง 49.145 และค่าเฉลี่ยกลุ่มประสพการณ์ฯ น้อยเท่ากับ 44.91, SE = 0.359, N = 230, CI = 44.208 ถึง 45.618 ตามลำดับ) (ตาราง 9 ส่วนที่ 2) **ในกลุ่มย่อย** พบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ จิตพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในกลุ่มย่อยทุกกลุ่ม โดยพบว่า ครูที่มีจิตพอเพียงสูง มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ ส่วนประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ ก็พบว่า แปรปรวนไปตามระดับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มย่อยทุกกลุ่มเช่นเดียวกัน โดยพบว่า ครูที่มีประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่า ครูที่มีประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย

สรุปได้ว่า ครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมาก คือ 1) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง พบใน (1.1) กลุ่มรวม (1.2) กลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ผู้ซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หรือสอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียงก็ตาม (1.3) กลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ผู้ซึ่งมีประสพการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก หรือน้อยก็ตาม 2) ครูที่มีประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก พบใน (2.1) กลุ่มรวม (2.2) ครูกลุ่มรวมที่มีจิตพอเพียงสูงหรือต่ำก็ตาม (2.3) ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา ผู้ซึ่งมีจิตพอเพียงสูง (2.4) กลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ผู้ซึ่งมีจิตพอเพียงมากหรือน้อยก็ตาม

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินของครูที่สอนในโรงเรียนประเภท แตกต่างกัน มีจิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกัน

พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน หมายถึง ปริมาณ
การฝึกฝน อบรม แนะนำแนวทางแก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมของครู เพื่อปลูกฝังถ่ายทอดให้
นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการวางแผนการใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมกับสถานภาพของตนและ
ครอบครัว (เช่น ใช้จ่ายเงินอย่างเหมาะสมกับรายรับ ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่าเงินมากที่สุด ใช้จ่ายเฉพาะใน
สิ่งจำเป็น เป็นต้น) สนับสนุนการวางแผนการออมและเสริมสร้างวินัยในการออมเงินแก่นักเรียน (เช่น

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรม
นักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ตามประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และ
ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและ
กลุ่มย่อย 10 กลุ่ม (ส่วนที่ 1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ
ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมตามระดับของตัวแปรอิสระที่พบอิทธิพลเดียว (ส่วนที่ 2)

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ							% ทัศน์าย
		ประเภท	จิต	ประสบการณ์					
		โรงเรียน	พอเพียง	ฝึกอบรม	ก×ข	ก×ค	ข×ค	ก×ข×ค	
		ก	ข	ค					
รวม	450	<1	22.86***	75.58***	<1	<1	2.67	<1	19.9
ชาย	115	3.92*	20.36***	9.59**	<1	1.19	<1	4.27*	29.6
หญิง	170	1.00	12.73**	32.96***	<1	<1	2.42	<1	21.6
อายุน้อย	220	<1	13.43***	24.42***	<1	1.48	<1	<1	17.6
อายุมาก	230	<1	9.61**	40.23**	1.45	<1	5.71*	1.82	22.5
อายุราชการน้อย	213	<1	11.85***	20.39***	<1	<1	<1	<1	15.9
อายุราชการมาก	218	<1	8.15**	47.09***	<1	<1	7.54**	3.24	25.0
สอนชั้นประถม	178	<1	15.49***	29.84***	<1	<1	<1	<1	23.9
สอนชั้นมัธยม	272	<1	5.46*	42.56***	<1	<1	2.45	1.27	17.7
เศรษฐกิจต่ำ	198	<1	12.10**	34.66***	<1	3.62	<1	<1	22.1
เศรษฐกิจสูง	205	3.87*	10.55**	32.82***	<1	<1	1.33	2.22	22.6

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

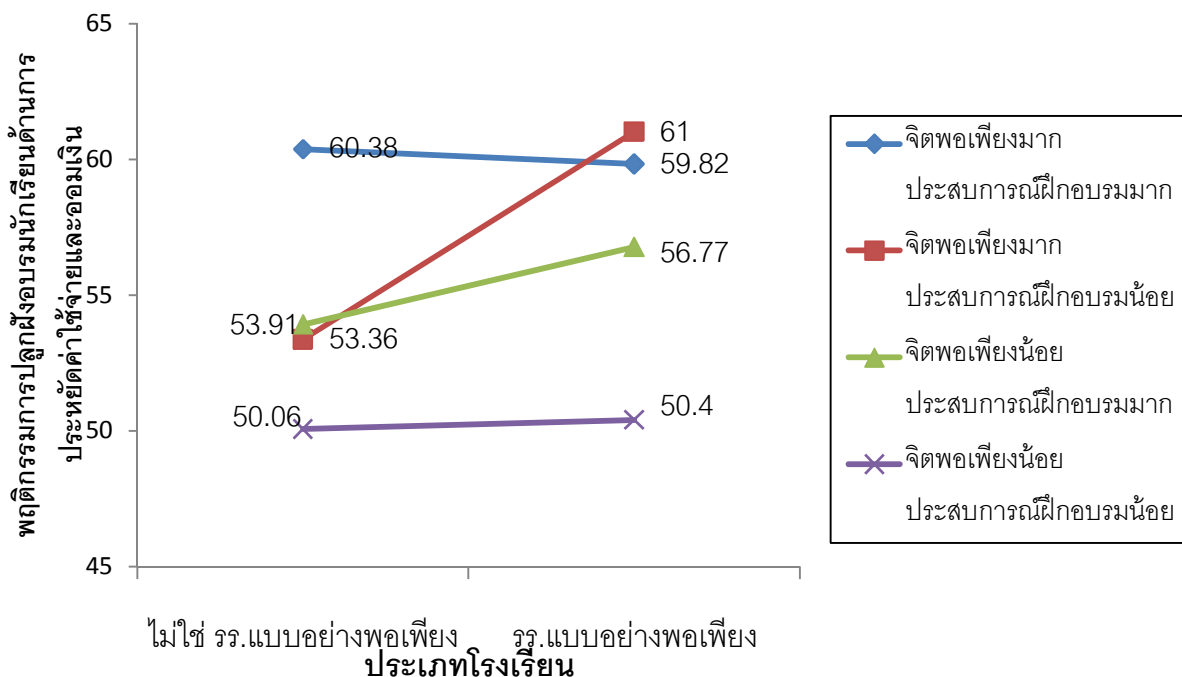
ตาราง 10 (ต่อ)

ส่วนที่ 2

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	จิตพอเพียง	มาก = 57.84	น้อย = 54.78
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 59.11	น้อย = 53.52
ชาย	ประเภทโรงเรียน	พอเพียง = 57.03	ไม่พอเพียง = 54.43
	จิตพอเพียง	มาก = 58.64	น้อย = 52.79
หญิง	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 57.72	น้อย = 53.71
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 59.70	น้อย = 53.77
อายุน้อย	จิตพอเพียง	มาก = 57.23	น้อย = 53.54
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 57.87	น้อย = 52.89
อายุมาก	จิตพอเพียง	มาก = 58.28	น้อย = 55.61
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 59.67	น้อย = 54.22
อายุราชการน้อย	จิตพอเพียง	มาก = 57.65	น้อย = 54.05
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 58.21	น้อย = 53.49
อายุราชการมาก	จิตพอเพียง	มาก = 57.85	น้อย = 55.40
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 59.57	น้อย = 53.67
สอนชั้นประถม	จิตพอเพียง	มาก = 59.49	น้อย = 55.55
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 60.27	น้อย = 54.77
สอนชั้นมัธยม	จิตพอเพียง	มาก = 56.42	น้อย = 54.39
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 58.24	น้อย = 52.58
เศรษฐกิจต่ำ	จิตพอเพียง	มาก = 57.35	น้อย = 53.97
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 58.52	น้อย = 52.80
เศรษฐกิจสูง	ประเภทโรงเรียน	พอเพียง = 58.03	ไม่พอเพียง = 56.19
	จิตพอเพียง	มาก = 58.63	น้อย = 55.60
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 59.79	น้อย = 54.44
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 59.79	น้อย = 54.44

เมื่อมีเงินเหลือจากการใช้จ่ายหรือได้รับเงินในโอกาสพิเศษ ให้รู้จักเก็บออมไว้กับผู้ปกครองหรือธนาคาร เป็นต้น) โดยครูใช้หลักการปลูกฝังอบรม 4 แบบ ได้แก่ แบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมากกว่า อารมณ์และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับการใช้วิธีสื่อสารเพื่อชักจูงให้นักเรียนเปลี่ยนเจตคติ 3 ขั้นตอน (ได้แก่ ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นสร้างความเข้าใจ ขั้นสร้างการยอมรับ

และเปลี่ยนแปลงตาม พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 35 ถึง 72 คะแนน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 46.81, SD = 7.31 โดยผู้ที่ได้คะแนนสูง จัดเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมาก (ตาราง 24 ภาคผนวก ข)

ภาพประกอบ 9 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างประเภทของโรงเรียน จิตพอเพียง ประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมกรการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ในกลุ่มครูเพศชาย ลักษณะปฏิสัมพันธ์เป็นทั้งแบบ Disordinal Interaction และ Ordinal Interaction (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมกรการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัวพร้อมกัน คือ ประเภทของโรงเรียน จิตพอเพียง และประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในกลุ่มครูโดยรวม และในกลุ่มที่แยกย่อยตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง 10 กลุ่ม (ตาราง 10) พบว่า คะแนนพฤติกรรมกรการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทของโรงเรียน จิตพอเพียง และประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มครูเพศชาย และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 8 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสามมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ (ตาราง 29 ภาคผนวก ข และภาพประกอบ 9) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่มีจิตพอเพียงสูง แต่มี

ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย ถ้าเป็นครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง 2) ในหมู่ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หรือ สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสูงหรือต่ำก็ตาม ถ้ามีจิตพอเพียงสูง มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ 3)) ในหมู่ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หรือ สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง และมีจิตพอเพียงสูงหรือต่ำก็ตาม ถ้ามีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย 4) ครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก พร้อมกันทั้ง 3 ด้าน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงต่ำ และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย พร้อมกันทั้ง 3 ด้าน

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว (ตาราง 10) พบว่า คะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม จาก 10 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครูอายุมาก และกลุ่มครูอายุราชการมาก และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (ตาราง 30 และ ตาราง 31 ภาคผนวก ข) พบว่า 1) ในหมู่ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก ถ้ามีจิตพอเพียงสูงด้วย มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ 2) ในหมู่ครูที่มีจิตพอเพียงสูง หรือต่ำ ก็ตาม ถ้ามีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย 3) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก พร้อมกัน มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย พร้อมกัน และอาจกล่าวได้ว่า ครูที่มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากที่สุด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว **ในกลุ่มรวม** พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 10) กล่าวได้ว่า ครูที่มีจิตพอเพียงสูง มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ (ค่าเฉลี่ยกลุ่มจิตพอเพียงสูง เท่ากับ 57.84, SE = 0.461, N = 219, CI = 56.940 ถึง 58.753 และค่าเฉลี่ยกลุ่มจิตพอเพียงต่ำ เท่ากับ 54.78, SE = 0.445, N = 231, CI = 53.906 ถึง 59.656 ตามลำดับ) (ตาราง 10 ส่วนที่ 2) หรือครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มประสบการณ์ฯ มากเท่ากับ 59.11, SE = 0.465, N = 220, CI = 58.186 ถึง 60.015 และค่าเฉลี่ยกลุ่มประสบการณ์ฯ น้อยเท่ากับ 53.52, SE = 0.441, N = 230, CI = 52.681 ถึง 54.394 ตามลำดับ) **ในกลุ่มย่อย** ที่แยกตามลักษณะชีวิตสังคมและภูมิหลัง 10 กลุ่ม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ ประเภทโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เฉพาะในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม จาก 10 กลุ่ม คือ กลุ่มครูชาย และกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง แสดงว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง นอกจากนี้พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกกลุ่มย่อย (ตาราง 10) กล่าวคือ ครูที่มีจิตพอเพียงสูง มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ หรือครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย

สรุปได้ว่า ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มาก คือ 1) ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง พบใน (1.1) กลุ่มครูชาย และกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และ(1.2) กลุ่มครูชายที่มีจิตพอเพียงสูง แต่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย 2) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง พบใน (2.1) กลุ่มรวม (2.2) กลุ่มครูที่มีอายุมาก และกลุ่มครูที่มีอายุราชการมาก ผู้ซึ่งมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก (2.3) กลุ่มครูชาย ผู้ซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง

หรือผู้ซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากหรือน้อย 3) ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก พบใน (3.1) กลุ่มรวม (3.2) กลุ่มครูอายุมาก และกลุ่มครูอายุราชการมาก ผู้ซึ่งมีจิตพอเพียงสูงหรือต่ำก็ตาม (3.3) กลุ่มครูชาย ผู้ซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียงหรือในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง และมีจิตพอเพียงสูงหรือต่ำก็ตาม

4.2.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของครูที่สอนในโรงเรียนประเภทแตกต่างกัน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า หมายถึง ปริมาณการฝึกฝน อบรม แนะนำแนวทางแก่นักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมของครู เพื่อปลูกฝังถ่ายทอดการใช้ทรัพยากร (น้ำ ไฟฟ้า อุปกรณ์การเรียน สาธารณสมบัติของโรงเรียนและทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน) อย่างประหยัดและคุ้มค่ามากที่สุด โดยครูใช้วิธีการปลูกฝังอบรม 4 แบบ ได้แก่ แบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์และการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ ควบคุมไปกับการใช้วิธีสื่อสารเพื่อชักจูงให้นักเรียนเปลี่ยนเจตคติ 3 ขั้นตอน (ได้แก่ ขั้นสร้างความสนใจ ขั้นสร้างความเข้าใจ ขั้นสร้างการยอมรับและเปลี่ยนตาม) พิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 28 ถึง 72 คะแนน ค่ามัธยฐานเท่ากับ 56.25, SD = 7.61 โดยผู้ที่ได้คะแนนสูง จัดเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามาก (ตาราง 24 ภาคผนวก ข)

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัวพร้อมกัน คือ ประเภทของโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งในกลุ่มครูโดยรวม และในกลุ่มที่แยกย่อยตามลักษณะชีวิตสังคมและภูมิหลัง 10 กลุ่ม (ตาราง 11) พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเภทของโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มครูอายุราชการมาก และกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 8 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสามมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ่ (ตาราง 32 และ ตาราง 33 ภาคผนวก ข และ ภาพประกอบ 10 และ ภาพประกอบ 11) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียงหรือสอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียงก็ตาม และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก ถ้ามีจิตพอเพียงสูง มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้าน

การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ 2) ในหมู่ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หรือสอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียงก็ตาม และมีจิตพอเพียงสูง ถ้าได้รับประสบการณ์จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก ก็มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่า ครูที่ได้รับประสบการณ์จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย 3) พบเฉพาะในกลุ่มครุมัธยมว่า ในหมู่ครูที่มีจิตพอเพียงสูง แม้มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย ถ้าเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง

ตาราง 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตามประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 10 กลุ่ม (ส่วนที่ 1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมตามระดับของตัวแปรอิสระที่พบอิทธิพลเดียว (ส่วนที่ 2)

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ							% ทำนาย
		ประเภทโรงเรียน	จิตพอเพียง	ประสบการณ์ฝึกอบรม					
		ก	ข	ค	ก×ข	ก×ค	ข×ค	ก×ข×ค	
รวม	450	<1	29.08***	76.82***	<1	<1	2.05	2.07	21.9
ชาย	115	6.12*	23.24***	16.12***	<1	<1	<1	1.51	35.3
หญิง	170	<1	13.24***	39.14***	<1	1.42	3.46	<1	24.24
อายุน้อย	220	<1	13.88***	27.10***	<1	<1	<1	<1	19.8
อายุมาก	230	<1	15.45***	37.85***	<1	<1	2.52	2.64	18.5
อายุราชการน้อย	213	<1	11.69**	23.22***	<1	<1	<1	<1	24.2
อายุราชการมาก	218	<1	12.40***	41.64***	<1	<1	3.89*	4.30*	16.9
สอนชั้นประถม	178	<1	14.20***	32.42***	2.41	<1	<1	<1	25.2
สอนชั้นมัธยม	272	2.69	7.53**	46.63***	2.19	<1	5.59*	4.00*	23.6
เศรษฐกิจต่ำ	198	<1	16.57***	29.50***	<1	1.16	2.17	<1	22
เศรษฐกิจสูง	205	3.12	12.71***	34.01***	<1	1.59	<1	1.76	25

มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

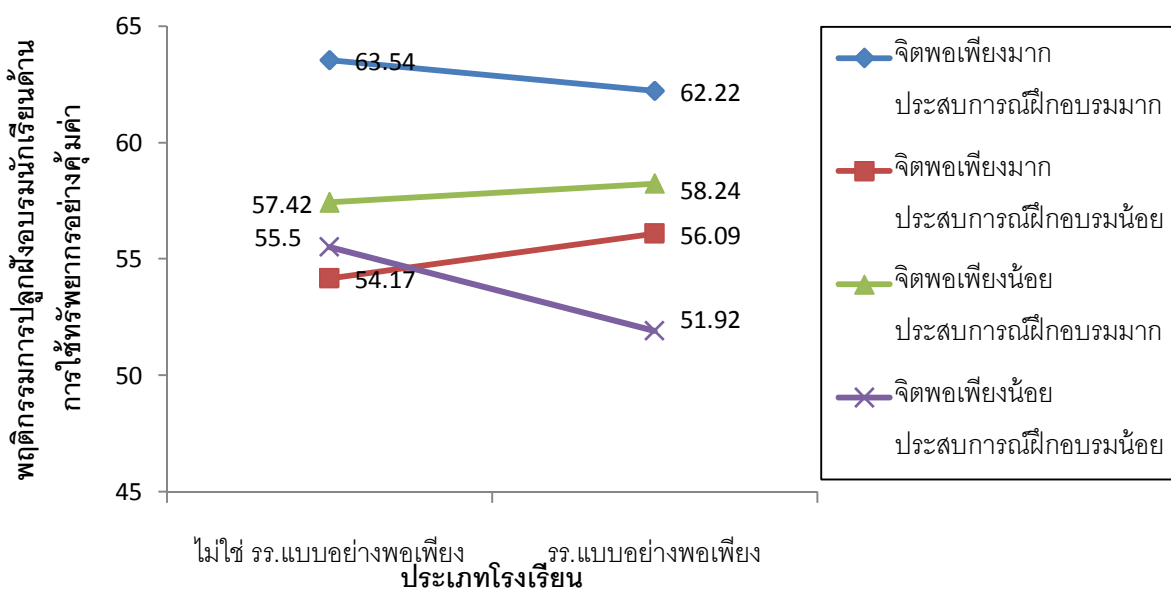
ตาราง 11 (ต่อ)

ส่วนที่ 2

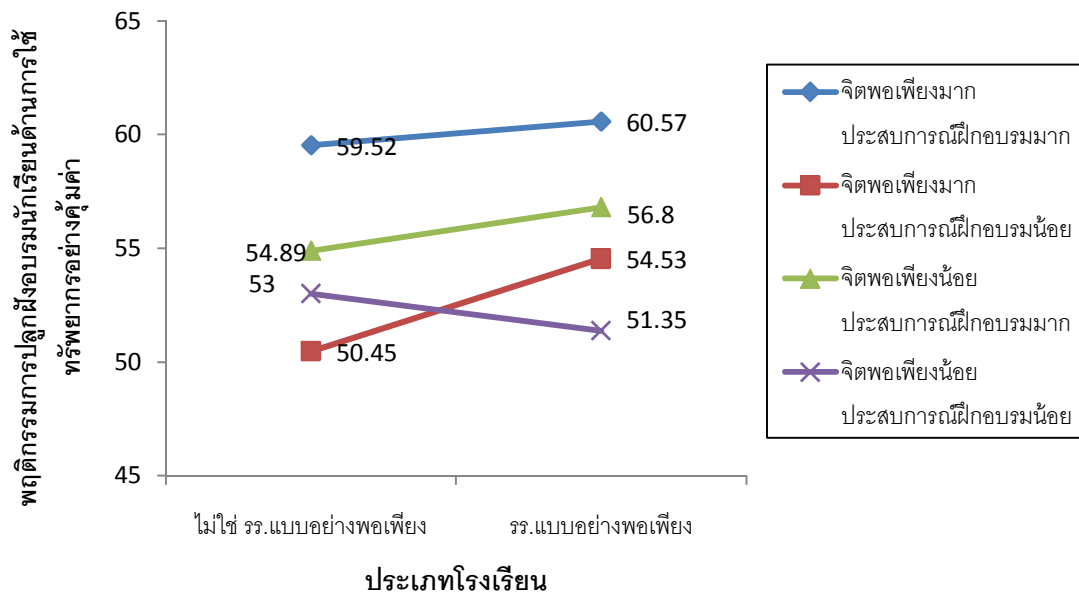
กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	จิตพอเพียง	มาก = 58.12	น้อย = 54.56
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 59.23	น้อย = 53.45
ชาย	ประเภทโรงเรียน	พอเพียง = 57.67	ไม่พอเพียง = 54.48
	จิตพอเพียง	มาก = 59.18	น้อย = 52.97
หญิง	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 58.66	น้อย = 53.49
	จิตพอเพียง	มาก = 58.01	น้อย = 55.20
อายุน้อย	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 59.77	น้อย = 52.80
	จิตพอเพียง	มาก = 56.95	น้อย = 53.18
อายุมาก	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 57.69	น้อย = 52.43
	จิตพอเพียง	มาก = 59.25	น้อย = 55.72
อายุราชการน้อย	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 60.25	น้อย = 54.72
	จิตพอเพียง	มาก = 57.00	น้อย = 53.61
อายุราชการมาก	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 57.70	น้อย = 52.91
	จิตพอเพียง	มาก = 59.01	น้อย = 55.77
สอนชั้นประถม	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 60.36	น้อย = 54.42
	จิตพอเพียง	มาก = 59.93	น้อย = 55.68
สอนชั้นมัธยม	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 61.01	น้อย = 54.60
	จิตพอเพียง	มาก = 56.27	น้อย = 54.01
เศรษฐกิจต่ำ	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 57.95	น้อย = 52.33
	จิตพอเพียง	มาก = 57.43	น้อย = 53.08
เศรษฐกิจสูง	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 58.16	น้อย = 52.36
	จิตพอเพียง	มาก = 59.07	น้อย = 55.76
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 60.12	น้อย = 54.71
	ประสบการณ์ฝึกอบรมฯ	มาก = 60.12	น้อย = 54.71

4) ครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก พร้อมกัน 3 ด้าน มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงต่ำ และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย พร้อมกัน 3 ด้าน

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว (ตาราง 11) พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง
 อบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างจิตพอเพียง และ
 ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม จาก 10 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครูอายุราชการมาก และกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา
 และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็น
 รายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 34 และ ตาราง 35 ภาคผนวก ข) พบว่า 1) ในหมู่ครูที่มี
 ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก ถ้ามีจิตพอเพียงสูงด้วย
 มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ
 2) ในหมู่ครูที่มีจิตพอเพียงสูงหรือต่ำก็ตาม ถ้ามีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญา
 เศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
 มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย 3) ครูที่มี
 จิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพร้อม

ภาพประกอบ 10 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างประเภทของโรงเรียน จิตพอเพียง
 ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผลต่อความ
 แปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในกลุ่ม
 ครูที่อายุราชการมาก ลักษณะปฏิสัมพันธ์เป็นทั้งแบบ Disordinal Interaction และ Ordinal
 Interaction (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

ภาพประกอบ 11 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างประเภทของโรงเรียน จิตพอเพียง ประสิทธิภาพที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา ลักษณะปฏิสัมพันธ์เป็นทั้งแบบ Disordinal Interaction และ Ordinal Interaction (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

กัน 2 ด้าน มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ และมีประสิทธิภาพที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อยพร้อมกัน อาจกล่าวได้ว่าครูที่มีจิตพอเพียงสูง และมีประสิทธิภาพที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากพร้อมกัน มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากที่สุด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว **ในกลุ่มรวม** พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ จิตพอเพียง และประสิทธิภาพที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ครูที่มีจิตพอเพียงสูง มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ (ค่าเฉลี่ยกลุ่มจิตพอเพียงสูงเท่ากับ 58.12, SE = 0.474, N = 219, CI = 57.188 ถึง 59.053 และค่าเฉลี่ยกลุ่มจิตพอเพียงต่ำเท่ากับ 54.56, SE = 0.457, N = 231, CI = 53.668 ถึง 55.466 ตามลำดับ) (ตาราง 11 ส่วนที่ 2) หรือ ครูที่มีประสิทธิภาพที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีประสิทธิภาพที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนว

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มประสบการณ์ฯ มากเท่ากับ 59.23, SE = 0.478, N = 220, CI = 58.292 ถึง 60.172 และค่าเฉลี่ยกลุ่มประสบการณ์ฯ น้อยเท่ากับ 53.45, SE = 0.453, N = 230, CI = 52.565 ถึง 54.347 ตามลำดับ) **ในกลุ่มย่อย** ที่แยกตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง 10 กลุ่ม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าแปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ ประเภทโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบเพียง 1 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มครูเพศชาย โดยพบว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง สำหรับจิตพอเพียงและประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก็แปรปรวนไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในทุกกลุ่มย่อย โดยพบว่า ครูที่มีจิตพอเพียงสูง มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ และครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

สรุปได้ว่า ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามาก คือ 1) ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง พบใน (1.1) ครูชาย (1.2) กลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา ผู้ซึ่งมีจิตพอเพียงสูง แต่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย 2) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง พบใน (2.1) กลุ่มรวม (2.2) กลุ่มครูอายุราชการมาก และครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา ผู้ซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หรือสอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียงก็ตาม แต่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก 3) ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก พบใน (3.1) กลุ่มรวม (3.2) กลุ่มครูอายุราชการมาก และกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา ผู้ซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หรือสอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียงก็ตาม แต่มีจิตพอเพียงสูง

4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละด้าน ของครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนการวิเคราะห์ตามตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ

ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) แต่ละด้าน โดยพิจารณาตามตัวแปรอิสระ 3 ด้านพร้อมกัน สำหรับตัวแปรอิสระในแต่ละการวิเคราะห์ คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ในปริมาณที่แตกต่างกัน รายละเอียดของตัวแปรอิสระมีดังนี้

ค่านิยมเชิงจริยธรรม หมายถึง ปริมาณที่ครู เห็นการปลูกฝังอบรมคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก จึงพยายามที่จะพัฒนานักเรียนในความรับผิดชอบโดยใช้องค์ความรู้วิชาการแนวใหม่เพื่อพัฒนานักเรียนให้ดีและเก่ง ครูมีการแสดงถึงเหตุผลหรือเจตนาที่จะกระทำหรือไม่กระทำอย่างหนึ่งอย่างใด โดยยึดหลักการหนึ่งใน 4 ประการ ที่สอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการของเหตุผลเชิงจริยธรรมของโคลเบิร์ก ได้แก่ การยึดตนเอง ยึดพวกพ้องคนใกล้ชิด ยึดกฎระเบียบ หรือยึดส่วนรวม/ หลักการ แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 24 ถึง 60 คะแนน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากข้อมูลมีลักษณะเบ้ในทางลบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 52.44, SD = 5.31) (ค่ามัธยฐานเท่ากับ 53) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูงเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 54 – 60 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 24 – 53 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมต่ำ (ตาราง 24 ภาคผนวก ข)

การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง หมายถึง การรับรู้ว่าคุณครูในโรงเรียน ได้แก่ หัวหน้างาน เพื่อนร่วมงาน และผู้ปกครองนักเรียน ให้การสนับสนุนตนในการบูรณาการหลักเศรษฐกิจพอเพียงสู่การจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน ใน 3 ด้าน คือ การสนับสนุนด้านอารมณ์ - สังคม การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งงบประมาณและแรงงานแบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 12 ถึง 60 คะแนน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากข้อมูลมีลักษณะเบ้ในทางลบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 43.81) (ค่ามัธยฐานเท่ากับ 44, SD = 7.50) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูงเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 45 – 60 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 12 – 44 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย (ตาราง 24 ภาคผนวก ข)

ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เช่น การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมต่างๆ การแสดงความรักเข้าใจ สนใจ เอาใจใส่ ใช้เหตุผลกับนักเรียน เป็นต้น แบบวัดมีพิสัยของคะแนนอยู่ระหว่าง 18 ถึง 56 คะแนน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม เนื่องจากข้อมูลมีลักษณะเบ้ในทางลบ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 45.52) (ค่ามัธยฐานเท่ากับ 45, SD = 5.06) โดยผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มสูงเป็นผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง 46 – 56 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนในกลุ่มต่ำเป็นผู้ที่

ได้คะแนนระหว่าง 18 – 45 คะแนน จัดเป็นผู้ที่อยู่ในกลุ่มที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย (ตาราง 24 ภาคผนวก ข)

การวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละครั้งจะกระทำทั้งกลุ่มตัวอย่างโดยรวมและในกลุ่มที่แยกย่อยตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง 6 ตัวแปร ได้แก่ ประเภทโรงเรียน เพศ อายุ อายุราชการ ระดับชั้นที่สอน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ได้เป็นกลุ่มย่อย 12 กลุ่มย่อย (รายละเอียดการแบ่งกลุ่มย่อยดูจากตาราง 7) ดังนั้นการนำเสนอผลการวิเคราะห์จึงแบ่งออกเป็นหัวข้อย่อย 2 หัวข้อ ดังนี้

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ของครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน แตกต่างกัน

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ของครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน แตกต่างกัน

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ของครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัวแปรพร้อมกัน คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ทั้งในกลุ่มครูโดยรวม และในกลุ่มที่แยกย่อยตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง 12 กลุ่ม (ตาราง 12) พบว่าคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม จาก 12 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครูอายุมาก และกลุ่มครูอายุราชการมาก เมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 8 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสามมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการเซฟเฟ (ตาราง 36 และตาราง 37 ภาคผนวก ข และภาพประกอบ 12 และ 13 ตามลำดับ) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก ถ้ามีค่านิยมเชิงจริยธรรมมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมน้อย 2) ในหมู่ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมมากหรือน้อยก็ตาม และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมากหรือน้อยก็ตาม ถ้าได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก มีพฤติกรรมการ

ปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย 3) ในหมู่ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูงหรือต่ำ และได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมากหรือน้อยก็ตาม ถ้ามีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมากมีพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย 4) ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมมาก ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ตามค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม (ส่วนที่ 1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมตามระดับของตัวแปรอิสระที่พบอิทธิพลเดี่ยว (ส่วนที่ 2)

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ							% ทำนาย
		ค่านิยมเชิงจริยธรรม	การสนับสนุนฯ	ความสัมพันธ์ครู - นักเรียน					
					ก×ข	ก×ค	ข×ค	ก×ข×ค	
ก	ข	ค							
รวม	450	11.53**	51.12***	21.02***	<1	<1	<1	2.78	27.7
รร.พอเพียง	263	7.04**	28.94***	14.48***	1.28	<1	<1	1.00	28.3
ไม่ใช่ รร.พอเพียง	187	3.28	21.73***	5.30*	<1	<1	<1	2.22	27.8
ชาย	115	7.29**	15.72***	5.17*	<1	1.79	1.86	1.51	36.9
หญิง	170	3.39	10.22**	12.96***	1.34	<1	<1	2.18	29.7
อายุน้อย	220	10.84**	23.42***	7.34**	<1	<1	<1	<1	27.0
อายุมาก	230	1.42	27.24***	11.59**	<1	<1	<1	4.59*	30.0
อายุราชการน้อย	213	8.85**	17.17***	7.87**	<1	<1	1.58	<1	23.8
อายุราชการมาก	218	2.26	34.13**	7.79**	<1	<1	<1	5.04*	33.8
สอนชั้นประถม	178	15.31***	10.04**	7.56**	<1	<1	1.24	1.54	27.3
สอนชั้นมัธยม	272	<1	49.10***	12.90***	2.12	<1	2.52	1.03	30.4
เศรษฐกิจต่ำ	198	5.08*	22.84***	13.54***	<1	<1	<1	<1	28.7
เศรษฐกิจสูง	205	2.27	20.45***	4.20*	<1	<1	<1	3.65	24.9

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 12 (ต่อ)

ส่วนที่ 2

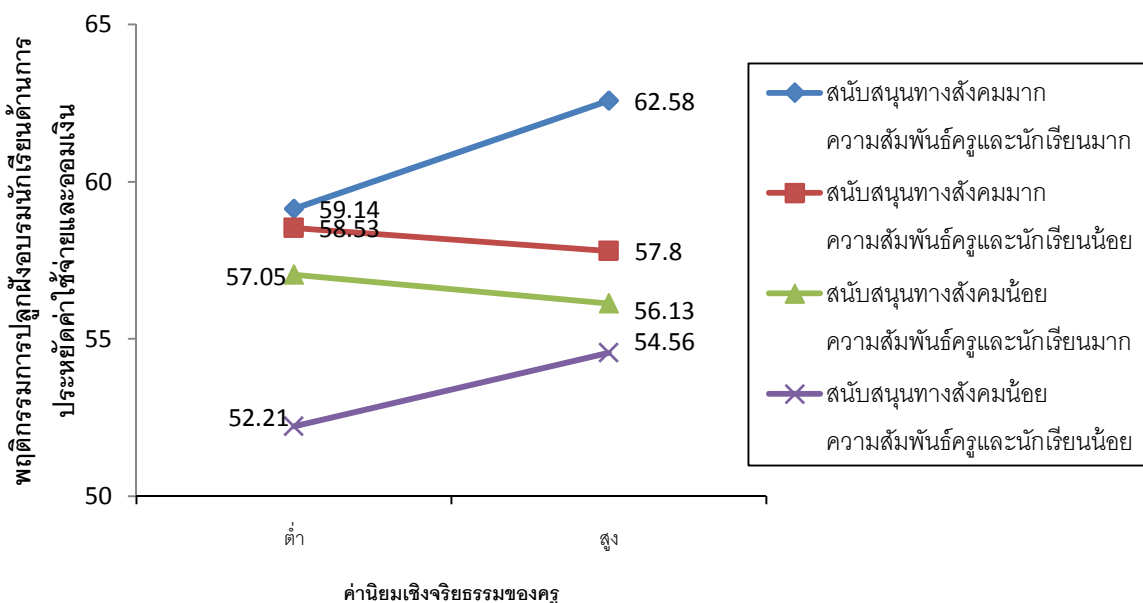
กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =57.44	น้อย =55.20
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =58.67	น้อย =53.97
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =57.83	น้อย =54.81
ร.พอ.เพียง	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =57.34	น้อย =55.09
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =58.49	น้อย =53.94
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =57.83	น้อย =54.61
ไม่ใช่ ร.พอ.เพียง	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =59.00	น้อย =53.91
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =57.71	น้อย =55.20
ชาย	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =58.35	น้อย =54.83
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =59.17	น้อย =54.01
หญิง	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =58.05	น้อย =54.48
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =58.27	น้อย =54.26
อายุน้อย	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =57.18	น้อย =53.84
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =57.96	น้อย =53.05
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =56.88	น้อย =54.13
อายุมาก	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =59.51	น้อย =54.99
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =58.73	น้อย =55.77
อายุราชการน้อย	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =57.59	น้อย =54.44
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =58.21	น้อย =53.82
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =57.50	น้อย =54.53
อายุราชการมาก	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =59.48	น้อย =54.36
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =58.14	น้อย =55.70
สอนชั้นประถม	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =59.12	น้อย =55.01
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =58.72	น้อย =55.40
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =58.50	น้อย =55.62
สอนชั้นมัธยม	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =58.56	น้อย =52.70
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =57.13	น้อย =54.13
เศรษฐกิจต่ำ	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =56.59	น้อย =54.35
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =57.84	น้อย =53.10

(ต่อ) →

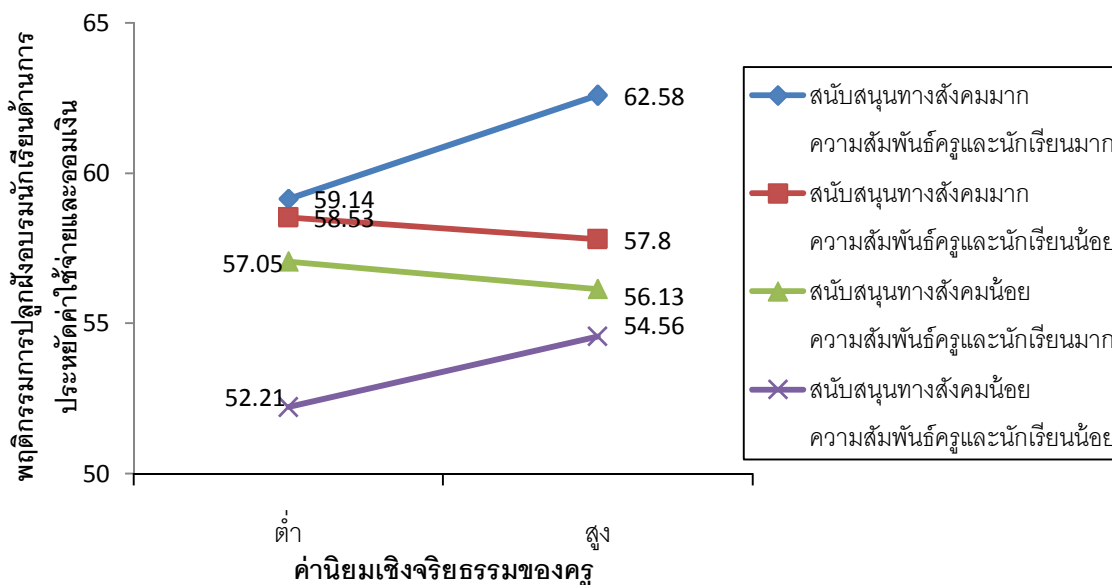
ตาราง 12 (ต่อ)

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
เศรษฐกิจต่ำ(ต่อ)	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =57.29	น้อย =53.65
เศรษฐกิจสูง	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =59.40	น้อย =54.82
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =58.15	น้อย =56.07

ภาพประกอบ 12 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินในกลุ่มครูอายุมาก ลักษณะปฏิสัมพันธ์เป็นแบบ Ordinal Interaction (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

ภาพประกอบ 13 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินในกลุ่มครูอายุราชการมาก ลักษณะปฏิสัมพันธ์เป็นทั้งแบบ Disordinal Interaction และ Ordinal Interaction (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

มาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก พร้อมกันทั้ง 3 ด้าน มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมน้อยได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวน้อย และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย พร้อมกันทั้ง 3 ด้านอาจกล่าวได้ว่า ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมมาก ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัวมาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก พร้อมกันทั้ง 3 ด้าน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากที่สุด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว (ตาราง 12) พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว ในกลุ่มครูกลุ่มใดๆ

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว ในกลุ่มรวม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว หรือความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมต่ำ (ค่าเฉลี่ยกลุ่ม

ค่านิยมเชิงจริยธรรมสูงเท่ากับ 57.44, SE = 0.500, N = 202, CI = 56.457 ถึง 58.423 และค่าเฉลี่ยกลุ่มค่านิยมเชิงจริยธรรมต่ำเท่ากับ 55.20, SE = 0.426, N = 248, CI = 54.372 ถึง 56.046 ตามลำดับ) (ตาราง 12 ส่วนที่ 2) หรือครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มสนับสนุนทางสังคมมากเท่ากับ 58.67, SE = 0.486, N = 217, CI = 57.719 ถึง 59.627 และค่าเฉลี่ยกลุ่มสนับสนุนทางสังคมน้อยเท่ากับ 53.97, SE = 0.442, N = 233, CI = 53.106 ถึง 54.846 ตามลำดับ) (ตาราง 12 ส่วนที่ 2) หรือครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มความสัมพันธ์ มากเท่ากับ 57.83, SE = 0.420, N = 244, CI = 57.005 ถึง 58.657 และค่าเฉลี่ยกลุ่มความสัมพันธ์ น้อยเท่ากับ 54.81, SE = 0.505, N = 206, CI = 53.826 ถึง 55.811 ตามลำดับ) (ตาราง 12 ส่วนที่ 2) **ในกลุ่มย่อย** ที่แบ่งตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง 12 กลุ่ม พบว่าคะแนนพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามระดับที่ละตัว คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบใน 6 จาก 12 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง กลุ่มครูชาย กลุ่มครูอายุน้อย กลุ่มครูอายุราชการน้อย กลุ่มครูที่สอนระดับประถมศึกษา และกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ (ตาราง 12) กล่าวคือครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมน้อย สำหรับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ก็แปรปรวนไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในทุกกลุ่มย่อยที่ศึกษา โดยพบว่า ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ก็แปรปรวนไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในทุกกลุ่มย่อยเช่นกัน และพบว่า ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย

สรุปได้ว่า ครูที่มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน คือ 1) ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง พบใน (1.1) กลุ่มรวม โดยเฉพาะกลุ่มย่อยสำคัญ 6 กลุ่ม คือ กลุ่มครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ครูชาย ครูอายุน้อย ครูอายุราชการน้อย ครูที่สอนระดับประถมศึกษา และครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ (1.2) ครูกลุ่มอายุมาก และกลุ่มอายุราชการมาก ผู้ซึ่งได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และมีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน 2) ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก พบใน (2.1) กลุ่มรวม (2.2) กลุ่มครูอายุมาก

และกลุ่มครูอายุราชการมาก ผู้ซึ่งมีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูงหรือต่ำ และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมากหรือน้อย 3) ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก พบใน (3.1) กลุ่มรวม (3.2) กลุ่มครูอายุมาก และกลุ่มครูอายุราชการมาก ผู้ซึ่งมีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูงหรือต่ำ และได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมากหรือน้อย

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ของครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน แตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัวแปรพร้อมกัน คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ทั้งในกลุ่มครูโดยรวม และในกลุ่มที่แยกย่อยตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง 12 กลุ่ม (ตาราง 13) พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัวแปร ในกลุ่มครูที่ศึกษากลุ่มใดๆ

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว (ตาราง 13) พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพียง 1 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มครูอายุราชการน้อย และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 38 ภาคผนวก ข และภาพประกอบ 14 ตามลำดับ) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย ถ้ามีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย 2) ในหมู่ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย ถ้าได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย 3) ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก พร้อมกันทั้ง 2 ด้าน มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย พร้อมกันทั้ง 2 ด้าน อาจกล่าวได้ว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย พร้อมกันทั้ง 2 ด้าน เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างค่าน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว ในกลุ่มรวม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แปรปรวนไปตามระดับของตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง หรือความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมต่ำ (ค่าเฉลี่ยกลุ่มค่านิยมเชิงจริยธรรมสูงเท่ากับ 57.71, SE = 0.534, N = 202, CI = 56.661 ถึง 58.760 และค่าเฉลี่ยกลุ่มค่านิยมเชิง

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตามค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่แตกต่างกัน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 12 กลุ่ม (ส่วนที่ 1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าตามระดับของตัวแปรอิสระที่พบอิทธิพลเดียว (ส่วนที่ 2)

ส่วนที่ 1

กลุ่ม	จำนวนคน	ค่าเอฟ							% ทำนาย
		ค่านิยมเชิงจริยธรรม	การสนับสนุนฯ	ความสัมพันธ์ครู - นักเรียน					
		ก	ข	ค	ก×ข	ก×ค	ข×ค	ก×ข×ค	
รวม	450	16.20 ^{***}	22.01 ^{***}	35.76 ^{***}	<1	<1	<1	<1	23.9
รร.พอเพียง	263	1.23	11.55 ^{**}	12.24 ^{**}	<1	<1	<1	<1	22.4
ไม่ใช่ รร.พอเพียง	187	19.95 ^{***}	8.38 ^{**}	24.72 ^{***}	<1	<1	<1	<1	26.7
ชาย	115	6.53 [*]	9.71 ^{**}	7.04 ^{**}	<1	2.54	2.15	<1	34.7
หญิง	170	1.36	10.74 ^{**}	18.22 ^{***}	<1	1.49	<1	<1	27.7
อายุน้อย	220	15.24 ^{***}	8.95 ^{**}	10.76 ^{**}	<1	<1	1.58	<1	23.6
อายุมาก	230	2.25	13.69 ^{***}	24.07 ^{***}	<1	<1	<1	<1	26.9
อายุราชการน้อย	213	12.49 ^{**}	6.81 [*]	10.21 ^{**}	<1	<1	4.14 [*]	<1	21.6
อายุราชการมาก	218	1.64	14.83 ^{***}	22.42 ^{***}	1.54	<1	<1	1.34	29.3
สอนชั้นประถม	178	14.03 ^{***}	7.18 ^{**}	8.28 ^{**}	<1	<1	<1	<1	21.7
สอนชั้นมัธยม	272	2.68	17.40 ^{**}	26.96 ^{**}	<1	<1	<1	<1	25.5
เศรษฐกิจต่ำ	198	8.46 ^{**}	7.22 ^{**}	17.73 ^{***}	<1	<1	<1	<1	23.2
เศรษฐกิจสูง	205	1.94	9.27 ^{**}	15.74 ^{***}	<1	<1	<1	1.18	23.4

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 13 (ต่อ)

ส่วนที่ 2

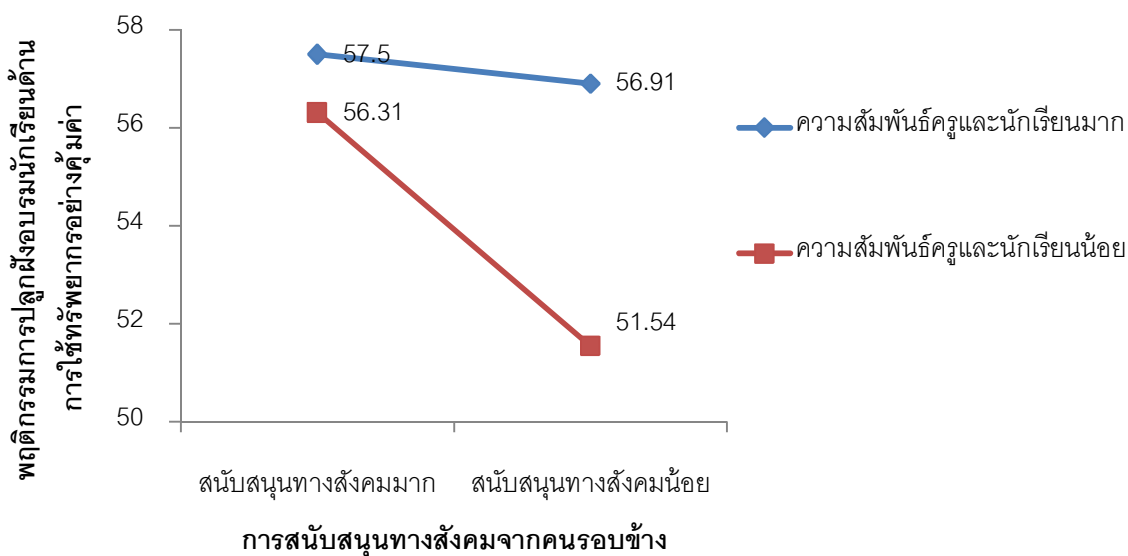
กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการ ปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
รวม	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =57.71	น้อย =54.88
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =57.94	น้อย =54.65
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =58.39	น้อย =54.20
ร.พอเพียง	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =58.58	น้อย =53.90
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =57.89	น้อย =55.37
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =58.80	น้อย =54.46
ไม่ใช่ ร.พอเพียง	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =58.06	น้อย =53.96
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =58.12	น้อย =53.90
ชาย	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =58.89	น้อย =55.39
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =59.28	น้อย =55.01
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =58.96	น้อย =55.32
หญิง	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =57.22	น้อย =53.25
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =57.82	น้อย =52.65
อายุน้อย	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =57.26	น้อย =53.17
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =56.78	น้อย =53.65
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =56.93	น้อย =53.50
อายุมาก	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =59.15	น้อย =55.68
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =59.71	น้อย =55.11
อายุราชการน้อย	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =57.38	น้อย =53.75
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =56.90	น้อย =54.23
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =57.20	น้อย =53.93
อายุราชการมาก	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =59.21	น้อย =55.48
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =59.63	น้อย =55.05
สอนชั้นประถม	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =59.67	น้อย =55.11
	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =59.02	น้อย =55.76
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =59.14	น้อย =55.64
สอนชั้นมัธยม	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =57.25	น้อย =53.69
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =57.68	น้อย =53.26
เศรษฐกิจต่ำ	ค่านิยมเชิงจริยธรรม	มาก =56.73	น้อย =53.44

(ต่อ) →

ตาราง 13 (ต่อ)

ส่วนที่ 2 (ต่อ)

กลุ่ม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการ ปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
เศรษฐกิจต่ำ(ต่อ)	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =56.60	น้อย =53.57
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =57.46	น้อย =52.71
เศรษฐกิจสูง	การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	มาก =58.63	น้อย =55.49
	ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	มาก =59.11	น้อย =55.02

ภาพประกอบ 14 แสดงปฏิสัมพันธ์ของคะแนนเฉลี่ยระหว่างการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในกลุ่มครูอายุราชการน้อย ลักษณะของการปฏิสัมพันธ์แบบ ordinal Interaction (Kerlinger; & Lee.2000:362-365)

จริยธรรมต่ำเท่ากับ 54.88, SE = 0.455, N = 248, CI = 53.993 ถึง 55.780 ตามลำดับ) (ตาราง 13 ส่วนที่ 2) หรือครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มสนับสนุนทางสังคมฯ มากเท่ากับ 57.94, SE = 0.518, N = 217, CI = 56.925 ถึง 58.963 และค่าเฉลี่ยกลุ่มสนับสนุนทางสังคมฯ น้อยเท่ากับ 54.65, SE = 0.472, N = 233, CI = 53.752 ถึง 55.582 ตามลำดับ) (ตาราง 13 ส่วนที่ 2) หรือครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มความสัมพันธ์ฯ มากเท่ากับ 58.39, SE = 0.449, N = 244, CI = 57.514 ถึง 59.278 และค่าเฉลี่ยกลุ่มความสัมพันธ์ฯ น้อยเท่ากับ 54.20, SE = 0.539, N = 206, CI = 53.142 ถึง 55.261 ตามลำดับ) (ตาราง 13 ส่วนที่ 2) **ในกลุ่มย่อย** ที่แบ่งตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลัง 12 กลุ่ม พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แปรปรวนไปตามระดับที่ละตัว คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบใน 6 จาก 12 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง กลุ่มครูชาย กลุ่มครูอายุน้อย กลุ่มครูอายุราชการน้อย กลุ่มครูที่สอนระดับประถมศึกษา และกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ (ตาราง 13) กล่าวคือ ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมน้อย สำหรับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ก็แปรปรวนไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในทุกกลุ่มย่อยที่ศึกษา โดยพบว่า ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ก็แปรปรวนไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในทุกกลุ่มย่อยเช่นกัน และพบว่า ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย

สรุปได้ว่า ครูที่มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามาก คือ 1) ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง พบใน (1.1) กลุ่มรวม โดยเฉพาะในกลุ่มย่อยสำคัญ 6 กลุ่ม คือ กลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง ครูชาย ครูอายุน้อย ครูอายุราชการน้อย ครูที่สอนระดับประถมศึกษา และครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ 2) ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก พบใน (2.1) กลุ่มรวม (2.2) กลุ่มครูอายุราชการน้อย ผู้ซึ่งมีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนน้อย 3) ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก พบใน (3.1) กลุ่มรวม (3.2) กลุ่มครูอายุราชการน้อย ผู้ซึ่งได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย

4.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน คะแนนจิตลักษณะ และสถานการณ์ในการทำงาน แต่ละด้านของครูที่มีเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แตกต่างกัน ในกลุ่มรวม

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนตามคะแนนของตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ ซึ่งได้แก่ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน (ได้แก่ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) และตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร (ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิตพอเพียง) ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร (ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคติต่อนักเรียน) และสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร (ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู) รวมตัวแปร 13 ตัวแปร ทีละตัวแปร พิจารณาตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังของนักเรียนทีละ 3 ตัวแปรพร้อมกัน คือ เพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะในกลุ่มรวม

เพศ หมายถึง เพศของครูได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

อายุราชการ หมายถึง ระยะเวลาที่ครูเข้ามาปฏิบัติราชการในตำแหน่งข้าราชการครูจนถึงปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 201.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 161.08) เท่ากับ 161.08 โดยแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ กลุ่มครูอายุราชการน้อย โดยมีอายุราชการต่ำกว่าค่าเฉลี่ย 1 – 201 เดือน และกลุ่มครูอายุราชการมาก สูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยมีอายุราชการ 202 – 480 เดือน

ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง ปริมาณรายได้เฉลี่ยต่อเดือนทั้งหมดของครอบครัว ครู และจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่ใช้จ่ายจากเงินรายได้จำนวนดังกล่าว โดยเมื่อพิจารณาใน 2 มิติ คือ ด้านจำนวนสมาชิกในครอบครัว ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 1) จำนวนสมาชิก 3 คน 2) จำนวนสมาชิก 4 คน 3) จำนวนสมาชิก 5 คน 4) จำนวนสมาชิก 6 คน และ 5) จำนวนสมาชิก 7 คน ขึ้นไป ส่วนรายได้ของครอบครัวแบ่งเป็น 6 ระดับ ได้แก่ 1) ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 15,000 บาท 2) 15,001 – 25,000 บาท 3) 25,001 – 35,000 บาท 4) 35,001 – 45,000 บาท 5) 45,001 – 55,000 บาท และ 6) 55,001 บาทขึ้นไป จึงแบ่งครูได้เป็น 30 ประเภท จากครูประเภทที่ 1 คือ ครูจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำสุด (รายได้น้อยกว่า 15,000 บาท และมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวมากกว่า 7 คน) จนถึงครูประเภทที่ 30 คือ ครูจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงสุด (55,001 บาทขึ้นไป และมีจำนวน

สมาชิกในครอบครัว 3 คน) ค่าเฉลี่ยประเภทฐานะทางเศรษฐกิจเท่ากับ 18.73 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.30 เมื่อแบ่งระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวออกเป็น 2 ระดับ ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับต่ำ (อยู่ระหว่าง 1 – 18.73) และครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวระดับสูง (ตั้งแต่ 18.74 ขึ้นไป)

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรม จิตลักษณะ และสถานการณ์ในการทำงาน พิจารณา ตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันในครูกลุ่มรวม (ส่วนที่ 1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรม จิตลักษณะ และสถานการณ์ในการ ตามระดับของตัวแปรอิสระที่พบอิทธิพลเดียว (ส่วนที่ 2)

ส่วนที่ 1

ตัวแปรตาม	จำนวนคน	ค่าเอฟ							% ทำงาน
		เพศ	อายุ	ฐานะทาง					
		ของครู	ราชการ	เศรษฐกิจ	ก×ข	ก×ค	ข×ค	ก×ข×ค	
ก	ข	ค							
พดู.ปลูกฝังการขอม	386	<1	3.19	<1	2.23	2.64	1.15	<1	3.5
พดู.ปลูกฝังทรัพยากร	386	<1	8.04**	<1	1.10	2.17	<1	<1	5.3
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	386	2.64	6.22*	<1	1.46	2.46	5.05*	1.32	4.5
มุ่งอนาคต-ควบคุมตน	386	2.84	<1	<1	<1	<1	2.36	<1	3.6
ค่านิยมเชิงจริยธรรม	386	9.86**	<1	3.29	1.46	<1	<1	<1	5.4
จิตพอเพียง	386	6.64*	<1	<1	1.36	1.77	<1	<1	3.3
เจตคติต่อ พฤติกรรม	386	11.06**	<1	<1	<1	<1	6.92**	2.14	5.6
ความเชื่ออำนาจในตน	386	1.48	<1	<1	<1	<1	3.37	1.27	1.6
เจตคติต่อนักเรียน	386	<1	<1	1.46	<1	<1	6.42**	1.78	2.6
ประสบการณ์อบรม	386	<1	16.21***	1.94	1.61	1.16	2.66	<1	5.8
สนับสนุนทางสังคม	386	<1	1.43	<1	<1	<1	2.69	2.86	2.8
ความสัมพันธ์ครู-นร.	386	17.84***	7.61**	2.95	13.44***	6.94**	15.64***	7.25**	8.5
ภาระงานครู	386	2.17	7.21**	1.59	<1	<1	<1	2.83	2.6

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 14 (ต่อ)

ส่วนที่ 2

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของตัวแปรตาม	
		จิตลักษณะ และสถานการณ์	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
พญ.ปลุกฝังทรัพยากร	อายุราชการ	มาก =57.78	น้อย =54.58
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	อายุราชการ	มาก =47.20	น้อย =44.96
ค่านิยมเชิงจริยธรรม	เพศ	หญิง = 52.97	ชาย = 50.50
จิตพอเพียง	เพศ	หญิง = 55.67	ชาย = 53.38
เจตคติต่อ พฤติกรรม	เพศ	หญิง = 79.61	ชาย = 75.82
ประสบการณ์อบรม	อายุราชการ	มาก =73.30	น้อย =50.98
ความสัมพันธ์ครู-นร.	เพศ	หญิง = 45.79	ชาย = 42.64
	อายุราชการ	มาก = 45.24	น้อย = 43.18
ภาระงานครู	อายุราชการ	มาก =46.30	น้อย =42.92

4.4.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน (ตาราง 14) พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว ที่ละ 2 ตัว หรือที่ละตัวแต่อย่างใด

4.4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (ตาราง 14) พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว หรือที่ละ 2 ตัวแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ อายุราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 14 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูที่มีอายุราชการมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มอายุราชการมาก

เท่ากับ 57.78, SE = 0.758, N = 194, CI = 56.298 ถึง 59.279 และค่าเฉลี่ยกลุ่มอายุราชการน้อย เท่ากับ 54.58, SE = 0.837, N = 192, CI = 52.937 ถึง 56.230 ตามลำดับ)

4.4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ตาราง 14) พบว่า คะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว พบว่า คะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 39 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ถ้ามีอายุราชการมาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย 2) ในหมู่ครูอายุราชการน้อย ถ้ามีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มากกว่าครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง อาจกล่าวได้ว่า ครูที่มีอายุราชการน้อย และมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ น้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ อายุราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 14 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูที่มีอายุราชการมาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มอายุราชการมาก เท่ากับ 47.30, SE = 0.604, N = 194, CI = 46.020 ถึง 48.395 และค่าเฉลี่ยกลุ่มอายุราชการน้อย เท่ากับ 44.80, SE = 0.667, N = 192, CI = 43.651 ถึง 46.274 ตามลำดับ)

4.4.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน (ตาราง 14) พบว่า คะแนนลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว ที่ละ 2 ตัว หรือที่ละตัวแต่อย่างใด

4.4.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนค่านิยมเชิงจริยธรรม พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนค่านิยมเชิงจริยธรรม (ตาราง 14) พบว่า คะแนนค่านิยมเชิงจริยธรรมไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว หรือที่ละ 2 ตัวแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนค่านิยมเชิงจริยธรรม แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ เพศของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 14 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูหญิง มี

ค่านิยมเชิงจริยธรรม มากกว่าครูชาย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มหญิงเท่ากับ 52.97, SE = 0.380, N = 285, CI = 52.226 ถึง 53.719 และค่าเฉลี่ยกลุ่มชายเท่ากับ 50.50, SE = 0.687, N = 101, CI = 49.157 ถึง 51.857 ตามลำดับ)

4.4.6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนจิตพอเพียง พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนจิตพอเพียง (ตาราง 14) พบว่า คะแนนจิตพอเพียงไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว หรือที่ละ 2 ตัวแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า คะแนนจิตพอเพียง แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละตัว คือ เพศของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 14 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูหญิง มีจิตพอเพียง มากกว่าครูชาย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มหญิงเท่ากับ 55.67, SE = 0.429, N = 285, CI = 54.828 ถึง 56.516 และค่าเฉลี่ยกลุ่มชายเท่ากับ 53.38, SE = 0.776, N = 101, CI = 51.860 ถึง 54.912 ตามลำดับ)

4.4.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ตาราง 14) พบว่า คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัว พบว่า คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (ตาราง 40 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ถ้ามีอายุราชการมาก มีเจตคติต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย 2) ในหมู่ครูอายุราชการมาก ถ้ามีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีเจตคติต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ 3) ในหมู่ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ถ้ามีอายุราชการน้อย มีเจตคติต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่มีอายุราชการมาก

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละตัว คือ เพศ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 14 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูหญิง มีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูชาย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มหญิงเท่ากับ 79.61, SE = 0.552, N = 285, CI = 78.532 ถึง 80.703 และค่าเฉลี่ยกลุ่มชายเท่ากับ 75.82, SE = 0.998, N = 101, CI = 73.860 ถึง 77.786 ตามลำดับ)

4.4.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน(ตาราง 14) พบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว ที่ละ 2 ตัว หรือที่ละตัวแต่อย่างใด

4.4.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเจตคติต่อนักเรียน พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติต่อนักเรียน(ตาราง 14) พบว่า คะแนนเจตคติต่อนักเรียนไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว พบว่า คะแนนเจตคติต่อนักเรียน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่มที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (ตาราง 41 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ถ้ามีอายุราชการมาก มีเจตคติต่อนักเรียน มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย 2) ในหมู่ครูอายุราชการมาก ถ้ามีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีเจตคติต่อนักเรียน มากกว่าครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ 3) ในหมู่ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ถ้ามีอายุราชการน้อย มีเจตคติต่อนักเรียน มากกว่าครูที่มีอายุราชการมาก

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนเจตคติต่อนักเรียน ไม่แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัวแต่อย่างใด

4.4.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(ตาราง 14) พบว่า คะแนนประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว หรือที่ละ 2 ตัวแต่อย่างใด

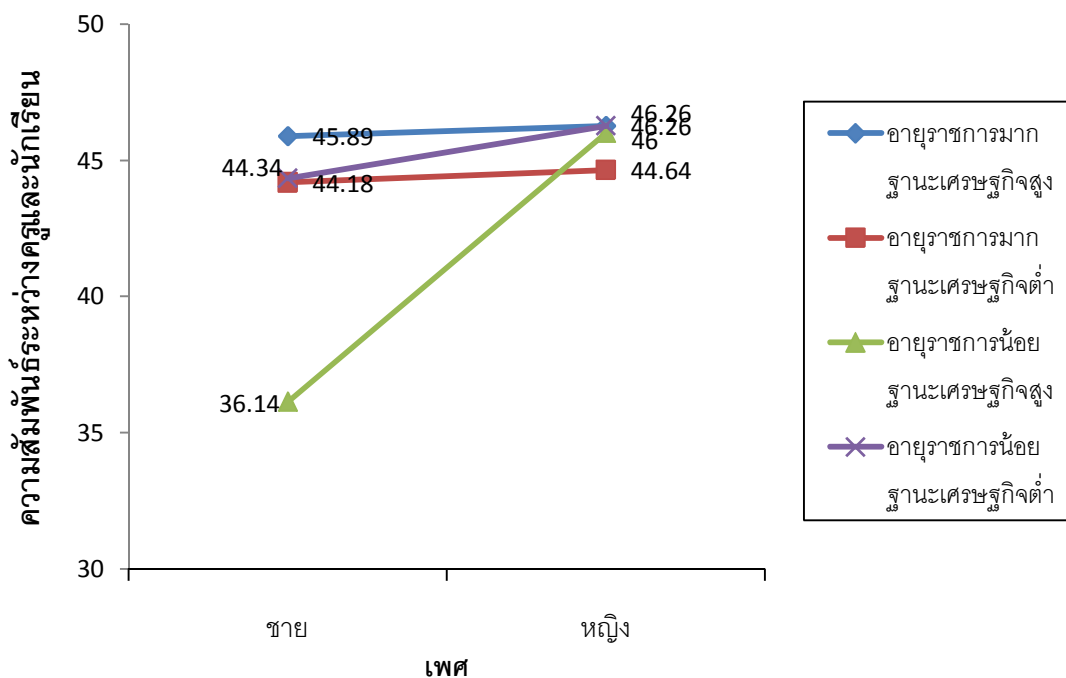
เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ อายุราชการ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 14 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูที่มีอายุราชการมาก มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มอายุราชการมากเท่ากับ 73.30, SE = 3.720, N = 194, CI = 65.989 ถึง 80.619 และค่าเฉลี่ยกลุ่มอายุราชการน้อยเท่ากับ 50.98, SE = 4.109, N = 192, CI = 42.902 ถึง 59.061 ตามลำดับ)

4.4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง(ตาราง 14) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว ที่ละ 2 ตัว หรือที่ละตัวแต่อย่างใด

4.4.12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน(ตาราง 14) พบว่า คะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว คือ เพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 8 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสามมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 42 ภาคผนวก ข ภาพประกอบ 15) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่มีอายุราชการน้อย และมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ครูหญิงมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูชาย 2) ในหมู่ครูชาย ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ถ้ามีอายุราชการมาก มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย 3) ในหมู่ครูชาย ที่มีอายุราชการน้อย ถ้ามีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง อาจกล่าวได้ว่า ครูเพศชาย ที่มีอายุราชการน้อย และมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว พบว่า คะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศ และอายุราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 43 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่มีอายุราชการน้อย ครูหญิง มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูชาย 2) ในหมู่ครูชาย ถ้ามีอายุราชการมาก มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย 3) ครูหญิง ที่มีอายุราชการมาก มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูชาย ที่มีอายุราชการน้อย อาจกล่าวได้ว่า ครูเพศชาย ที่มีอายุราชการน้อย มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อยที่สุด

ภาพประกอบ 15 แสดงปฏิสัมพันธ์ของตัวแปรเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของ
 ครอบครัวยุคที่ส่งผลต่อความแปรปรวนของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ในกลุ่มรวม
 ลักษณะปฏิสัมพันธ์เป็นทั้งแบบ Disordinal Interaction และ Ordinal Interaction
 (Kerlinger; & Lee. 2000: 362-365)

และยังพบอีกว่า คะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศ
 และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยุค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม
 ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 44
 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง ครูหญิงมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและ
 นักเรียน มากกว่าครูชาย 2) ในหมู่ครูชาย ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยุคต่ำ มีความสัมพันธ์
 ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยุคสูง 3) ครูเพศหญิง ที่มีฐานะ
 ทางเศรษฐกิจสูง มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูชาย ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ
 อาจกล่าวได้ว่า ครูชาย ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง เป็นผู้มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย
 ที่สุด

นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์
 ระหว่าง อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยุค อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำ
 คะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วย
 วิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 45 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยุค
 สูง ถ้ามีอายุราชการมาก มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย 2) ใน

หมู่ครูที่มีอายุราชการน้อย ถ้ามีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง อาจกล่าวได้ว่าครูที่มีอายุราชการน้อย มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า คะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละตัว คือ เพศ และอายุราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 14 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูหญิงมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูชาย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มหญิงเท่ากับ 45.79, SE = 0.361, N = 285, CI = 45.081 ถึง 46.501 และค่าเฉลี่ยกลุ่มชายเท่ากับ 42.64, SE = 0.652, N = 101, CI = 41.358 ถึง 43.924 ตามลำดับ) หรือครูที่มีอายุราชการมาก มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มอายุราชการมากเท่ากับ 45.24, SE = 0.500, N = 194, CI = 44.261 ถึง 46.229 และค่าเฉลี่ยกลุ่มอายุราชการน้อยเท่ากับ 43.18, SE = 0.553, N = 192, CI = 42.101 ถึง 44.275 ตามลำดับ)

4.4.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนภาระงานครู พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนภาระงานครู (ตาราง 14) พบว่า คะแนนภาระงานครู ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละ 3 ตัว หรือทีละ 2 ตัวแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระทีละตัว พบว่า คะแนนภาระงานครู แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละตัว คือ อายุราชการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 14 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูที่มีอายุราชการมาก มีภาระงานครูเหมาะสม มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย (ค่าเฉลี่ยกลุ่มอายุราชการมากเท่ากับ 46.30, SE = 0.834, N = 194, CI = 43.372 ถึง 46.651 และค่าเฉลี่ยกลุ่มอายุราชการน้อยเท่ากับ 42.92, SE = 0.739, N = 192, CI = 42.767 ถึง 45.673 ตามลำดับ)

ครูกลุ่มเสี่ยง หมายถึง ครูที่ได้คะแนนพฤติกรรมหรือจิตลักษณะในปริมาณน้อยกว่ากลุ่มเปรียบเทียบที่มีลักษณะตรงข้าม หรืออยู่ในสถานการณ์ที่เหมาะสมน้อยกว่ากลุ่มลักษณะตรงข้าม พิจารณาตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังของครู เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาบุคคลและ/หรือสถานการณ์

สรุปจากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของพฤติกรรม จิตลักษณะ และสถานการณ์ในการทำงานของครู พิจารณาตามเพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สามารถสรุปผลที่เกี่ยวกับครูกลุ่มเสี่ยงตามจากตาราง 14 ได้ดังนี้ 1) ครูที่มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า น้อย คือ ครูที่มีอายุราชการน้อย 2) ครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ น้อย คือ ครูที่มีอายุราชการน้อย โดยเฉพาะกลุ่มครูอายุราชการน้อยและเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง 3) ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมน้อย คือ ครูชาย 4) ครูที่มีจิตพอเพียงน้อย คือ ครู

ชาย 5) ครูที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย คือ 5.1) ครูชาย (5.2) ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ และเป็นผู้มีอายุราชการมาก หรือ (5.3) ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง แต่อายุราชการน้อย 6) ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนน้อย คือ (6.1) ครูที่มีอายุราชการมาก ซึ่งเป็นผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ หรือ (6.2) ครูที่มีอายุราชการน้อย แต่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง 7) ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย คือ ครูที่มีอายุราชการน้อย 8) ครูที่มีภาระงานครูเหมาะสมน้อย คือ ครูที่มีอายุราชการน้อย 9) ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย คือ (9.1) ครูชาย และโดยเฉพาะครูชายผู้มีอายุราชการน้อย และมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง 10) ครูที่มีภาระงานครูเหมาะสมน้อย คือ ครูที่มีอายุราชการน้อย

4.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน คะแนนจิตลักษณะ และสถานการณ์ในการทำงาน แต่ละด้านของครูที่มีประเภทโรงเรียนระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอนแตกต่างกัน ในกลุ่มรวม

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์นอกเหนือสมมติฐานเพื่อหากลุ่มเสี่ยง การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง ตามคะแนนของตัวแปรตามที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน (ได้แก่ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) และตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร (ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิตพอเพียง) จิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร (ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคติต่อนักเรียน) และตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร (ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู) รวมตัวแปร 13 ตัวแปร ทีละตัวแปร พิจารณาตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังของนักเรียนทีละ 3 ตัวแปรพร้อมกัน คือ ประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะในกลุ่มรวม

ประเภทโรงเรียน หมายถึง ประเภทของโรงเรียนที่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) โรงเรียนที่ได้รับการประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนแบบอย่างพอเพียง) 2) โรงเรียนที่ไม่ได้รับ

การประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (โรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง)

ระดับชั้นที่สอน หมายถึง ระดับชั้นที่ครูสอน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา (ป. 5 – 6) และ ระดับมัธยมศึกษา (ม.2 – 3)

วิชาที่สอน หมายถึง วิชาที่ครูสอน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มสาระ ได้แก่ 1) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 2) วิทยาศาสตร์ 3) การงานอาชีพและเทคโนโลยี และ 4) กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4.5.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน (ตาราง 15) พบว่าคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว พบว่าคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 8 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 46 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาฯ หรือ วิทยาศาสตร์ ถ้าเป็นครูที่สอนระดับประถมศึกษา มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากกว่าครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา 2) ในหมู่ครูที่สอนระดับประถมศึกษา (2.1) ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาฯ มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่สอนวิชาการงานอาชีพฯ (2.2) ครูที่สอนวิชากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่สอนวิชาการงานอาชีพฯ (2.3) ครูที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่สอนวิชาการงานอาชีพฯ

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ ระดับชั้นที่สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 15 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูที่สอนระดับประถมศึกษา มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ค่าเฉลี่ยกลุ่มสอนประถมเท่ากับ 57.14, SE = 0.619, N = 150, CI = 55.931 ถึง 58.366 และค่าเฉลี่ยกลุ่มสอนมัธยมเท่ากับ 55.25, SE = 0.524, N = 227, CI = 54.226 ถึง 56.288 ตามลำดับ)

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรม จิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงาน พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และกลุ่มสาระวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม (ส่วนที่ 1) และค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรม จิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงาน ตามระดับ ของตัวแปรอิสระที่พบอิทธิพลเดี่ยว (ส่วนที่ 2)

ส่วนที่ 1

ตัวแปรตาม	จำนวนคน	ค่าเอฟ							% หมาย
		ประเภท	ระดับชั้น	กลุ่มสาระ					
		โรงเรียน	ที่สอน	วิชาที่สอน	ก×ข	ก×ค	ข×ค	ก×ข×ค	
	ก	ข	ค						
พท.ปลูกฝังการอดม	377	1.13	5.44 [*]	1.75	<1	1.71	3.45 [*]	1.22	8.3
พท.ปลูกฝังทรัพยากร	377	1.58	9.63 ^{**}	<1	<1	1.44	3.09 [*]	1.34	8.0
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	377	<1	1.61	<1	1.52	1.18	1.85	1.31	5.5
มุ่งอนาคต-ควบคุมตน	377	<1	<1	1.37	<1	1.01	<1	2.52	4.9
ค่านิยมเชิงจริยธรรม	377	4.23 [*]	3.72	2.50	<1	<1	<1	1.77	7.0
จิตพอเพียง	377	<1	3.05	1.50	<1	<1	<1	2.43	5.4
เจตคติต่อ พฤติกรรม	377	2.04	<1	1.55	1.59	<1	<1	2.56	4.8
ความเชื่ออำนาจในตน	377	<1	2.14	1.33	<1	<1	2.52	3.64 [*]	7.1
เจตคติต่อนักเรียน	377	<1	7.50 [*]	<1	2.83	<1	1.43	2.32	7.5
ประสบการณ์อบรม	377	14.27 ^{***}	<1	1.98	<1	<1	2.08	1.07	8.9
สนับสนุนทางสังคม	377	6.21 [*]	<1	<1	1.91	2.04	1.28	<1	5.1
ความสัมพันธ์ครู-นร.	377	1.09	2.88	<1	6.50 [*]	<1	2.54	1.22	6.5
ภาระงานครู	377	<1	<1	<1	3.57	1.01	1.33	2.07	4.7

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05, ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01, *** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

ตาราง 15 (ต่อ)

ส่วนที่ 2

ตัวแปรตาม	ตัวแปรอิสระ	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของตัวแปรตาม จิตลักษณะ และสถานการณ์	
		กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูง	กลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
พท.ปลุกฝังการอบม	ระดับชั้นที่สอน	ประถม=57.14	มัธยม =55.25
พท.ปลุกฝังทรัพยากร	ระดับชั้นที่สอน	ประถม=57.83	มัธยม =55.19
ค่านิยมเชิงจริยธรรม	ประเภทโรงเรียน	ไม่พอเพียง =53.17	พอเพียง =51.95
เจตคติต่อนักเรียน	ระดับชั้นที่สอน	ประถม=47.35	มัธยม =45.37
ประสบการณ์อบรม	ประเภทโรงเรียน	พอเพียง =69.80	ไม่พอเพียง =54.98
สนับสนุนทางสังคม	ประเภทโรงเรียน	พอเพียง =44.90	ไม่พอเพียง =42.81

4.5.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการศึกษาวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (ตาราง 15) พบว่า คะแนนพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว พบว่า คะแนนพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 8 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 47 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาฯ หรือ วิทยาศาสตร์ ถ้าเป็นครูที่สอนระดับประถมศึกษา มีพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา 2) ในหมู่ครูที่สอนระดับประถมศึกษา (2.1) ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาฯ มีพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่สอนวิชาการงานอาชีพฯ (2.2) ครูที่สอนวิชากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่สอนวิชาการงานอาชีพฯ (2.3) ครูที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ มีพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่สอนวิชาการงานอาชีพฯ

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนพฤติกรรมกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ ระดับชั้นที่สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 15 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูที่สอนระดับประถมศึกษา มีพฤติกรรมกรรมการปลุกฝัง

อบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ค่าเฉลี่ยกลุ่มสอน ประถมเท่ากับ 57.83, SE = 0.649, N = 150, CI = 56.559 ถึง 59.111 และค่าเฉลี่ยกลุ่มสอนมัธยม เท่ากับ 55.19, SE = 0.549, N = 227, CI = 54.116 ถึง 56.277 ตามลำดับ)

4.5.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ตาราง 15) พบว่า คะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว ที่ละ 2 ตัว หรือที่ละตัวแต่อย่างใด

4.5.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน (ตาราง 15) พบว่า คะแนนลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว ที่ละ 2 ตัว หรือที่ละตัวแต่อย่างใด

4.5.5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนค่านิยมเชิงจริยธรรม พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนค่านิยมเชิงจริยธรรม (ตาราง 15) พบว่า คะแนนค่านิยมเชิงจริยธรรม ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว หรือที่ละ 2 ตัวแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนค่านิยมเชิงจริยธรรม แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ ประเภทโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 15 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มีค่านิยมเชิงจริยธรรม มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ค่าเฉลี่ยกลุ่ม รร.ไม่พอเพียงเท่ากับ 53.17, SE = 0.439, N = 161, CI = 52.308 ถึง 54.035 และค่าเฉลี่ยกลุ่ม รร.พอเพียงเท่ากับ 51.95, SE = 0.396, N = 216, CI = 51.175 ถึง 52.734 ตามลำดับ)

4.5.6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนจิตพอเพียง พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนจิตพอเพียง (ตาราง 15) พบว่า คะแนนจิตพอเพียง ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว ที่ละ 2 ตัว หรือที่ละตัวแต่อย่างใด

4.5.7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ตาราง 15)

พบว่า คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว ที่ละ 2 ตัว หรือที่ละตัวแต่อย่างใด

4.5.8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน(ตาราง 15) พบว่า คะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว คือ ประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 16 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสามมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (ตาราง 49 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง และสอนระดับประถมศึกษา ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาฯ มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มากกว่าครูที่สอนวิชาการงานอาชีพฯ หรือ ครูที่สอนวิชากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) ในหมู่ครูที่สอนระดับประถมศึกษา และสอนวิชาสังคมศึกษาฯ ถ้าเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง 3) ในหมู่ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง และสอนระดับประถมศึกษา ถ้าเป็นครูสอนวิชาวิทยาศาสตร์ มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มากกว่าครูที่สอนวิชาการงานอาชีพฯ อาจกล่าวได้ว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง สอนระดับประถมศึกษา และสอนวิชาสังคมศึกษาฯ เป็นผู้มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากที่สุด

4.5.9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนเจตคติต่อนักเรียน พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเจตคติต่อนักเรียน(ตาราง 15) พบว่า คะแนนเจตคติต่อนักเรียนไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว หรือ ที่ละ 2 ตัวแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนเจตคติต่อนักเรียน แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ ระดับชั้นที่สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 15 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูที่สอนระดับประถมศึกษา มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียน มากกว่าครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ค่าเฉลี่ยกลุ่มสอนประถมเท่ากับ 47.35, SE = 0.550, N = 150, CI = 46.272 ถึง 48.437 และค่าเฉลี่ยกลุ่มสอนมัธยม 45.37, SE = 0.466, N = 227, CI = 44.463 ถึง 46.296 ตามลำดับ)

4.5.10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง(ตาราง 15) พบว่า

คะแนนประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว หรือที่ละ 2 ตัวแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ อายุราประเภทโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 15 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ค่าเฉลี่ยกลุ่ม รร.พอเพียงเท่ากับ 69.80, SE = 2.629, N = 210, CI = 64.693 ถึง 74.979 และค่าเฉลี่ยกลุ่ม รร. ไม่พอเพียงเท่ากับ 54.98, SE = 2.911, N = 161, CI = 49.262 ถึง 60.712 ตามลำดับ)

4.5.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง(ตาราง 15) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว ที่ละ 2 ตัว แต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว คือ ประเภทโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 15 ส่วนที่ 2) กล่าวคือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ค่าเฉลี่ยกลุ่ม รร.พอเพียงเท่ากับ 44.90, SE = 0.564, N = 216, CI = 43.800 ถึง 46.018 และค่าเฉลี่ยกลุ่ม รร. ไม่พอเพียงเท่ากับ 42.81, SE = 0.624, N = 161, CI = 41.585 ถึง 44.041 ตามลำดับ)

4.5.12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน(ตาราง 15) พบว่า คะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัวแต่อย่างใด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว พบว่า คะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ประเภทโรงเรียน และระดับชั้นที่สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อนำคะแนนเฉลี่ยของ 4 กลุ่ม ที่แบ่งตามระดับของตัวแปรอิสระทั้งสองมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (ตาราง 48 ภาคผนวก ข) พบผลว่า 1) ในหมู่ครูที่สอนระดับประถมศึกษา ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง 2) ในหมู่ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง ครูที่

สอนประถมศึกษา มีความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มากกว่าครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา อาจกล่าวได้ว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง และเป็นครูที่สอนระดับประถมศึกษา เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมากที่สุด

เมื่อพิจารณาตามตัวแปรอิสระที่ละตัว พบว่า คะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนไม่แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัวแต่อย่างใด

4.5.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางของคะแนนภาระงานครู พิจารณาตามประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกันในกลุ่มรวม จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนภาระงานครู (ตาราง 15) พบว่า คะแนนภาระงานครู ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว ที่ละ 2 ตัว หรือที่ละตัวแต่อย่างใด

สรุปผลเกี่ยวกับครูกลุ่มเสี่ยง ตามประเภทของโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และวิชาที่สอน ที่แตกต่างกัน (ตาราง 15) ได้ดังนี้ 1) ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินน้อย คือ (1.1) ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (1.2) ครูมัธยมศึกษา ที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ หรือวิชาสังคมศึกษาฯ (1.3) ครูที่สอนวิชาการงานอาชีพ เป็นผู้ซึ่งสอนระดับประถมศึกษา 2) ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าน้อย คือ (2.1) ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (2.2) ครูมัธยมศึกษา ที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ หรือวิชาสังคมศึกษาฯ (2.3) ครูที่สอนวิชาการงานอาชีพ เป็นผู้ซึ่งสอนระดับประถมศึกษา 3) ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมน้อย คือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง 4) ครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนน้อย คือ (4.1) ครูที่สอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ในระดับประถมศึกษา ทั้งที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง และสอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง และ (4.2) ครูที่สอนวิชาสังคมศึกษาฯ ในระดับประถมศึกษา ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง และ 5) ครูที่มีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนน้อย คือ ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษา 4) ครูที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย คือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง 6) ครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย คือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง 7) ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย คือ (7.1) ครูที่สอนระดับประถมศึกษา ที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง (7.2) ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา ที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง

4.6 ผลการทำนายจิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน แต่ละด้าน เมื่อใช้ตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิม และกลุ่มสถานการณ์ในการทำงานเป็นตัวทำนาย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการแสวงหาตัวทำนายสำคัญและปริมาณการทำนายกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ของครู ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนว

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน แต่ละด้าน สถิติที่ใช้คือ วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) โดยใช้ตัวทำนาย 3 ชุด **ตัวทำนายชุดที่ 1** คือ กลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร (ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิตพอเพียง) **ตัวทำนายชุดที่ 2** คือ กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร (ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู) **ตัวทำนายชุดที่ 3** เป็นการรวมตัวทำนายชุดที่ 1 และชุดที่ 2 เข้าด้วยกัน รวมเป็น 8 ตัวแปร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบปริมาณการทำนายในชุดที่ 3 ว่าสามารถทำนายได้มากกว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 หรือ ชุดที่ 2 ตามลำดับ มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 5 หรือไม่ (Cohen, 1977) การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้กระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม ที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง 7 ลักษณะ ได้แก่ ประเภทโรงเรียน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ระดับชั้นที่สอน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และมีการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายระหว่างกลุ่มครูที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังเดียวกันออกเป็นสองระดับ

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยนี้จำนวน 13 ตัวแปร ในกลุ่มตัวอย่างโดยรวม ด้วยวิธีสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) พบว่า ตัวแปรทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันทางบวกและมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ อยู่ระหว่าง 0.13 ถึง 0.75 พบตัวแปรคู่ที่มีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์สูงที่สุด คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ($r = 0.75, p < .001$) ซึ่งมีเพียงคู่เดียว ตัวแปรที่ศึกษาอื่นๆ ทั้งหมดมีค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์น้อยกว่า 0.65 ดังนั้น โอกาสที่จะเกิด Multicollinearity จึงมีน้อย (ดูรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาตามค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ในตาราง 50 และตาราง 51 ภาคผนวก ข)

4.6.1 ผลการทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เมื่อใช้ตัวทำนายชุดจิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงาน เป็นตัวทำนาย

เมื่อนำคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน โดยใช้ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และ จิตพอเพียง (ตาราง 16) พบว่า ตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมสามารถร่วมกันทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ

ละ 50.4 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ จิตพอเพียง(ค่าเบต้าเท่ากับ .33, .23 และ .19 ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ จิตพอเพียงมากเท่าใด ก็มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากเท่านั้น

พิจารณากการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 1 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 ร่วมกันทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 44.3 ถึง 56.6 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน (ค่าเบต้าเท่ากับ .40, .25 และ .14 ตามลำดับ) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ จิตพอเพียง ค่านิยมเชิงจริยธรรม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ค่าเบต้าเท่ากับ .39, .19 และ .14 ตามลำดับ) พิจารณากการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 1 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครู ที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างระหว่างสองกลุ่มตั้งแต่อ้อยละ 5 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ในงานวิจัยนี้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 จำนวน 4 ตัวแปร ร่วมกันสามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียงได้มากกว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ร้อยละ 56.6 และ 44.3 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูชาย มากกว่าครูหญิง (ร้อยละ 56.4 และ 45.4 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูอายุมากกว่าครูอายุน้อย (ร้อยละ 53.4 และ 46.7 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูอายุราชการมากกว่าครูอายุราชการน้อย (ร้อยละ 54.9 และ 45.9 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มากกว่าครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง (ร้อยละ 53.7 และ 47.8 ตามลำดับ)

พิจารณากการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 2 คือ สถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู (ตาราง 16) พบว่า กลุ่มตัวแปรสถานการณ์ในการทำงานสามารถร่วมกันทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 37.1 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู (ค่าเบต้าเท่ากับ .40 และ .20 ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และมีภาระงานครูเหมาะสม มากเท่าใด ก็ยิ่งมีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากเท่านั้น

ตาราง 16 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายของเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยตัวทำนาย ชุดที่ 1: กลุ่มจิตลักษณะเดิม ชุดที่ 2: กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน และชุดที่ 3 ชุดรวม 8 ตัวแปร แต่ละชุดในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ชุดที่ 1: กลุ่มจิตลักษณะเดิม (1,2,3,4)			ชุดที่ 2: กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน (5,6,7,8)			ชุดที่ 3 : ชุดรวม (1,2,3,4,5,6,7,8)			นบเศษ %
		%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	
รวม	450	50.4	3,1,4	.33,.23,.19	37.1	7,8	.40,.20	55.3	3,7,4	.30,.18,.16	4.9
ร.แบบอย่าง ศพพ.	262	56.6	3,1,2	.40,.25,.14	40.4	7,8,6	.33,.28,.12	61.2	3,7,2	.37,.19,.15	4.6
ไม่ใช่ ร.แบบอย่าง ศพพ.	186	44.3	4,3,1	.39,.19,.14	34.5	7	.47	51.6	4,7,6,3	.38,.21,.16,.16	7.3
ชาย	114	56.4	1,3,4	.33,.21,.16	43.8	7,6	.37,.19	62.7	7,5,2,1,6	.25,.22,.20,.18,.14	6.3
หญิง	335	45.4	3,1	.38,.20	39.1	7,8	.38,.20	50.8	3,7,4,8	.37,.15,.14,.13	5.4
อายุน้อย	219	46.7	3,1,4	.29,.26,.22	32.1	7,8	.32,.31	51.4	3,4,7,8	.31,.23,.20,.17	4.7
อายุมาก	229	53.4	3,1,4	.37,.18,.16	43.3	7,6	.57,.14	58.8	3,7,4,6,2	.33,.25,.13,.12,.11	5.4
การศึกษา (จบปริญญาตรี)	377	50.8	3,1,4	.36,.22,.21	38.1	7,8	.43,.24	56.0	3,7,4,8,2	.29,.23,.18,.12,.10	5.2
การศึกษา (สูงกว่าปริญญาตรี)	70	47.6	3,1	.37,.25	30.9	7,8	.38,.27	53.2	3,1,6	.43,.23,.22	5.6
อายุราชการน้อย	212	45.9	1,3,4	.27,.25,.25	30.5	7,8	.35,.24	50.4	3,7,4,1	.25,.23,.23,.18	4.5
อายุราชการมาก	217	54.9	3,2,1	.44,.16,.15	42.5	7,8	.54,.16	59.3	3,7,2,6	.42,.24,.15,.11	4.5
สอนประถม	177	52.5	1,3	.39,.34	42.3	7,8	.48,.22	58.4	3,1,7,6	.35,.23,.21,.14	5.9
สอนมัธยม	271	50.3	3,4,2,1	.31,.22,.16,.14	33.8	7,8	.39,.23	54.6	3,7,4,2,5	.28,.21,.20,.16,.09	4.3
ระดับศก.ต่ำ	197	53.7	3,1,4	.39,.25,.22	38.9	7,8	.40,.27	57.4	3,7,4	.37,.28,.24	3.7
ระดับศก.สูง	204	47.8	3,1,2,4	.26,.23,.16,.15	34.7	7,6	.47,.18	53.0	3,7,2,8	.37,.28,.24	3.7

% ทำนาย¹ ตัวทำนาย² และค่าเบต้า³ มาจากการทำนายแบบใส่ตัวแปรทั้งหมด

ค่าเบต้ามีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่า และ * แสดงความแตกต่างตามเกณฑ์อย่างน้อย 5% ของปริมาณการทำนายระหว่างตัวทำนายชุดที่ 3 กับตัวทำนายชุดที่ 1 หรือ ชุดที่ 2

หมายเหตุ : ตัวทำนาย 1 หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน

3 หมายถึง ค่านิยมเชิงจริยธรรม

4 หมายถึง จิตพอเพียง

5 หมายถึง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

6 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

7 หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

8 หมายถึง ภาระงานครู

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 2 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 2 ร่วมกันทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 30.5 ถึง 43.8 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง (ค่าเบต้าเท่ากับ .37 และ .19 ตามลำดับ) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูอายุราชการน้อย โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู (ค่าเบต้าเท่ากับ .35 และ .24 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 2 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครูที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 2 ร่วมกัน สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ ในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ได้มากกว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ร้อยละ 40.4 และ 34.5 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูอายุมาก มากกว่าครูอายุน้อย (ร้อยละ 43.3 และ 32.1 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูอายุราชการมาก มากกว่าครูอายุราชการน้อย (ร้อยละ 42.5 และ 30.5 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูที่สอนระดับประถมศึกษา มากกว่าครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 42.3 และ 33.8 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ร่วมกับสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร รวมเป็น 8 ตัวแปร (ตาราง 16) พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 สามารถร่วมกันทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 55.3 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และจิตพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .30, .18 และ .16 ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และจิตพอเพียงมากเท่าใด ก็มีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 3 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 ร่วมกันทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 50.4 ถึง 62.7 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง (ค่าเบต้าเท่ากับ .25, .22, .20, .18 และ .14 ตามลำดับ) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูอายุราชการน้อย โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม

ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน จิตพอเพียง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ค่าเบต้าเท่ากับ .25, .23, .23 และ .18 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 3 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครูที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 ร่วมกัน สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ ในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียงได้มากกว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ร้อยละ 61.2 และ 51.6 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูชาย มากกว่าครูหญิง (ร้อยละ 62.7 และ 50.8 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูอายุมาก มากกว่าครูอายุน้อย (ร้อยละ 58.8 และ 51.4 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูอายุราชการมาก มากกว่าครูอายุราชการน้อย (ร้อยละ 59.3 และ 50.4 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มากกว่าครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง (ร้อยละ 57.4 และ 53 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า **ตัวทำนายชุดที่ 1 จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ระหว่างร้อยละ 44.3 ถึงร้อยละ 56.6 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จิตพอเพียง และลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง **ตัวทำนายชุดที่ 2 สถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ระหว่างร้อยละ 30.5 ถึงร้อยละ 43.8 พบตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ภาระงานครู และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย **ตัวทำนายชุดที่ 3 จำนวน 8 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ระหว่างร้อยละ 50.4 ถึงร้อยละ 62.7 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน จิตพอเพียง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย

ยิ่งกว่านั้นยังพบอีกว่า ปริมาณการทำนายของตัวทำนายชุดรวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้มากกว่าชุดทำนายชุดอื่นๆ ชุดใดชุดหนึ่ง ที่มีค่าเบต้าสัมประสิทธิ์ทำนายลำดับรองลงมาตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป (ตาราง 16) ใน 7 จาก 14 กลุ่มย่อย โดยมีพิสัยเบต้าสัมประสิทธิ์ความแตกต่างเกินกว่าร้อยละ 5 อยู่ระหว่างร้อยละ 5.2 ถึง 7.3 ประเภทครูที่มีปริมาณการทำนายของชุดที่ 3 ต่างจากชุดที่ 1 (ซึ่งมีการทำนายได้ในลำดับรองลงมา)

มากที่สุด คือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง ลำดับรองลงมา คือ ครูชาย และครูที่สอนระดับประถมศึกษา

4.6.2 ผลการทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน เมื่อใช้ตัวแปรชุดจิตลักษณะเดิม และตัวแปรชุดสถานการณ์ในการทำงาน เป็นตัวทำนาย

เมื่อนำคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมาวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน โดยใช้ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิตพอเพียง (ตาราง 17) พบว่า ตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะเดิมสามารถร่วมกันทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 37.0 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิตพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .39, .20 และ .10 ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิตพอเพียงมากเท่าใด ก็มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 1 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 ร่วมกันทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 25.8 ถึง 52.1 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย มีตัวทำนายที่สำคัญ คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ค่าเบต้าเท่ากับ .44 และ .33 ตามลำดับ) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และจิตพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .35 และ .24 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 1 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครูที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ในงานวิจัยนี้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 จำนวน 4 ตัวแปร ร่วมกันสามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ได้มากกว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ร้อยละ 45.7 และ 27.7 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูชาย มากกว่าครูหญิง (ร้อยละ 52.1 และ 31.5 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูอายุมาก มากกว่าครูอายุน้อย (ร้อยละ 45.3 และ 29.6 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มากกว่าครูที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 38 และ 33 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูอายุราชการมาก มากกว่าครูอายุราชการน้อย (ร้อยละ 49.2 และ 25.8 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา มากกว่าครูที่สอนระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 40.3

ตาราง 17 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายของความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ด้วยตัวทำนาย ชุดที่ 1: กลุ่มจิตลักษณะเดิม ชุดที่ 2: กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน และชุดที่ 3 ชุดรวม 8 ตัวแปร แต่ละชุดในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ชุดที่ 1: กลุ่มจิตลักษณะเดิม (1,2,3,4)			ชุดที่ 2: กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน (5,6,7,8)			ชุดที่ 3 : ชุดรวม (1,2,3,4,5,6,7,8)			เกณฑ์ %
		%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	
รวม	450	37.0	1,3,4	.39,.20,.10	42.6	7,8,6,5	.34,.21,.16,.09	48.7	7,3,6,8,5	.21,.19,.16,.15,.11,.08	6.1
ร.แบบอย่าง ศพพ.	262	45.7	1,3	.42,.32	51.3	7,6,8	.29,.28,.28	58.9	3,6,7,8,1	.26,.24,.19,.14,.13	7.6
ไม่ใช่ ร.แบบอย่าง ศพพ.	186	27.7	1,4	.35,.24	33.6	7,8,5	.40,.18,.13	38.4	7,4,1,5	.31,.17,.17,.15	4.8
ชาย	114	52.1	3,1	.44,.33	53.7	7,8,6	.37,.29,.18	64.1	3,7,6	.44,.31,.22	10.4
หญิง	335	31.5	1,4	.41,.17	37.6	7,8,6	.32,.18,.16	43.1	1,7,6,4	.19,.18,.17,.14	5.5
อายุน้อย	219	29.6	1,3	.43,.16	33.8	8,6,5	.36,.19,.17	40.5	1,8,6,5,3	.21,.19,.18,.14,.13	6.7
อายุมาก	229	45.3	1,3	.43,.30	58.5	7,6	.66,.15	62.3	7,3,6,1	.48,.15,.14,.14	3.8
การศึกษา (จบปริญญาตรี)	377	38.0	1,3	.39,.28	45.9	7,8,6,5	.34,.24,.16,.09	51.4	3,7,8,6,5	.26,.24,.18,.16,.10	5.5
การศึกษา (สูงกว่าปริญญาตรี)	70	33.0	1	.59	24.8	6,7	.30,.28	40.5	1,6,4	.36,.28,.21	7.5
อายุราชการน้อย	212	25.8	1,3	.38,.18	31.2	8,5,6	.31,.20,.18	36.8	6,5,3,8,1	.18,.17,.16,.16,.15	5.6
อายุราชการมาก	217	49.2	1,3	.43,.32	59.8	7,6,8	.59,.15,.12	64.8	7,3,1,6	.44,.17,.17,.16	5
สอนประถม	177	33.4	1	.57	34.7	7,8	.35,.28	40.2	1,7,6	.38,.20,.15	5.5
สอนมัธยม	271	40.3	3,1	.35,.35	48.7	7,6,8,5	.34,.22,.19,.10	55.6	7,3,6,1	.31,.24,.22,.16	6.9
ระดับศก.ต่ำ	197	43.3	1,3	.49,.22	54.6	7,8,6	.39,.29,.17	58.4	7,1,6,8,3	.26,.19,.18,.18,.13	3.8
ระดับศก.สูง	204	35.9	1,4	.41,.26	38.4	7,6	.41,.29	47.0	6,1,7,4	.25,.23,.20,.19	8.6

% ทำนาย¹ ตัวทำนาย² และค่าเบต้า³ มาจากการทำนายแบบใส่ตัวแปรทั้งชุด

ค่าเบต้ามีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่า และ * แสดงความแตกต่างตามเกณฑ์อย่างน้อย 5% ของปริมาณการทำนายระหว่างตัวทำนายชุดที่ 3 กับตัวทำนายชุดที่ 1 หรือ ชุดที่ 2

หมายเหตุ: ตัวทำนาย 1 หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

4 หมายถึง จิตพอเพียง

7 หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

2 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน

5 หมายถึง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

8 หมายถึง ภาระงานครู

3 หมายถึง ค่านิยมเชิงจริยธรรม

6 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง

และ 33.4 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มากกว่าครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง (ร้อยละ 43.3 และ 35.9 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 2 คือ สถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู (ตาราง 17) พบว่า ตัวแปรในกลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 42.6 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ภาระงานครู การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .34, .21, .16 และ .09 ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ภาระงานครูเหมาะสม การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากเท่าใด ก็ยิ่งมีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 2 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 2 ร่วมกันทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 31.2 ถึง 59.8 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูอายุราชการมาก โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และภาระงานครู (ค่าเบต้าเท่ากับ .59, .15 และ .12 ตามลำดับ) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูอายุราชการน้อย โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ภาระงานครู ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว (ค่าเบต้าเท่ากับ .31, .20 และ .18 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 2 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครูที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ในงานวิจัยนี้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 2 ร่วมกัน สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนได้ ในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ได้มากกว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ร้อยละ 51.3 และ 33.6 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูชาย มากกว่าครูหญิง (ร้อยละ 53.7 และ 37.6 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูอายุมาก มากกว่าครูอายุน้อย (ร้อยละ 58.3 และ 33.8 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มากกว่าครูที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 45.9 และ 24.8 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูอายุราชการมาก มากกว่าครูอายุราชการน้อย (ร้อยละ 59.8 และ 31.2 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา มากกว่าครูที่สอนระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 48.7

และ 34.7 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มากกว่าครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง (ร้อยละ 54.6 และ 38.4 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 3 คือ **จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ร่วมกับสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร รวมเป็น 8 ตัวแปร** (ตาราง 17) พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 สามารถร่วมกันทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 48.7 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ภาระงานครู และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .21, .19, .16, .15, .11 และ .08 ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ภาระงานครูเหมาะสม และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากเท่าใด ก็มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 3 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 ร่วมกันทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 38.4 ถึงร้อยละ 64.8 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูอายุราชการมาก โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ค่านิยมเชิงจริยธรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง (ค่าเบต้าเท่ากับ .44, .17, .17, และ .16 ตามลำดับ) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน จิตพอเพียง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .31, .17, .27 และ .15 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 3 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครูที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 ร่วมกัน สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนได้ ในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ได้มากกว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ร้อยละ 58.9 และ 38.4 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูชาย มากกว่าครูหญิง (ร้อยละ 64.1 และ 43.1 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูอายุมาก มากกว่าครูอายุน้อย (ร้อยละ 62.3 และ 40.5 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มากกว่าครูที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 51.4 และ 40.5 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูอายุราชการมาก มากกว่าครูอายุราชการน้อย (ร้อยละ 64.8 และ 36.8 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา มากกว่าครูที่สอนระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 55.6 และ 40.2 ตามลำดับ) และใน

กลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มากกว่าครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง (ร้อยละ 58.4 และ 47.0 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า **ตัวทำนายชุดที่ 1 จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน อยู่ระหว่างร้อยละ 27.7 ถึง ร้อยละ 52.1 พบตัวทำนายสำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิตพอเพียง โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูเพศชาย **ตัวทำนายชุดที่ 2 สถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน อยู่ระหว่างร้อยละ 31.2 ถึงร้อยละ 59.8 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ภาระงานครู และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูอายุราชการมาก **ตัวทำนายชุดที่ 3 จำนวน 8 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 38.4 ถึงร้อยละ 64.8 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ค่านิยมเชิงจริยธรรม และภาระงานครู โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูอายุราชการมาก

ยิ่งกว่านั้นยังพบอีกว่า ปริมาณการทำนายของตัวทำนายชุดรวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนได้มากกว่าชุดทำนายชุดอื่นๆ ชุดใดชุดหนึ่ง ที่มีค่าเปอร์เซ็นต์ทำนายลำดับรองลงมาตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป (ตาราง 18) พบใน 11 จาก 14 กลุ่มย่อย โดยมีพิสัยเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างเกินกว่าร้อยละ 5 อยู่ระหว่างร้อยละ 5.0 ถึง 10.4 ประเภทครูที่มีปริมาณการทำนายของชุดที่ 3 ต่างไปจาก ชุดที่ 1 หรือ ชุดที่ 2 มากที่สุด คือ ครูชาย รองลงมา คือ ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง

4.7 ผลการทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน แต่ละด้าน เมื่อใช้ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะ ตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน และตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการแสวงหาตัวทำนายสำคัญและปริมาณการทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน (ได้แก่ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) แต่ละด้าน สถิติที่ใช้คือ วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) โดยมีตัวทำนาย 3 ชุด **ตัวทำนายชุดที่ 3** คือ การรวมตัวทำนายกลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร (ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิตพอเพียง) และสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร (ได้แก่ ประสบการณ์ที่

ได้รับการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู) เข้าด้วยกัน รวมเป็น 8 ตัวแปร **ตัวทำนายชุดที่ 4** คือ ตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร (ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคติต่อนักเรียน) **ตัวทำนายชุดที่ 5** เป็นการรวมตัวทำนายชุดที่ 3 และชุดที่ 4 เข้าด้วยกัน รวมเป็น 11 ตัวแปร (ดูรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาตามค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ในตาราง 50 ภาคผนวก ข) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบปริมาณการทำนายของชุดที่ 5 ว่าสามารถทำนายได้มากกว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 หรือ ชุดที่ 4 ตามลำพัง มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 5 หรือไม่ (Cohen, 1977) การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้กระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม ที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง 7 ลักษณะ ได้แก่ ประเภทโรงเรียน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ระดับชั้นที่สอน และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) และมีการเปรียบเทียบเปอร์เซ็นต์ทำนายระหว่างกลุ่มครูที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังเดียวกันออกเป็นสองระดับ

4.7.1 ผลการทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน เมื่อใช้ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

เมื่อนำคะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมาวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน โดยใช้**ตัวทำนายชุดที่ 3** คือ **จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร และสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร รวมเป็น 8 ตัวแปร** (ตาราง 18) พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ใน**กลุ่มรวม** ได้ร้อยละ 43.3 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .26, .26, .19 และ .16 ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากเท่าใด ก็มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของ**ตัวทำนายชุดที่ 3 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม** พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 ร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ในกลุ่ม

ตาราง 18 ปริมาณการทำงานและตัวทำนายของพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออม ด้วยตัวทำนาย ชุดที่ 3: กลุ่มจิตลักษณะเดิม ร่วมกับกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ชุดที่ 4: กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ และชุดที่ 5: กลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน ร่วมกับ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 11 ตัวแปร แต่ละชุดในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ชุดที่ 3: กลุ่มจิตลักษณะเดิมร่วมกับกลุ่มสถานการณ์ (1,2,3,4,5,6,7,8)			ชุดที่ 4: กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ (9,10,11)			ชุดที่ 5 : ชุดรวม (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11)			แปรตาม %
		%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	
		รวม	450	43.3	1,6,2,5	.26,.26,.19,.16	27.4	9,10	.38,.19	45.4	
รร.แบบอย่าง ศพพ.	262	43.8	6,1,2,5	.29,.27,.15,.12	25.7	9,10	.28,.27	44.8	6,1,2,5	.29,.27,.15,.12	1
ไม่ใช่ รร.แบบอย่าง ศพพ.	186	48.0	5,2,1,7,6	.22,.20,.19,.19,.18	33.5	9	.57	52.9	9,5,1,6,2	.29,.20,.19,.18,.14	4.9
ชาย	114	49.7	2,6,1	.31,.30,.21	33.4	9	.57	51.6	2,6,1	.31,.30,.21	1.9
หญิง	335	41.9	1,6,5,2	.22,.22,.18,.16	25.2	9,10	.33,.23	44.1	1,6,9,5	.22,.21,.20,.16	2.2
อายุน้อย	219	47.0	1,6,5,2	.30,.28,.16,.16	30.3	9,10	.41,.19	49.6	6,1,9,5	.27,.27,.24,.15	2.6
อายุมาก	229	39.0	6,1,2,5	.23,.22,.21,.16	27.0	9,10	.31,.25	41.7	6,1,2,5	.23,.22,.21,.16	2.7
การศึกษา (จบปริญญาตรี)	377	46.4	1,6,2,5	.28,.24,.20,.18	26.8	9,10	.38,.19	48.6	1,2,6,9,5,4	.26,.22,.21,.17,.17,.14	2.2
การศึกษา (สูงกว่าปริญญาตรี)	70	41.7	6,4	.52,.31	32.4	9	.53	48.4	6,9,4	.40,.28,.21	6.7
อายุราชการน้อย	212	43.5	1,6,2,5	.33,.27,.14,.12	26.9	9,11	.41,.15	45.8	1,6,9	.35,.28,.21	2.1
อายุราชการมาก	217	42.5	6,2,1,5	.26,.24,.20,.17	28.0	9,10	.31,.26	45.1	6,2,1,5	.26,.24,.20,.17	2.6
สอนประถม	177	47.5	2,6,1,5	.30,.23,.22,.17	26.5	9	.51	49.8	2,9,6,5	.33,.22,.21,.20	2.3
สอนมัธยม	271	42.6	1,6,5	.32,.31,.18	28.9	9,10	.31,.29	46.5	6,1,9,5,3	.28,.28,.26,.15,.14	3.9
ระดับศก.ต่ำ	197	42.7	6,2,5,1	.34,.20,.17,.17	27.1	10,9	.28,.28	44.2	6,1,9,5	.27,.24,.18,.16	1.5
ระดับศก.สูง	204	43.1	1,2,5,6	.25,.24,.19,.18	29.9	9,10	.42,.18	46.5	9,2,1,5,3,6	.24,.23,.23,.17,.15,.15	3.4

% ทำนาย¹ ตัวทำนาย² และค่าเบต้า³ มาจากการทำนายแบบใช้ตัวแปรทั้งชุด

ค่าเบต้ามีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่า และ * แสดงความแตกต่างตามเกณฑ์อย่างน้อย 5% ของปริมาณการทำงานระหว่างตัวทำนายชุดที่ 5 กับตัวทำนายชุดที่ 3 หรือ ชุดที่ 4

หมายเหตุ : ตัวทำนาย 1 หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคต - ความมุ่งมั่น 3 หมายถึง ค่านิยมเชิงจริยธรรม 4 หมายถึง จิตพอเพียง 5 หมายถึง ประสบการณ์จากการฝึกอบรมฯ 6 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

7 หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน 8 หมายถึง ภาระงานครู 9 หมายถึง เจตคติต่อพฤติกรรมปลูกฝังอบรมนักเรียน 10 หมายถึง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน 11 หมายถึง เจตคติต่อนักเรียน

ย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 39.0 ถึงร้อยละ 49.7 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ค่าเบต้าเท่ากับ .44, .17, .17, และ .16 ตามลำดับ) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูอายุมาก โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .23, .22, .21 และ .16 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 3 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครูที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 ร่วมกัน สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินได้ ในกลุ่มครูชาย มากกว่าครูหญิง (ร้อยละ 49.7 และ 41.9 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูอายุน้อย มากกว่าครูอายุมาก (ร้อยละ 47.0 และ 39.0 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 4 คือ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคติต่อนักเรียน (ตาราง 18) พบว่า ตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 27.4 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน (ค่าเบต้าเท่ากับ .38 และ .19 ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากเท่าใด ก็ยังมีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 4 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 4 ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 25.2 ถึง 33.5 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง โดยมีตัวทำนายสำคัญเพียงตัวเดียว คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .57) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูเพศหญิง โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน (ค่าเบต้าเท่ากับ .33 และ .23 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 4 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครูที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 4 ร่วมกันสามารถทำนายพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินได้ ในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง (ร้อยละ 33.5 และ 25.7 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูชาย มากกว่าครูหญิง (ร้อยละ 33.4 และ 25.2 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มากกว่าครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 32.4 และ 26.8 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 5 คือ **จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร และสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร รวมเป็น 11 ตัวแปร** (ตาราง 18) พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 5 ร่วมกันสามารถทำนายพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ใน**กลุ่มรวม** ได้ร้อยละ 45.7 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน(ค่าเบต้าเท่ากับ .24, .21, .16, .15 และ .14 ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตนมากเท่าใด ก็มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 5 ใน**กลุ่มย่อย 14 กลุ่ม** พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 5 ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 41.7 ถึงร้อยละ 52.9 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน (ค่าเบต้าเท่ากับ .29, .20, .19, .18 และ .14 ตามลำดับ) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูอายุมาก โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .23, .22, .21 และ .16 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 5 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครูที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 5 ร่วมกัน สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินได้ ในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง ได้มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง (ร้อยละ 52.9 และ 44.8 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูชาย มากกว่าครูหญิง (ร้อยละ 51.6 และ 44.1 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูอายุน้อย มากกว่าครูอายุมาก (ร้อยละ 49.6 และ 41.7 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า **ตัวทำนายชุดที่ 3 จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ร่วมกับสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร รวมเป็น 8 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินอยู่ระหว่างร้อยละ 39.0 ถึง ร้อยละ 49.7 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจิตพอเพียง โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย **ตัวทำนายชุดที่ 4 จิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินอยู่ระหว่างร้อยละ 25.2 ถึงร้อยละ 33.5 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง **ตัวทำนายชุดที่ 5 จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร สถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร รวมเป็น 11 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินอยู่ระหว่างร้อยละ 41.7 ถึงร้อยละ 52.9 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง

ยิ่งกว่านั้นยังพบอีกว่า ปริมาณการทำนายของตัวทำนายชุดรวม 11 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 3 ที่มีค่าเปอร์เซ็นต์ทำนายลำดับรองลงมาตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป (ตาราง 18) พบในกลุ่มครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีเพียงกลุ่มเดียว โดยมีพิสัยเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างเกินกว่าร้อยละ 5 เท่ากับร้อยละ 6.7

4.7.2 ผลการทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เมื่อใช้ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน และกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย

เมื่อนำคะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามาวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน โดยใช้ตัวทำนายชุดที่ 3 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร และสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร รวมเป็น 8 ตัวแปร (ตาราง 19) พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 42.9 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน ประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง (ค่าเบต้าเท่ากับ .29, .20, .19 และ .18 ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน ประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมากเท่าใด ก็มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 3 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 ร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 39.2 ถึงร้อยละ 56.2 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน ประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จิตพอเพียง และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง (ค่าเบต้าเท่ากับ .32, .23, .23, และ .23 ตามลำดับ) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูหญิง โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต - การควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน (ค่าเบต้าเท่ากับ .24, .18, .16, .15 และ .11 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 3 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครูที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 ร่วมกัน สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าได้ในกลุ่มครูชาย มากกว่าครูหญิง (ร้อยละ 56.2 และ 39.2 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา มากกว่าครูที่สอนระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 49.5 และ 40.0 ตามลำดับ)

ตาราง 19 ปริมาณการทำงานและตัวทำนายของพฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ด้วยตัวทำนาย ชุดที่ 3: กลุ่มจิตลักษณะเดิม ร่วมกับกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ ชุดที่ 4: กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ และชุดที่ 5: กลุ่มจิตลักษณะเดิม กลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน ร่วมกับ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ รวม 11 ตัวแปร แต่ละชุดในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ชุดที่ 3: กลุ่มจิตลักษณะเดิมร่วมกับกลุ่มสถานการณ์ (1,2,3,4,5,6,7,8)			ชุดที่ 4: กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ (9,10,11)			ชุดที่ 5 : ชุดรวม (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11)			% แตกต่าง
		%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	%ทำนาย ¹	ตัวทำนาย ²	ค่าเบต้า ³	
รวม	450	42.9	1,2,5,6	.29,.20,.19,.18	28.1	9,10	.32,.26	44.1	1,5,2,6,9	.24,.19,.16,.16,.13	1.2
ร.แบบอย่าง ศพพ.	262	45.7	2,1,5,6	.27,.27,.18,.13	31.3	10,9	.33,.29	46.4	2,1,5,10	.28,.23,.20,.15	0.7
ไม่ใช่ ร.แบบอย่าง ศพพ.	186	44.2	1,7,5,6	.27,.25,.20,.16	33.5	9	.57	50.7	9,7,11,6,1,5	.36,.25,-.23,.19,.15,.15	7.8
ชาย	114	56.2	2,5,4,6	.32,.23,.23,.23	28.6	9	.52	57.1	2,5,4,6	.32,.23,.23,.23	0.9
หญิง	335	39.2	1,5,2,6	.22,.18,.15,.15	29.0	9,10	.33,.29	42.2	1,9,5,2,6	.20,.19,.15,.15,.12	3
อายุน้อย	219	43.8	1,6,3	.40,.26,.15	29.3	9,10	.32,.29	44.9	1,6,9	.39,.24,.18	1.1
อายุมาก	229	42.1	2,5,7	.32,.27,.23	29.5	9,10	.30,.28	44.1	2,5,7,9	.27,.26,.17,.14	2
การศึกษา (จบปริญญาตรี)	377	43.7	1,2,6,5	.28,.22,.19,.19	25.5	9,10	.31,.24	44.7	1,2,6,5	.28,.22,.19,.19	1
การศึกษา (สูงกว่าปริญญาตรี)	70	44.8	7,5,3	.32,.31,.22	45.0	9,10	.41,.33	56.9	9,5,10,7	.30,.24,.24,.19	11.9
อายุราชการน้อย	212	42.7	1,6	.50,.25	28.1	9,10	.33,.26	44.3	1,6,9	.41,.22,.18	1.6
อายุราชการมาก	217	43.7	2,5,7,6	.29,.24,.21,.12	28.7	10,9	.33,.24	45.4	2,5,7,6	.29,.24,.21,.12	1.7
สอนประถม	177	40.0	1,6,4	.32,.26,.21	24.3	9	.48	41.4	1,6,4	.32,.26,.21	1.4
สอนมัธยม	271	49.5	5,2,1,6	.28,.23,.23,.17	31.6	10,9	.36,.26	51.6	5,2,1,6,10	.26,.22,.19,.14,.12	2.1
ระดับศก.ต่ำ	197	42.5	1,6,5,4	.37,.20,.14,.14	27.9	10,9	.32,.25	43.9	1,6,5,4	.37,.20,.14,.14	1.4
ระดับศก.สูง	204	43.8	2,5,1,7	.32,.26,.15,.14	28.9	9,10	.32,.28	45.2	2,5,7,10	.37,.20,.14,.14	1.4

% ทำนาย¹ ตัวทำนาย² และค่าเบต้า³ มาจากการทำนายแบบใส่ตัวแปรทั้งหมด

ค่าเบต้ามีนัยสำคัญที่ระดับ .05 หรือน้อยกว่า และ * แสดงความแตกต่างตามเกณฑ์อย่างน้อย 5% ของปริมาณการทำงานระหว่างตัวทำนายชุดที่ 5 กับตัวทำนายชุดที่ 3 หรือ ชุดที่ 4

หมายเหตุ : ตัวทำนาย 1 หมายถึง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 2 หมายถึง ลักษณะมุ่งอนาคต - ความมุ่งมั่น 3 หมายถึง ค่านิยมเชิงจริยธรรม 4 หมายถึง จิตพอเพียง 5 หมายถึง ประสบการณ์จากการฝึกอบรม 6 หมายถึง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

7 หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน 8 หมายถึง ภาระงานครู 9 หมายถึง เจตคติต่อพฤติกรรมปลูกฝังอบรมนักเรียน 10 หมายถึง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน 11 หมายถึง เจตคติต่อนักเรียน

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 4 คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคติต่อนักเรียน (ตาราง 19) พบว่า กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 28.1 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน (ค่าเบต้าเท่ากับ .32 และ .26 ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากเท่าใด ก็ยังมีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 4 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 4 ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 24.3 ถึง 33.5 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง โดยมีตัวทำนายสำคัญเพียงตัวเดียว คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .57) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูที่สอนระดับประถมศึกษา โดยมีตัวทำนายสำคัญเพียงตัวเดียว คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .48)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 4 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครูที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 4 ร่วมกัน สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าได้ในกลุ่มครูที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มากกว่าครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 45.0 และ 25.5 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา มากกว่าครูที่สอนระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 31.6 และ 24.3 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 5 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร และสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร รวมเป็น 11 ตัวแปร (ตาราง 19) พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 5 สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 44.1 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .24, .19, .16, .15 และ .13

ตามลำดับ) หมายความว่า ครูที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากเท่าใด ก็มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากเท่านั้น

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 5 ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม พบผลว่า ตัวทำนายชุดที่ 5 ร่วมกันทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ในกลุ่มย่อยต่างๆ ได้ โดยมีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 41.4 ถึงร้อยละ 57.1 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จิตพอเพียง และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง (ค่าเบต้าเท่ากับ .32, .23, .23 และ .23 ตามลำดับ) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูที่สอนระดับประถมศึกษา โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และจิตพอเพียง(ค่าเบต้าเท่ากับ .32, .26 และ .21 ตามลำดับ)

พิจารณาการทำนายของตัวทำนายชุดที่ 5 โดยเปรียบเทียบปริมาณการทำนายระหว่างกลุ่มครูที่ถูกแบ่งตามตัวแปรลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังลักษณะเดียวกัน ออกเป็นสองกลุ่ม และใช้ปริมาณความแตกต่างตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ตัดสินระดับความแตกต่างที่ยอมรับได้ พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 5 ร่วมกัน สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าได้ในกลุ่มครูชาย มากกว่าครูหญิง (ร้อยละ 57.1 และ 42.2 ตามลำดับ) ในกลุ่มครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มากกว่าครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 56.9 และ 44.7 ตามลำดับ) และในกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา มากกว่าครูที่สอนระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 51.6 และ 41.4 ตามลำดับ)

สรุปได้ว่า **ตัวทำนายชุดที่ 3 จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ร่วมกับสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร รวมเป็น 8 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 39.2 ถึงร้อยละ 56.2 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย **ตัวทำนายชุดที่ 4 จิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าอยู่ระหว่าง ร้อยละ 24.3 ถึงร้อยละ 33.5 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่

ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง **ตัวทำนายชุดที่ 5 จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร สถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร และจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร รวมเป็น 11 ตัวแปร** มีปริมาณการทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 41.4 ถึงร้อยละ 57.1 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประสิทธิภาพที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย

ยิ่งกว่านั้นยังพบอีกว่า ปริมาณการทำนายของตัวทำนายชุดรวม 11 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าได้มากกว่าชุดทำนายชุดอื่นๆ ชุดใดชุดหนึ่ง ที่มีค่าเปอร์เซ็นต์ทำนายลำดับรองลงมาตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป (ตาราง 19) พบใน 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง และกลุ่มครูที่มีการศึกษาสูง โดยมีพิสัยเปอร์เซ็นต์ความแตกต่างเกินกว่าร้อยละ 5 เท่ากับร้อยละ 7.8 และ 11.9 ตามลำดับ

4.8 ผลการทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับเมื่อใช้ตัวแปรชุดพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ด้าน และชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์และสถานการณ์ในการทำงาน เป็นตัวทำนาย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ เป็นการหาปริมาณการทำนายที่เพิ่มขึ้น และตัวทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ใช้ตัวทำนาย 2 ชุด ชุดตัวทำนายลำดับที่ 1 คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ตัวแปร (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ชุดตัวทำนายที่ 2 จำนวน 4 ตัวแปร คือ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร (เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคติต่อนักเรียน) ร่วมกับสถานการณ์ในการทำงาน 1 ตัวแปร (ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน) (ดูรายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ที่ศึกษาตามค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ใน ตาราง 51 ภาคผนวก ข) โดยต้องการที่จะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของชุดตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ในการทำงานของครู ในการร่วมอธิบายเจตคติของนักเรียนที่เพิ่มขึ้นและไม่ซ้ำซ้อนกับปริมาณการทำนายที่ชุดตัวแปรพฤติกรรมของครู 2 ด้านร่วมกันอธิบายได้ ใช้วิธีวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (Hierarchical Multiple Regression Analysis) ซึ่งพิจารณาจาก

เปอร์เซ็นต์การทำนายที่เพิ่มขึ้น ว่ามีนัยสำคัญหรือไม่ หลังจากเพิ่มกลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์และสถานการณ์ในการทำงาน รวมทั้งเพื่อระบุลำดับความสำคัญของตัวแปรต่างๆ ว่าจะยังคงสามารถทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูได้หรือไม่ หลังจากควบคุมตัวแปรอื่นทุกตัวแล้ว โดยพิจารณาจากการมีนัยสำคัญและขนาดค่าสัมประสิทธิ์ การถดถอยของตัวแปร การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้กระทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม ที่แบ่งตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลัง 7 ลักษณะ ได้แก่ ประเภทโรงเรียน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ ระดับชั้นที่สอน ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 7) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำหรับการจัดกระทำกับคะแนนของตัวแปรเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู (ซึ่งเป็นตัวแปรที่เก็บข้อมูลจากนักเรียนในอัตราส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 4 – 6 คน) ก่อนที่จะนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับนั้น ได้ใช้หลักการของวิธีวิเคราะห์พหุระดับ HLM (Hierarchical Linear model) หาค่าเฉลี่ยของคะแนนจากกลุ่มนักเรียนที่เป็นศิษย์ของครูแต่ละคน เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับตัวแปรของครู ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

4.8.1 ผลการทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู เมื่อใช้ตัวทำนายในชุดพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจิตลักษณะตามสถานการณ์ ร่วมกับสถานการณ์ในการทำงาน แต่ละชุด เป็นตัวทำนาย

เมื่อนำคะแนนของเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู มาทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมีลำดับ (ตาราง 20) โดยใช้ชุดตัวแปรพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ตัวแปร (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) เป็นกลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 1 ปรากฏว่าพฤติกรรมของครู 2 ตัวแปร ทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 1.1 มีตัวทำนายสำคัญ คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (ค่าเบต้าเท่ากับ .14) และในกลุ่มย่อยทำนายได้ระหว่างร้อยละ 0 ถึง 4.1 โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีตัวทำนายสำคัญเพียงตัวเดียว คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (ค่าเบต้าเท่ากับ .27) ทำนายได้ต่ำสุดในกลุ่มครูที่สอนระดับประถมศึกษา และเมื่อนำตัวทำนายชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร ร่วมกับสถานการณ์ใน

ตาราง 20 ผลการเปรียบเทียบปริมาณการทำนายที่เพิ่มขึ้นของเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู (ในนักเรียนกลุ่มรวม) ด้วยชุดตัวทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ด้าน จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ในการทำงาน ในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน (คน)	ลำดับที่ 1 (พฤติกรรมของครู 2 ด้าน) (1 - 2)			ลำดับที่ 2 : จิตตามสถานการณ์ และสถานการณ์ 4 ด้าน (3 - 6)		
		%ทำนาย	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า	R Square Change	ตัวทำนาย	ค่าเบต้า
รวม	450	1.1	2	.14	1.8*	2,5	.12,.11
รร.แบบอย่าง ศพพ.	262	2.3	2	.16	3.5*	2	.16
ไม่ใช่ รร.แบบอย่าง ศพพ.	186	1.2	2	.13	1	5	.14
ชาย	114	1.6	2	.12	5.3*	6	.27
หญิง	335	1.1	2	.15	1.4	5	.13
อายุน้อย	219	1.6	2	.18	4.2*	5,2	.26,.18
อายุมาก	229	0.4	-	-	2.2	-	-
การศึกษา (จบปริญญาตรี)	377	4.1	2	.27	4.1*	2	.20
การศึกษา (สูงกว่าปริญญาตรี)	70	0.9	-	-	1.8	-	-
อายุราชการน้อย	212	2.5	2	.23	2.6	2,5	.23,.20
อายุราชการมาก	217	0.7	-	-	2.0	-	-
สอนประถม	177	0.0	-	-	0.7	-	-
สอนมัธยม	271	2.2	2	.20	2.5*	2,5	.17,.11
ระดับศก.ต่ำ	197	3.4	2	.25	5.6**	5,2	.25,.19
ระดับศก.สูง	204	0.1	-	-	1.2	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

หมายเหตุ : R Square Change = เปอร์เซนต์ทำนายที่เปลี่ยนแปลงไป เมื่อเพิ่มชุดตัวทำนายใหม่เข้าไป ขณะที่ชุดตัวทำนายเดิมถูกควบคุมให้คงที่

ชุดตัวทำนายลำดับที่ 1: 1 หมายถึง พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน 2 หมายถึง พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า
ชุดตัวทำนายลำดับที่ 2 : 3 หมายถึง เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4 หมายถึง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน
5 หมายถึง เจตคติต่อนักเรียน 6 หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน

การทำงาน 1 ตัวแปร (ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน) รวมเป็น 4 ตัวแปร เข้ามาเพิ่มเป็นตัวทำนายลำดับที่ 2 ปรากฏว่าชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์และสถานการณ์ในการทำงาน ทั้ง 4 ตัวแปร ทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในกลุ่มรวมได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 มีตัวทำนายสำคัญ คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเจตคติต่อนักเรียน (ค่าเบต้าเท่ากับ .12 และ .11 ตามลำดับ) และในกลุ่มย่อยประเภทต่างๆ ก็ทำนายได้เพิ่มขึ้นระหว่างร้อยละ 4.1 ถึงร้อยละ 5.6 โดยทำนายได้เพิ่มขึ้นสูงสุดในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีตัวทำนายสำคัญ คือ เจตคติต่อนักเรียน และ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (ค่าเบต้าเท่ากับ .25 และ .19 ตามลำดับ) ทำนายได้เพิ่มขึ้นต่ำสุดในกลุ่มครูที่สอนระดับประถมศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้สรุปได้ว่าพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู สามารถทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ไม่มากนักในกลุ่มครูประเภทต่างๆ (ทำนายได้ระหว่างร้อยละ 0.4 – 4.1) โดยพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ด้าน สามารถร่วมกันทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียงได้ร้อยละ 2.3 เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณการทำนายในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียงซึ่งทำนายได้ร้อยละ 1.2 ผลการวิจัยส่วนนี้เป็นไปตามสมมติฐานที่ 6 เมื่อนำตัวทำนายชุดจิตลักษณะตามสถานการณ์และสถานการณ์ในการทำงาน ทั้ง 4 ตัวแปร (เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน เจตคติต่อนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน) สามารถทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ได้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากที่ตัวทำนายชุดพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ตัวแปร เคยทำนายไว้ในลำดับที่ 1 พบผลชัดเจนในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 4 จาก 14 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ครูอายุมาก ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา และครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ มีพิสัยเปอร์เซ็นต์การทำนายที่เพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 1.8 ถึงร้อยละ 5.6 โดยมีตัวทำนายที่สำคัญ คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเจตคติต่อนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น อาจกล่าวได้ว่า ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 2 ด้านมากเท่าใด นักเรียนของครูก็มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูมากเท่านั้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวปรากฏ

ชัดเจนในครูจากโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มากกว่าครูจากโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง และเมื่อนำตัวแปรจิตลักษณะ 3 ด้านและตัวแปรสถานการณ์ในการทำงานอีก 1 ด้าน รวมเป็น 4 ด้าน ของครูเข้าร่วมทำนายด้วย ก็พบว่า สามารถเพิ่มปริมาณการทำนายเจตคติที่ดีของนักเรียนต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียงเพิ่มขึ้น อีกอย่างเด่นชัด

กล่าวได้ว่า ยิ่งครูมีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน มากเท่าใด (โดยเฉพาะพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) และ ยิ่งครูมีจิตลักษณะด้านเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ตลอดจนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนมาก ด้วย (โดยเฉพาะมีเจตคติที่ดีต่อนักเรียนมาก) นักเรียนของครูก็ยิ่งมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝัง อบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูมากเท่านั้น

บทที่ 5

การสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และผลที่มีต่อเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู” เป็นการวิจัยประเภทศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบปัจจัยเชิงสาเหตุ ทั้งด้านจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ในการทำงาน จิตลักษณะตามสถานการณ์ ว่ามีความเกี่ยวข้องอย่างสำคัญกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ด้าน (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูว่าเกี่ยวข้องกับเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูหรือไม่ อย่างไร กลุ่มตัวอย่างหลักเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง จำนวน 263 คน และครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง จำนวน 187 คน รวมจำนวนครูที่ศึกษาทั้งสิ้น 450 คน กลุ่มตัวอย่างรอง คือ นักเรียนของครูแต่ละคน (อัตราส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 4-6 คน) รวมจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,459 คน เพื่อใช้ศึกษาตัวแปรเชิงผลของพฤติกรรมครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ในบทนี้ประกอบด้วยหัวข้อหลักตามลำดับดังนี้ 5.1) การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน 5.2) การสรุป และอภิปรายผลในประเด็นพิเศษ จากการวิเคราะห์กลุ่มเสี่ยงและปัจจัยเชิงเหตุสำคัญที่ทำให้ครูมีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน 5.3) ข้อดี ข้อจำกัดของการวิจัยครั้งนี้ และ 5.4) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและการวิจัยต่อไป

5.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐาน

จากการประมวลทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังปรากฏในบทที่ 2 ทำให้สามารถตั้งสมมติฐานในการวิจัยได้จำนวน 6 ข้อ ซึ่งได้ทำการทดสอบโดยการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสรุปผลตามสมมติฐานในแต่ละข้อได้ดังนี้

5.1.1 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 1

สมมติฐานที่ 1 กล่าวว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับการประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างพอเพียงฯ มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญา

เศรษฐกิจพอเพียงมาก เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่า เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากกว่า หรือเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละด้านใน 2 ด้าน (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่สถานศึกษาแบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงต่ำ และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

การสรุปผลตามสมมติฐานในข้อนี้ มาจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางระหว่างตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือ 1) ประเภทโรงเรียน แบ่งได้ 2 ประเภท คือ โรงเรียนแบบอย่างพอเพียง และโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง 2) จิตพอเพียง แบ่งได้ 2 ระดับ คือ ครูกลุ่มที่มีจิตพอเพียงสูง และกลุ่มครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ 3) ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งได้ 2 ระดับ คือ ครูกลุ่มที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก และกลุ่มที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย ส่วนตัวแปรตาม คือ เจตคติของครูต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนตัวแปรตามที่ละด้าน

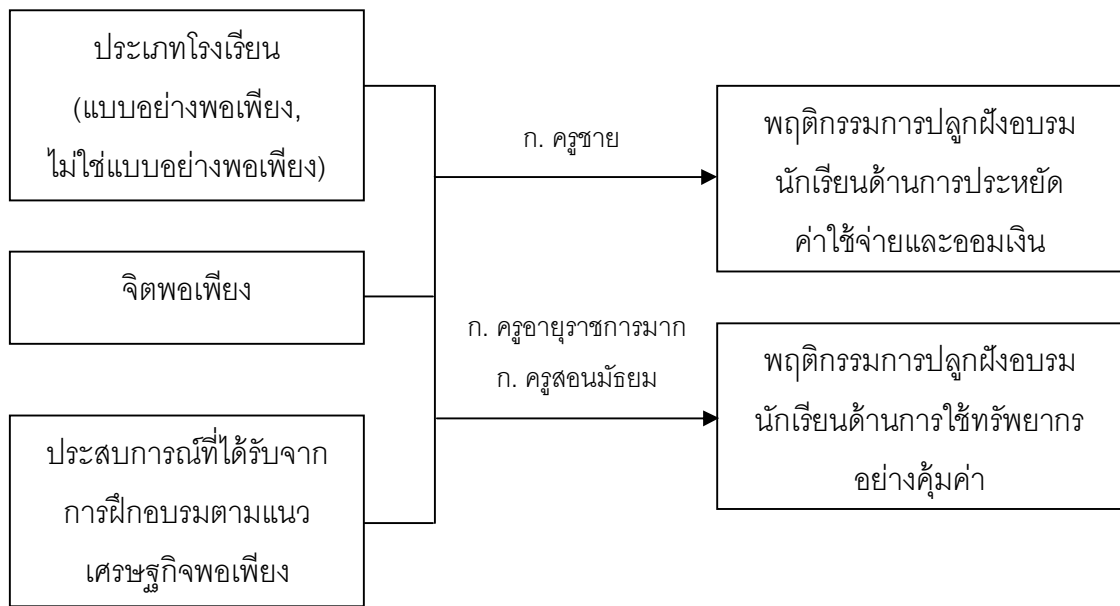
จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้พบว่าคะแนนของตัวแปรตามแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว พร้อมกัน ที่ละ 2 ตัว และที่ละตัว จำนวน 4 ตัวแปรตาม ดังนี้

เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง และแบบสองทาง แต่พบว่า 1) คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 8 ภาพประกอบ 18) ดังนี้ 1) ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง พบผลในกลุ่มครูโดยรวม และครูบางประเภท (ครูหญิง ครูอายุน้อย ครูอายุราชการน้อย ครูสอนระดับประถมศึกษา ครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ) 2) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ พบในครูโดยรวม และครูทุกประเภท 3) ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก เป็นผู้ที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่

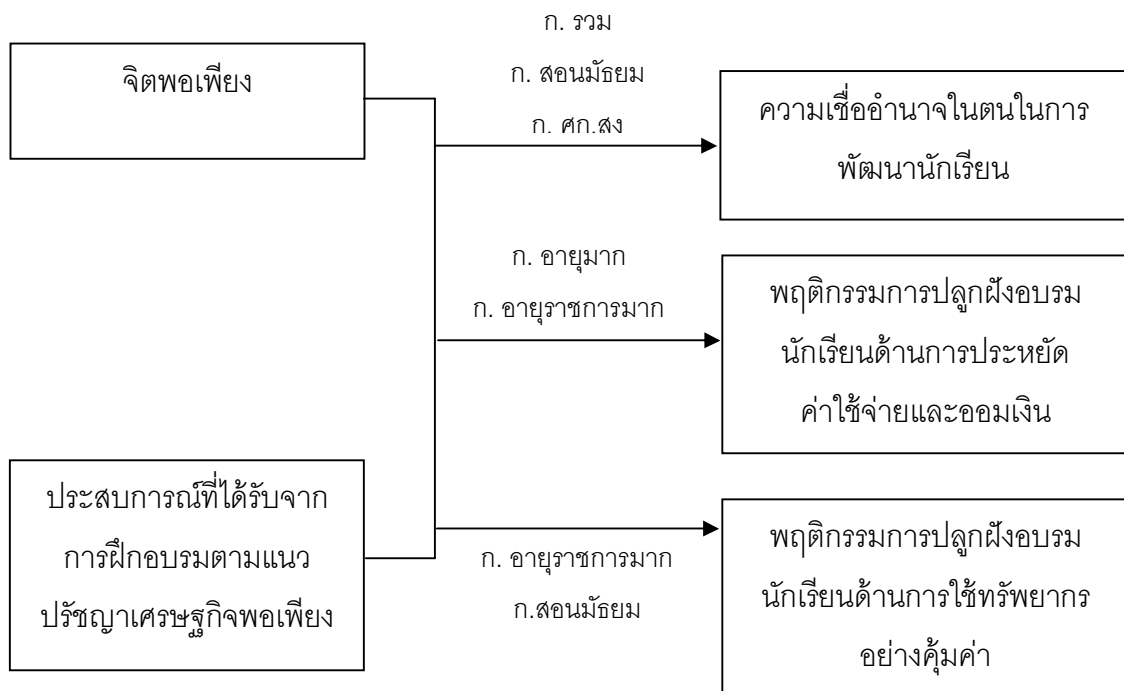
ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนตัวแปรตามเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปตามความคาดหมายเพียงบางส่วน

ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ไม่พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง (ตาราง 9) แต่พบว่า 1) คะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ **1) แปรปรวนไปตามประเภทโรงเรียน และจิตพอเพียง** ในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง (ตาราง 9 และตาราง 25 ในภาคผนวก ข) กล่าวคือ (1.1) ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง และมีจิตพอเพียงสูง มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง และมีจิตพอเพียงต่ำ และกล่าวได้ว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง และมีจิตพอเพียงสูง เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากที่สุด (1.2) ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หรือไม่พอเพียงก็ตาม ถ้ามีจิตพอเพียงสูง มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ **2) แปรปรวนไปตามจิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง** ในกลุ่มรวม กลุ่มครูสอนมัธยมศึกษา และกลุ่มครูฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง (ตาราง 9 และตาราง 26 - 28 ในภาคผนวก ข) กล่าวคือ ครูที่มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ และมีประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย พบในกลุ่มครูโดยรวม กลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา และกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง และกล่าวได้ว่า ครูมีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนมากที่สุด และพบเฉพาะในกลุ่มรวม และกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูงว่า ครูที่มีจิตพอเพียงต่ำและมีประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกอบรมฯ น้อย เป็นครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนน้อยที่สุด

คะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน**แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 9) ดังนี้ 1) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูทุกประเภทที่ศึกษา 2) ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก เป็นผู้ที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูทุกประเภทที่ศึกษา

ภาพประกอบ 16 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1

ภาพประกอบ 17 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนตัวแปรตามความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนเป็นไปตามความคาดหมายบางส่วน

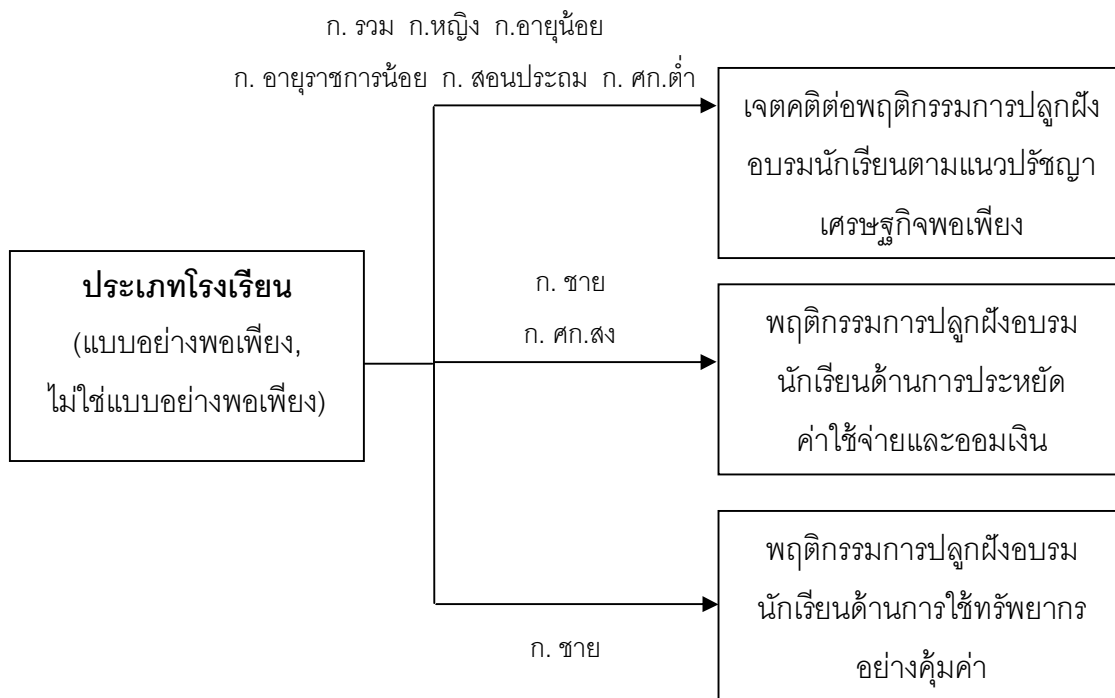
พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พบว่า คณะแผนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน **แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว** พร้อมกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มครูชาย (ตาราง 10 และตาราง 29 ในภาคผนวก ข) กล่าวคือ 1) ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงต่ำ และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย 2) ในหมู่ครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียงหรือไม่พอเพียงก็ตาม และมีประสบการณ์ในการฝึกอบรมฯ มากหรือน้อยก็ตาม ถ้ามีจิตพอเพียงสูง มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ 3) ในหมู่ครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียงหรือไม่พอเพียงก็ตาม และมีจิตพอเพียงสูงหรือต่ำก็ตาม ถ้ามีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ มาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย

พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในกลุ่มครูอายุมาก และกลุ่มครูอายุราชการมาก (ตาราง 10 และตาราง 30 – 31 ในภาคผนวก ข) คือ จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ 1) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย และกล่าวได้ว่า ครูที่มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากที่สุด 2) ในหมู่ครูที่มีจิตพอเพียงสูง หรือต่ำก็ตาม ถ้ามีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย 3) ในหมู่ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก ถ้ามีจิตพอเพียงสูงด้วย มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าผู้ที่มีจิตพอเพียงต่ำ

คะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 10) ดังนี้ 1) ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง พบในกลุ่มครูชาย และครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง 2) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูเกือบทุกประเภทที่ศึกษา (ยกเว้นครูหญิง) 3) ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูทุกประเภทที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนตัวแปรตามพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินเป็นไปตามความคาดหมายบางส่วน

พฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พบว่า คะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า **แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 3 ตัว** พร้อมกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มครูอายุราชการมาก และกลุ่มครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ตาราง 11 และตาราง 32 - 33 ในภาคผนวก ข) กล่าวคือ 1) ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มีจิตพอเพียงต่ำ และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย 2) ในหมู่ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หรือสอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียงก็ตาม และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก ถ้ามีจิตพอเพียงสูง มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ 3) ในหมู่ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หรือสอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียงก็ตาม และมีจิตพอเพียงสูง ถ้าได้รับประสบการณ์จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก ก็มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่า ครูที่ได้รับประสบการณ์จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย 4) พบเฉพาะในกลุ่มครูมัธยมว่า ในหมู่ครูที่มีจิตพอเพียงสูง แม้มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมฯ น้อย ถ้าเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง

ภาพประกอบ 18 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 1

คะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า **แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละ 2 ตัว** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบในกลุ่มครูอายุราชการมาก และกลุ่มครูสอนระดับมัธยมศึกษา (ตาราง 11 และตาราง 34 – 35 ในภาคผนวก ข) คือจิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ 1) ที่มีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย 2) ในหมู่ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก ถ้ามีจิตพอเพียงสูงด้วย มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ 3) ในหมู่ครูที่มีจิตพอเพียงสูงหรือต่ำก็ตาม ถ้ามีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย และกล่าวได้ว่า ถ้าครูมีจิตพอเพียงสูง และมีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่สุดมากที่สุด

คะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระที่ละตัว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง พบในกลุ่มครูชาย 2) ครูที่มีจิตพอเพียงสูง มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูเกือบทุกประเภทที่ศึกษา (ยกเว้นครูหญิง) 3) ครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูทุกประเภทที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนตัวแปรตามพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นไปตามความคาดหมายบางส่วน

จึงสรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นให้การสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 บางส่วน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่า ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปร *การเข้าร่วม – ไม่ร่วม กิจกรรมหรือโครงการต่างๆ* ที่ส่งผลดีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลในอดีต สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ ตัวอย่างเช่นงานวิจัยของ ศิริกุล กลิ่นทอง (2549) ที่ศึกษาพบว่าข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เป็นข้าราชการที่มีพฤติกรรมกรรมการคลายเครียดตามแนวพุทธ พฤติกรรมสนับสนุนทางสังคมแก่เพื่อนร่วมงาน และพฤติกรรมบริการประชาชน มากกว่าข้าราชการที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ และในงานวิจัยของจตุพร ภิบาลจันทร์ (2551) พบว่า พนักงานที่ทำงานในโรงงานที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 9001: 2000 เป็นผู้ที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงาน พฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานมากกว่า และมีสถิติการเจ็บป่วยจากการทำงานน้อยกว่าพนักงานที่ทำงานในโรงงานที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 9001: 2000 และยังพบผลเช่นนี้ในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น พฤติกรรมลดปริมาณขยะของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการรณรงค์ (ลินดา สุวรรณดี. 2543) พฤติกรรมป้องกันตนจากการคุกคามทางเพศของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการก้าวอย่างเข้าใจ (อนรรฆนงค์ เรียบร้อยเจริญ. 2549)

อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยพบผลกลับส่วนหนึ่งว่า ครูในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มีเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่สอน

อยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง (พบในกลุ่มรวม กลุ่มครูหญิง อายุน้อย อายุราชการน้อย สอนระดับประถมศึกษา และมีฐานะทางเศรษฐกิจครอบครัวต่ำ) ซึ่งไม่เป็นไปตามคาดหมาย มีงานวิจัยกับผู้ใหญ่ที่เข้าร่วมโครงการ/กิจกรรมต่างๆ จำนวนหนึ่ง ที่พบผลวิจัยในลักษณะเช่นเดียวกันนี้ ตัวอย่างเช่นงานวิจัยของจรัพร ภิบาลจันทร์ (2551) พบว่า พนักงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 9001:2000 มีพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานตามหน้าที่ (พบในกลุ่มพนักงานฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ อายุงานน้อย และชั่วโมงล่วงเวลาต่อเดือนมาก) และพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานนอกเหนือหน้าที่ (พบในกลุ่มพนักงานอายุน้อย ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และชั่วโมงล่วงเวลาต่อเดือนมาก) มากกว่าพนักงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 9001:2000 ในส่วนนี้ผู้วิจัยขออภิปรายว่า ครูโดยทั่วไป และครูบางกลุ่ม (กลุ่มหญิง อายุน้อย อายุราชการน้อย ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ) อาจจะยังไม่เห็นประโยชน์หรือยังไม่พอใจในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากนัก แต่เมื่อเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและในบทบาทหน้าที่ทำให้ครูต้องปฏิบัติตามนโยบาย ทั้งนี้เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากวิธีการถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน ในงานวิจัยนี้ก็พบว่า ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ครูที่มีจิตลักษณะ (แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต- ควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิตพอเพียง) สูง และอยู่ในสถานการณ์ที่เอื้ออำนวย () มากเท่าใด ก็เป็นครูที่มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากเท่านั้น ผลเช่นนี้พบเด่นชัดในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มากกว่าโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง ดังนั้นการพิจารณาเพียงปัจจัยด้านประเภทโรงเรียนเพียงด้านเดียวจึงไม่เพียงพอที่จะอธิบายเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูได้มากพอ ควรต้องพิจารณาปัจจัยร่วมหลายด้าน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้พบว่าครูที่มีจิตพอเพียงสูง มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และมีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากกว่าครูที่มีจิตพอเพียงต่ำ โดยจิตพอเพียงเป็นจิตลักษณะตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่คณะนักวิจัยกลุ่มจิตพฤติกรรมศาสตร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2551) ได้กำหนดความหมายและวิธีวัดขึ้นใหม่ ตามกรอบแนวคิดของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง (2547) จิตพอเพียงในที่นี้ หมายถึง จิตลักษณะที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ 1) ความมีเหตุผล 2) การมีภูมิคุ้มกันตน และ 3) การรับรู้คุณค่าความดี (ดูรายละเอียดเพิ่มเติมหน้า 47 ถึง 50) การสร้างแบบวัดจิตพอเพียงมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ประเมินผลจิตลักษณะและพฤติกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งยังขาดเครื่องมือประเมินผลที่

น่าเชื่อถือ ในปัจจุบันแบบวัดจิตพอเพียงกำลังได้รับความสนใจนำไปใช้ศึกษากับกลุ่มผู้ใหญ่วัยทำงาน ในอาชีพต่างๆ มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ **จิตพอเพียง หรือ ตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งของจิตพอเพียง** อยู่จำนวนหนึ่ง พบผลวิจัยที่สนับสนุนผลวิจัยครั้งนี้ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร และชลิดา วสุวัต (2552) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า จิตพอเพียง (มี 3 องค์ประกอบ คือ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันตน และการรับรู้คุณความดี) มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ .25) และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตผ่านพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และในงานวิจัยของ จุรีพร ภิกาลจันทร์ (2551) ศึกษาตัวแปรความชอบเสี่ยง ที่เป็นตัวแปรมิติเดียวในกลุ่มการมีภูมิคุ้มกันตน ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งของจิตพอเพียง พบว่า พนักงานที่มีความชอบเสี่ยงน้อยเป็นผู้มีพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานตามหน้าที่และนอกเหนือหน้าที่มากกว่าพนักงานที่มีความชอบเสี่ยงมาก ส่วนวรรณภา กันยาวงศ์ (2551) ศึกษาตัวแปรการมองโลกในแง่ดี และการจัดการกับความเครียด ซึ่งเป็นจิตมิติเดียวในกลุ่มการมีภูมิคุ้มกันตน พบว่า ยิ่งผู้บริหารสตรีในองค์กรเอกชนมีการมองโลกในแง่ดีมากเพียงใด ก็ยิ่งมีการปรับตัวด้านอัตรานวัตกรรม (การเข้าใจและยอมรับสภาพจริงของตนเองในสังคมแวดล้อมปัจจุบัน) มากเท่านั้น และยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการมองโลกในแง่ดีกับการจัดการความเครียด กล่าวคือ ในหมู่ผู้บริหารสตรีที่สามารถจัดการกับความเครียดได้มาก และถ้ามองโลกในแง่ดีมากด้วย เป็นผู้บริหารสตรีที่ปรับตัวด้านอัตรานวัตกรรมได้มากกว่าครูที่มองโลกในแง่ดีน้อย จากผลการวิจัยที่ผ่านมา แสดงว่า จิตพอเพียง ถ้ามีมากในเยาวชน และผู้ใหญ่ที่ทำงานอาชีพต่างๆ จะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น พฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงาน และพฤติกรรมปรับตัว เป็นต้น

ยิ่งกว่านั้นในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ยังพบอีกว่า ครูที่ได้รับประสบการณ์จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาก มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และมีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่ามากกว่าครูที่ได้รับประสบการณ์จากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย มีผลการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปร **การได้รับประสบการณ์จากการฝึกอบรม** ในฐานะเป็นตัวแปรเชิงสาเหตุอยู่จำนวนหนึ่ง พบผลวิจัยที่สอดคล้องกับผลวิจัยครั้งนี้ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของพรณเรศ ไชยยา (2535) ศึกษาพบว่า ยิ่งครูมีประสบการณ์เข้าร่วมปฏิบัติการเกี่ยวกับเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมากเท่าใด ครูก็มีบทบาทในการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (ด้านการอบรมชี้แนะแก่นักเรียนในการช่วยกันรักษาสิ่งแวดล้อม ด้านการเผยแพร่ข่าวสาร

ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) มากเท่า่นั้น นอกจากนี้พัฒนาภรณ์ ฉัตรวิโรจน์ (2545) ศึกษาบทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงมาก จะมีบทบาทในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงแก่นักเรียน (ด้านการสอนความรู้เศรษฐกิจพอเพียง ด้านการให้คำปรึกษาชุมชนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียง) มากด้วย ส่วนงานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2552) พบว่า ครูที่ได้รับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการสอนคณิตศาสตร์ มากกว่าครูที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จากผลการวิจัยที่ผ่านมา แสดงว่าผู้ที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมเรื่องต่างๆ มากเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนา เช่น พฤติกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม พฤติกรรมการสอน เป็นต้น

5.1.2 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 2

สมมติฐานที่ 2 กล่าวว่า ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละด้านใน 2 ด้าน มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมต่ำ ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย

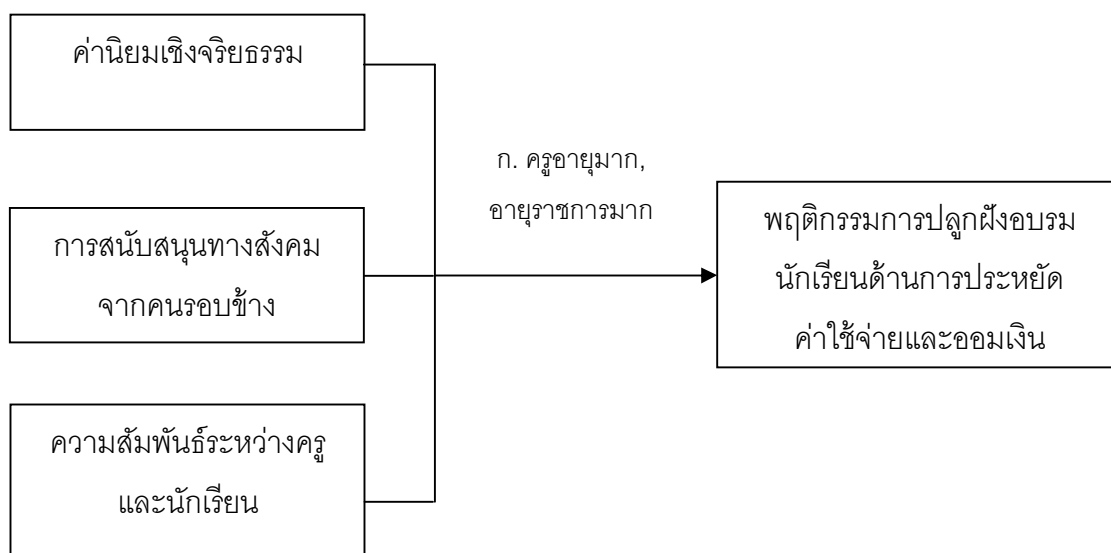
การสรุปสมมติฐานในข้อนี้มาจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางระหว่างตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือ 1) ค่านิยมเชิงจริยธรรม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง และกลุ่มครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมต่ำ 2) การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และกลุ่มครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก และกลุ่มครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยจะวิเคราะห์ตัวแปรตามทีละด้าน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้พบว่าคะแนนของตัวแปรตามแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว พร้อมกัน ทีละ 2 ตัว และทีละตัว จำนวน 2 ตัวแปรตาม ดังนี้

พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พบว่า

1) คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน **แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละ 3 ตัว** พร้อมกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มครูอายุ

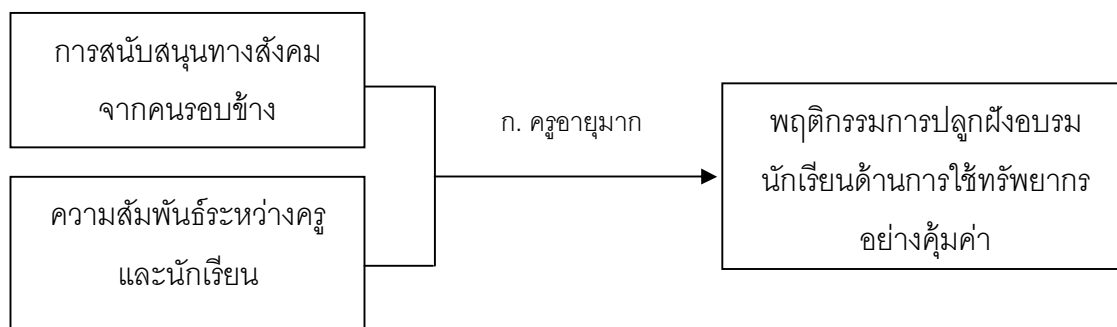
มาก และอายุราชการมาก (ตาราง 12 และตาราง 36 – 37 ในภาคผนวก ข และภาพประกอบ 19) กล่าวคือ 1) ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมต่ำ ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย 2) ในหมู่ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก ถ้ามีค่านิยมเชิงจริยธรรมมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมน้อย 3) ในหมู่ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมมากหรือน้อยก็ตาม และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมากหรือน้อยก็ตาม ถ้าได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย 4) ในหมู่ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูงหรือต่ำ และได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมากหรือน้อยก็ตาม ถ้ามีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมากมีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย และกล่าวได้ว่า ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลุกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินมากที่สุด

ภาพประกอบ 19 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2

คะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน **ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัว** แต่พบว่า คะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน **แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัว** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 12) ดังนี้ 1) ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมต่ำ พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูบางประเภท (ได้แก่ ครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ครูอายุน้อย ครูอายุราชการน้อย ครูที่สอนระดับประถมศึกษา และครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ) 2) ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูทุกประเภทที่ศึกษา 3) ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูเกือบทุกประเภทที่ศึกษา (ยกเว้นครูชาย) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนตัวแปรตามพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินเป็นไปตามความคาดหมายบางส่วน

พฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พบว่า 1) คะแนนพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า **ไม่แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละ 3 ตัว** แต่พบว่า **แปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระทีละ 2 ตัว** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มครูอายุราชการน้อย (ตาราง 13 และตาราง 38 ในภาคผนวก ข) คือ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน กล่าวคือ 1) ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย และมีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย 2) ในหมู่ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย ถ้ามีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย 3) ในหมู่ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย ถ้าได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย และกล่าวได้ว่า ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย และมีความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียนน้อย เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าที่น้อยที่สุด

ภาพประกอบ 20 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 2

คะแนนพฤติกรรมผลการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า **แปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระทีละตัว** อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ตาราง 13) ดังนี้ 2.1 ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง มีพฤติกรรมผลการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมต่ำ พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูบางประเภท (ได้แก่ ครูที่สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง ครูอายุน้อย ครูอายุราชการน้อย ครูที่สอนระดับประถมศึกษา และครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ) 2.2 ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก มีพฤติกรรมผลการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูทุกประเภทที่ศึกษา 2.3 ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก มีพฤติกรรมผลการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย พบในกลุ่มครูโดยรวม และครูทุกประเภทที่ศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนตัวแปรตามพฤติกรรมผลการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินเป็นไปตามความคาดหมายบางส่วน

จึงสรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 บางส่วน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่า ครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมสูง มีพฤติกรรมผลการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มีพฤติกรรมผลการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมต่ำ มีผลงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ **ค่านิยมเชิงจริยธรรม** พบผลที่สอดคล้องการผลวิจัยนี้ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของแสวง ทวีคุณ และคณะ (2546) ที่ได้ทดลองการพัฒนาคติและทักษะต่อพฤติกรรมผลการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู พบว่า เหตุผลเชิงจริยธรรม (วัดทันทีหลังฝึกอบรม) เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับที่ 3 เมื่อร่วมกับตัวแปรจิตลักษณะสมทบและจิตลักษณะอื่นที่วัดทันทีหลังฝึกอบรมอีก 7 ด้าน รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายการปฏิบัติต่อนักเรียนแบบรักสนับสนุนและใช้เหตุผลของครูได้ร้อยละ 34.7 ใน

กลุ่มรวม และสามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนได้เป็นลำดับที่ 4 โดยทำนายได้ร้อยละ 30.3 ส่วนงานวิจัยของปิยวรรณ บุญเพ็ญ (2550) พบว่า ยิ่งบุคลากรสายวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีค่านิยมที่อสุจริตและมีความรับผิดชอบมากเท่าใด ก็จะมีพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพมากเท่านั้น สอดคล้องกับชวนชัย เชื้อสาธุชน (2546) พบว่า ยิ่งอาจารย์ในสถาบันราชภัฏมีเหตุผลเชิงจริยธรรมมากเท่าใด ก็ยังมีพฤติกรรมการประหยัดทรัพยากรมากเท่านั้น จากผลการวิจัยที่ผ่านมาแสดงว่า ผู้ที่มีค่านิยมเชิงจริยธรรมมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากด้วย

พบอีกว่า ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างน้อย มีผลงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ *การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง* พบผลที่สอดคล้องกับผลวิจัยนี้ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) พบว่า ยิ่งครูได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก ครูก็มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์มากด้วย สอดคล้องกับดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) ที่ศึกษาพบว่า ครูคณิตศาสตร์ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้ามาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่นักเรียนมากกว่า และมีพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ที่ดีมากกว่า ครูที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากหัวหน้าน้อย นอกจากนี้ศิริกุล กลิ่นทอง (2549) พบว่า ข้าราชการที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการสนับสนุนทางสังคมแก่เพื่อนร่วมงานมากกว่า ข้าราชการที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อนร่วมงานน้อย จากผลการวิจัยที่ผ่านมาแสดงว่า ผู้ที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้างมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากด้วย

ยิ่งกว่านั้นยังพบว่า ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนน้อย พบผลงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอิสระ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พบผลที่สนับสนุนผลวิจัยนี้ ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) พบว่า ครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนมาก มีพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์แก่นักเรียน มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนน้อย สอดคล้องกับดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) ที่ศึกษาพบว่า ครูคณิตศาสตร์ที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการพัฒนา นักเรียน มากกว่าครูที่มีความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนน้อย จากผลการวิจัยที่ผ่านมาแสดงว่า ผู้ที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนมาก เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากด้วย

5.1.3 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 3

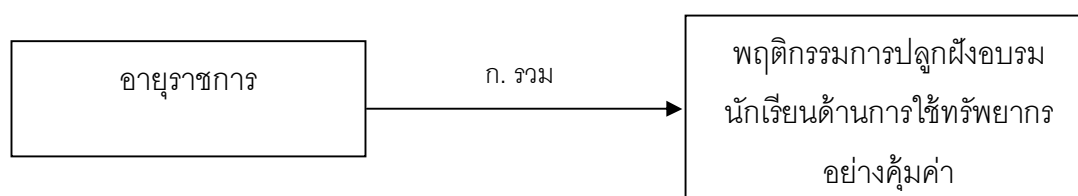
สมมติฐานที่ 3 กล่าวว่า ครูหญิง อายุราชการมาก และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละด้านใน 2 ด้าน มากกว่าครูชาย อายุราชการน้อย และมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ

การสรุปผลตามสมมติฐานในข้อนี้ มาจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางระหว่างตัวแปรอิสระ 3 ตัวแปร คือ 1) เพศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครูชาย และกลุ่มครูหญิง 2) อายุราชการ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ อายุราชการน้อย และอายุราชการมาก 3) ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ และกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ส่วนตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน และเจตคติต่อนักเรียน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้พบว่าคะแนนของตัวแปรตามแปรปรวนไปตามตัวแปรอิสระ ดังนี้

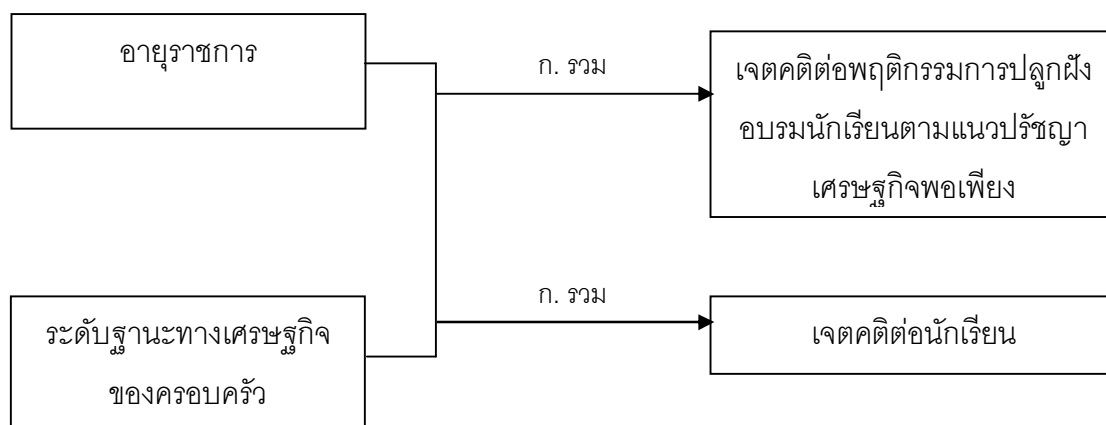
พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ไม่พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง สองทาง และทางเดียว แต่อย่างไรใด

พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ไม่พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง แต่พบว่า คะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ละตัว โดยพบว่า ครูที่มีอายุราชการมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย ซึ่งเป็นไปตามความคาดหมายบางส่วน

ภาพประกอบ 21 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 3

เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไม่พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง แต่พบว่า 1) คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ อายุราชการ และระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กล่าวคือ ครูที่มีอายุราชการมาก และมีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้มีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย และมีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ซึ่งเป็นไปตามความคาดหมายบางส่วน และยังพบว่า 2) คะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ตัว คือ เพศของครู โดยพบว่า ครูหญิง มีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูชาย

ภาพประกอบ 22 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 3

ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ไม่พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง สองทาง และทางเดียว แต่อย่างไร

เจตคติต่อนักเรียน ไม่พบปฏิสัมพันธ์แบบสามทาง แต่พบว่า 1) คะแนนเจตคติต่อนักเรียนแปรปรวนไปตามปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ อายุราชการ และระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว กล่าวคือ ครูที่มีอายุราชการมาก และมีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง เป็นผู้มีเจตคติต่อนักเรียน มากกว่าครูที่มีอายุราชการน้อย และมีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ซึ่งเป็นไปตามความคาดหมายบางส่วน

จึงสรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานที่ 3 บางส่วน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นทำให้ทราบว่า ครูหญิงมีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากกว่าครูชาย สอดคล้องกับผลวิจัยของศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) พบว่า ครูหญิงมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมากกว่าครูชาย

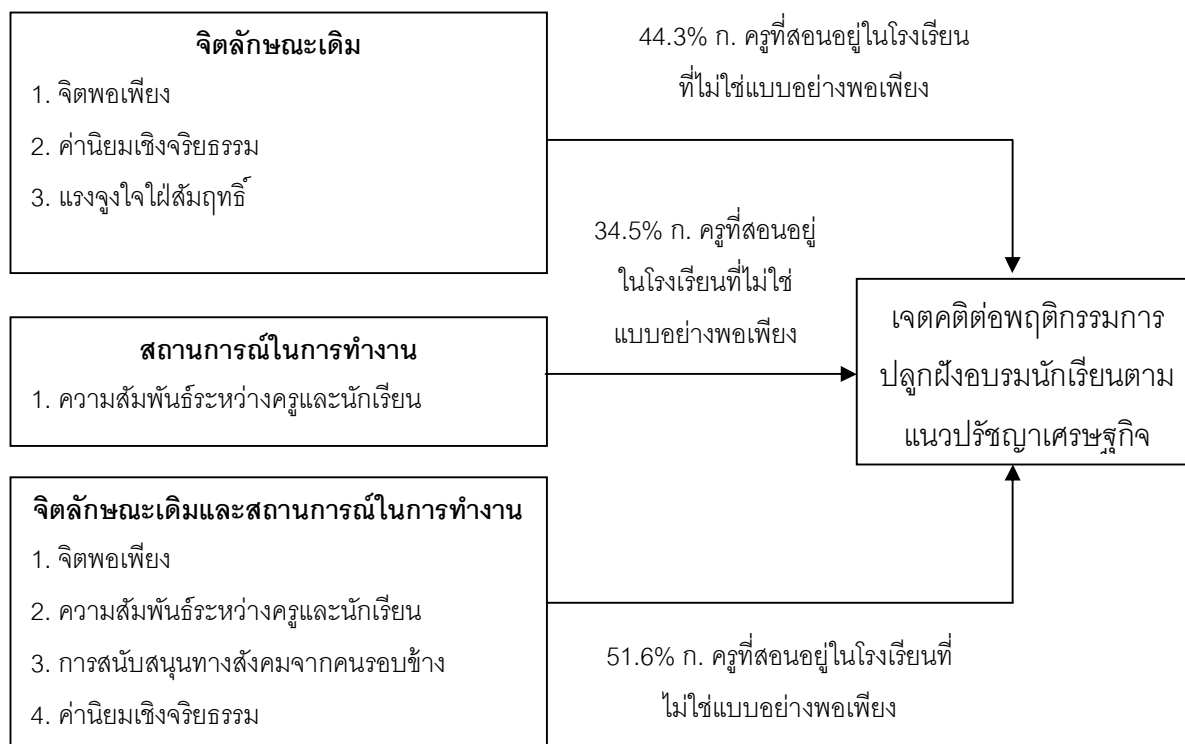
ยังพบอีกว่า ครูอายุราชการมาก มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มากกว่าครูอายุราชการน้อย สอดคล้องกับผลวิจัยของนิชาภัทร โพธิ์ บาง (2550) พบว่า เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีอายุราชการมาก เป็นผู้มีพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมมากกว่า เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชีที่มีอายุราชการน้อย

5.1.4 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 4

สมมติฐานที่ 4 กล่าวว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 ประกอบด้วย ตัวทำนายชุดที่ 1 (คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร) ร่วมกับตัวทำนายชุดที่ 2 (คือ สถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร) รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หรือความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ได้มากกว่าเมื่อใช้ตัวทำนายชุดหนึ่งชุดใดเพียงลำพัง โดยกำหนดเกณฑ์ความแตกต่างของปริมาณการทำนายตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) ของเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ตาราง 16) ด้วยตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงาน) รวม 8 ตัวแปร ร่วมกันสามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) หรือชุดที่ 2 (สถานการณ์ในการทำงาน) ชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียว เกินเกณฑ์ร้อยละ 5 ไม่ปรากฏผลที่สนับสนุนสมมติฐานในครุกลุ่มรวม แต่พบผลที่สนับสนุนสมมติฐานในกลุ่มย่อย 7 จาก 14 กลุ่มย่อย ได้แก่ กลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง กลุ่มครูชาย กลุ่มครูหญิง กลุ่มครูอายุมาก กลุ่มครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือต่ำกว่า กลุ่มครูที่จบการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี กลุ่มครูอายุราชการน้อย และกลุ่มครูที่สอนระดับประถมศึกษา มีพีดีเอเปอร์เซ็นต์ที่แตกต่างเกินเกณฑ์อยู่ระหว่าง 5.2 ถึง 7.3 โดยกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันมากที่สุด คือ กลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ภาพประกอบ 23) โดยตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูที่สอนในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียงได้ร้อยละ 44.3 พบตัวแปรสำคัญที่ทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ จิตพอเพียง ค่านิยมเชิงจริยธรรม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ตัวทำนายชุดที่ 2 (สถานการณ์ในการทำงาน)

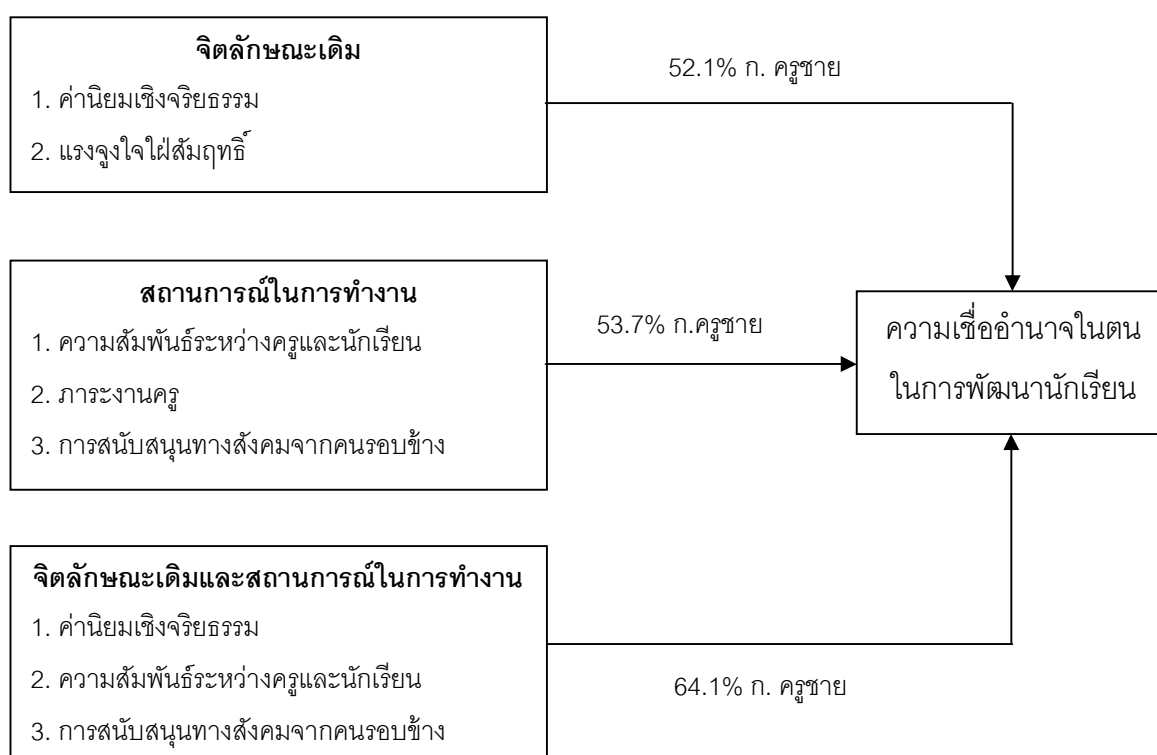
สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 34.5 พบตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะเดิมร่วมกับสถานการณ์) สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ร้อยละ 51.6 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ จิตพอเพียง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และค่านิยมเชิงจริยธรรม ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของตัวแปรตามเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงเป็นไปตามความคาดหมายประมาณครึ่งหนึ่งของสมมติฐาน

ภาพประกอบ 23 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กลุ่มจิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงานเป็นตัวทำนาย ในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) ของความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน (ตาราง 17) ด้วยตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ในการทำงาน) รวม 8 ตัวแปร ร่วมกันสามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการ

พัฒนานักเรียนได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) หรือชุดที่ 2 (สถานการณ์ในการทำงาน) ชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียวเกินเกณฑ์ร้อยละ 5 พบผลสนับสนุนสมมติฐานในกลุ่มรวม กล่าวคือ ตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตเดิมและสถานการณ์) รวม 8 ตัวแปร สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนได้มากกว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 หรือ ชุดที่ 2 ได้ร้อยละ 6.1 ยิ่งกว่านั้นตัวทำนายชุดที่ 3 ยังสามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนได้มากกว่าชุดที่ 1 หรือชุดที่ 2 ในครู 10 จาก 14 กลุ่มย่อย มีพิสัยความแตกต่างอยู่ระหว่างร้อยละ 5.5 ถึง 10.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จึงเป็นไปตามสมมติฐานด้วย กลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์แตกต่างกันมากที่สุด คือ กลุ่มครูชาย (ภาพประกอบ 24) โดยตัวทำนายชุดที่ 1 (จิตลักษณะเดิม) สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนได้ร้อยละ 52.1 พบตัวแปรสำคัญที่ทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูชาย ตัวทำนายชุดที่ 2 (สถานการณ์ในการทำงาน) สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนได้ร้อยละ 53.7 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ภาระงานครู และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ตัวทำนายชุดที่ 3 (จิตลักษณะเดิม

ภาพประกอบ 24 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน โดยใช้กลุ่มจิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงานเป็นตัวทำนาย ในกลุ่มครูชาย

ร่วมกับสถานการณ์) สามารถทำนายความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียนได้ร้อยละ 64.1 พบตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน จึงเป็นไปตามความคาดหมายส่วนใหญ่

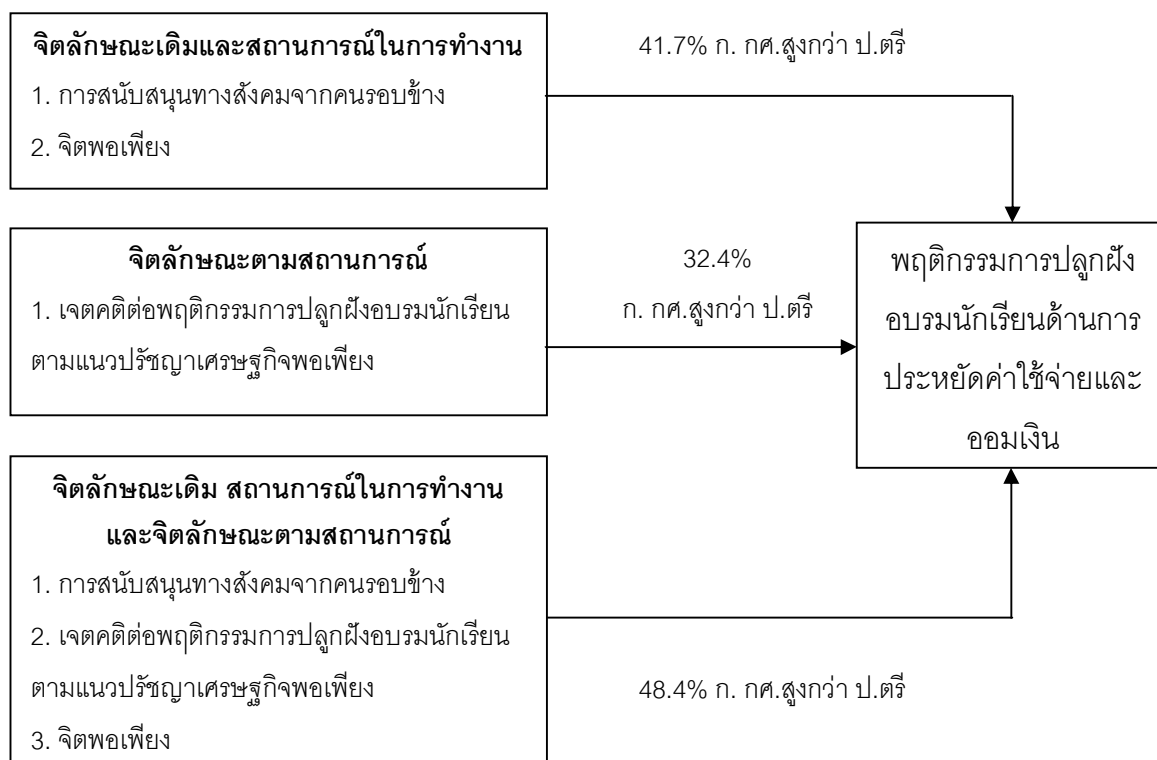
จึงสรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานที่ 4 เป็นส่วนใหญ่

สรุปผลการวิเคราะห์เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน พบว่า สมมติฐานข้อที่ 4 ได้รับการสนับสนุนในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม จากการศึกษาที่พบว่าจิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงานร่วมกัน 8 ตัวแปร สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 1 หรือชุดที่ 2 ตามลำดับ ตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป เป็นผลที่สนับสนุนรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมที่ว่า การใช้ตัวแปรเชิงสาเหตุหลายสายวิชาการ (สหวิทยาการ) และสายละหลายด้าน สามารถอธิบาย จิตลักษณะหรือพฤติกรรมเป้าหมายได้มากกว่า การใช้ตัวแปรเชิงสาเหตุสายจิตลักษณะหรือสายสถานการณ์เพียงลำดับ และสายละน้อยด้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยนี้ ให้การสนับสนุนสมมติฐานที่ 4 ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมา ที่ทำการทดสอบกรอบแนวคิดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ตัวอย่างผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเช่น ผลการวิจัยของ ศุภวดี บุญญวงค์ และคณะ (2552) ที่ศึกษาเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของครูระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดสงขลา สอดคล้องกับดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคอง (2547) ที่ศึกษาทัศนคติที่ดีต่องานครู ของครูคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา และทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล และคณะ (2551) ศึกษาทัศนคติที่ดีต่อการปลูกฝังอบรมบุตรให้เคารพกฎระเบียบของบิดาที่รับราชการตำรวจตำรวจ

5.1.5 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 5

สมมติฐานที่ 5 กล่าวว่า ตัวทำนายชุดที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย ตัวทำนายชุดที่ 3 (คือ จิตลักษณะเดิมร่วมกับสถานการณ์ในการทำงาน 8 ตัวแปร) ร่วมกับตัวทำนายชุดที่ 4 (คือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ 3 ตัวแปร) รวม 11 ตัวแปร สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ละด้านใน 2 ด้าน ได้มากกว่าเมื่อใช้ตัวทำนายชุดที่ 3 หรือตัวทำนายชุดที่ 4 ชุดใดชุดหนึ่งเพียงลำดับ โดยกำหนดเกณฑ์ความแตกต่างของปริมาณการทำนายตั้งแต่ร้อยละ 5 ขึ้นไป (เกณฑ์นี้กำหนดขึ้นใช้ในการวิจัยครั้งนี้)

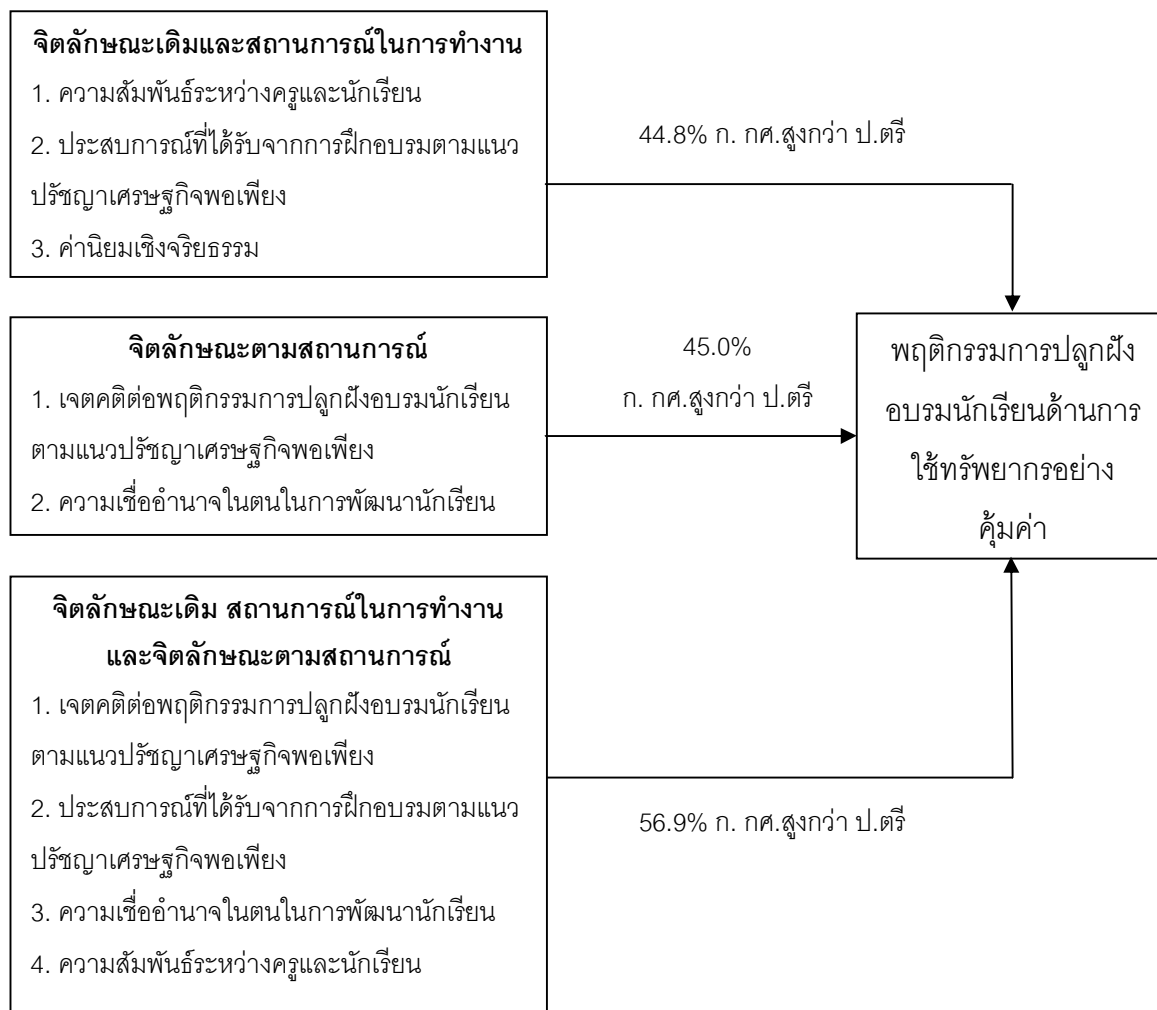
จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐาน (Standard Multiple Regression Analysis) ของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ด้วยตัวทำนายชุดที่ 5 (จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ในการทำงาน และจิตลักษณะตามสถานการณ์) รวม 11 ตัวแปร ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน แต่ละด้าน (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ได้มากกว่าตัวทำนายชุดที่ 3 หรือ ชุดที่ 4 ชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียวเกินเกณฑ์ร้อยละ 5 พบว่า ปรากฏผลที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 5 ทั้ง 2 พฤติกรรมดังกล่าว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ภาพประกอบ 25 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน โดยใช้กลุ่มจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ในการทำงาน และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐานของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน (ตาราง 18) ด้วย**ตัวทำนายชุดที่ 5** (จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ในการทำงาน และจิตลักษณะตามสถานการณ์) รวม 11 ตัวแปร ร่วมกันสามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ได้มากกว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 หรือชุดที่ 4 ชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียวเกินเกณฑ์ร้อยละ 5 ไม่ปรากฏผลที่สนับสนุนสมมติฐานในครุกลุ่มรวม แต่พบผลที่ให้การสนับสนุนสมมติฐานเพียง 1 จาก 14 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยมีเปอร์เซ็นต์แตกต่างเท่ากับ 6.7 (ภาพประกอบ 25) โดยสามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินได้ร้อยละ 48.4 โดยมีตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจิตพอเพียง **ตัวทำนายชุดที่ 3** (จิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงาน) สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินได้ร้อยละ 41.7 โดยมีตัวทำนายสำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง และจิตพอเพียง **ตัวทำนายชุดที่ 4** (จิตลักษณะตามสถานการณ์) สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินได้ร้อยละ 32.4 โดยมีตัวทำนายสำคัญเพียงตัวเดียว คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน จึงเป็นไปตามความคาดหมายบางส่วน

จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบมาตรฐานของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (ตาราง 19) ด้วย**ตัวทำนายชุดที่ 5** (จิตลักษณะเดิม สถานการณ์ในการทำงาน และจิตลักษณะตามสถานการณ์) รวม 11 ตัวแปร ร่วมกันสามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ได้มากกว่า ตัวทำนายชุดที่ 3 หรือชุดที่ 4 ชุดใดชุดหนึ่งเพียงชุดเดียวเกินเกณฑ์ร้อยละ 5 ไม่ปรากฏผลที่สนับสนุนสมมติฐานในครุกลุ่มรวม แต่พบผลที่ให้การสนับสนุนสมมติฐาน ใน 2 จาก 14 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง และกลุ่มครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี โดยมีเปอร์เซ็นต์ที่แตกต่างเท่ากับ 7.6 และ 11.9 ตามลำดับ (ภาพประกอบ 26) โดยในกลุ่มครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีซึ่งเป็นกลุ่มที่มีเปอร์เซ็นต์ทำนายแตกต่างกันมากที่สุด พบว่า **ตัวทำนายชุดที่ 5** สามารถทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าได้ร้อยละ 56.9 โดยมีตัวทำนายสำคัญเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนใน

ภาพประกอบ 26 ปริมาณการทำนายและตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมกรปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยใช้กลุ่มจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ในการทำงาน และจิตลักษณะตามสถานการณ์เป็นตัวทำนาย ในกลุ่มครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี

การพัฒนานักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน **ตัวทำนายชุดที่ 3** (จิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงาน) สามารถทำนายได้ร้อยละ 44.8 โดยมีตัวทำนายสำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และค่านิยมเชิงจริยธรรม **ตัวทำนายชุดที่ 4** (จิตลักษณะตามสถานการณ์) สามารถทำนายได้ร้อยละ 45.0 โดยมีตัวทำนายสำคัญ เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ เจตคติต่อพฤติกรรมกรปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของพฤติกรรมกรปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า จึงเป็นไปตามความคาดหมายบางส่วน

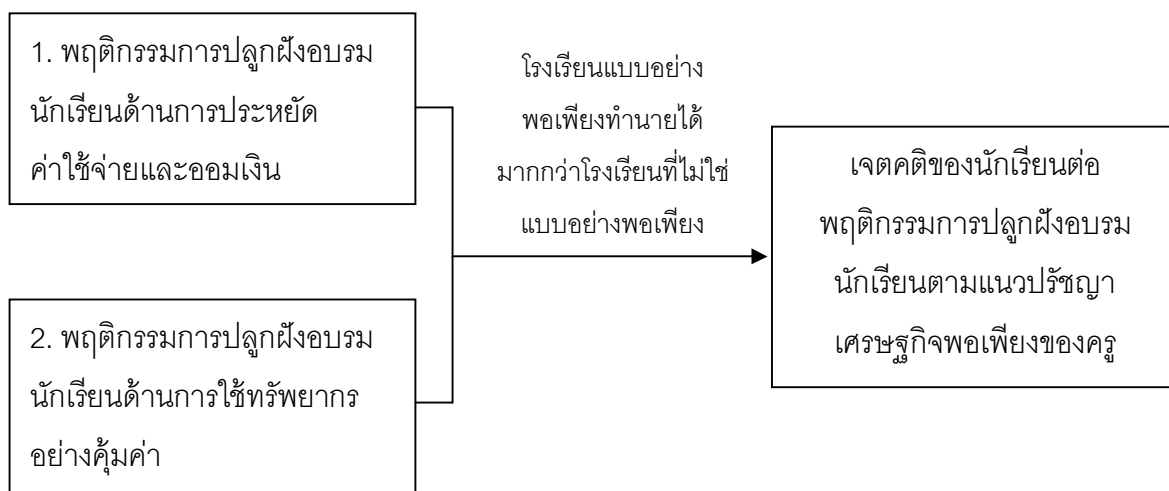
จึงสรุปได้ว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลสนับสนุนสมมติฐานที่ 5 บางส่วน

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปริมาณการทำนายและตัวทำนายของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน แต่ละด้าน โดยใช้ตัวทำนายหลายกลุ่ม กลุ่มละหลายด้าน พบผลที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 5 ที่กำหนดขึ้นบนพื้นฐานของรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยมที่ว่า การใช้ตัวแปรเชิงสาเหตุหลายสายวิชาการ (สหวิทยาการ) และสายละหลายด้าน สามารถอธิบายพฤติกรรมเป้าหมายได้มากกว่าการใช้ตัวแปรเชิงสาเหตุน้อยสาย และสายละน้อยด้าน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตหลายเรื่อง ที่ทำการทดสอบกรอบแนวคิดรูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม ตัวอย่างงานวิจัยที่สอดคล้องกับผลวิจัยข้างต้น เช่น พฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (ศุภวดี บุญญวงษ์และคณะ. 2552) พฤติกรรมการพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ ในระดับมัธยมศึกษา (ดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง. 2547) พฤติกรรมการทำงานของครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (อ้อมเดือน สดมณี และอุษา ศรีจินดารัตน์. 2549) พฤติกรรมตำรวจในการปลูกฝังอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ (ทิพย์ชมพร เกษโกมลและคณะ. 2551) พฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานของพนักงานปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรม (จรีพร ภิบาลจันทร์. 2551)

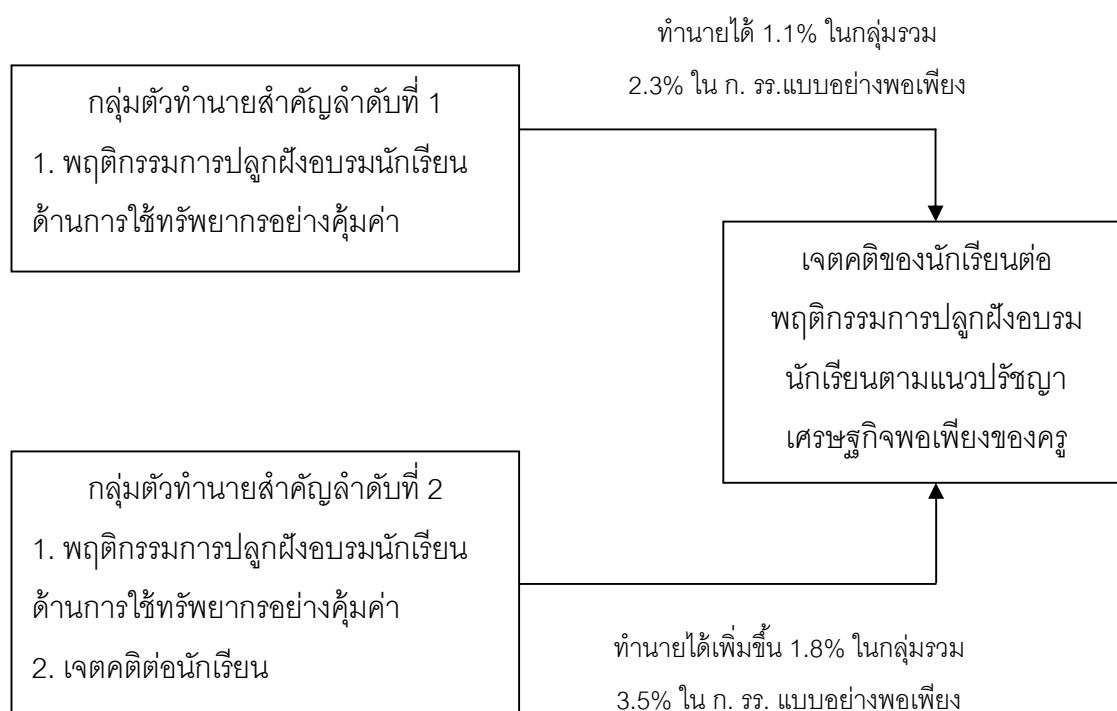
5.1.6 การสรุปและอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ 6

สมมติฐานที่ 6 กล่าวว่า กลุ่มตัวแปรลำดับที่ 1 คือ พฤติกรรมของครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน สามารถทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ได้มากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อควบคุมอิทธิพลของกลุ่มตัวแปรลำดับที่ 1 ให้คงที่แล้ว นำกลุ่มตัวแปรลำดับที่ 2 คือ จิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ในการทำงานของครู รวม 4 ตัว เข้าร่วมทำนาย สามารถเพิ่มปริมาณการทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อนำคะแนนเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู มาทำการวิเคราะห์ถดถอยแบบมีลำดับขั้น (ตาราง 20) โดยใช้กลุ่มตัวแปรพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ตัวแปร (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) เป็นตัวทำนายลำดับที่ 1 และตัวทำนายลำดับที่ 2 คือ จิตลักษณะ

ภาพประกอบ 27 แสดงผลการวิจัยที่สนับสนุนสมมติฐานที่ 6

ภาพประกอบ 28 ผลการทำนายนเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู โดยใช้กลุ่มพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ด้าน เป็นตัวทำนายนลำดับที่ 1 และ กลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ และสถานการณ์ในการทำงานรวม 4 ตัวแปรร่วมเป็นตัวทำนายนลำดับที่ 2 ในกลุ่มครูโดยรวมและกลุ่มครูผู้สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง

ตามสถานการณ์ 3 ตัวแปรและสถานการณ์ในการทำงาน 1 ตัวแปร รวมเป็น 4 ตัวทำนาย (เจตคติต่อพฤติกรรม การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน เจตคติต่อนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน) ผลปรากฏว่า พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) สามารถร่วมกันทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ได้มากกว่าโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ปริมาณการทำนายเท่ากับร้อยละ 2.3 และ 1.2 ตามลำดับ) (ภาพประกอบ 27)

พบอีกว่า กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 2 สามารถเข้าร่วมทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ได้เพิ่มขึ้นจากที่กลุ่มตัวทำนายลำดับที่ 1 ทำนายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย 4 จาก 14 กลุ่ม มีเปอร์เซ็นต์การทำนายที่เพิ่มขึ้นอยู่ระหว่างร้อยละ 1.8 ถึง 5.6 โดยในกลุ่มรวมทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 (ตาราง 20 และภาพประกอบ 28) ในกลุ่มโรงเรียนพอเพียงทำนายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 และในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำทำนายได้เพิ่มขึ้นสูงสุด ร้อยละ 5.6 มีตัวทำนายสำคัญคือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเจตคติต่อนักเรียน

ดังนั้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้จึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 6 เป็นส่วนใหญ่

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ที่พบว่านักเรียนจากโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู มากกว่านักเรียนจากโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง มีผลงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาความสำเร็จของการเข้าร่วมโครงการต่างๆ ที่มีต่อพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบุคคลและผลของพฤติกรรมเหล่านั้น ตัวอย่างเช่น จุรีพร ภิบาลจันทร์ (2551) พบว่า พนักงานปฏิบัติการที่ทำงานในโรงงานที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 9001: 2000 มีพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงาน (ตามหน้าที่และนอกเหนือหน้าที่) มากกว่าพนักงานที่ทำงานในโรงงานที่ไม่ได้รับการรับรองฯ และการมีพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงาน 2 ด้านดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายความถี่ในการเจ็บป่วยจากการทำงาน (ตามบันทึกการรักษาพยาบาลของโรงงาน) ในกลุ่มพนักงานที่ทำงานในโรงเรียนที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 9001: 2000 (ทำนายได้ร้อยละ 12.4) มากกว่าพนักงานที่ทำงานในโรงเรียนที่ไม่ผ่านการรับรองมาตรฐาน ISO 9001: 2000 (ทำนายได้ร้อยละ 10) ส่วนวิจัยของศิริกุล กลิ่นทอง (2549) พบว่า ข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท มีพฤติกรรมการทำงานราชการด้านบริการประชาชนดีกว่า ข้าราชการที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ สอดคล้องกับงานของดุจเดือน พันธุมนาวิน และอัมพร ม้าคนอง (2547) พบว่า

พฤติกรรมการณ์สนับสนุนทางสังคมจากครู ส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนไปยังทัศนคติที่ดีในการเรียนคณิตศาสตร์ (ค่าสัมประสิทธิ์ อิทธิพลทางอ้อมเท่ากับ .22) จากผลการวิจัยที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าการเข้าร่วมโครงการ/ กิจกรรมต่างๆ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่น่าปรารถนามากขึ้น เช่น พฤติกรรมการสอน พฤติกรรมการทำงาน เป็นต้น

ยิ่งกว่านั้นยังพบว่าการศึกษาที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนเพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอที่จะพัฒนาจิตใจหรือจิตลักษณะของนักเรียนได้อย่างแท้จริง โดยครูควรที่จะมีจิตลักษณะหรือสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนบางบางประการร่วมด้วย ซึ่งจากผลการวิจัยนี้พบอย่างชัดเจนว่า พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เจตคติต่อนักเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน เป็นตัวทำนายสำคัญลำดับแรกๆ ที่สามารถทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูได้ ซึ่งผลวิจัยก่อนหน้านี้ก็พบผลในทำนองเดียวกัน เช่น งานวิจัยของดุจเดือน พันธุมนาวิ และอัมพร ม้าคนอง (2547) พบว่า พฤติกรรมการพัฒนานักเรียนของครูคณิตศาสตร์ และทัศนคติที่ดีต่องานครู สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ สอดคล้องกับศุวดี บุญญวงษ์ และคณะ (2552) ศึกษาปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรเชิงเหตุที่สำคัญสามลำดับแรก คือ เจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การรับรู้การปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์จากครู และพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยสามารถร่วมกันอธิบายคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนได้ร้อยละ 2 ถึงร้อยละ 8

5.2 การสรุปและอภิปรายผลในประเด็นพิเศษ

5.2.1 ครูกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง

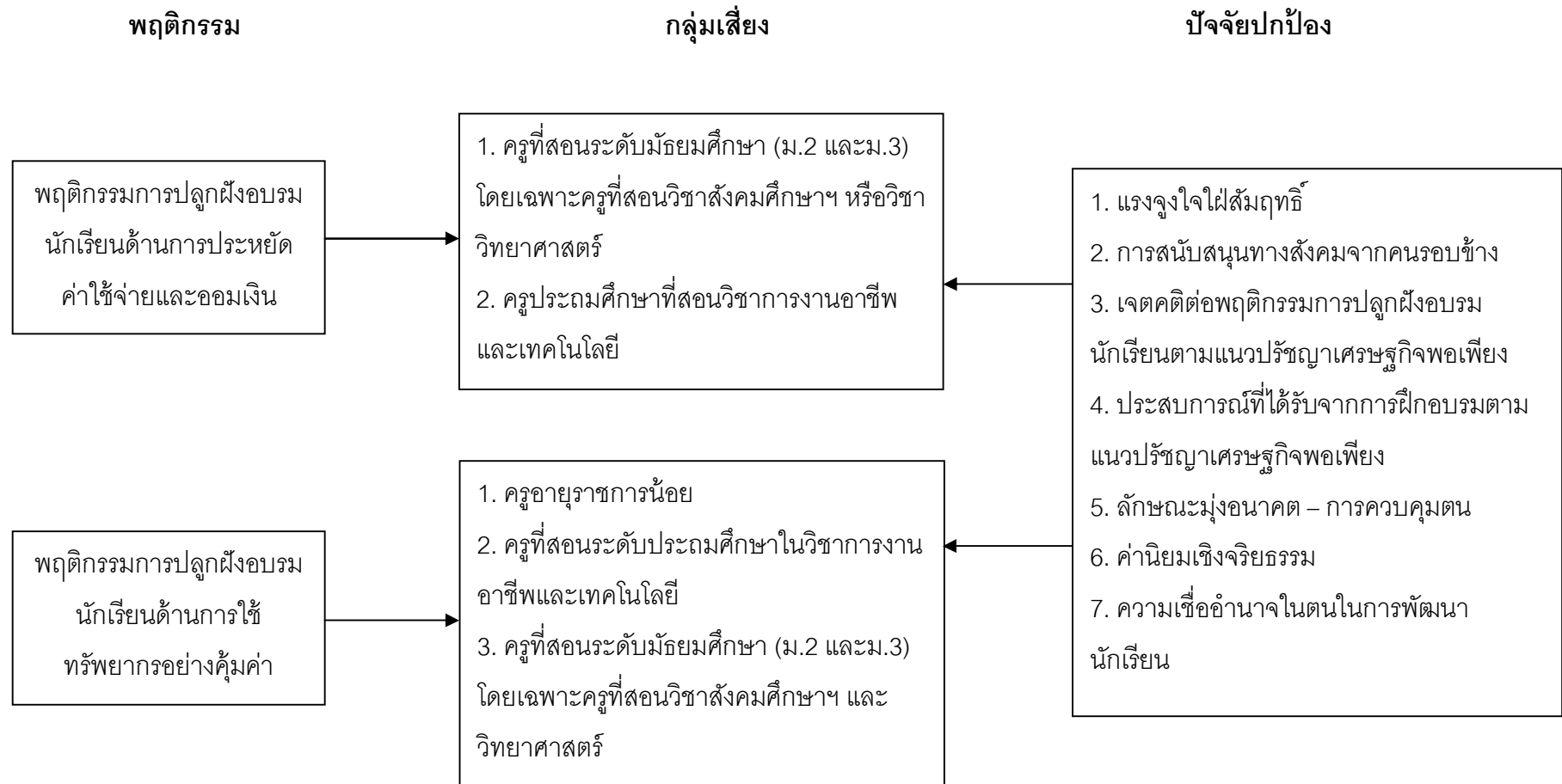
ครูกลุ่มเสี่ยงในที่นี้ คือ ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้านน้อย (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) และมีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย เป็นต้น พิจารณาตามลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังของครูที่แตกต่างกันที่ละ 3 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (ตาราง 14) ประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่สอน และกลุ่มสาระวิชาที่สอน (ตาราง 15) (ดูผลวิจัยในตาราง 14 และ 15 ส่วนที่ 2) ส่วนปัจจัยปกป้อง (Protective factors) หมายถึง ปัจจัยที่จะช่วยลดผลเสียที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีลักษณะเสี่ยง ซึ่งพบลักษณะของกลุ่มเสี่ยงและปัจจัยปกป้อง ดังนี้ (ภาพประกอบ 29)

ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน น้อย คือ 1) ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ม.2 และม.3) โดยเฉพาะครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา หรือวิชาวิทยาศาสตร์ 2) ครูประถมศึกษาที่สอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี (ตาราง 15) ปัจจัยเชิงเหตุ (ปัจจัยปกป้อง) สำคัญของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ ค่านิยมเชิงจริยธรรม (ตาราง 18)

ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า น้อย คือ 1) ครูอายุราชการน้อย 2) ครูที่สอนระดับประถมศึกษาในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี หรือ 3) ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ม.2 และม.3) โดยเฉพาะครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ (ตาราง 15) ปัจจัยเชิงเหตุ (ปัจจัยปกป้อง) สำคัญของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน (ตาราง 19)

ครูที่มีเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง น้อย คือ 1) ครูชาย 2) ครูที่อายุราชการมาก แต่ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่ำ ปัจจัยเชิงเหตุ (ปัจจัยปกป้อง) สำคัญของเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ค่านิยมเชิงจริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง(ตาราง 16)

ครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน น้อย คือ 1) ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง พบเฉพาะในหมู่ครูที่สอนระดับประถมศึกษา และสอนวิชาสังคมศึกษา 2) ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา พบเฉพาะในหมู่ครูที่สอนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง และสอนวิชาสังคมศึกษา 3) ครูที่สอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี พบเฉพาะในหมู่ครูประถมศึกษา ที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง หรือไม่ใช่แบบอย่างพอเพียงก็ตาม และ 4) ครูที่สอนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบเฉพาะในหมู่ครูประถมศึกษา ที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ปัจจัยเชิงเหตุ (ปัจจัยปกป้อง) สำคัญของความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ค่านิยมเชิงจริยธรรม จิตพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพประกอบ 29 แสดงผลการวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มเสี่ยง และปัจจัยปกป้อง

สรุปได้ว่า ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้านน้อย (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ได้แก่ ครูที่มีอายุราชการน้อย ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา (ม.2 – ม.3) โดยเฉพาะครูที่สอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และวิชาวิทยาศาสตร์ และครูที่สอนระดับประถมศึกษาในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี

ส่วนปัจจัยเชิงเหตุสำคัญด้านจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่อาจพัฒนาเป็นปัจจัยปกป้อง เพื่อช่วยเพิ่มพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) เรียงตามลำดับความสำคัญ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน

5.2.2 สรุปปัจจัยเชิงเหตุและผลของการมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาเพื่อแสวงหาสาเหตุของพฤติกรรมตามรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism Model) นอกจากตัวแปรด้านจิตลักษณะเดิม และสถานการณ์ในการทำงานจะมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว กลุ่มตัวแปรที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่ากลุ่มตัวแปรทั้งสองดังกล่าว คือ กลุ่มตัวแปรจิตลักษณะตามสถานการณ์ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า เจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นตัวแปรในกลุ่มจิตลักษณะตามสถานการณ์ที่สามารถเข้าร่วมทำนายพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ได้เป็นลำดับแรก (ตาราง 18 และตาราง 19) ในบทที่ 4 ทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยเกือบทุกประเภทที่ศึกษา ในส่วนนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยเชิงเหตุและปัจจัยเชิงผลของเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และอภิปรายผลเพื่อประโยชน์ในการวิจัยและพัฒนาตัวแปรสำคัญนี้ต่อไป

ปัจจัยเชิงเหตุของเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 (ตาราง 16) พบว่า ตัวทำนายชุดที่ 1 คือ จิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะมุ่งอนาคต- การควบคุมตน ค่านิยมเชิงจริยธรรม และจิต

พอเพียง สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 50.4 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และจิตพอเพียง และทำนายได้สูงสุดร้อยละ 56.6 ในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง มีตัวทำนายสำคัญ คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน ตัวทำนายชุดที่ 2 คือ สถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร ได้แก่ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 37.1 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และภาระงานครู และทำนายได้สูงสุดร้อยละ 43.8 ในกลุ่มครูชาย มีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

เมื่อนำตัวทำนายทั้งสองชุด (กลุ่มจิตลักษณะเดิม 4 ตัวแปร และกลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน 4 ตัวแปร) รวมเป็น 8 ตัวแปร ปรากฏว่า ตัวแปรกลุ่มจิตลักษณะเดิมและสถานการณ์ในการทำงาน สามารถทำนายเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 55.3 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน และจิตพอเพียง และทำนายได้สูงสุดร้อยละ 62.7 ในกลุ่มครูชาย มีตัวทำนายสำคัญ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ลักษณะการมุ่งอนาคต – การควบคุมตน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

สรุปได้ว่า ตัวทำนายที่สำคัญของเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในชุดจิตลักษณะเดิม ได้แก่ ค่านิยมเชิงจริยธรรม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และจิตพอเพียง ในชุดสถานการณ์ในการทำงาน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ภาระงานครู และการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และตัวทำนายที่สำคัญในชุดรวม 8 ตัวแปร ได้แก่ ค่านิยมเชิงจริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน จิตพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ภาพประกอบ 28)

ปัจจัยเชิงผลของเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

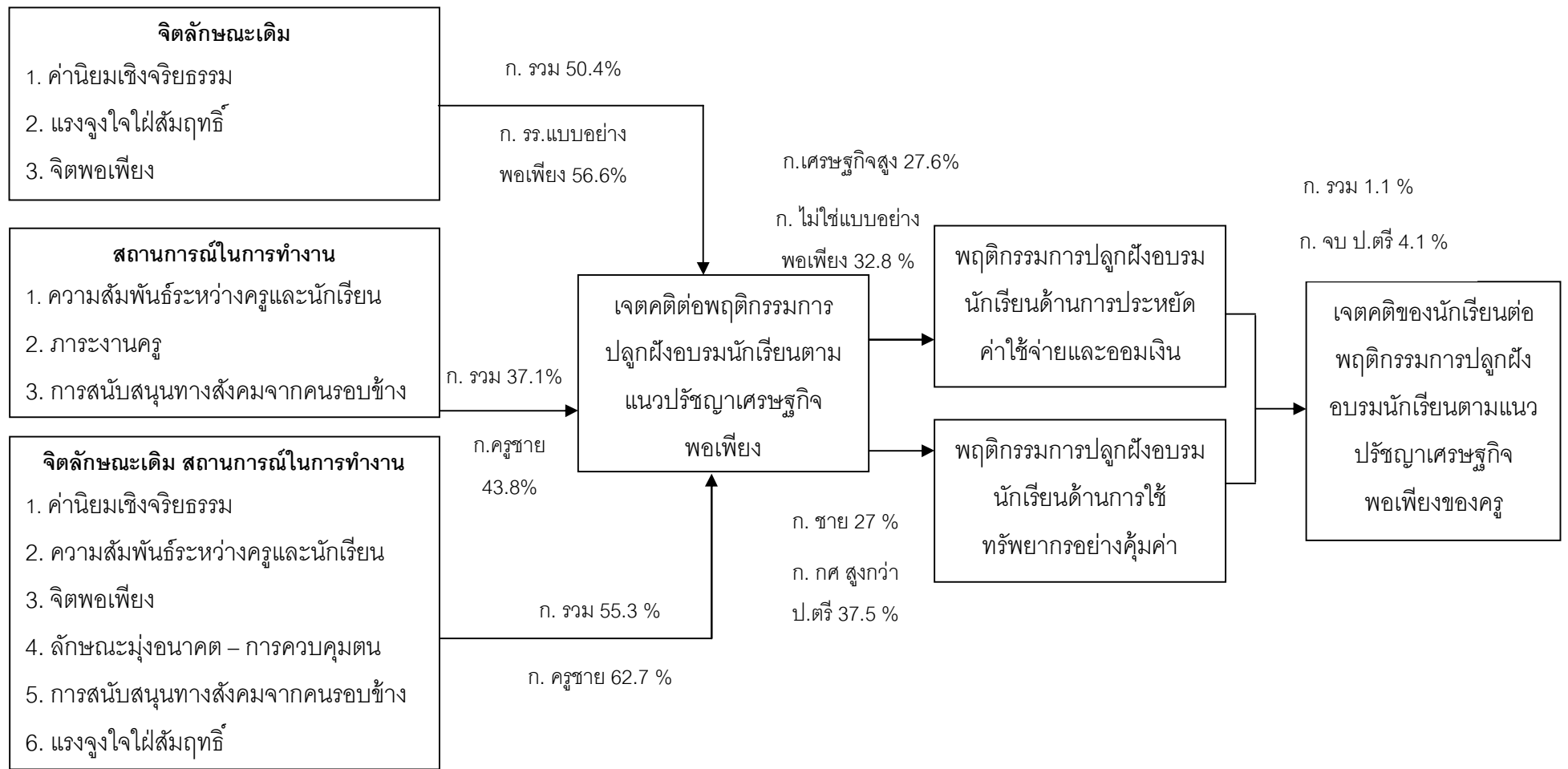
จากการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 (ตาราง 18 และ 19) พบว่า เจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 24.9 (ค่าเบต้าเท่ากับ .49) ในกลุ่มย่อย

14 กลุ่ม มีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 21.1 ถึง 32.8 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ค่าเบต้าเท่ากับ .57) และเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังสามารถทำนายพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในกลุ่มรวม ได้ร้อยละ 23.6 (ค่าเบต้าเท่ากับ .48) ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม มีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 23.4 ถึง 37.5 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (ค่าเบต้าเท่ากับ .61) ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า เป็นปัจจัยเชิงผลของเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามลำดับ

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงเหตุและผลของเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้ว่า ปัจจัยเชิงเหตุของเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ค่านิยมเชิงจริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน จิตพอเพียง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตามลำดับ ส่วนปัจจัยเชิงผลของเจตคติต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ตามลำดับ

ปัจจัยเชิงผลของพฤติกรรมครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 (ตาราง 20) พบว่า พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน (พฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) สามารถร่วมกันทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในกลุ่มรวมได้ร้อยละ 1.1 โดยมีตัวทำนายสำคัญ คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (ค่าเบต้าเท่ากับ .14) ในกลุ่มย่อย 14 กลุ่ม มีปริมาณการทำนายอยู่ระหว่างร้อยละ 0.4 ถึง 4.1 ทำนายได้สูงสุดในกลุ่มครูที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีตัวทำนายสำคัญ คือ พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (ค่าเบต้าเท่ากับ .27) และยังพบว่า พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน สามารถทำนายเจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครูในกลุ่มนักเรียนที่เรียนในโรงเรียนแบบอย่างพอเพียง ได้มากกว่านักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่ไม่ใช่แบบอย่างพอเพียง (ภาพประกอบ 30)

ภาพประกอบ 30 ปัจจัยเชิงเหตุและผลของเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยสำคัญ และปัจจัยเชิงผลของพฤติกรรมครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้าน ในครูกลุ่มสำคัญบางกลุ่ม

5.3 ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัย

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยประเภทศึกษาความสัมพันธ์เปรียบเทียบ (Correlational – Comparative Study) มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า ปัจจัยด้านจิตลักษณะเดิม สถานการณ์ในการทำงาน จิตลักษณะตามสถานการณ์ ตลอดจนลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังมีความสำคัญเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ในกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้มากน้อยเพียงใด และเพราะเหตุใด ผลงานวิจัยครั้งนี้มีข้อดีและข้อจำกัดที่ควรนำเสนอต่อนักวิจัยและนักพัฒนาไว้เป็นข้อควรคำนึงก่อนนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ต่อไป โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.3.1 ข้อดีของงานวิจัย

1. ใช้หลักการทางพฤติกรรมศาสตร์ในการทำนายและอธิบายพฤติกรรมของบุคคล
โดยอาศัยรูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยมเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานในการประมวลเอกสาร ทำให้สามารถกำหนดตัวแปรเชิงสาเหตุสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมครูในการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งที่เป็นปัจจัยเชิงสาเหตุภายนอกและภายในบุคคล ตลอดจนมีการตั้งสมมติฐานเพื่อพิสูจน์ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเชิงสาเหตุที่เป็นลักษณะภายนอกตัวบุคคลกับลักษณะทางจิตใจภายในของบุคคลด้วย 2 แบบด้วย จึงเป็นการวิจัยที่ศึกษาครอบคลุม 4 สายสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ

2. การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุจากหลายกลุ่มตัวแปรของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และศึกษาปัจจัยเชิงผลของพฤติกรรมดังกล่าวด้วย (ได้แก่ เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู) นับเป็นการวิจัยที่ศึกษาทั้งปัจจัยเชิงเหตุ และผลของพฤติกรรมหนึ่งๆ อย่างครบวงจร

3. คุณภาพของเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ได้มีการสร้างแบบวัดชนิดมาตราประเมินรวมค่า (Summated Rating Scales) โดยผู้วิจัยร่วมสร้างแบบวัดขึ้นใหม่จำนวน 6 ฉบับ มีการปรับปรุงแบบวัดที่มีอยู่เดิมเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยปัจจุบัน 2 ฉบับ และนำแบบวัดที่มีอยู่เดิมมาใช้โดยตรง 6 ฉบับ รวม 14 ฉบับ ทุกแบบวัดที่สร้างขึ้นและปรับปรุงได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง จากคณะผู้เชี่ยวชาญและผ่านการทดลองใช้ และประเมินคุณภาพของแบบวัด มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง และทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง .70 ถึง .93 (ตาราง 21 ภาคผนวก ก)

3. งานวิจัยนี้ มีการระบุกลุ่มครูประเภทเสียได้แก่ ครูบางประเภทที่ศึกษาตามลักษณะทางชีวสังคมและภูมิหลังซึ่งพบว่ามีความผิดปกติการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงน้อย การระบุถึงครูกลุ่มเสียมีประโยชน์ต่อองค์กร และบุคลากรผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนาครู (เช่น สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น) ซึ่งจะได้ทราบเป็นข้อมูลเบื้องต้นว่าครูกลุ่มใดที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนา เป็นอันดับแรกๆ

4 การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษา จิตพอเพียง ซึ่งเป็นตัวแปรทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ ที่สร้างขึ้นใหม่ และคาดว่าจะเป็นจิตลักษณะสำคัญที่สามารถวัดและประเมินผลได้ในกระบวนการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่วิถีชีวิตคนไทย ตัวแปรจิตพอเพียง ถูกสร้างขึ้นโดยนักจิตพฤติกรรมศาสตร์จากศูนย์วิจัยและพัฒนาาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุด้านจิตใจของกลุ่มพฤติกรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตัวแปรนี้ผ่านการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอนตามหลักการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) และในการวิจัยครั้งนี้ ก็พบผลว่า ยิ่งครูในกลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีจิตพอเพียงสูงเท่าใด ก็ยิ่งมีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากเท่านั้น

5. งานวิจัยนี้ มุ่งยืนยันถึงความสำคัญของโรงเรียนที่ได้รับการประเมินและประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวคือ ครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่ได้รับการประเมินและประกาศให้เป็นสถานศึกษาแบบอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นผู้มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 ด้านมากกว่าครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนประเภทตรงข้าม ซึ่งพบผลเป็นไปตามความคาดหมาย ในกลุ่มครูชายและกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง ผลการวิจัยที่พบจึงเป็นหลักฐานส่วนหนึ่งที่สามารถยืนยันความสำคัญของการประเมินและประกาศให้โรงเรียนเป็นสถานศึกษาแบบอย่างที่มีการจัดการเรียนการสอนและบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้มากขึ้น

5.3.2 ข้อจำกัดของงานวิจัย

1. การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาระเภทความสัมพันธ์และเปรียบเทียบ (Correlational – Comparative Study) ดังนั้น ผลวิจัยที่พบจึงเป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามเท่านั้น ผลของการวิจัยยังมิได้มีการพิสูจน์เพื่อยืนยันความเป็นสาเหตุ และผลของพฤติกรรม

การปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงควรมีการวิจัยทดลองประเมินผล (Experimental Study) เพื่อพิสูจน์ความเป็นสาเหตุที่แท้จริงของปัจจัยเชิงเหตุสำคัญที่พบ

2. การวิจัยนี้มีข้อจำกัดในการวิเคราะห์ข้อมูลตัวแปรเชิงผลคือ เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ซึ่งเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนของครูแต่ละคนที่ถูกศึกษาในอัตราส่วนครู 1 คน ต่อนักเรียน 4 – 6 คน และเมื่อนำตัวแปรนี้มาวิเคราะห์เป็นปัจจัยเชิงผลของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู 2 ด้าน ปรากฏผลว่า มีเปอร์เซ็นต์การถูกทำนายนในปริมาณต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากธรรมชาติของข้อมูลที่มาจากกลุ่มตัวอย่างคนละกลุ่มกัน

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและวิจัยต่อไป

5.4.1 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาต่อไป

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อการดำเนินโครงการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา เช่น กระทรวงศึกษาธิการ หรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น โดยควรดำเนินการดังนี้ 1) ควรตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกอบรมจิตลักษณะควบคู่กับการฝึกอบรมด้านสาระวิชาที่สอน เนื่องจากมีผลการวิจัยแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ครูที่มีจิตลักษณะที่พร้อม (เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน เป็นต้น) จะสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้มาก หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรพิจารณาปรับแนวทางการฝึกอบรมรูปแบบใหม่ ที่มีการบูรณาการเรื่องของการพัฒนาจิตลักษณะสำคัญแก่ครูควบคู่กับการฝึกอบรมตามหลักการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) จากผลการวิจัยที่พบว่า ประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างชัดเจน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสเข้ารับการฝึกอบรม/ สัมมนา หรือศึกษาดูงาน หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวได้มีประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจอย่างดีเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จนสามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม 3) ผลการวิจัยนี้พบว่า ตัวแปรกลุ่มสถานการณ์ในการทำงาน คือ การสนับสนุนทางสังคมจากรอบข้าง (ตาราง 18 และ ตาราง 19) เป็นปัจจัยสำคัญลำดับแรกๆ ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการกับสถานการณ์ในการทำงานที่เอื้ออำนวยยิ่งขึ้น เช่น ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาให้การ

สนับสนุนทางสังคมในด้านต่างๆ (งบประมาณ ข้อมูลข่าวสาร และกำลังใจ) แก่ครูมากยิ่งขึ้น โดยอาจจัดฝึกอบรมทักษะการสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นต้น

2. ผลการวิจัยนี้ ทำให้ทราบว่า ครูประเภทใดควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับต้น ๆ
กล่าวคือ ครูที่มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงินน้อย และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า คือ ครูอายุราชการน้อย ครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา โดยเฉพาะครูที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ครูที่สอนระดับประถมศึกษาในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ครูกลุ่มดังกล่าว จึงควรได้รับการพัฒนาเป็นลำดับต้นๆ โดยปัจจัยเชิงเหตุที่มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทั้ง 2 ด้าน (พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน และพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า) ได้แก่ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน จิตพอเพียง และความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน ข้อมูลเหล่านี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางนโยบายและแผนการกำหนดแนวทางการพัฒนาครูกลุ่มเสี่ยงดังกล่าว ตลอดจนครูทั่วไป เพื่อให้มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทิศทางที่เหมาะสมต่อไป

5.4.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรสร้างกิจกรรมต้นแบบเพื่อพัฒนาปัจจัยปกป้องสำคัญ (ดูภาพประกอบ 29) แล้วทำการวิจัยเชิงทดลองประเมินผล (Experimental - Evaluative Study) กิจกรรมต้นแบบนั้นๆ ก่อนนำไปใช้พัฒนาครูกลุ่มเสี่ยงตลอดจนครูกลุ่มทั่วไปที่ควรได้รับการพัฒนาให้มีพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากขึ้น

2. **ศึกษาวิจัยเพื่อสร้างแบบจำลองปัจจัยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของครู** ด้วยวิธีวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis) โดยควรศึกษาและประมวลเอกสารเพื่อเพิ่มเติมแปรในส่วน of นักเรียน เช่น จิตลักษณะ สถานการณ์ และพฤติกรรมสำคัญของนักเรียน เพื่อให้ได้ผลการวิจัยในส่วน of ปัจจัยเชิงผลของพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนของครูมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- (2549). ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทดลองใช้สำหรับช่วงชั้นที่ 2 (ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) ธันวาคม. กรุงเทพฯ: คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน.
- (2550ก). ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (2550 - 2554). กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- (2550ข). ตัวอย่างหน่วยการเรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อทดลองใช้สำหรับช่วงชั้นที่ 3 (ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) มกราคม. กรุงเทพฯ: คณะทำงานบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน.
- (2553 ก). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 - 2559): ฉบับสรุป. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- (2553 ข). ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ปีงบประมาณ 2552. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: บิสซิเนส เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2526). แนวทางการปฏิบัติตามคุณธรรม 4 ประการ และการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ. กรุงเทพฯ: กองการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- กิ่งอ้อ มะลินิล. (2552). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. ปรินญาณีพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติรัตน์ ชัยรัตน์. (2547). ประสบการณ์ในการเข้าค่ายวิทยาศาสตร์และลักษณะจิตใจของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนสาระวิทยาศาสตร์. ปรินญาณีพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กรรณิกา ศิลปพรหมมาศ. (2547). ปัจจัยด้านจิตลักษณะ และสถานการณ์ทางสังคมของพยาบาลวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพยาบาลจิตเวชที่มีจริยธรรม. ปรินญาณีพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- โกศล มีคุณ. (2551). *การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดจิตลักษณะด้านความมีเหตุ มีผล แบบพหุมิติ*. รายงานการวิจัย ทูลอดหนุนการวิจัยประเภทบูรณาการ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- โกศล มีคุณ; และณรงค์ เทียมเมฆ. (2545). *ผลของการฝึกให้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมจริยธรรมของครู*. ทูลอดหนุนการวิจัย โครงการแม่บท : การวิจัยและพัฒนา ระบบพฤติกรรมไทย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2547). *เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- งามตา วนินทานนท์. (2535). *จิตวิทยาสังคม*. เอกสารประกอบการสอน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2536). *ลักษณะทางพระพุทธศาสนาและพฤติกรรมของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 50. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2538). *การวัดลักษณะทางพระพุทธศาสนาด้วยวิธีมาตราประเมินรวมค่า*. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*, 2(1), 65 - 76.
- (2545). *การถ่ายทอดทางสังคมกับพัฒนาการของมนุษย์*. เอกสารคำสอน วิชา วป 581. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- งามตา วนินทานนท์; และคณะ. (2545). *การวิเคราะห์ดัชนีเชิงเหตุและผลของคุณภาพชีวิตสมรสในครอบครัวไทย*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 82. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- งามตา วนินทานนท์; นริสรา พึ่งโพธิ์ สภ นำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล. (อยู่ระหว่างดำเนินการ). *ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นพหุระดับระหว่างลักษณะจิตสังคมของครู การปลูกฝังอบรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่มีต่อจิตพอเพียง และพฤติกรรมรับผิดชอบต่อหน้าที่ของนักเรียนในโรงเรียนแบบอย่าง “สถานศึกษาพอเพียง” แบบเสนอโครงการวิจัย*. เสนอขอทุนงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2526). *ครูกับการพัฒนาค่านิยมในครอบครัว*. ใน *ประมวลบทความวิชาการที่บรรยายในโอกาสต่างๆ ภายในประเทศ พ.ศ. 2511 – 2526*. หน้า 255 – 261. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- จิตติพร ไวโรจน์วิทยาการ. (2551). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนที่ประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- จินตนา บิลมาศ; และคณะ. (2529). *คุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน*. รายงานการวิจัย. สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน.
- จรีพร ภิบาลจันทร์. (2551). *จิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันอันตรายจากการทำงานของพนักงานปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมผลิตพลาสติกที่ผ่านการรับรองมาตรฐานระบบการบริหารงานคุณภาพ ISO 9001: 2000*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา; และคณะ. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมจริยธรรมในการบริการของภาคเอกชนไทย*. รายงานการวิจัย. ศูนย์ทุนการวิจัย โครงการวิจัยแม่บท: การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ชัยยุทธ กุลตั้งวัฒนา; และคณะ. (2552). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของคนไทย*. รายงานการวิจัย. ทุนสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ชูชัย สมितिไกร. (2540). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวนชัย เชื้อสาธุชน. (2546). *ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมของพฤติกรรมการประหยัดทรัพยากรของอาจารย์ในสถาบันราชภัฏ*. รายงานการวิจัย. ทุนอุดหนุนการวิจัย โครงการวิจัยแม่บท: การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ฐานันดร เปียศิริ. (2545). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการประหยัดพลังงานไฟฟ้าของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการห้องเรียนสีเขียว*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณัฐสุดา สุจินันท์กุล. (2541). *ปัจจัยด้านครอบครัว การทำงาน และลักษณะส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพ*. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2523). *บิดามารดาปลูกฝังทัศนคติและนิสัยให้เด็กอย่างไร*. *วารสารคหเศรษฐศาสตร์*. กรุงเทพฯ.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2526). *คู่มือการปลูกฝังจริยธรรมแก่นักเรียน*. จุลสารฉบับที่ 4
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- (2541ก). *ตำราขั้นสูงเรื่องทฤษฎีการวัดและงานวิจัยเอกลักษณ์แห่งอีโก้ใน
คนไทยและเทศ*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- (2541ข). รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) เพื่อการ
วิจัยสาเหตุของพฤติกรรมและการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์. *วารสารทันตภิบาล*, 10(2),
105 – 108.
- (2543). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม: การวิจัยและการพัฒนาบุคลากร*. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2547). *แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์: เทคโนโลยีจิตพัฒนา*. เอกสารประกอบการ
สัมมนาเรื่อง *ผลิตผลวิจัยระบบพฤติกรรมไทย เร่งไขปัญหา ร่วมพัฒนาเยาวชน*. หน้า 1-20.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ร่วมกับ คณะกรรมการแห่งชาติเพื่อการวิจัย
และพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย.
- (2548ก). *การวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนาบุคคลและสังคม*.
เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการเรื่อง “การใช้และการผลิตผลงานวิจัยทางจิตพฤติกรรม
ศาสตร์เพื่อประโยชน์แก่สังคมไทย” หน้า 2 - 21 กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวิจัย
แห่งชาติ.
- (2548ข). *พฤติกรรมป้องกันเอดส์จากเพศสัมพันธ์กับการคบหามิตรสหายใน
บุรุษไทย*: บทปริทัศน์. *วารสารจิตพฤติกรรมศาสตร์ :ระบบพฤติกรรมไทย*. 2 (2) : 125-159.
- (2549). *ลักษณะมุ่งอนาคต - ควบคุมตน ส่งผลให้คนเจริญ*. เอกสารประกอบการประชุม
ปฏิบัติการโครงการ “นวัตกรรมการแตงนิทานพัฒนาจิตผู้เยาว์เพื่อเพิ่มทุนมนุษย์แก่สังคมไทย”
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
- (2550). *กฎหมายกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม*. *วารสารพัฒนาสังคม*, 9 (1), 1 - 29
- (2551ก). *จิตพอเพียง เครื่องมือวัดทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ เอกสารประกอบการประชุม
เชิงวิชาการ “เปิดขอบฟ้าคุณธรรมจริยธรรม” ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม
(ศูนย์คุณธรรม) ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพฯ 28 - 29 สิงหาคม 2551.*
- (2551ข). *การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตแบบพหุระดับในบริบทของ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง*. รายงานการวิจัย. ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทบูรณาการ สำนักงาน
คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2551ค). *การวิจัย กับ เศรษฐกิจพอเพียง*. เอกสารประกอบการบรรยาย
เนื่องในโอกาสครบรอบ 53 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
วันที่ 25 สิงหาคม 2551.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม. (2520). *จริยธรรมของเยาวชนไทย*.
รายงานการวิจัย. ศูนย์คุณธรรมการวิจัยสาขาปรัชญา สภาวิจัยแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; อรพินท์ ชูชม; และงามตา วนินทานนท์. (2528). *ปัจจัยทางจิตวิทยาในเวที
เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 32 สถาบันวิจัย
พฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; อรพินท์ ชูชม; และ สุภาพร ลอยด์. (2529). *การควบคุมอิทธิพลสื่อมวลชน
ของครอบครัวกับจิตลักษณะที่สำคัญของเยาวชนไทย*. รายงานการวิจัย กรุงเทพฯ:
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; และคณะ. (2531). *การพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงาน: ชุดฝึกอบรมการ
เสริมสร้างคุณลักษณะของข้าราชการพลเรือน*. กรุงเทพฯ: สถาบันข้าราชการพลเรือน สำนัก
ข้าราชการพลเรือน.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; งามตา วนินทานนท์; และคณะ. (2540). *ความเชื่อและการปฏิบัติทาง
พระพุทธศาสนาของคนไทย: การปลูกฝังอบรมและคุณภาพชีวิต*. รายงานการวิจัย. คณะ
พัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; งามตา วนินทานนท์; โกศล มีคุณ; อุบล เลี้ยววาริณ; ดุจเดือน พันธุมนาวิน..
(2552). *แผนการประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์เพื่อแก้วิกฤตสังคมไทย เรื่อง
การสร้างพลเมืองจริยธรรมอย่างถูกวิธี: การพัฒนาในครอบครัว โรงเรียน หน่วยงาน*. เอกสาร
วิชาการประกอบการประชุมเรื่อง “การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาวิกฤต โดยสภาวิจัย ครั้งที่ 2”
สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) วันที่ 4 - 6 มิถุนายน 2552.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน; งามตา วนินทานนท์; โกศล มีคุณ; อุบล เลี้ยววาริณ; บังอร โสฬส.
(อยู่ระหว่างดำเนินการ). *การวิจัยเชิงทดลองพัฒนาทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อประเมินผล
การใช้ทานพัฒนาจิต 4 มิติ และสาเหตุสมทบ*. ชุดโครงการวิจัย ศูนย์วิจัยและพัฒนาระบบ
พฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2550). *ความเชื่ออำนาจในตน: การวัด ความสำคัญ และการเปลี่ยนแปลง*.
วารสารพัฒนาสังคม. ปีที่ 8 ฉบับที่ 2 หน้า 107 - 142.

- ดุจเดือน พันธุมนาวิน. (2551ก). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ในประเทศไทยและต่างประเทศ*. เอกสารประกอบการประชุมเชิงวิชาการ “เปิดขอบฟ้าคุณธรรมจริยธรรม” ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (ศูนย์คุณธรรม) ณ โรงแรมแอมบาสเดอร์ กรุงเทพฯ 28 - 29 สิงหาคม 2552.
- (2551ข). *รูปแบบทฤษฎีปฏิสัมพันธ์นิยม (Interactionism model) และแนวทางการตั้งสมมติฐาน ในการวิจัยสาขาจิตพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทย*. เอกสารประกอบการอบรมหลักสูตรการวิจัยขั้นสูงแบบบูรณาการทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ หน้า 82 - 105. โครงการวิจัยแม่บท: การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และ อัมพร ม้าคะนอง. (2547). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมการพัฒนาการเรียนของครูคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา*. รายงานการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2550). *หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคล: ทฤษฎี และผลการวิจัย เพื่อสร้างดัชนีในแนวจิตพฤติกรรมศาสตร์*. วารสารพัฒนบริหารศาสตร์ ฉบับที่ 47 เล่ม 1/2007.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และงามตา วนินทานนท์. (2551). *การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดทางจิตแบบพหุมิติด้านการมีภูมิคุ้มกันตน*. รายงานการวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทบูรณาการ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และอัมพร ม้าคะนอง. (2552). *การฝึกอบรมจิตลักษณะและทักษะแบบบูรณาการที่มีผลต่อพฤติกรรมการพัฒนาการเรียนของครูคณิตศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. รายงานการวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัย ประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ดุจเดือน พันธุมนาวิน; และประทีป จินนี. (2539). *ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมอนุรักษ์ของครูประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพย์สัมพันธ์ เกษโกมล; ปราณี เสนีย์; และยุพิน เนียมแสง. (2551). *ปัจจัยเชิงเหตุและเชิงผลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมตำรวจในการปลูกฝังอบรมบุตรชายให้เคารพกฎระเบียบ*. รายงานการวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

- ธวัชชัย ศรีพรงาม. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานอย่างปลอดภัยของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรมสิ่งทอและปั่นด้าย*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นิชาภัทร โพธิ์ บาง (2550). *ลักษณะจิตใจและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานราชการอย่างมีจริยธรรมของเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นืออน พิณประดิษฐ์; จตุพล ปานรักษา; โทศณิต ดวงหัสดี; พานทอง สุวรรณจุฑะ; และวรวัดณ์ มะลิ. (2546). *ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 4*. โครงการวิจัยแม่บท: การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- นุชรรัตน์ สิริประภาวรรณ. (2542) *ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดในการทำงานของผู้พิพากษาในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). *โมเดลลิสเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพมาศ แซ่เสี้ยว. (2550). *การปรับตัวทางจิตสังคม และลักษณะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของผู้ใหญ่วัยกลางคน*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บังอร โสฬส. (2540). *การศึกษาข้ามวัฒนธรรมด้านปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผล การทำงานของหัวหน้าในธนาคารไทยและอเมริกัน*. ทูลอดหนุนการวิจัย โครงการแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- บุญกอบ วิสมิตะนันท์; และคณะ. (2526). *ธรรมจริยาของครูไทยในภาคกลาง*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 30 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญรับ ศักดิ์ มณี (2532). *การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการทำงานราชการ*. ปริญญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปริญญา ณ วันจันทร์. (2536). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการทำงานของครูประถมศึกษาในจังหวัดเชียงราย*. ปริญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ปิยะนุช ดวงทางใต้. (2551). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมารดาในการดูแลการบริโภคอาหารแก่บุตรก่อนวัยเรียน*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ปิยวรรณ บุญเพ็ญ. (2550). *ค่านิยมสร้างสรรค์และสถานการณ์การทำงานที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานวิจัยของบุคลากรสายวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีชา เปี่ยมพงศ์สานต์; และคณะ. (2549). *การสังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง*. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซต
- เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. (2536). *จิตลักษณะของผู้บริหารและสภาวะการณ์ของกลุ่ม ที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พนิดา ธนวัฒน์ากุล. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทำงานบริการอย่างมีความรับผิดชอบต่อพนักงานช่างในกลุ่มบริษัท ไทยรุ่งยูเนี่ยนคาร์ จำกัด (มหาชน)*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พัฒนาภรณ์ ันตวิโรจน์. (2545). *บทบาทของครูในการส่งเสริมความรู้เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยาการพัฒนาศาสตร์). ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พรณเรศ ไชยยา. (2535.) *บทบาทของครูที่มีต่อการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดพิจิตร*. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรทิพย์ จัปจิตต์. (2551). *ลักษณะทางจิตสังคมของมารดาที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนบุตรวัยรุ่นเรื่องเพศศึกษา*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรมนต์ โอบอ้อม. (2548). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการอบรมปลูกฝังอย่างเหมาะสมจากบิดามารดาของนักเรียนวัยรุ่น*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ). (2536). *กตัญญูกตเวทีเป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของโลก*.

กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2536). *จะพัฒนาคนได้อย่างไร (พุทธศาสนากับการพัฒนา*

มนุษย์) มุลินิธิพุทธธรรม กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

----- (2541). *การศึกษา เครื่องมือพัฒนาที่ยังต้องพัฒนา*. มุลินิธิพุทธธรรม กรุงเทพฯ:

สหธรรมิก.

----- (2543). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์*. พิมพ์ครั้งที่ 9: โรงพิมพ์มหา

จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). (2550). *ธรรมบุญชีวิต*. นครปฐม:

สำนักพระพุทธานุศาสตร์แห่งชาติ.

พุทธทาสภิกขุ. (2523). *โลกจะรอดได้แม้เพราะความกตัญญูกตเวที*. เชียงใหม่: พุทธนิคม.

----- (2526). *การศึกษาของโลกปัจจุบัน*. บรรยายอบรมกลุ่มนิสิตนักศึกษาบวชภาคฤดู

ร้อน ณ สวนโมกขพลาราม ไชยา หนังสือคุณงามความดีของชีวิต การศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มองด้านจริยศึกษา กรุงเทพฯ: ธนประดิษฐ์การพิมพ์.

เพ็ญนี้ แนนรท. (2550). *ทิศทางการวิจัยทางการศึกษาที่สัมพันธ์กับเศรษฐกิจพอเพียง*. เอกสาร

ประกอบการประชุมทางวิชาการระดับชาติ เรื่อง “เจาะประเด็นเศรษฐกิจพอเพียง: องค์ความรู้จากงานวิจัย” จัดโดย ส่วนวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพฯ 21 มิถุนายน 2550.

มัญญ ภูชลินเงิน. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการประหยัดของ*

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ:

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2549). *พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระราชทานแก่*

ครูใหญ่และนักเรียน ณ ศาลาดุสิตดาลัย พระราชวังดุสิต เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2520

: จดหมายข่าวมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. สืบค้นเมื่อ 3 กันยายน 2553, จาก

<http://www.bu.ac.th/NewsandInform/bunews/2549/Jun49/foryou.html>

มาริษา สก๊อต. (2548). *จิตลักษณะและสถานการณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมรับผิดชอบต่อ*

การทำงานของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์

ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- รังสรรค์ หังสนาวิน. (2549). *ลักษณะทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับการทำงานอย่างมุ่งผลสัมฤทธิ์ของพัฒนากร*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- รสนันท์ ณ นคร. (2550). *ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการทางจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการออกของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีรณาคารโรงเรียน*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ลาดทองใบ ภูอภิรมย์. (2531). *การถ่ายทอดทางสังคมกับงานของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์*. ใน *ประมวลบทความทางวิชาการด้านพฤติกรรมศาสตร์ เอกสารฉบับพิเศษ ในวันครบรอบปีที่ 33 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- ลิดโคเนา โธมัส. (2545). *การให้การศึกษาเพื่อสร้างอัตลักษณ์*. แปลโดย สวัสดิ์ ประทุมราช กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ลิดโคเนา โธมัส. (2549). *การอบรมเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดี*. แปลโดย สวัสดิ์ ประทุมราช กรุงเทพฯ: โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย ส่วนจัดตั้งสถาบันวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย ภารกิจสร้างเศรษฐกิจและสันติสุข สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ลินดา สุวรรณดี. (2543). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการลดปริมาณขยะของนักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการรุ่งอรุณ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรรณุช สีปยารักษ์. (2552). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการพึ่งตนเองในผู้สูงอายุ*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรวรรณ อร่ามพงศ์. (2551). *ตัวแปรทางจิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมของสัตวแพทย์*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรวรรณ อัครกุล; และคณะ. (2544) *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมารดาในการดูแลทันตสุขภาพแก่บุตรก่อนวัยเรียน*. โครงการวิจัยแม่บท : การวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ.

- วรรณะ บรรจง. (2546). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของครูในภาคใต้*. รายงานการวิจัย ทุนอุดหนุนการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วรรณภา กันยาวงศ์. (2551). *ลักษณะสถานการณ์ในงานอาชีพ และลักษณะจิตใจที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวของผู้บริหารสตรีในองค์กรเอกชน*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วราภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ. (2550). *การวิเคราะห์ระบบจิตมอดใหม่ในงานครู*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรางคนาง ชูแก้ว. (2551). *การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของค่านิยมและพฤติกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของนักเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วันเพ็ญ พิศาลพงศ์. (2526). *การศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดู พัฒนาการทางร่างกายและความพร้อมทางการเรียนของเด็กก่อนวัยเรียนในกรุงเทพฯ*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 29. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วาฤทธิ ศิริพทยา (2549). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลในการทำงานของปลัด อบต. และหน่วยงานตามทฤษฎีภาวะผู้นำของ Fiedler*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วิริติ ปานศิลา. (2542). *การถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณะ และการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขระดับตำบล ในภาคเหนือของประเทศไทย*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิลาสลักษณ์ ชวัลลสี; งามตา วนินทานนท์; และวิริณิ ธรรมนารถสกุล. (2547). *กรณีศึกษาบุคคลตัวอย่างและเครื่องชี้วัดเพื่อนำไปสู่การพัฒนาพฤติกรรมข้าราชการยุคใหม่*. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.
- วีรวรรณ วงศ์ปิ่นเพชร; ชลิดา วสุวัต. (2552). *การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของพฤติกรรมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จังหวัดเชียงใหม่*. รายงานการวิจัย. ทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยพายัพ ประจำปีการศึกษา 2552.
- ศักดิ์ ชัย นิธิภูทวี (2532). *ความแปลกแยกกับพฤติกรรมการทำงานของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศิริกุล กลิ่นทอง. (2549). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการที่เข้าร่วมโครงการการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท*. ภาคนิพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศุภวดี บุญดวงศ์; และ คณะ. (2552). *ปัจจัยเชิงเหตุและผลของพฤติกรรมครูในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์*. รายงานการวิจัย ทูลสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร. (2552). *รายชื่อโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. สืบค้นเมื่อ 10 กันยายน 2553 , จาก http://www.bmaeducation.in.th/content_view.aspx?con=2608
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2554 - 2559)*. สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2554, จาก <http://www.nesdb.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2552). *เศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดสู่การประยุกต์ใช้ที่ยั่งยืน*. (พิมพ์ครั้งที่ 1) สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ศูนย์สารสนเทศทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สุชาติ ชลานุเคราะห์. (2552). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมของหัวหน้าสถานีนอนามัย*. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุธาสิณี ทองลิ้ม. (2548). *จิตลักษณะและสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมรับผิดชอบบุตรในวัยเรียนของผู้ปกครอง*. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุริยะ พันธุ์ดี. (2536). *ความสัมพันธ์ระหว่างการถ่ายทอดทางพระพุทธศาสนาในโรงเรียนกับจิตลักษณะและพฤติกรรมก้าวร้าวในนักเรียนระดับมัธยมศึกษา*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- แสวง ทวีคุณ. (2538). *การฝึกเพื่อเสริมสร้างจิตลักษณะในการป้องกันพฤติกรรมทะเลาะวิวาทในนักเรียนอาชีวศึกษา*. ปริญญาานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- แสวง ทวีคุณ นิภาพร โชติสุดเสนต์ และ ณรงค์ศักดิ์ บุญยมาลิก. (2546). *ผลของการพัฒนาจิตและทักษะต่อพฤติกรรมการปลูกฝังวินัยแก่นักเรียนของครู*. รายงานการวิจัย ทนุอดหนุนการวิจัยประเภทการวิจัยและพัฒนาระบบพฤติกรรมไทย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. ھرรษา เลาหเสีรกูล. (2537). *การเรียนในโรงเรียนพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ กับลักษณะทางพุทธศาสนาและทางพฤติกรรมศาสตร์ของนักเรียนวัยรุ่น*. ปรินญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อนรรฆมนงค์ เรียบร้อยเจริญ. (2549). *ปัจจัยเชิงเหตุแบบบูรณาการระหว่าง บ้าน โรงเรียน และจิตลักษณะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมป้องกันการคุกคามทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษา ในโครงการก้าวอย่างอย่างเข้าใจ*. ภาคินพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อภิชัย พันธเสน. (2550). *โครงการสังเคราะห์งานวิจัย ข้อเขียน และบทความ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง*. รายงานการวิจัย สถาบันการจัดการเพื่อพัฒนาชนบทและสังคม ทนุอดหนุนการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อภิญญา โพีร์ ศรีทอง (2536). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลในสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข*. ปรินญญานิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิรดี ไสภาพงศ์. (2547). *ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานอย่างมีจริยธรรมของเจ้าหน้าที่จัดเก็บรายได้*. ภาคินพนธ์ ศศ.ม. (พัฒนาสังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- อังศินันท์ อินทรกำแหง; อัจฉรา สุขารมณ; อรพินทร์ ชูชม. (2550). *การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุและดัชนีวัดภาวะวิกฤตสตรีไทยสมรสวัยกลางคนที่ทำงานนอกร้านในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. รายงานการวิจัยฉบับที่ 108. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุบล เลี้ยววาริณ. (2534). *ความสำคัญของการศึกษาที่มีต่อจิตลักษณะและพฤติกรรมสุขภาพของผู้ปฏิบัติงาน ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญญานิพนธ์ กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุบล เลี้ยววาริณ. (2551). *การวิจัยเพื่อพัฒนาเครื่องมือวัดแบบพหุมิติของจิตลักษณะด้านการรับรู้คุณความดี*. รายงานการวิจัย ทนุอดหนุนการวิจัยประเภทบูรณาการ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

อุบล เลี้ยววาริณ. (2553). *การใช้นวัตกรรมนิทานพัฒนาจิตจริยธรรมแก่เด็กไทย ลักษณะมุ่งอนาคต* *ควบคุมตน*. ในการประชุมปฏิบัติการ “ครูฝึก” เพื่อใช้นิทานพัฒนาจิตจริยธรรมแก่เยาวชน ระหว่างวันที่ 19 – 21 ตุลาคม 2553 ณ โรงแรมฟูราม่า จอมเทียน ปะชาย จังหวัดชลบุรี ภายใต้ “แผนงานวิจัยและพัฒนาการใช้นวัตกรรมนิทานเพื่อพัฒนาจิตลักษณะแก่เด็กไทย” จัดโดย ศูนย์วิจัยและพัฒนากระบวนการพุทธกิจกรรมไทย ภารกิจสร้างเศรษฐกิจและสันติสุข สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

อ้อมเดือน สดมณี (2536) *ผลของการฝึกอบรมทางพุทธพฤติกรรมศาสตร์ต่อจิตลักษณะ* *และประสิทธิผลของครู*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด.(พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อ้อมเดือน สดมณี. (2539). *ลักษณะทางพุทธศาสนาและจิตสังคมของครูมัธยมศึกษาที่* *เกี่ยวข้องกับกาถ่ายทอดทางศาสนา* รายงานการวิจัยฉบับที่ 58 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

อ้อมเดือน สดมณี ; และ อุษา ศรีจินดารัตน์. (2549). *ปัจจัยด้านจิตสังคมและความสุขใจที่เกี่ยวกับ* *พฤติกรรมการทำงานของครูในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา*. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 106. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อำพร อัครโรจนกุลชัย. (2546). *ลักษณะทางจิตและสถานการณ์ทางสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติ* *กรรมการบริหารงานอย่างมีจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา* *สังกัด* *กรุงเทพมหานคร*. วิทยุณาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา สถาบันราชภัฏจันทรเกษม.

Bhanthumnavin, D. (2000). Importance of supervisory social support and its implications for HRD in Thailand. *Psychology and Developing Societies: A Journal*. 12(2), 155 – 167.

Crosnoe, R., Morrison, F., Burchinal, M., Pianta, R., Keating, D., Friedman, S. L., Clarke-Stewart, K. A. (2010). Instruction, Teacher-Student Relations, and Math Achievement Trajectories in Elementary School. *Journal of Educational Psychology*. 102 (2), 407-417

Dolnicar, A. Hurlimann. (2010). Australians' water conservation behaviours and Attitudes. *Australian Journal of Water Resources*, 14(1), 43 – 52.

- Hermans, J. M. (1970). "Questionnaire measure of achievement motivation" *Journal of Applied Psychology*, 54, 353 - 363.
- Hoffman, L. W. (1963). Childrearing practices and moral development: generalizations from empirical research. *Child Development*.
- Kerlinger, F.N.; & Lee, H.B. (2000). *Foundations of behavioral research*. 4th ed. Orlando, FL: Harcourt College Publishers.
- Krueger, J.I. (2009). A componential model of situation effects, person effects, and situation-by-person interaction effects on social behavior. *Journal of Research in Personality*. 43; 127 - 136.
- Magnusson, D.; & Endler, N.S. (1977). *Personality at the crossroads: Current issues in interactionism psychology*. New Jersey : LEA Publishers: 18-21
- McGuire, W. J. (1961). The effectiveness of supportive and refutational defenses in immunizing defenses. *Sociometry*, 24, 184 – 197
- McGuire, W. J. (1969). The nature of attitudes and attitude change. *Handbook of social psychology: Reading*. 2(3): 136-314.
- (1985). Attitudes and attitude change. *The Handbook of Social Psychology: Reading*. 3(2): 233-346.
- McGuire, W. J., & Papageorgis, D. (1961). The relative efficacy of various types of prior belief-defense in producing immunity against persuasion. *Public Opinion Quarterly*, 26, 24 - 34
- Pervin L. A., & John O. P. (eds). (1999). *Handbook of personality: Theory and research*. 2nd edition: New York. The Guilford Press.
- Tett, R.P.; & Burnett, D.D. (2003). A Personality Trait-based Interactionist Model of Job Performance. *Journal of Applied Psychology*, 88 (3), 500 - 517
- Triandis, H., & Triandis, P. (1968). The building of nations. *Psychology Today*, 2, 31 - 35
- Walsh, W.B., Craik, K.H., & Price, R.H. (2000). *Person-environment psychology*. 2nd edition: Mahwah, NJ: LEA.
- Webley, P., & Nyhus, E. K. (2006). Parents' influence on children's future orientation and saving. *Journal of Economic Psychology*, 27, 140 - 164

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
(คุณภาพและเครื่องมือวัด)

ตาราง 21 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวัดที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปร (แบบวัด)	จำนวน ข้อเดิม /ทดลอง	จำนวน ข้อ ใช้จริง	พิสัย คะแนนที่ ใช้จริง	ค่าที่	ทดลองใช้			ใช้จริง		
					พิสัยค่าอาร์ สหสัมพันธ์รายข้อ (Item Total Correlation)	ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา	ค่าที่	พิสัยค่าอาร์ สหสัมพันธ์รายข้อ (Item Total Correlation)	ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา	
1. พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัด ค่าใช้จ่ายและออมเงิน * (การปลูกฝังอบรมนักเรียนของชั้น)	43	12	35 - 72	3.41 – 8.08	.29 - .61	.79	7.64 – 15.59	.20 - .60	.81	
2. พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า * (การปลูกฝังอบรมนักเรียนของชั้น)	44	12	28 - 72	3.60 – 9.73	.35 - .69	.85	6.79 – 14.25	.14 - .60	.79	
3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์*** (ความมุ่งมั่นในการทำงาน)	30	10	27 - 60	3.28 – 8.09	.27 - .51	.70	9.18 – 17.96	.32 - .60	.75	
4. ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน *** (ฉันในปัจจุบันและอนาคต)	30	10	30 - 60	4.41 – 7.49	.35 - .55	.78	7.75 – 16.45	.22 - .44	.68	
5. ค่านิยมเชิงจริยธรรมของครู *** (ค่านิยมของชั้น)	30	10	24 - 60	5.55 – 9.57	.27 - .71	.84	11.83 – 20.12	.31 - .65	.78	
6. จิตพอเพียงของครู (จิตไตรภาค) *** (ความคิดเห็นด้านความพอเพียงของชั้น)	33	11	28 - 66	-	-	-	8.22 – 15.19	.34 - .57	.80	
7. ประสพการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจ พอเพียง * (ประสพการณ์เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของชั้น)	7	6	0 - 180	4.50 – 9.11	.51 - .84	.93	10.30 – 24.34	.36 - .86	.93	
8. การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง ** (การสนับสนุนจากโรงเรียนและผู้ปกครอง)	30	10	12 - 60	6.35 – 11.47	.46 - .81	.91	11.94 – 17.02	.43 - .66	.86	
9. ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน *** (ฉันกับนักเรียน)	10	10	18 - 56	-	-	-	11.08 – 19.33	.48 - .66	.87	

(ต่อ) →

ตาราง 21 (ต่อ)

ตัวแปร (แบบวัด)	จำนวน ข้อเดิม /ทดลอง	จำนวน ข้อ ใช้จริง	พิสัย คะแนนที่ ใช้จริง	ค่าที่	ทดลองใช้			ใช้จริง		
					พิสัยค่าอาร์ สหสัมพันธ์รายข้อ (Item Total Correlation)	ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา	ค่าที่	พิสัยค่าอาร์ สหสัมพันธ์รายข้อ (Item Total Correlation)	ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา	
10. ภาระงานครู * (การทำงานของชั้น)	25	10	17 - 60	4.03 – 8.99	.27 - .61	.78	8.37 – 17.87	.32 - .68	.83	
11. เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนว เศรษฐกิจพอเพียง * (ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนเรื่องความพอเพียง)	46	15	42 - 90	5.41 – 8.91	.47 - .71	.90	9.23 – 17.83	.39 - .62	.86	
12. ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน *** (ความเชื่อเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียน)	30	10	11 - 60	4.02 – 9.27	.27 - .76	.82	8.50 – 15.46	.25 - .59	.77	
13. เจตคติต่อนักเรียน ** (ความคิดเห็นต่อนักเรียน)	30	10	10 - 59	5.41 – 9.41	.43 - .79	.89	10.50 – 18.48	.36 - .60	.82	
14. เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียน ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของครู* (ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนของครู)	46	15	10 - 90	7.75 – 13.31	.42 - .65	.88	25.16 – 40.52	.43 - .63	.89	

* แบบวัดที่ผู้วิจัยร่วมสร้างขึ้นใหม่, ** แบบวัดที่ปรับปรุงจากแบบวัดเดิม, *** แบบวัดที่นำมาใช้โดยตรง

คำชี้แจง

เรียน ครูอาจารย์ที่นับถือทุกท่าน

ขอให้ท่านตอบแบบวัดที่แนบมานี้ตามความเป็นจริงเกี่ยวกับท่าน และขอให้ท่านตอบครบทุกข้อ ข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำในรูปของกลุ่มเท่านั้น ก่อนลงมือตอบโปรดอ่านวิธีการตอบที่แนะนำ และขอขอบคุณที่ท่านสละเวลาอันมีค่าให้แก่โครงการวิจัยนี้ ที่จะประโยชน์ต่อส่วนรวม

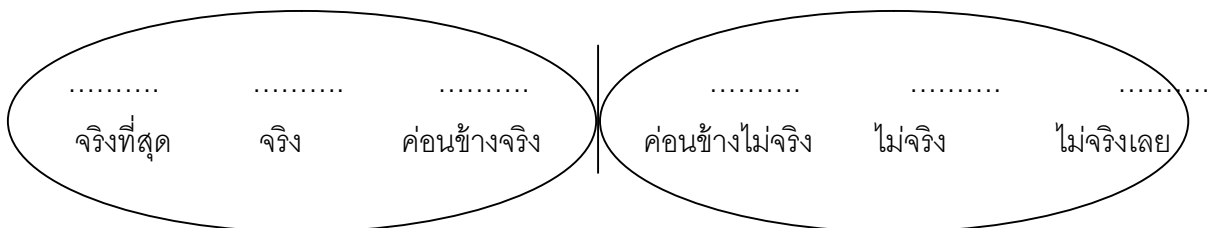
นายเกรียงศักดิ์ อุบลไทร

ผู้วิจัย

คำแนะนำวิธีตอบ

ขั้นที่ 1 อ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจ

ขั้นที่ 2 ขอให้ท่านคิดว่า ข้อความนี้เป็น “จริง” หรือ “ไม่จริง” สำหรับท่าน

ขั้นที่ 3 ถ้า “เป็นจริง” ขอให้คิดว่า เป็นจริงมากน้อยเพียงใด มี 3 ระดับ คือ

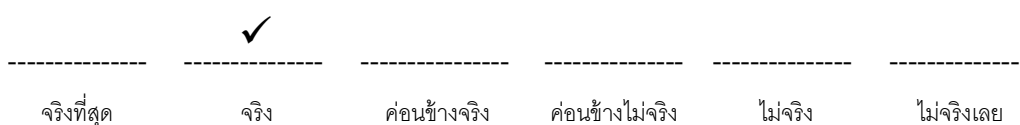
- 1) จริงเล็กน้อย ชี้ด ✓ ที่ “ค่อนข้างจริง”
- 2) จริงปานกลาง ชี้ด ✓ ที่ “จริง”
- 3) จริงมาก ชี้ด ✓ ที่ “จริงที่สุด”

ถ้า “ไม่จริง” ขอให้คิดว่า ไม่จริงมากน้อยเพียงใด มี 3 ระดับ คือ

- 1) ไม่จริงเล็กน้อย ชี้ด ✓ ที่ “ค่อนข้างไม่จริง”
- 2) ไม่จริงปานกลาง ชี้ด ✓ ที่ “ไม่จริง”
- 3) ไม่จริงมาก ชี้ด ✓ ที่ “ไม่จริงเลย”

ตัวอย่างประโยค เช่น

1. ฉันชอบรับประทานกล้วยเตี๋ยวมมากกว่าข้าว

แบบสอบถามลักษณะภูมิหลังทั่วไป

1. เพศ ชาย หญิง
2. ท่านอายุ ปี เดือน
3. มีสถานภาพ โสด สมรส หย่า/แยกทาง หม้าย
4. การศึกษาสูงสุดของท่านคือ ประกาศนียบัตร/อนุปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก
5. อายุราชการของท่านจำนวน ปี (นับถึง พ.ศ. 2554)
6. ครอบครัวของข้าพเจ้ามีรายได้รวมทั้งสิ้นเดือนละ บาท
ซึ่งใช้จ่ายสำหรับสมาชิกในครอบครัว จำนวน คน
7. ท่านสอนในโรงเรียนแห่งนี้ (ปัจจุบัน) มาเป็นเวลา ปี
8. ท่านเป็นครูประจำชั้นนักเรียน ป.5 ป.6 ม.1 ม.3 ไม่ได้เป็นครูประจำชั้น
9. ท่านเป็นครูผู้สอนนักเรียนในระดับชั้นตามข้อ 8 ในกลุ่มสาระ
 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์
 การงานอาชีพและเทคโนโลยี
 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด)
 อื่นๆ ระบุ

ชุด...การปลูกฝังอบรมนักเรียนของฉัน (1)

คำชี้แจงในการตอบ

คุณครูแต่ละท่านอาจจะมีหลักและวิธีการสอนนักเรียนที่แตกต่างกันไปได้ โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียด แล้วพิจารณาว่าท่านได้ปฏิบัติกับลูกศิษย์ตรงตามประโยคเหล่านี้ จริงหรือไม่จริง มากน้อยเพียงใด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

1อ. ฉันบอกให้ลูกศิษย์ทราบว่า ที่ฉันเตือนให้เขาเก็บออมเงินไว้เสมอ ก็เพื่ออนาคตของเขาเอง

(r = .28)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2อ. หลังจากการสอน ฉันติดตามดูแลให้ลูกศิษย์ทำบ้านที่กรายรับ – รายจ่ายของตนอย่างสม่ำเสมอ

(r = .36)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ชุด...การปลูกฝังอบรมนักเรียนของฉัน (2)

คำชี้แจงในการตอบ

คุณครูแต่ละท่านอาจจะมีหลักและวิธีการสอนนักเรียนที่แตกต่างกันไปได้ โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้อย่างละเอียด แล้วพิจารณาว่าท่านได้ปฏิบัติกับลูกศิษย์ตรงตามประโยคเหล่านี้ จริงหรือไม่จริง มากน้อยเพียงใด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

1ท. ฉันสนับสนุนให้ลูกศิษย์ประดิษฐ์งานจากเศษวัสดุเหลือใช้ และส่งผลงานเข้าประกวด ($r = .58$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2ท. ฉันเข้าชมการแสดงนิทรรศการและโครงการเรื่องการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าของลูกศิษย์ เพื่อเป็นกำลังใจ ($r = .60$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3ท. งานสร้างนิสัยประหยัดน้ำและไฟฟ้า เป็นงานจุกจิกสำหรับฉัน ที่ไม่ค่อยมีเวลาใกล้ชิดกับลูกศิษย์เท่าใดนัก ($r = .46$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4ท. เมื่อสังเกตเห็นนักเรียนเดินเข้าไปปิดน้ำหรือไฟฟ้าที่เปิดทิ้งไว้ ฉันเข้าไปพูดคุยเขาทันที ($r = .48$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5ท. ฉันกล่าวชมลูกศิษย์ต่อหน้าเพื่อนๆ ที่สละเวลาในวันหยุดเรียนมาร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในชุมชน (เช่น เก็บขยะในแหล่งน้ำ) ($r = .47$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6ท. ฉันรับหน้าที่ในการรณรงค์เรื่องการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในโรงเรียน ($r = .57$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7ท. ฉันบอกกับลูกศิษย์ว่า ฉันคิดแยกขยะทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน ($r = .47$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ชุด...ฉันในปัจจุบันและอนาคต

คำชี้แจงในการตอบ

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ ทีละประโยค แล้วพิจารณาว่าข้อความเหล่านี้ จริงหรือไม่จริง มากน้อยเพียงใด ตามความคิดของท่าน กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

1F. เมื่อฉันจะลงโทษนักเรียน ฉันมักคิดหาวิธีที่เหมาะสมและจะเกิดผลเสียแก่นักเรียนให้น้อยที่สุด
(r = .54)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2 F. ฉันไม่เห็นความจำเป็นต้องใช้ช้อนกลางเวลาทานอาหารร่วมกับคนอื่น เพราะฉันไม่เชื่อว่าจะติดโรคติดต่อ (r = .50)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3 F. ฉันมักเตือนตนเองว่า อย่าเชื่อคนง่าย เพราะจะเสียใจในภายหลัง (r = .35)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4 F. เมื่อรู้ว่าอ้วนขึ้นฉันจะทานอาหารจำพวกแป้ง ไขมัน ของทอด และขนมหวานให้น้อยลง
(r = .45)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5 F. ฉันมักชื่นชมตนเอง เมื่อทำงานตามที่ตั้งใจไว้ได้สำเร็จ (r = .43)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6 F. ฉันว่าการ “อดเปรี้ยวไว้กินหวาน” เป็นความคิดของคนโง่ (r = .49)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7 F. ฉันมักไม่ประเมินตนเองว่า ฉันได้ทำอะไรสำเร็จไปบ้างตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (r = .39)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8 F. ฉันไม่เคยจดบันทึกสิ่งที่ต้องทำในวันข้างหน้าเลย แม้ว่าฉันจะเป็นคนที่ลืม (r = .45)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

9 F. ฉันคิดว่าไม่คุ้มกับความเหนื่อยยากที่ฉันจะต้องมาอบรมปลูกฝังเด็กสมัยนี้ให้เป็นคนดีมีคุณธรรม
จริยธรรม ($r = .55$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

10 F. ในการทำงานชิ้นหนึ่งๆ ฉันมักวางแผนงานเป็นขั้นว่าอะไรเริ่มก่อนเป็นลำดับแรก ลำดับที่สอง
และต่อไป ($r = .49$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ชุด...ค่านิยมของฉัน

คำชี้แจงในการตอบ

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ ทีละประโยค แล้วพิจารณาว่าข้อความเหล่านี้ จริงหรือไม่จริง มาก
น้อยเพียงใด ตามความคิดของท่าน กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

1M. ฉันสอนหนังสือก็เพื่อให้มีรายได้เลี้ยงตนเองเท่านั้น ($r = .44$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2 M. ฉันตั้งใจพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ เพราะเห็นว่าเป็นการสร้างสิ่งที่มีคุณค่าแก่สังคม ($r = .67$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3 M. ฉันจะทุ่มเทพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพราะเข้าใจดีว่าเป็นหน้าที่หลักของครู ($r = .69$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4 M. ฉันตั้งใจแน่วแน่ว่าจะปลูกฝังนักเรียนให้เป็นคนดีต่อไป เพราะเห็นแก่ความสงบสุขของสังคมไทย
($r = .70$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5 M. ครูที่ละเลยการพัฒนาการเรียน ฉันถือว่าผิดจรรยาบรรณครู ($r = .43$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบสอบถามลักษณะภูมิหลังทั่วไป

1. สถานภาพของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการส่งเสริมหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา
- ได้รับการประเมินและประกาศจากกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นโรงเรียนแบบอย่างสถานศึกษาพอเพียง (ระบุ พ.ศ. ที่ได้รับการประกาศ))
- อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อขอรับการประเมินเพื่อเป็นโรงเรียนแบบอย่างสถานศึกษาพอเพียง
- โรงเรียนยังไม่ได้เตรียมตัวเพื่อรับการประเมินเพื่อเป็นโรงเรียนแบบอย่างสถานศึกษาพอเพียง
- อื่นๆ ระบุ
2. ท่านได้เคยมีประสบการณ์เข้ารับการอบรมที่เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง (เช่น ด้านการสอน การทำโครงการ การศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น) ในรอบ 3 ปี (ปี พ.ศ. 2552 ถึง 2554)
- เคย จำนวน ครั้ง
- ไม่เคย
3. ท่านมีความเห็นว่ากลุ่มสาระใดต่อไปนี้ มีการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาก (กรุณาเรียงลำดับจากเกี่ยวข้องมากที่สุดถึงน้อย)
☐ คณิตศาสตร์	☐ วิทยาศาสตร์
☐ ภาษาไทย	☐ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
☐ การงานอาชีพและเทคโนโลยี	☐ สุขศึกษาและพลศึกษา
☐ ศิลปะ	☐ ภาษาต่างประเทศ
☐ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (ลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด)	

ชุด...ประสบการณ์เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของฉัน

คำชี้แจงในการตอบ

คำถามส่วนนี้มี 2 ตอน ตอนแรก ให้ท่านพิจารณาว่าในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา (ปีการศึกษา 2552 – ปัจจุบัน) ท่านได้เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต่อไปนี้หรือไม่ (โปรดระบุจำนวนครั้ง) ตอนที่สอง ให้ท่านพิจารณาว่าการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งของท่านเกิดประโยชน์แก่ท่าน จริงหรือไม่จริง มากน้อยเพียงใด กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

(ข) การศึกษาดูงานฯ ทำให้ฉันได้แบบอย่างการสอนตามวิถีพอเพียง เพื่อนำมาปรับใช้ในกลุ่มสาระ
ของฉัน ($r = .80$)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

(ค) การศึกษาดูงานฯ ทำให้ฉันได้แนวทางการจัดกิจกรรมส่งเสริมวิถีชีวิตแบบพอเพียงแก่นักเรียน
($r = .82$)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

(ง) การศึกษาดูงานฯ ทำให้ฉันเข้าใจว่าวิถีชีวิตแบบพอเพียงเป็นเรื่องที่ปฏิบัติได้จริง ($r = .76$)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

 5. (ก) การเข้ารับการอบรมหลักสูตรบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอน

 มากกว่า 4 ครั้ง 3-4 ครั้ง 1-2 ครั้ง ไม่เคย

(ข) การเข้ารับการอบรมดังกล่าว ทำให้ฉันเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ($r = .84$)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

(ค) การเข้ารับการอบรมดังกล่าว ทำให้ฉันได้ตัวอย่างการจัดทำแผนการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับกลุ่มสาระที่ฉันสอน ($r = .82$)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

(ง) การเข้ารับการอบรมดังกล่าว ทำให้ฉันได้แนวทางการทำสื่อการสอนใหม่ๆ เรื่องเศรษฐกิจ
พอเพียง ($r = .84$)

 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. (ก) การทดลองบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มสาระที่สอน

มากกว่า 4 ครั้ง

3-4 ครั้ง

1-2 ครั้ง

ไม่เคย

(ข) การทดลองบูรณาการฯ ดังกล่าว ทำให้ฉันทราบช่องทางในการปรับปรุงวิธีการสอนให้
เหมาะสมกับความเป็นอยู่ของนักเรียน บริบทของโรงเรียนและชุมชน ($r = .66$)

จริงที่สุด

จริง

ค่อนข้างจริง

ค่อนข้างไม่จริง

ไม่จริง

ไม่จริงเลย

ชุด...การสนับสนุนจากโรงเรียนและผู้ปกครอง

คำชี้แจงในการตอบ

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ ทีละประโยค แล้วพิจารณาว่าข้อความเหล่านี้ จริงหรือไม่จริง มาก
น้อยเพียงใด ตามความคิดของท่าน กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

10. ผู้ปกครองนักเรียนพูดให้กำลังใจ เมื่อทราบว่าฉันทุ่มเทกับการรณรงค์ให้นักเรียนประหยัดน้ำ
และไฟฟ้าในโรงเรียน ($r = .63$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

20. ผู้บริหารโรงเรียนเคยกล่าวยกย่องครูที่สามารถฝึกฝนลูกศิษย์ให้ทำบันทึกรายรับ – รายจ่ายได้
อย่างถูกต้องและต่อเนื่อง ($r = .78$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

30. ผู้บริหารโรงเรียนเพิกเฉย แม้ทราบว่าฉันและลูกศิษย์กำลังร่วมกันทำกิจกรรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ต่อ
โรงเรียนและชุมชน ($r = .51$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

40. เมื่อฉันริเริ่มจัดทำสื่อการสอนนักเรียนเกี่ยวกับวิถีชีวิตแบบพอเพียง ฉันได้รับข้อมูลที่เป็นประโยชน์
หลายด้านจากผู้ปกครองนักเรียน ($r = .71$)

.....
จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

คำชี้แจง

สวัสดีนักเรียนทุกคน

แบบสอบถามนี้เป็นเพียงการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริง และขอให้ท่านตอบครบทุกข้อ ข้อมูลของนักเรียนจะถูกเก็บเป็นความลับ การวิเคราะห์ข้อมูลจะทำในรูปของกลุ่มเท่านั้น ก่อนลงมือตอบโปรดอ่านวิธีการตอบที่แนะนำ และขอขอบคุณที่ท่านสละเวลาอันมีค่าให้แก่โครงการวิจัยนี้ ที่จะประโยชน์ต่อส่วนรวม

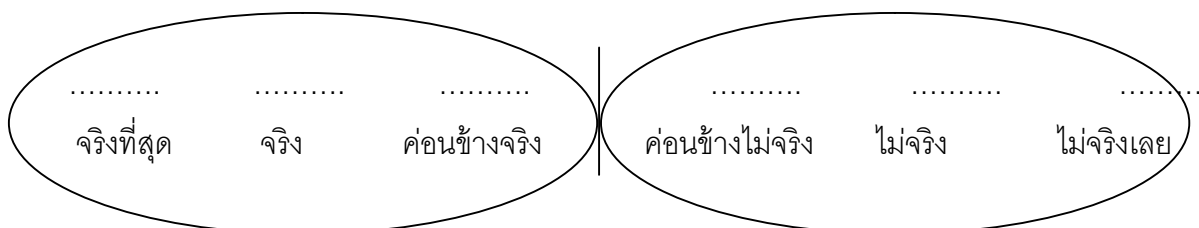
นายเกรียงศักดิ์ อุบลภัทร

ผู้วิจัย

คำแนะนำวิธีตอบ

ขั้นที่ 1 อ่านข้อความแต่ละประโยคให้เข้าใจ

ขั้นที่ 2 ขอให้นักเรียนคิดว่า ข้อความนี้เป็น “จริง” หรือ “ไม่จริง” สำหรับนักเรียน

ขั้นที่ 3 ถ้า “เป็นจริง” ขอให้คิดว่า เป็นจริงมากน้อยเพียงใด มี 3 ระดับ คือ

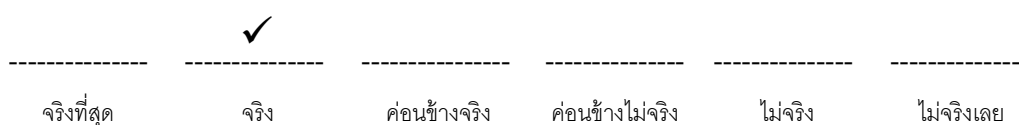
- 4) จริงเล็กน้อย ชี้ด ✓ ที่ “ค่อนข้างจริง”
- 5) จริงปานกลาง ชี้ด ✓ ที่ “จริง”
- 6) จริงมาก ชี้ด ✓ ที่ “จริงที่สุด”

ถ้า “ไม่จริง” ขอให้คิดว่า ไม่จริงมากน้อยเพียงใด มี 3 ระดับ คือ

- 4) ไม่จริงเล็กน้อย ชี้ด ✓ ที่ “ค่อนข้างไม่จริง”
- 5) ไม่จริงปานกลาง ชี้ด ✓ ที่ “ไม่จริง”
- 6) ไม่จริงมาก ชี้ด ✓ ที่ “ไม่จริงเลย”

ตัวอย่างประโยค เช่น

1. ฉันชอบรับประทานกล้วยเตี๊ยมมากกว่าข้าว

แบบสอบถามของนักเรียน
ชุด...ความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนของคุณครู

คำชี้แจงในการตอบ

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้ ทีละประโยค แล้วพิจารณาว่าข้อความเหล่านี้ จริงหรือไม่จริง มากน้อยเพียงใด ตามความคิดของนักเรียน กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

1. ฉันเห็นว่าการที่ครูสอนให้ฉันรู้จักประหยัดการใช้จ่ายเป็นสิ่งที่สำคัญต่ออนาคตของฉัน ($r = .53$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

2. ฉันรู้สึกภูมิใจที่ได้รับคำชมจากครูว่า ฉันเป็นคนประหยัด ใช้จ่ายเงินเป็น ($r = .43$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

3. ฉันรู้สึกเบื่อหน่ายครู ที่คอยกระตุ้นให้ฉันเก็บออมเงิน ($r = .59$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

4. ฉันตั้งใจที่จะวางแผนการใช้จ่ายเงินในแต่ละสัปดาห์ตามที่ครูสอนไว้ ($r = .44$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

5. ฉันยังไม่พร้อมที่จะทำบันทึกรายรับราย - จ่าย อย่างที่ครูแนะนำ ($r = .47$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

6. ฉันเห็นว่าไม่จำเป็นต้องช่วยโรงเรียนประหยัดน้ำ ไฟฟ้าอย่างที่ครูบอก เพราะโรงเรียนได้งบประมาณมาจ่ายอยู่แล้ว ($r = .57$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

7. ฉันเห็นด้วยกับครูว่า การประหยัดน้ำและไฟฟ้าเป็นเรื่องสำคัญ ($r = .61$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

8. ฉันรู้สึกสนุกเมื่อครูสอนให้ฉันประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุเหลือใช้ ($r = .48$)

.....
 จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

ตาราง 23 แผนผังแบบวัดพฤติกรรมกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

เนื้อหาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า	1) ประหยัดน้ำ ไฟฟ้า		2) อุปกรณ์การ เรียนและสาธารณ สมบัติ		3) ทรัพยากรในชุมชน		รวม
	+	-	+	-	+	-	
วิธีอบรมนักเรียน 4 แบบ							
1. ปลูกฝังอบรมแบบรักสนับสนุน ก. ให้เด็กทราบว่ารักและหวังดี ข. ทำตนใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็ก ค. เอาใจใส่ เข้าใจจิตใจเด็ก ง. เป็นที่ปรึกษาที่ดี ไม่เผด็จการ							
2. ปลูกฝังอบรมแบบใช้เหตุผล ก. ใช้พระคุณมากกว่าพระเดช ข. ให้รางวัลอย่างเหมาะสมกับ พัฒนาการ/กาลเทศะ/ ปริมาณการกระทำ ค. หลีกเลี่ยงการลงโทษเด็กตาม อารมณ์เสียของตน ง. ปฏิบัติดังกล่าวอย่างเป็น ระบบสม่ำเสมอ							
3. การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี ก. วาจากับการกระทำตรงกัน ข. ทำดีให้เด็กเห็นอย่างต่อเนื่อง ทั้งต่อหน้าและลับหลังเด็ก							
4. วิธีการสื่อสาร 3 ขั้นตอน ก. สร้างความสนใจรับทราบ							
ข. สร้างความเข้าใจ							
ค. สร้างการยอมรับและ เปลี่ยนแปลงตาม							

ภาคผนวก ข
(การวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียด)

ตาราง 24 ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตัวแปร	จำนวน	ค่า มัธยฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า ความเบ้	คะแนนกลุ่ม	จำนวน
1.พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน	450	56.00	46.81	7.31	-.354		
2.พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	450	56.00	56.25	7.61	-.552		
3.แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	450	46.00	46.81	6.03	-.189	น้อย (27 ถึง 46 คะแนน)	212
						มาก (47 ถึง 60คะแนน)	238
4.ลักษณะมุ่งอนาคต – การควบคุมตน	450	49.00	49.78	5.30	-.486	น้อย (30 ถึง 49คะแนน)	206
						มาก (50 ถึง 60คะแนน)	244
5.ค่านิยมเชิงจริยธรรมของครู	450	53.00	52.44	5.31	-.933	น้อย (24 ถึง 53คะแนน)	248
						มาก (54 ถึง 60คะแนน)	202
6.จิตพอเพียงของครู	450	55.00	54.95	6.23	-.916	น้อย (28 ถึง 55คะแนน)	231
						มาก (56 ถึง 66คะแนน)	219
7.ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	450	55.00	63.80	36.69	.993	น้อย (0 ถึง 55คะแนน)	230
						มาก(56 ถึง 180 คะแนน)	220
8.การสนับสนุนทางสังคมจากคนรอบข้าง	450	44.00	43.81	7.50	-.455	น้อย (12 ถึง 44คะแนน)	233
						มาก (45 ถึง 60คะแนน)	217
9.ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	450	45.00	45.52	5.06	-.896	น้อย (18 ถึง 45คะแนน)	206
						มาก (46 ถึง 56คะแนน)	244
10.ภาระงานครู	450	46.00	46.06	7.36	-.563	น้อย (17 ถึง 46คะแนน)	214
						มาก (47 ถึง 60คะแนน)	236

(ต่อ) →

ตาราง 24 (ต่อ)

ตัวแปร	จำนวน	ค่า มัธยฐาน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ค่า ความเบ้	คะแนนกลุ่ม	จำนวน
11.เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	450	79.00	79.15	7.56	-0.914	น้อย (42 ถึง 79คะแนน)	219
						มาก (80 ถึง 90คะแนน)	231
12.ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน	450	46.00	46.66	6.01	-0.524	น้อย (11 ถึง 46 คะแนน)	217
						มาก (47 ถึง 60 คะแนน)	233
13.เจตคติต่อนักเรียน	450	46.00	46.38	6.48	-0.681	น้อย (10 ถึง 46 คะแนน)	218
						มาก (47 ถึง 59 คะแนน)	232
14.เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงของคุณครู	450	72	71.27	1.03	-0.322		

หมายเหตุ สำหรับตัวแปรที่มีค่าต่อเนื่อง ใช้ค่ามัธยฐานในการแบ่งกลุ่มสูง กลุ่มต่ำ

ตาราง 25 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน
พิจารณาตามประเภทโรงเรียน และจิตพอเพียง ในกลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	SD	22	21	11
ประเภท โรงเรียน	จิตพอเพียง ของครู							
ไม่พอเพียง	มาก	12	39	50.40	5.29	2.75 [*]	5.45 [*]	6.29 [*]
พอเพียง	มาก	22	65	47.65	5.81	-	2.70 [*]	3.54 [*]
พอเพียง	น้อย	21	63	44.95	5.16	-	-	0.84
ไม่พอเพียง	น้อย	11	38	44.11	5.14	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 26 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน
พิจารณาตามจิตพอเพียง และประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	SD	21	12	11
จิตพอเพียง ของครู	ประสบการณ์ ฝึกอบรม							
มาก	มาก	22	119	50.84	5.19	4.69 [*]	4.89 [*]	7.17 [*]
มาก	น้อย	21	100	46.15	5.35	-	0.2	2.48 [*]
น้อย	มาก	12	101	45.95	5.15	-	-	2.28 [*]
น้อย	น้อย	11	130	43.67	5.67	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 27 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน
พิจารณาตาม จิตพอเพียง และประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงใน
กลุ่มครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษา (ม.1-3)

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	SD	21	12	11
จิตพอเพียง ของครู	ประสบการณ์ ฝึกอบรม							
มาก	มาก	22	66	50.62	5.31	5.33 [*]	5.33 [*]	7.02 [*]
มาก	น้อย	21	52	45.29	5.35	-	0	1.69
น้อย	มาก	12	65	45.29	5.27	-	-	1.69
น้อย	น้อย	11	89	43.60	4.88	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 28 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน
พิจารณาตาม จิตพอเพียง และประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ใน
กลุ่มครูที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	SD	21	12	11
จิตพอเพียง ของครู	ประสบการณ์ ฝึกอบรม							
มาก	มาก	22	61	51.68	5.04	5.31 [*]	5.95 [*]	8.35 [*]
มาก	น้อย	21	43	46.37	5.09	-	0.64	3.04 [*]
น้อย	มาก	12	51	45.73	4.50		-	2.40 [*]
น้อย	น้อย	11	50	43.33	5.52			-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 29 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ
ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตาม ประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และ
ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มครูชาย

ประเภท โรงเรียน	กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	122	222	212	112	121	211	111
	จิต พอเพียง	ประสบ การณ์										
พอเพียง	มาก	น้อย	221	7	61.00	0.62	1.18	4.23	7.09 [*]	7.64 [*]	10.60 [*]	10.94 [*]
ไม่พอเพียง	มาก	มาก	122	13	60.38	-	0.56	3.61	6.47 [*]	7.02 [*]	9.98 [*]	10.32 [*]
พอเพียง	มาก	มาก	222	17	59.82		-	3.05	5.91 [*]	6.46 [*]	9.42 [*]	9.76 [*]
พอเพียง	น้อย	มาก	212	18	56.77			-	2.86	3.41	6.37 [*]	6.71 [*]
ไม่พอเพียง	น้อย	มาก	112	12	53.91				-	0.55	3.51	3.85
ไม่พอเพียง	มาก	น้อย	121	11	53.36					-	2.96	3.30
พอเพียง	น้อย	น้อย	211	22	50.40						-	0.34
ไม่พอเพียง	น้อย	น้อย	111	15	50.06							-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 30 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ
ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตามจิตพอเพียง และประสบการณ์ในการฝึกอบรม
ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มครูอายุมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	SD	12	21	11
จิตพอเพียง ของครู	ประสบการณ์ ฝึกอบรม							
มาก	มาก	22	69	62.03	5.82	4.72 [*]	7.51 [*]	8.12 [*]
น้อย	มาก	12	65	57.31	5.09	-	2.79 [*]	3.40 [*]
มาก	น้อย	21	36	54.52	7.30	-	-	0.61
น้อย	น้อย	11	60	53.91	6.60	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 31 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ
ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตามจิตพอเพียง และประสบการณ์ในการฝึกอบรม
ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มครูอายุราชการมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	SD	12	21	11
จิตพอเพียง ของครู	ประสบการณ์ ฝึกอบรม							
มาก	มาก	22	66	61.98	5.90	4.81 [*]	8.26 [*]	8.35 [*]
น้อย	มาก	12	64	57.17	5.13	-	3.45 [*]	3.54 [*]
มาก	น้อย	21	38	53.72	6.60	-	-	0.09
น้อย	น้อย	11	50	53.63	6.63	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 32 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้
 ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าพิจารณาตาม ประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับ
 จากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูอายุราชการมาก

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	222	212	112	221	111	121	211
ประเภทโรงเรียน	จิตพอเพียง	ประสบการณ์										
ไม่พอเพียง	มาก	มาก	122	22	63.54	1.32	5.30 [*]	6.12 [*]	7.45 [*]	8.04 [*]	9.37 [*]	11.62 [*]
พอเพียง	มาก	มาก	222	44	62.22		3.98 [*]	4.80 [*]	6.13 [*]	6.72 [*]	8.05 [*]	10.30 [*]
พอเพียง	น้อย	มาก	212	45	58.24			0.82	2.15	2.74	4.07 [*]	6.32 [*]
ไม่พอเพียง	น้อย	มาก	112	19	57.42				1.33	1.92	3.25	5.50 [*]
พอเพียง	มาก	น้อย	221	21	56.09					0.59	1.92	4.17 [*]
ไม่พอเพียง	น้อย	น้อย	111	24	55.50						1.33	3.58
ไม่พอเพียง	มาก	น้อย	121	17	54.17							2.25
พอเพียง	น้อย	น้อย	211	26	51.92							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 33 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้
 ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตาม ประเภทโรงเรียน จิตพอเพียง และประสบการณ์ที่ได้รับจาก
 การฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษา (ม.1-3)

กลุ่ม			รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	122	212	112	221	111	211	121
ประเภทโรงเรียน	จิตพอเพียง	ประสบการณ์										
พอเพียง	มาก	มาก	222	45	60.57	1.05	3.77 [*]	5.68 [*]	6.04 [*]	7.57 [*]	9.22 [*]	10.12 [*]
ไม่พอเพียง	มาก	มาก	122	21	59.52		2.72	4.63 [*]	4.99 [*]	6.52 [*]	8.17 [*]	9.07 [*]
พอเพียง	น้อย	มาก	212	46	56.80			1.91	2.27	3.80 [*]	5.45 [*]	6.35 [*]
ไม่พอเพียง	น้อย	มาก	112	19	54.89				0.39	1.89	3.54 [*]	4.44 [*]
พอเพียง	มาก	น้อย	221	32	54.53					1.53	3.18	4.08 [*]
ไม่พอเพียง	น้อย	น้อย	111	33	53.00						1.65	2.55
พอเพียง	น้อย	น้อย	211	56	51.35							0.90
ไม่พอเพียง	มาก	น้อย	121	20	50.45							

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 34 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้
ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามจิตพอเพียง และประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนว
เศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูอายุราชการมาก

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	SD	12	21	11
จิตพอเพียง ของครู	ประสบการณ์ ฝึกอบรม							
มาก	มาก	22	66	62.88	6.95	5.05*	7.75*	9.17*
น้อย	มาก	12	64	57.83	4.45		2.70*	4.12*
มาก	น้อย	21	38	55.13	6.90			1.42
น้อย	น้อย	11	50	53.71	7.33			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 35 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้
ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามจิตพอเพียง และประสบการณ์ในการฝึกอบรมตามแนว
เศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษา (ม.1-3)

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	SD	12	21	11
จิตพอเพียง ของครู	ประสบการณ์ ฝึกอบรม							
มาก	มาก	22	66	60.05	6.71	4.20*	7.56*	7.86*
น้อย	มาก	12	65	55.58	4.25		3.36*	3.66*
มาก	น้อย	21	52	52.49	7.01			0.30
น้อย	น้อย	11	89	52.19	6.87			

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 36 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ
ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตามค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม
จากครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ในกลุ่มครูอายุมาก

ค่านิยม จริยธรรม	กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	122	121	221	112	212	211	111
	การ สนับสนุน	ความ สัมพันธ์										
มาก	มาก	มาก	222	53	62.58	3.44*	4.05*	4.78*	5.53*	6.45*	8.02*	10.37*
น้อย	มาก	มาก	122	34	59.14	-	0.61	1.34	2.09	3.01	4.58*	6.93*
น้อย	มาก	น้อย	121	15	58.53		-	0.73	1.48	2.40	3.97*	6.32*
มาก	มาก	น้อย	221	15	57.80			-	0.75	1.67	3.24	5.59*
น้อย	น้อย	มาก	112	20	57.05				-	0.92	2.49	4.84*
มาก	น้อย	มาก	212	22	56.13					-	1.57	3.92*
มาก	น้อย	น้อย	211	16	54.56						-	2.35
น้อย	น้อย	น้อย	111	55	52.21							-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 37 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ
ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตามค่านิยมเชิงจริยธรรม การสนับสนุนทางสังคม
จากครอบครัวและความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ในกลุ่มครูอายุราชการมาก

ค่านิยม จริยธรรม	กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	122	121	221	112	212	211	111
	การ สนับสนุน	ความ สัมพันธ์										
มาก	มาก	มาก	222	74	62.60	3.54*	4.14*	4.80*	6.83*	7.46*	7.82*	10.84*
น้อย	มาก	มาก	122	33	59.06	-	0.60	1.26	3.29	3.92*	4.28*	7.30*
น้อย	มาก	น้อย	121	13	58.46		-	0.66	2.69	3.32	3.68*	6.70*
มาก	มาก	น้อย	221	15	57.80			-	2.03	2.66	3.02	6.04*
น้อย	น้อย	มาก	112	18	55.77				-	0.63	0.99	4.01*
มาก	น้อย	มาก	212	21	55.14					-	0.36	3.38
มาก	น้อย	น้อย	211	14	54.78						-	3.02
น้อย	น้อย	น้อย	111	51	51.76							-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 38 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้
ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว และความสัมพันธ์
ระหว่างครูและนักเรียน ในกลุ่มครูอายุราชการน้อย

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	SD	12	21	11
สนับสนุน ทางสังคม	ความสัมพันธ์ ครูและนักเรียน							
มาก	มาก	22	64	57.50	6.01	0.59	1.91	5.96 [*]
น้อย	มาก	12	46	56.91	7.77	-	0.60	5.37 [*]
มาก	น้อย	21	32	56.31	4.98	-	-	4.77 [*]
น้อย	น้อย	11	71	51.54	7.48	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 39 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พิจารณาตามอายุราชการ
และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	SD	21	11	12
อายุราชการ	ฐานะทาง เศรษฐกิจ							
มาก	สูง	22	80	48.05	5.80	1.69	1.91	4.27 [*]
มาก	ต่ำ	21	24	46.36	7.86	-	0.22	2.58 [*]
น้อย	ต่ำ	11	111	46.14	5.74	-	-	2.36 [*]
น้อย	สูง	12	22	43.26	5.09	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 40 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตาม
แนวเศรษฐกิจพอเพียง พิจารณาตามอายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
ในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	SD	11	12	21
อายุราชการ	ฐานะทาง เศรษฐกิจ							
มาก	สูง	22	158	79.88	7.68	1.32	3.30 [*]	4.03 [*]
น้อย	ต่ำ	11	150	78.56	6.91	-	1.98	2.71 [*]
น้อย	สูง	12	42	76.58	7.50	-	-	0.73
มาก	ต่ำ	21	36	75.85	9.76	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 41 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเจตคติต่อนักเรียน พิจารณาตามอายุราชการ และ
 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	SD	11	12	21
อายุราชการ	ฐานะทาง เศรษฐกิจ							
มาก	สูง	22	158	47.58	6.82	1.10	2.44*	3.78*
น้อย	ต่ำ	11	150	46.48	6.32	-	1.34	2.68*
น้อย	สูง	12	42	45.14	5.26		-	1.34
มาก	ต่ำ	21	36	43.80	8.29			-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 42 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณา
 ตามเพศ อายุราชการ และ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มรวม

เพศ	กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	211	212	122	221	111	121	112
	อายุ ราชการ	ฐานะทาง เศรษฐกิจ										
หญิง	มาก	สูง	222	121	46.26	0.004	0.26	0.37	0.64	1.93	2.08	10.13*
หญิง	น้อย	ต่ำ	211	104	46.26	-	0.26	0.37	1.62	1.92	2.08	10.12*
หญิง	น้อย	สูง	212	35	46.00		-	0.11	1.36	1.66	1.82	9.86*
ชาย	มาก	สูง	122	37	45.89			-	1.25	1.55	1.71	9.75*
หญิง	มาก	ต่ำ	221	25	44.64				-	0.30	0.46	8.50*
ชาย	น้อย	ต่ำ	111	46	44.34					-	0.16	8.20*
ชาย	มาก	ต่ำ	121	11	44.18						-	8.04*
ชาย	น้อย	สูง	112	7	36.14							-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 43 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณาตามเพศ และอายุราชการ ในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	SD	22	12	11
เพศ	อายุราชการ							
หญิง	น้อย	21	139	46.13	4.48	0.68	1.1	5.89 [*]
หญิง	มาก	22	146	45.45	4.51	-	0.42	5.21 [*]
ชาย	มาก	12	48	45.03	6.33	-	-	4.79 [*]
ชาย	น้อย	11	53	40.24	6.17	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 44 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณาตามเพศ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	SD	21	11	12
เพศ	ฐานะทางเศรษฐกิจ							
หญิง	สูง	22	156	46.13	4.64	0.68	1.87 [*]	5.12 [*]
หญิง	ต่ำ	21	139	54.45	4.31	-	1.19	4.44 [*]
ชาย	ต่ำ	11	57	44.26	6.18	-	-	3.25 [*]
ชาย	สูง	12	44	41.01	6.56	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 45 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณาตามอายุราชการ และฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	SD	11	21	12
อายุราชการ	ฐานะทางเศรษฐกิจ							
มาก	สูง	22	158	46.07	4.60	0.77	1.66	5 [*]
น้อย	ต่ำ	11	150	45.30	4.59	-	0.89	4.23 [*]
มาก	ต่ำ	21	36	44.41	6.42	-	-	3.34 [*]
น้อย	สูง	12	42	41.07	6.77	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 46 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการ
ประหยัดค่าใช้จ่ายและออมเงิน พิจารณาตาม ระดับชั้นที่ครูสอน และกลุ่มสาระวิชาที่สอน
ในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	14	12	23	24	21	22	13
ชั้น ที่สอน	วิชา ที่สอน										
ประถม	สังคม	11	39	59.30	0.91	2.05	2.84	3.69*	4.11*	5.54*	5.66*
ประถม	กิจกรรม	14	53	58.39	-	1.14	1.93	2.78	3.20*	4.63*	4.75*
ประถม	วิทย์	12	33	57.25		-	0.79	1.64	2.06	3.49*	3.61*
มัธยม	การงาน	23	63	56.46			-	0.85	1.27	2.70	2.82
มัธยม	กิจกรรม	24	54	55.61				-	0.42	1.85	1.97
มัธยม	สังคม	21	56	55.19					-	1.43	1.55
มัธยม	วิทย์	22	54	53.76						-	0.12
ประถม	การงาน	13	25	53.64							-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 47 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนด้านการใช้
ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า พิจารณาตามระดับชั้นที่ครูสอน และกลุ่มสาระวิชาที่สอน ในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	11	14	23	24	13	22	21
ชั้น ที่สอน	วิชา ที่สอน										
ประถม	วิทย์	12	33	59.17	0.04	0.74	2.94	3.00	4.58*	4.63*	5.35*
ประถม	สังคม	11	39	59.13	-	0.7	2.90	2.96	4.54*	4.59*	5.31*
ประถม	กิจกรรม	14	53	58.43		-	2.20	2.26	3.84*	3.89*	4.61*
มัธยม	การงาน	23	63	56.23			-	0.06	1.64	1.69	2.41
มัธยม	กิจกรรม	24	54	56.17				-	1.58	1.63	2.35
ประถม	การงาน	13	25	54.59					-	0.05	0.77
มัธยม	วิทย์	22	54	54.54						-	0.72
มัธยม	สังคม	21	56	53.82							-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 48 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน พิจารณาตามประเภทโรงเรียน และระดับชั้นที่สอน ในกลุ่มรวม

กลุ่ม		รหัส	จำนวน คน	ค่าเฉลี่ย	SD	22	21	12
ประเภท โรงเรียน	ระดับชั้นที่ สอน							
ไม่พอเพียง	ประถม	11	82	46.97	4.55	1.55 [*]	2.03 [*]	2.40 [*]
พอเพียง	มัธยม	22	148	45.42	4.74	-	0.48	0.85
พอเพียง	ประถม	21	68	44.94	6.39	-	-	0.37
ไม่พอเพียง	มัธยม	12	79	44.57	4.89	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 49 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน พิจารณาตาม ประเภทโรงเรียน ระดับชั้นที่ครูสอน และกลุ่มสาระ
วิชาที่สอน ในกลุ่มครูรวม

ประเภท โรงเรียน	กลุ่ม		รหัส	จำนวนคน	ค่าเฉลี่ย	112	212	223	114	121	224	123	122	111	222	124	113	213	221	214
	ชั้น ที่สอน	วิชา ที่สอน																		
พอเพียง	ประถม	สังคม	211	20	51.45	1.98	3.33	4.19	4.33	4.45	4.72	5.36	5.45	5.51	5.64	5.81	5.92	6.29	6.62	7
ไม่พอเพียง	ประถม	วิทย์	112	17	49.47	-	1.35	2.21	2.35	2.47	2.74	3.38	3.47	3.53	3.66	3.83	3.94	4.31	4.64	5.02
พอเพียง	ประถม	วิทย์	212	16	48.12	-	0.86	0.86	1	1.12	1.39	2.03	2.12	2.18	2.31	2.48	2.59	2.96	3.29	3.67
พอเพียง	มัธยม	การงาน	223	41	47.26	-	-	-	0.14	0.26	0.53	1.17	1.26	1.32	1.45	1.62	1.73	2.10	2.43	2.81
ไม่พอเพียง	ประถม	กิจกรรม	114	33	47.12	-	-	-	-	0.12	0.39	1.03	1.12	1.18	1.31	1.48	1.59	1.96	2.29	2.67
ไม่พอเพียง	มัธยม	สังคม	121	13	47.00	-	-	-	-	-	0.27	0.91	1	1.06	1.19	1.36	1.47	1.84	2.17	2.55
พอเพียง	มัธยม	กิจกรรม	224	26	46.73	-	-	-	-	-	-	0.64	0.73	0.79	0.92	1.09	1.20	1.57	1.90	2.28
ไม่พอเพียง	มัธยม	การงาน	123	22	46.09	-	-	-	-	-	-	-	0.09	0.15	0.28	0.45	0.56	0.93	1.26	1.64
ไม่พอเพียง	มัธยม	วิทย์	122	16	46.00	-	-	-	-	-	-	-	-	0.06	0.19	0.36	0.47	0.84	1.17	1.55
ไม่พอเพียง	ประถม	สังคม	111	19	45.94	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.13	0.30	0.41	0.78	1.11	1.49
พอเพียง	มัธยม	วิทย์	222	38	45.81	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.17	0.28	0.65	0.98	1.36
ไม่พอเพียง	มัธยม	กิจกรรม	124	28	45.64	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.11	0.48	0.81	1.19
ไม่พอเพียง	ประถม	การงาน	113	13	45.53	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.37	0.70	1.08
พอเพียง	ประถม	การงาน	213	12	45.16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.33	0.71
พอเพียง	มัธยม	สังคม	221	43	44.83	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.38
พอเพียง	ประถม	กิจกรรม	214	20	44.45	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตาราง 50 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Correlation Coefficient) ของตัวแปรที่ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างโดยรวม

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	SD	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและการออม	56.19	7.31	.75***	.53***	.46***	.37***	.31***	.40***	.49***	.45***	.45***	.49***	.42***	.33***
2. พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	56.25	7.61		.55***	.48***	.40***	.36***	.41***	.43***	.47***	.42***	.48***	.46***	.33***
3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	46.81	6.03			.59***	.60***	.51***	.36***	.37***	.60***	.61***	.58***	.56***	.48***
4. ลักษณะมุ่งอนาคต-การควบคุมตน	49.78	5.30				.63***	.59***	.18***	.33***	.41***	.38***	.54***	.41***	.34***
5. ค่านิยมเชิงจริยธรรมของครู	52.44	5.31					.59***	.18***	.25***	.49***	.41***	.64***	.50***	.44***
6. จิตพอเพียงของครู	54.95	6.23						.13**	.18***	.43***	.37***	.55***	.42***	.37***
7. ประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกอบรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง	63.80	36.69							.39***	.37***	.33***	.28***	.36***	.25***
8. การสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว	43.81	7.50								.45***	.46***	.36***	.45***	.38***
9. ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	45.52	5.06									.60***	.57***	.58***	.59***
10. ภาระงานครู	46.06	7.36										.49***	.53***	.52***
11. เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมฯ	79.15	7.56											.59***	.53***
12. ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน	46.66	6.01												.61***
13. เจตคติต่อนักเรียน	46.38	6.48												

มีนัยสำคัญที่ .01, * มีนัยสำคัญที่ .001

ตาราง 51 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์(Correlation Coefficient) ของตัวแปรที่ศึกษาตามสมมติฐานที่ 6

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	SD	2	3	4	5	6	7
1. เจตคติของนักเรียนต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมฯของครู	71.34	6.16	.34 [*]	.42 [*]	.38 [*]	.44 [*]	.42 [*]	.51 [*]
2. พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการประหยัดค่าใช้จ่ายและการออม	56.19	7.31		.75 ^{**}	.49 ^{**}	.42 ^{**}	.33 ^{**}	.45 ^{**}
3. พฤติกรรมการปลูกฝังอบรมด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า	56.25	7.61			.48 ^{**}	.46 ^{**}	.33 ^{**}	.47 ^{**}
4. เจตคติต่อพฤติกรรมการปลูกฝังอบรมนักเรียนตามแนวศพพ.	79.15	7.56				.59 ^{**}	.53 ^{**}	.57 ^{**}
5. ความเชื่ออำนาจในตนในการพัฒนานักเรียน	46.66	6.01					.61 ^{**}	.58 ^{**}
6. เจตคติต่อนักเรียน	46.38	6.48						.59 ^{**}
7. ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน	45.52	5.06						

* มีนัยสำคัญที่ .05, **มีนัยสำคัญที่ .01

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	เกรียงศักดิ์ อุบลไทร
วันเดือนปีเกิด	19 มกราคม 2528
สถานที่เกิด	สมุทรสาคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	3/1 หมู่ 7 ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครู รับเงินเดือนอันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดอ่างแก้ว (จีบ ปานขำ) สำนักงานเขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ
พ.ศ. 2549	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยมอันดับ 1) สาขาวิชาเอกจิตวิทยาและการแนะแนว วิชาโทภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2555	วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ